مكتوبات رشيد پاشا

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PL
248
S58Z53
1899

Sırrı Paşa, Giritli
Mektubat-ı Sırrı Paşa

2860

8a/265

Digitized by the Internet Archive
in 2009 with funding from
Ontario Council of University Libraries

https://archive.org/details/mektbtisirripaa00sirruoft

مکتوبات سرّی پاشا

Sirri Paşa, Giritli

والئ ولایت دیاربکر

Mektūbāt-ı Sırrı Paşa

معارف نظارت جلیله‌سنك ۹۱۹ نومرولی رخصتنامه‌سیله
طبع اولنمشدر

استانبول

باب عالی جاده‌سنده ۳۸ نومرولی مطبعه‌ده طبع اولنمشدر

۱۳۱۶

PL
248
S58Z53
1899

LIBRARY
MAR 27 1972
UNIVERSITY OF TORONTO

محررات رسمیه، مؤلفات ادبیه ومخابرات سیاسیه‌ده مسلك جدیدی وقلم بدایع بدیدی ایله نام وشانی شهرت بخش عالم ادبیات اولان دولتلو سری پاشا حضرتلرینك فكراً وادباً انموزج ارباب قلم ومعارف بولنان آثار جلیلهٔ نافعه‌لری جمله‌سندندر.

مندرجاتی، مؤثر ومتعدد نطقلری، عمیق مطالعه‌لری، دقیق ملاحظه‌لری، ادیبانه وحكیمانه یازلمش بعض مكتوبلری، عریضه‌لری؛ الحاصل ولایات شاهانه‌نك اصلاحات مادیه ومعنویه‌سنجه هربری بر نمونهٔ امتثال اولمغه شایان بر طاقم محررات ومخابرات رسمیه، مكتوبات خصوصیه ومواد سائرهٔ مهمه‌یی حاویدر.

شو اثر عالیقدرلری، ایلك دفعه اوله‌رق طربزون ولایت جلیله‌سی مطبعه‌سنده طبع ایدلمش اولدیغندن

درسعادت وولایات شاهانه‌جه منافعی تعمیم اولنه‌مامش ایدی .

عاجزلری بو یولده آثار نافعه‌نك نشرینه واسطه اولمغه آرزوکش اولدیغم وقدرشناسلغی عین افتخار بیلدیکم ایچون ایکنجی طبعنی درعهده ایلدم . بونك اوزرینه ارساله عنایت بیوردقلری سائر بعض مسوده‌لرك ضمیله « مکتوبات سری پاشا » عنوانیله طبع وموقع استفاده‌یه وضع اولنمشدی .

مکتوبات سری پاشانك مطالعه‌سندن هرکسك مستفید ومتلذذ اوله‌جقلری عاجزلرنجه‌بی اشتباه اولمغله اوته‌دنبرو نشر ایلدیکم آثار میاننده مشار الیه حضرتلرینك بو اثر بدیعلرینك بوکره‌ده بشنجی دفعه

اوله‌رق طبع ونشرینه واسطه ونائل اولیشیم باشقه‌جه موجب مفخرت ومحظوظیت چاکرانه‌م اولمشدر .

کتابجی آراکل

مكتوبات سرى پاشا

نطق رسمى [*]

بزجه هر سعادتك مدار منفردى شمدى قرائت اولنان شو امر عاليده مندرج، ارادات و ارشادات سنيهٔ حضرت پادشاهى‌يه امتثالدن عبارتدر .

جناب الله موفق بالخير ايتمك ايستديكى قوللريچون توفيقات آلهيه‌سنك اسباب حصولنى‌ده برابر خلق ايدركه او اسبابدن برى‌ده يرليغ بليغ آلهى وتبليغ رسالتپناهيدن صكره اولى الامرك امرينه اطاعتدر .

بو مثاله امتثال ايدنلر ايچون عدم موفقيت اصلا ممكن و متصور دكلدر .

حتى بوكا مبنيدركه «انسان ايچون برامرده موفق بالخير اولاماق مطلقا ياسوء نيت و يا قصور همتدن نشأت ايدر» ديرلر

---

[*] فى ١٢ ربيع الاول سنه ١٢٩٦ و فى ٢٦ مارت سنه ١٢٩٥ تاريخنده طربزونده ايراد اولنمشدر .

ولى نعمت بيمتمز پادشاهمز افنـدمز حضرتلرى عصرمزده عدل‌واحسان قواعدينى، مجددانه دكل؛ عادتا موجدانه دينيله‌جك برصورتده تأسيس وتقرير بيورديلر .

عدل‌مجسم؛ وروح جسم عالم اطلاقنه سزا اولان بويله بر پادشاه رحيمك امرينه نصل امتثال اولنماز ؟

بن امور موكوله‌مجه بر وقت بو خط حركتدن آيرلميه‌جغم؛ هم‌ده آيرلمق نصل ممكن اوله‌بيلور .

اميدم كه رفقاى كرامم دخى بو بابده آراء صائبه ومعاونت كريمانه‌لريله بنى تقويه بيوررلر .

هله اهالئ وطنپرور اولان طوغرى مامورلر بندن بروقت معاونتلرينى دريغ ايتمزلر .

چونكه الله دخى طوغرى‌يه معيندر .

جنس وملت تفريق ايتميه‌رك اهالينـك هرصنفى قانون نظرنده مساويدر .

حضور قانونده اقويا ايله ضعفا برابر در .

بن ايسه بلكه‌ده ضعفايه رفقم اوفر در .

انسـان ايچون دنيـاده اويقوسز طورمق قابل اوله‌يدى اويقو زمانمى دخى عباداللهك مصالحنى رؤيته حصر ايدردم .

حكومت قپولرى هركس ايچون هر زمان آچيقدر .

حتى كيجه يارسى بيله ايسته‌ين طرفمزه مراجعت ايده‌بيلور .

عند پادشاهيده و حد ذاتنده شرع وقانوندن اعز واقدس برشى يوقدر .

حكم شرع وقانونه متابعت ايدنلر، جميع زمانده ممدوح ومقبول ؛ و خلافى حركتده بولنانلر دائما مقدوح ومدخول اولورلر.

آرقداش ووطنداشلريمك جمله‌سنى بوفكرده گندمله متحد بوله‌جغمى وان شاالله تعالى دولت ومملكته عائد بك چوق آثار نافعه‌يه موفقيتله طرف اشرف حضرت پادشاهى ايچون جمله‌دن خيرلى دعالر آلديره‌جغمى اميد ايلرم .

همان جناب حق حبيب اكرمى حرمتنه موفق بالخير بيورسون آمين .

تحريرات عموميه

عواطف سنيهٔ حضرت پادشاهيدن طربزون ولايتى واليلكى بوكره عهدهٔ عاجزى‌يه توجيه بيورلمغله مركز ولايته مواصلت ومستعيناً بتوفيق الله تعالى رؤيت وتمشيت امور موكوله‌يه بدأ ومباشرت اولندى .

بيانه حاجت اولمديغى اوزره نخبهٔ آمال ومقاصد سنيهٔ حضرت

ظل اللهی اولان ترقیات مدنیه ومعموریت ملکیه‌نك تمامی حصولی تقرر امنیت ونشر عدالته وابسته‌در. بین الامم حکومتلرك علت غائیهٔ تشکلی دخی بودر.

ایمدی حکم قضا وقدر اوله‌رق بوصوك سنه‌لرده دوچار اولدیغمز مصائب طاقتفرسادن عبرت آلان ارباب انتباهه خفی دکلدرکه حالمزی تعمیر واستقبالمزی تأمین ایده‌جك چارهٔ منفرد شو ایکی مقصد مقدس پادشاهینك تسهیل حصولنه مستنددر. بونلر معاملات حکومتده اصل دیمك اولوب هیچ بر وقت پیش نظر دقت واعتنادن دور ایدلمامليدر.

یعنی امنیت عمومیه‌یی اخلاله و معدلت سنیه‌یه مغایر حاله تصدی وضعفایه تعدی ایدنلرك شدیداً وسریعاً منع وزجری مأمورین دولت اوزرینه واجبدر.

سائر مواد مهمه دخی بوکا متفرع اولوب جمله‌دن بریسی وبلکه‌ده کافهٔ حسنیات مدنیه وکمالات انسانیه‌نك متوقف علیهی اولمق حسبیله برنجیسی تعمیم انتشار معارفه خدمت، وشو آرالق خزینهٔ جلیله‌نك مصادف اولدیغی بحران مالی‌یی فی الجمله تخفیف ایچون اموال امیریه‌یه اصلا خاطر وکوکله باقیه‌رق یرلو یرندن سریعاً تحصیل وجبایته مسارعت ایتمکدرکه واجبهٔ ذمت اولان بوخصوصه بحق اعتنا ودقت صحیحاً جالب ممدوحیت وخلافی حال وحرکت موجب مقدوحیت اوله‌جغنده اشتباه یوقدر.

برده معلوم اولدیغی وجهله کافهٔ معاملات حکومت مخابره

تحتنده جریان ایتدیکی حالده اکثر محللرده برمادهٔ مهمه وغیر مهمه ایچون مقام ولایتدن اوچ درت دفعه وبلکه دها زیاده اشعار واستشعار وقوع بولدقجه ملحقاتدن جواب الق قابل اوله میورکه بو حال دخی امر ایله مأمور آره سنده کی ارتباط طبیعی وقانونی یی تماماً اخلال، وامور اجرائیه یی دوچار عقدهٔ تأخیر واشکال ایلدیکندن استجوابی متضمن اولان محررات وخصوصیله تلغرافنامه لر جوابلرینک اعطاسنده وتبلیغ اولنه جق اوامرک انفاذ واجراسنده ممکن اوله بیلدیکی قدر التزام سرعت واستعجال ایدلمک بغایت مطلوب وملتزمدر.

شوراسیده محقق بیلنملیدرکه عصرمزده سعادت وسلامت عمومیه آنجق فعلیاته منحصر، ویار واغیار هپ بوکا ناظر ومنتظردرلر. بناءً علیه بی دربی نشر اولنان اوامر علیه وقوانین عدلیه احکامی قولیات دائره سنده براغلماملیدرکه بوبابده کی مقاصد سنیهٔ حضرت ولی النعمته بزده وسعمز قدر خدمت ومهما امکن اداء شکر نعمت ایتمش اوله لم.

الحاصل عون عنایت باری ایله طرف عاجزیدن ولایتک امور کلیه وجزئیه سنده ایفای حق نظارت اولنه جغی کبی رفقای کرامم دخی امور مأموره لرنجه دائما ابراز مأثر کار آکاهی وروبتله درعهده ایتمش اولدقلری وظائف مهمه یی تمامیله ایفایه همت بیوره جقلرینی قویاً امید ایلرم باقی.

فی ۱۸ ربیع اول سنه ۹۶ وفی ۲۹ مارت سنه ۹۵

تذکره صورتی [*]

حضور عرفان موفورلرنده معارف عمومیه‌نك منافعندن بحث ایتمك، برمرد بصیره وجود شمس منیره دائر دلیل ایرادینه قالقیشمق قبیلندن اوله‌رق عبث وبی لزومدر. بناءً علیه ذات کمالات سماتلری کبی بر تحریر کاملك امور معارفجه کرك معلومات نافعه، کرك تدابیر واقعه‌سندن ولایتمز خلقنك عموماً مستفید، وبو وسیله ایله مکاتب رسمیه وعمومیه‌نك سایهٔ معارفوایهٔ حضرت پادشاهیده مظهر انضباط وانتظام جدید اولمسی ایچون بوکره تحت ریاست اکملانه‌لرنده اوله‌رق برمعارف قومیسیوننك تشکیلی نزد عاجزیده بالتنسیب اعضالق ایچون شمدیلك خاطره کلوب انتخاب ایدیلان ذواتك اساميسنی مبین پوصله لفاً بعث وتسریب قلندی.

مومی الیهمك جمله‌سی ابنای وطنلرینك لامعهٔ معارفله تنویر افکار ایتملرینی جداً وحقیقةً آرزو ایدر معارفپرور وحمیتکستر ذاتلر اولمق حسبیله مذاکرات واقعه‌ده آراء صائبه‌لرندن بحق استفاده اولنور امیدنده‌یم.

قلت بضاعه وکثرت مشاغل ایله برابر بوعبد عاجزی دخی

[*] اشبو تذکره ١٢٩٦ ذی الحجه‌سنده طربزون مرکز نائبی فاضل مشهور مصطفی حمدی افندی مرحومه یازلمشدر .

بوشرفلی قومیسیونك اعضاسندن عد بیورلمه‌کز حقیقةً مفتخر ومتشکر اولورم.

همان ذوات موسی الیهمی نزد عالیلرینه دعوت و سلام مخصوص عاجزانه‌مله اشبو مأموریت خیریه‌لرینی تبلیغه همت وتوفیقات الهیه‌یه استناداً ایشه مباشرت بیورملری مرجودر.

جناب حق ابناء وطنك دین ودنیالرینی معمور ایده‌جك خیرلو آثارك وجوده کتیرلمسنه موفق بیورسون آمین. باقی امر واراده افندم حضرتلرینکدر.

تذکره صورتی [*]

اولاد وطنك تعلیم وتربیه‌سنی تسهیل وتعمیم کبی نفع فائده‌سی امر دین ودنیایه عام وشامل اولان بر سعادت سرمدیه‌نك واسطهٔ حصولی اولمق انسان ایچون نه بیوك شرف وافتخاردر.

ایشته ولایتمز ارکانندن بویله بر شرفه نائلیت آرزوسنده اولان ارباب دانش وعرفانی جمع ایله الیمزدن کله‌بیله‌جك خدمتی جداً ایفایه چالشمغی تصمیم ایدرك بر انجمن معارف تشکیلنی تنسیب ایلدم.

[*] فی ۲۷ شباط سنه ۹۷ تاریخنده قسطمونیده مأمورین و اشرافدن بعض ذواته یازلمشدر.

بو انجمنده ذات حميتسمانلرى كبى احتياجات عصر وزمانه واقف اولان افكارمنوره اصحابنك وجودى قوميسيونه شرف ويرمكدن انجمنك رسم افتتاحيله رئيسنى انتخاب واوقات واجتماعنى تعيين ايتمك اوزره بمنه تعالى اوكمزدهكى جمعه كونى قبل الصلاة حكومت دائره‌سنده كائن مجلس ادارهٔ ولايته مخصوص اوطه‌يى تشريف بيورملرى رجا اولنور .

مقدمه‌سى خلوص نيتله باشلانان هر شى بعونه تعالى دائما حسن موفقيتله نتيجه پذير اولور .

آنكچون بزده جناب حقك توفيقات وتسهيلات الٰهيه‌سنه مظهريتله مساعئ مصروفه‌مزك ثمراتنى طوپلايه بيله جكمزه شمديدن اميدوار اوله‌بيليرز افندم .

تذكره صورتى [*]

مملكتمزده ترقئ معارف اسبابنك استحصاليچون كچن سنه مركز ولايتده بر مجلس تشكيل ايدلمشيدى .

مجلس مذكور برمدت كرك حكومت دائره‌سنده، كرك على

[*] ٣٠ مارت سنه ٩٧ تاريخنده طربزونده مجدداً تشكيل اولنوب اليوم دوام ايدن معارف قوميسيونى اعضاسنه يازلمشدر .

طریق المناوبه اعضای مجلسك خانه‌لرنده اجتماع ایله تعمیم انتشار معارف خصوصنده اپیجه مساعی مشکوره ابراز ایدلمش ایسه‌ده صکره‌لری هر نصلسه اجتماعات ومذاکرات لازمه‌ده مجلسه اولکی قدر دوام واهتمام کوسترلمدیکندن الیوم مجلس مذکورك وجود وعدمی مساوی بر حالده کیدر.

سعادت حال ملك وملتك اصل واساسی ایسه انتشار معارف و علوم قضیهٔ خیریه‌سی اولوب ذات شوکتسمات حضرت پادشاهینك نخبهٔ آمال وافکار معالی آثار جناب خلافتپناهیلری دخی الکزیاده بوجهته معطوف ومصروف وبوحوالی خلقی دخی لله الحمد فوق العاده آثار فطانت وذکا ایله موصوف ایدوکنه، واو جهتله سابقی کبی فضیلتلو نائب افندی حضرتلرینك تحت ریاست علیه‌لرنده اوله‌رق شو مقصد مقدسك تسریع وتسهیل حصولنه بحق خدمت ایده‌جك یکی بر مجلس معارف هیئتنك تشکیلی مطابق الوجوب حکمنده کورندیکنه بناءً ذات معارفسماتلری کبی برفاضلك آراء صائبه‌سندن استفاده آرزوسیله مجلس مذکور اعضالغی خدمت فخریه‌سنی لطفاً قبول بیوره‌جقلری امید واثقیله ترقیم رجانامه‌یه ابتدار قلندی باقی اراده افندمکدر.

مكتوب خصوصی [*]

مشترك تلغرافنامهٔ عالیلری قلبمده‌كی حسیات معارفجویانه‌یی یكیدن تحریك ایله برابر كوزلرمدن اشك تأثر آقتدی.

بو كون ملت اسلامیه‌نك اعاظم احتیاجندن اولان معارف نافعه‌نك ترقیسنه خدمت ایده‌جك هرنه‌یه تشبث ایتمش ایسه‌م حتی هم بن، همده معارفی سوه‌نلر طرفندن بیله انواع موانعه تصادف ایدرك تصورات وتشبثات خالصانه‌وخیرخواهانه‌م كاملاً نتیجه‌سز قالمشدر.

بو حالی وطنكزك بختیارسزلغندن زیاده كندی بدبختلغمه حمل ایده‌بیلیرم.

چونكه قرآن كریمده بر كلام معجز اثر واردر؛ جناب رب العالمین بیورمشكه «ایحسب الانسان ان یترك سدی».

ایمدی امین اولكزكه سزك بو كوزل وطنكزی وعقل وذكاجه نادر الامثال اولان اولاد وطنكزی دها چوق زمانلر بویله باشی بوش براقازلر.

انشاء الله یقینده بركون كاه‌جككه شوبنم تصورات خیریه‌م طوعاً وكرهاً حیز آرای حسن حصول اوله‌جقدر.

---

[*] كره‌سوندن طربزونه بعض ذواته یازلمشدر.

لکن قورقارم که اوشرفی اقبالخواه بی اشتباهکز اولان بو عبد عاجز قزانه‌میه‌جقدر .

ایشته بنم ایچون جای اسف آنجق بوراسیدر .

اما نه چاره؟! جناب حق هرقوله برمظهریت ویرمشدرکه آنی بشقه‌سی بیك چالیشسه اکتسابه موفق اوله‌من .

آنکچون بنده تصوراتمی فعله چیقارمغه پرده‌کش حیلولت اولنلره دکل؛ کندی بخت وطالعمه کوسه‌رك محول الحول والاحوال اولان الله ذوالجلالك دیکر خیرلی ایشلره اولسون بنی موفق بیورمسنی؛ وانوار معرفت ومدنیتك اشراقات جهان آراسی ، حتی قپالی کوزلری بیله آچوب هر کسك ادراك معالی‌یه شتاب ، وبو منفرد واسطهٔ منجیه ایله سعادت دارینی اکتساب ایله‌دیکی بر زمانده حالا کرانخواب غفلتدن باشنی قالدیرمیان اخوان دینمزی بر آن اول اویاندرمسنی تمنی واستدعا ایلرم باقی عبرت

۱۸ نیسان سنه ۳۰۰

نطق [*]

افندیلر !

سزی تبشیر ایدرم . استقبالمز امیندر .

علو همت ، خلوص نیته مقارن اولورسه هانکی مشکل وارکه اقتحام اولنه‌مسون .

واقعا بعضاً بر بلوط پارچه‌سی‌ده کونشه حائل اوله‌بیلیر ! لکن ممکن دکل آنك ضیاسنی محو ایده‌مز . اولورکه ینه پرتوریز انجلا اولور .

حقیقت‌ده اویله‌در .

بلوطك کونشه حیلولتی قبیلندن اوله‌رق بعضاً روی حقیقته‌ده موقت پرده چکن بولنور ! اما ممکن دکل آنی ستر ایده‌مز . زمان اولورکه ینه پرده برانداز ورونما اولور .

ایشته بو کون اویله بر حقیقت وامید ، کونشك پارلاق ضیالری کوزلرمزی قماشدیروب طوریور .

مدنیت ومعرفت دنیالان عطایای قدرت دخی سیل خروشانه بکزرکه آکا هیچ برشی سدراه اوله‌مز . قا شوسنه کلانی طاغ قدر قوی‌ده اولسه ـ خس وخاشاك کبی سیلر سپورر .

[*] طربزون مکتب اعدادیسنك تأسیسنده ایراد اولنمشدر . فی ١٨ ذی الحجه سنه ١٣٠١ وفی ٢٧ ایلول سنه ١٣٠٠

بوكون بزده اويله برموج طوفانخيز ترقى اوكنده بولنيورزكه توفيق آلهى وسائقهٔ نفوذ پادشاهى ايله بزى ايستر ايستهمز ايلرى سوروب كوتورهجكدر .

آنكچون ينه تكرار ايدرمكه استقبالمز اميندر .

افنديلر !

معلومكزدركه وطن، اولاد وطن ايچون سويلير .

اولاد وطنه ايديلهجك اك بيوك خدمت ايسه آنلره سعادت دنيويه و اخرويهيى قزانديرهجق بر قزانجه دلالت ايتمكدن عبارتدركه اوده تحصيل علم ومعرفتدر .

تحصيل علم ومعرفت، دارالتعليمه محتاجدركه بونلرده پادشاه دل آكاه افندمز حضرتلرينك سايهٔ شاهانهلرنده چوغاليور .

ينه اوسايهٔ مقدسهدهدركه ملكمزده سائر ترقيات نافعهٔ مدنيه دخى شمندوفر خيزينه مشابه بر سرعتله ايلرى كيدهيور . سوزم طوغريدر .

هله ماضىيه برنظر رجعى عطف اولنسون .

عصر حاضر حضرت پادشاهينك ترقياتيله اسكى حالمز موازنه بيورلسون .

اول وقت شو سوزمك عين حقيقت اولديغى ترددسز تسليم اولنور .

اوت ! محقق بيلملى يزكه دولت عليهنك تاريخ تأسسندنبرىكه

آلتی یوز بوقدر ییلدر، عثمانلیلر اشبو دور حضرت عبدالحمید خانی کبی بر دور مسعود ترقی کورمه‌مشلردر .

بر دیلمزده بوکون سایهٔ شاهانه‌لرنده تأسیسیله مفتخر اولدیغمز شو مکتب عالیدر .

بو بر مکتبدرکه قپولری — جنس و ملت ، دین و مذهب تفریق ایتمیه‌رك — عموماً اولاد وطنه آچیق طوتیله‌جقدر .

انشاءالله شوکتمآب افندمز حضرتلرینك سایهٔ ملوکانه‌لرنده اشبو مکتب فیضدن نیجه ارباب قابلیت واستعداد یتشه‌جکدرکه بر زمانده مقدس وطنمز آنلرله افتخار ایده‌جکدر .

آنکچون بن دخی یوزیمی محراب ملکوته چویره‌رك مسبب الاسباب ومسهل الصعاب اولان الله ذوالجلاله عظیم شکرلر ایدرمکه سایهٔ سامیٔ ولی النعمتده نفعی عمومه شامل بویله بر تأسیس نفیس علمینك برنجی طاشنی قویمغه بو عاجز قولنی موفق بیورمشدر .

...... جلیله‌سنه عریضه

جناب رب عزت، مشید ارکان دین ودولت اولان ولی نعمت بیمنتمز شهریار تقوی شعار افندمز حضرتلرینك بیت المعمور قلب

شاهانه‌لرینی مهبط انوار فیض وسرور، وعهد عدل ملوکانه‌لرنده معابد ومساجد اسلامیه‌یی اقامهٔ مراسم دین مبین ایله برقات دها مزین ومعمور بیورسون.

مقدما صامسونده وقوعبولان حریق کبیرده محترق اولوب خاقان فردوس آشیان عبدالعزیز خان حضرتلرینك نام عالیلرینه اوله‌رق انشاسنه بدأ ایدیلان اولو جامعك تخصیصات مرتبه‌سی کفایت ایتمامکله هنوز اکمالی میسر اوله‌مامشیکن بوکره جانیك سنجاغی متصرف لاحقی سعادتلو رشید پاشا حضرتلرینك تشویقات همکارانه‌سیله متحیزان مأمورین محلیه برر آیلق معاشلرینی ترك واعطا واهالینك اصحاب ثروت ویساری دخی آنلرك بو اثرینه اقتفا ایدرك دفعهٔ طوپلانیلان یوز بیك غروش اعانه ایله سایهٔ موفقیتوایهٔ حضرت پادشاهیده همان اتمام انشاسنه بدأ ومباشرت وبووسیلهٔ جمیله ایله دخی جمله طرفندن دعوات مفروضهٔ حضرت ظل اللهی زیب وزبان مصادقت اولندیغنه دائر لواء مذکور اداره مجلسندن ورود ایدن مضبطه‌نك افاً تقدیمیله کرك پاشای مشارالیهك، کرك آکا پیرو اولان سائر ارباب همت وحمیتك اشبو سعی جمیل پیامبر پسندانه‌لری تقریر عالی‌یه عرض اولنور باقی هر حالده.

فی ٢٠ مارت سنه ٩٦

تحریرات عمومیه

یازق که ذکای فطریلری غبطه‌بخشای اهالیٔ سائره اولان بو حوالی خلقی، بر چوق فرق متضادهیه منفرق اولدقلرندن ایچلرندن - حتی اسم وشهرتلری بیله حکومتجه مضبوط ومعلوم اولان - بعضلری محض فساد اخلاق اثری اوله‌رق گرک یکدیگرلری، گرک مأمورین حکومت علیهنده انواع عزویات ومفتریاتی حاوی «مخبر صادق» و «مخبر مستقیم» و «عموم اهالی» و «عموم اهالی وکیلی» کبی امضالرله بر طاقم عرضحاللر، تلغرافلر، مکتوبلر تصنیع ترتیب ایله مقامات عالیه‌یه و ولایته تقدیم ایتمك ودها جسورلری بویله بر نقاب ایله احتجاب ایتمکده لزوم گورمیه‌رك و محق وعدل صورتنده گورینه‌رك کندیلرینی میدان علانیته قویمقده و حقلرنده شکایت ایتدکلری اشخاصك وجودلری بلکه‌ده واجب الازاله ایدوکنی ادعا ایلمکده ایسه‌لرده اکثریا مجازات ترهیبیه‌یی استلزام ایده‌جك صورتده دکل، حتی رسماً سؤال وجوابی بیله ایجاب ایده‌جك یولده ادارهٔ مقال وبیان حالدن عاجز اولوب مرام و مقصدلری مجرد خلافکیرلری اولان طرف لسانه ویرمکله - ولوکه موقتاً اولسون - ناموس وحیثیتنی اخلال ایتمك کبی بر غرض فاسده خدمت ومتابعتدن عبارت ایدوکی وعله اهالی نامنه اوله‌رق کیمسه‌نك لهوعلیهنه ترتیب

ايديلان عرض و محضرلرك چوغنده‌كى مهرلرى مرتبلرى جيبلرنده طاشيه‌رق ايستدكجه تصنيع ايلدكارى اوراق اشتكائيه‌يه باصمقده وكيمى دخى اوقو‌ق يازمقدن بى بهره اولان ساده دلان اهالى‌يه ضمننده برضرر وفساد اوليان بشقه‌ بر مصلحته دائر ايدوكنى بيان ايتمسى اوزرينه او بيچاره‌لر دخى حقيقت حالى بيلميه‌رك، وبعضلرى بيلورلرسه‌ده بر آدم حقنده‌بش اون وحتى ايسترسه بشيوز كشينك بالكز «شويله بويله‌در» ديمسيله مواد معروضه‌هرنه ايسه‌باالتحقيق درجهٔ ثبوته ايصال ايدلمدكجه مشتكى‌عنه اولان كيمسه حقنده آنك هيچ برضررى اوله‌ميوب بلكه بالعكس كنديلرينه مضر اوله‌جغنى درك وتفرس ايتميه‌رك على العميا مهرله‌مكده اولدقلرى حكومت سنيه‌جه بداهت درجه‌سنده معلوم وثابت ايدوكندن مأمورين حكومت و آحاد اهالئ مملكتك له وعليهنه اوله‌رق ترتيب ايديلان بومثللو ورقه‌لرك نظر حكومتده ذره‌جه قدر واعتبار اهميتى يوقدر.

حكومت سنيه هركسك فرياد داد خواهى و تظلمنى استماع ايله محافظهٔ حقوق عباده هر آن حاضر و آماده و باخصوص سايهٔ عدالتوايهٔ حضرت پادشاهيده بلا واسطه اصحاب دعاوينك مصالحنى رؤيت ايچون محاكم عموميه دائما مفتوح وكشاده ايدوكنه بناءً خاقى تربيه‌سزلكه آليشديران وفساد اخلاقه ياردمى اولان اومقوله محضرلر ترتيبى تكلفنه، وبر طاقم مجهول امضالرله برده آرقه‌سندن لقردى سويله‌مكه حاجت اولميوب مدعى ومخبر كيم ايسه

میدان علانیه‌ده چیقه‌رق وحقلی اولدیغی بر ایش ایچون سایهٔ عدالتوایهٔ حضرت پادشاهیده کیمسه‌دن خوف واحتراز ایتمیه‌رك افاده وادعاسی‌نه ایسه آچیقدن آچیغه طوس‌طوغری سویله‌ملیدر.

هله مأمورین حکومت ایچون حقنده حسن شهادتی حاوی خلقه محضرلر ترتیب ایتدیرمك کبی بر کوچکلك تصور اولنه‌من.

چونکه هر مأمور قانون دولتك تعیین ایتدیکی وظائف مخصوصه ایله مکلف اولوب او وظائفه توفیق حرکت و رضای عالیٔ حضرت پادشاهی‌یه موافق صورتده ایفای حسن خدمت ایدرسه نزد عالی واهالیده البته ممدوح ومقبول ، وعکسی حالنده باالطبع مقدوح ومسئول اولور.

آنلرك نیك وبد حاللرینی‌ده دائما نظارت وتفتیشلری آلتنده بولندقلری مرجعلری خارجده‌کیلردن البته ایی بیلور.

بناءً علیه وظیفه‌سنی تمامیله ایفا ومغایر رضای عالی حالاتدن اتقا ایدنلر ایچون ارباب مرامك تزویرات وتصنیعاتی بر وجهله ضرر ویرمیه‌جکی کبی وظیفه‌سنی ایفا وحرکات غیر مرضیه‌دن اتقا ایتمدیکی مرجعنجه مثبت ومعلوم اولنلرده بیلور بیلمز حقنده حس شهادت ایدن خلقك محضرلری اصلا و قطعاً فائده بخش اولمه‌من.

بو سببدن ناشی شکر وشکایته دائر یاپیلان ویازیلان اومقوله مزوّر محضرلر، ورقه‌لر، مکتوبلر، وتلغرافلرك عدم قبولنه

ومرتبلرينك تأديبنه ولانتيجه قطعياً قرار ويريله‌رك كيفيت تعميماً ملحقاته بيلديرلديكى كبى باب عالى جانب ساميسنه‌ده عرض وبيان حال اولنمش اولمغله جمله‌نك معلومى اولمق اوزره اعلان كيفيته ابتدار قلندى .

فى ٧ مايس سنه ٩٥

اردو قائممقاملغنه تحريرات

لغرض بعض طرفدن عليهكزده شكايتلر وقوعه كلمكه باشلاديغندن بحثله مقدما حسن خدمات ومساعيكزى تقديراً اهالى جانبندن ويرلمش اولان اوراق صورتلرينك كوندرلديكنه دائر فى ٢٨ نيسان و فى ٥ مايس سنه ٩٥ تاريخلو ايكى قطعه تحريرات بهيه‌لرى آلندى .

محقق اوله‌رق معلومكز اولمليدركه كيمك حقنده اولورسه اولسون بر مادهٔ مخصوصه تعيين ايدلميه‌رك وشاكى ، مخبر هركيم ايسه اسمنى تصريح ايتميه‌رك وقوعبوله‌جق شكايتلر ولانتيجه اصلا وقطعاً مسموع وملتفت اولميوب مادهٔ مخصوصه تعيين ايلديكى حالده ده او ماده بالمحاكمه اصولاً ثابت اولمدقجه آنكده ذره قدر حكم وتأثيرى اوله‌من .

کذلك ایفای وظائفده تکاسللری ولایتجه معلوم اولان مامورلرك کندی حقلرنده حسن شهادتی حاوی اهالیدن طوپلادقلری اوراقك دخی اصلا وقطعاً فائده‌سی یوقدر .

مأمورین دولتك ممدوحیت ومقبولیتی آنجق وظائف موکوله‌لرینی مرضیٔ عالی‌یه مطابق صورتده حسن ایفایه دقت ومسارعت و مقدوحیت و مسئولیتی دخی آنك عکسنه حرکتله حاصل اولورکه بوده دائما ولایتك پیش نظر تدقیقنده اولوب بناءً علیه نه وظیفه‌سنی حسن ایفا ایدن مامورلر حقنده غرضدن منبعث اولان شکایتلرك آنلره ضرری ، نه‌ده تکاسللری وسائره سوء حاللری ولایتجه مثبت ومعلوم اولنلره اهالی طرفندن بیلور بیلمز وقوع بولان حسن شهادتلرك فائده‌سی اوله‌بیلور .

ایشته بوراسی همیشه پیش نظر اعتبار واعتناده طوتیله‌رق آکا کوره حرکت ایدرسه‌کز هر صورتله امین ومستریح اولورسکز ، کوندردیککز اوراق عدم لزومنه مبنی لفاً اعاده قلندی .

فی ١٣ مایس سنه ٩٥

نطق [*]

افندیلر !

معلومکزدر که وقت مرهونی حلول ایتمدکجه بو عالمده هیچ بر شی تیسر نمای حصول اولهمز .

ایشته عثمانلیلری دخی بحق بختیار ایدهجك نه قدر اسباب ووسائل ثروت وسعادت وار ایسه کافهسنی جناب حق عهد سعید حضرت عبدالحمید خانی ایچون صاقلامشدر .

واقعا جلوس همایون حضرت پادشاهیدنبری ممالك عثمانیهنك عمران وسامانی قابلیت اصلیهسیله متناسب اولهرق فوق العاده بر سرعتله ترقی ایتمکدهدرکه بونی هرکس تصدیق ایدر .

از جمله بو کون سایهٔ شاهانهده رسم کشادینی اجرا ایتدیکمز شو طریق کبیر وبهمی سابق افادهمه دلیل اولمق اوزره سزه ارائه ایدهبیلیرم .

طولی طقسان کیلومترویه قریب اولان بر طریقه نه وقت باشلاندیغنی تخطر ایدرمیسکز ؟

تام اون بش ییلدر !

حال بوکه کچن سنهیه کلنجهیه قدر بش آلتی کیلومترودن

[*] ۸ ذی الحجه ۳۰۱ و ۱۷ ایلول ۳۰۰ تاریخنده اردو طریقنك کشادنده ایراد اولنمشدر .

زیاده‌سی یاپیله‌میان بو اوزون یولی بز سـایهٔ شاهانه‌ده شو صوك ایکی سنه‌ده یالکز یوز یکرمی بوقدر کون چالشمقله کشاد وا کمال ایتمشز در .

کذرکاهی سراپا یوکسك طاغلره، یالچین قیالره، جسیم اورمانلره مصادف اولان بو یولك موقعاً متانتنی ، صعوبتنی ، بونکله برابر عملهٔ مکلفه‌مزك عدداً قلتنی بیلن اهل انصاف ، بو اقدام وغیرته البته ستایشخوان اولور .

بو ایسه بشـقه برشی دکل ، مجرد توفیق الٰهی ویمن توجه حضرت خلافتپناهی اثریدر .

اهالیمزك بو یولده مشهود اولان فداکارانه سعی و غیرتنی باخصوص مأمورین ومتحیزان قضانك فوق‌العاده همت وخدمتنی حکومت سنیه نامنه اوله‌رق لسـان شکران ایله علناً تقدیر ایلرم .

قائمقام پاشا ! مأمور افندیلر !

سزی تبریك ایدرم. ایکی ولایت جسیمه‌یی مسعود ایده‌جك بیوك بر مجرای تجارت آچدیکز .

سیواس کبی نیجه بلاد معمورهٔ داخلیه‌یی سـاحلمزه تقریب ایتدیکز !

عالم مدنیت منتدار سعیکزدر .

وار اولك .

غیرت وحمیت شخصلرنده تجسم ایتمش اولان بویله بر هیئت محترمه ریاستنده بولنمق شرفنه نائلیتمدن طولایی بن دخی کندیمی

بختیار عد ایدرك ولی نعمت بی‌منتمز، شوکتلو پادشاهمز افندمز حضرتلرینه دعا ایدرم .

بیورکز ! یولمز آچیقدر .

نطق [*]

افندیلر !

سبب اجتماعمزی سزه آکلاته‌یم :

حق رحمت ایلسون، فائق افندینك وفاتی اوزرینه طربزونه بر مفتی تعیینی لازم کلدی .

معلومکزدرکه هر یرده وبالخصوص بویله مرکز ولایت اولان برمحلده مفتی اوله‌جق ذاتك هم متشرع ومتفقه اولمسی، همده قوانین ونظامات دولته ومقتضیات زمانه‌یه واقف بولنمسی شرطدر .

چونکه مفتی، متشرع ومتفقه اولمزسه خدمت افتادن مقصود اصلی اولان فائدهٔ جلیله فوت اولور .

قوانین ونظامات دولته و مقتضیات زمانه‌یه واقف اولمزسه اعضای طبیعیه صره‌سنده مجلس اداره‌ده بولنمسندن دولت

[*] ١٦ نیسان سنه ٩٧ تاریخیله ایراد اولنمشدر .

آنکچون مفتی افندیلر جامع الجهتین اولمق لازم کلور. حمد اولسون طربزونده بوصفتلری حائز ایجه علما واردر. فقط بونلرك هیسی بردن مفتی اولەمز یا ! . . .

بونلردن مناسبتی ترجیح ایتمك اقتضا ایدر بوده بجنده حاکم افندی حضرتلری ایله برلکده دوشوندك دیدك که « علمای کرامك اکثریسی درس ایله مشغولدرلر. مفتی افندیلر ایسه مجالس ادارەنك الك ایلرو کلور اعضای طبیعیەسندندرلر که بهمه حال هر اجتماعده حاضر بولنوب آرای صائبەلرندن استفاده ایدلمك اهم والزمدر.

« مشغولیتلری زیاده اولنلر ایسه بویله صورت دائمەده مجلس ادارەده بولنەمزلر . حتی فائق افندی مرحوم بیله چوق دفعه مجلس ادارەده برمصلحت مهمەنك مذاکرەسی ختام بولمقسزین کندولری مجلسی ترك ایله درسه کیتمکه مجبور اولیوردی .

« بناءً علیه هم صفات مطلوبەیی حائز اولمق ، همده بویله بر مشغولیت دائمه بولنمامق اوزره مناسب بر ذات آرادق ، کبار مدرسیندن حمامی زاده محمد افندی خاطرمزه کلدی. تمام بو ذات مفتیلکه اهلدر. دیەرك باتلغراف مقام جلیل مشیخت علیایه عرض ایلدك . بونك اوزرینه جواباً آلدیغمز تلغرافنامەده افندیٔ مومی الیهك انتخابنامەسیله مضبطەسنك تنظیم و تقدیمی اراده بیورلدی. اولوقت مجرد ایشی دغدغەیه دوشورمامك ایچون یالکز مجالس ومحاکم موجوده اعضای مسلمەسنك افکار و آراسنه مراجعتی تنسیب ایدرك اعضای مومی الیهمی جمع ایله لاعلی التعیین مفتیلکه

مناسب بر ذاتی انتخاب ایتملرینی سویلدم. اعضای مجتمعه‌دن اون آلتی ذات خاتونیه مدرسی حافظ محمد افندی‌یی انتخاب ایدوب حمامی زاده اقلیتده قالدی .

بزم حاکم افندی ایله برلکده دها اول حمامی زاده‌یی ترجیح ایدیشمز ایسه ، اولجه بیان ایتدیکم ملاحظه‌یه مبنی ایدی . یعنی مملکتمزده حمامی زاده‌دن بشقه مناسبی بوقدر معناسنه‌ مبنی دکلدی . انکچون آرای اعضایه لدی المراجعه حافظ محمد افندی اکثریتی قزانجه ، بنده دوشوندم که حافظ محمد افندی‌ده حقیقةً مفتیلکه اهل ومقتدر صفات مطلوبه‌یی حائز بر ذاتدر . اولسه اولسه مشغولیت تدریسیه‌سی مجلسه مداومته فی الجمله مانع اولور دیه خاطره کلور . مع مافیه بوده انتخاب مذکوری فسخه مدار عد اولنه‌بیله جك اسبابدن دکلدر. بناءً علیه بن‌ده اکثریتله وقوعبولان اشبو انتخابی بالتصدیق یاپیلان انتخابنامه‌یی مقام مشیخت علیایه تقدیم ایلدم .

بوکا جواباً آلدیغم امرنامه‌ده حمامی زاده محمد افندی علماً، درایةً پك چوق اقرانننه فائق اولدیغی باب والای فتواجه‌ده معلوم ایکن ، اجرا ایدیلان انتخابده کندیسنك ایکی رأیدن زیاده رأی قزانمامش اولمسی مطلقا امر انتخابه غرض وفساد قارشمسندن نشأت ایتمش اوله جغی بیانیله انتخابك تجدیدی اراده بیورلمش ایدی.

ایشته بن اولوقت اعضای مجالس ومحاکمه حصر ایتمه‌رك بویله بر جمعیت عمومیه عقدیله یکیدن رأی طوپلامغه حسب الامر

مجبور ایدم. فقط کلان امرده یالکز اجرا ایدیلان انتخابه عرض وفساد قارشدیغنی بیان بیوریلوب انتخابك تجدیدی بوسببدن ناشی اراده بیورلمش ایدی. حالبوکه او انتخابه غرض وفساد قارشمدیغنی بن پك اعلی بیلیردم. آنکچون اولکی انتخابی ایدن ذواتی بر دها چاغروب صورسه‌یدم ینه اولکی سوزلرینی تکرار ایده‌جکلرنده شبهه یوغیدی. ذوات موما الیهمدن بشقه‌لرینی چاغروب دیکر بر مجلس انتخاب عقد ایتسه‌یدم اولوقت دخی یا حمامی زاده ویاخود بشقه‌سی اکثریت قزانمق محتمل ایدی که او حالده مقدما جزیان ایدن انتخابه غرض وفساد قارشمش اولدیغی ظنی تأیید ایده‌جکدی. مفتی تعیننده ایسه مطلقا بویله آرای عمومیه‌یه مراجعت ایچون بر قانون و نظام مخصوص یوقدر. شیخ الاسلام افندی حضرتلری صفات مطلوبه‌یی حائز اولنلردن کیمی مراد بیوررلرسه آنی ترجیح و تعیینده مختار درلر.

بناء علیه بنده کندولرینه یازدیغم جوابده حمامی زاده محمد افندی‌یی بزده اولاً ترجیح ایتمشیدك. فقط افندمز بونك ایچون انتخابنامه تنظیم وتقدیمنی اراده بیوردیکز. مفتی انتخابنده ایسه اهالیدن نه قدر آدم چاغریلوب صورلمق لازم کله جکنه دائر البته بر امر و نظام یوقدر. او جهتله بنده کزده یالکز مجالس ومحاکم موجوده اعضای مسلمه‌سنك آراسنه مراجعتله اکتفا ایتمشیدم. آنلرده اکثریتله خاتونیه مدرسنی انتخاب ایلدیلر. خاتونیه مدرسی ایسه علم وفضیلت وسائر جهتجه حمامی زاده‌دن دون

دكلدر. او سببدن ناشى بنده‌كزده بو انتخابى صواب كوردم. بوقسه امر انتخابه بركونه غرض وفسادقارشمامشدر. اوله فساد وغرض قارشمش اوليدى، الك اول اعتراض ايدن بنده‌كز اولوردم. ايمدى، ايكيسندن هانكيسنى ترجيح بيورسه‌كز آنى تعيين ايتمك رأى عاليكزه منوطدر.» ديديم.

بونك اوزرينه آرتق حافظ محمد افندينك مفتيلك منشورى كلور اميدنده ايكن برده ينه برامرنامهٔ مشيختپناهى ايله طربزون علما و اشرافى طرفندن مبعوث اولمق اوزره بر چوق مهرلو ايكى عرضحال كلدى. بونلردن اشراف نامنه اولان عرضحال درسعادتده ياپلمش وعلمانامنه اولان دخى بورادن كوندرلمشدر. درسعادتده يازيلان عرضحالده متولى زاده، آلاى بكى زاده، آرناود زاده كبى معتبر ذاتلرده امضالرى وار ايسه‌ده دها بشقه بيلمديكم آدملركده امضالرى كوريليور.

طربزوندن كيدن عرضحالده دخى نقيب الاشراف افندى پدرمز ومدرسيندن درويش افندى، سعيد افندى، كامل افندى وسائر ذوات متعارفه‌دن بعض علمانك مهر و امضالرى وارايسه‌ده بونلرك درجه‌سنده اولميانلركده مهرلرى واردر.

بو ايكى عرضحالده مهرى اولان ذاتلر «اوتوز سنه‌دنبرى مفتى افنديلره مسودلك ايدن اسكى مفتى مرحومك يكنى ابراهيم افندى، علماى سائره‌دن اليق واحقدر.» ديو مفتيلكه افندئ

مومیٰ الیهك تعیین بیورلمسنی ذات حضرت مشیختپناهیدن استرحام ایدییورلر .

شیخ الاسلام افندی حضرتلری‌ده امرنامه‌لرنده اکر مسود ابراهیم افندی مفتیلکه تعیین اولنمزسه‌طربزونجه پك چوق صداع و مشکلاتی موجب اوله‌جغنی تحقیق واستخبار بیوردقلرندن مذکور ایکی عرضحالی نظر دقته آله‌رق بو بابده‌کی رأی ومطالعهٔ عاجزانه‌م نه‌ایسه بیلدیرلمسنی امر بیوریورلر .

بو امر حکمنجه شمدی بن احد همانی ترجیحده مختار ایسه‌مده شبهه‌م یوقدرکه هرهانکیسنی ترجیح ایتسه‌م ینه طرف مخالفی شکایته باشلایه‌جقدر .

واقعا نصل اولسه بو ملاحظه ینه وارد اولور . شوقدر که بودفعه دخی یازه‌جغم جواب براکثریت مطلقه‌نك آراسنه مستند اولورسه آرتق اقلیتده قلانلرك شکایات وافاداتی اهمیتدن ساقط اولور . همده مصلحت مشورت اصول مشروعه‌سنه تمامیله توفیق ایدلمش بولنور .

بناءً علیه مملکتمزك علماسنی، اشرافنی، تجار ومعتبرانی دعوتله اکثریتلك تمایلاتنی آکلامق ایستدم . تاکه ترجیحده برخطا ایتمیه‌یم .

اشته افندیلر! سزی بو مصلحت خیریه ایچون بورایه جمع ایتدم . صانیرم که مملکتمزك علمای کرامندن، اشرافندن، تجارت محکمه‌سنده اسملری مقید اولان معتبران تجاردن دعوت اولنمامش کیمسه یوقدر . دعوت اولنوبده کلمیانلر وار ایسه آنی بیله‌مم . بو نکته‌برابر

ذوات موجوده‌دن بشقه مملکتمزده کیمسه یوق دکلدر. لکن مدعو اولانلر سکسان طقسان ذاتدن زیاده‌در. آرتق بوندن زیاده‌سیده زیاده‌در.

بوجمعیتك آراسی افکار عمومیهٔ اهالینك ترجمانی مثابه‌سنده طوتیله‌بیلور. باخصوص بن بوجمعیتی مقام جلیل مشیختدن رأی عاجزانه‌مه تفویض بیوریلان حق ترجیحه بالاختیار تشریك ایچون عقد ایلدیکم جهتله خارجده قالانلر «بزیده نیچون چاغرمدیکز» دیه‌مزلر.

چونکه برمجبوریت رسمیه تحتنده دکل. مرادعاجزانه‌م علماواشراف ومعتبرانك اکثریت اوزره تمایلات وجدانیه‌لری هانکی طرفده اولدیغنی آکلامقدر. بونی آکلامق ایچونده بوجمعیتی کافی کوردم.

ایمدی جمله‌کزدن شونی رجا ایدرم که بعض یرلرده، بعض دفعه وقوعبولدیغی کبی مذاکره، مشاجره‌یی منتج اولمامق ایچون هیچ بریکز رأی وفکرکزی علناً بیان ایتمیکز. رأی و فکرکز هرنه‌ایسه شو اوطه‌ده‌کی ماصه اوزرنده بولنان ورقپاره‌لره یازوب ممهور صندقجغز ایچنه آتیکز. صکره آچار باقارزده اکثریت آرا نه طرفده اولدیغنی آکلارز.

«خاتونیه مدرسی حقنده‌کی اسکی انتخابمز کافیدر. بشقه انتخابه حاجت یوقدر.» دیان وارسه بوده بر رأیدر.

«بوجمعیت آزدر، دها فلان وفلانی‌ده چاغرملیدر.» دینلورسه بوده بر رأیدر.

الحاصل رد وقبوله دائر هر نه دینله‌جکسه هپسی تمایلات عمومیه‌یی بیلدیره‌جك شیلر درکه بنمده اصل اوکرنمك استدیکم جهت بودر .

فقط هرکس بو بابده‌کی رأی وفکرینی علناً سویلیوبده مقابلنده‌کینی تعریضه مجبور ایدرسه مذاکره‌ده وقوعنی اصلا آرزو ایتمدیکم مشاجره‌یی منتج اولور .

او سببدن ناشی شفاهاً هیچ بر سوز سویلنمامسنی وهرکس رأی وفکری نه ایسه حاضرلنان ورقپاره‌لره یازوب شوصندقجغزك ایچنه آتمسنی بتکرار رجا ایلرم.

جمله‌کزك فطانت ورؤیت مسلمه‌کزدن قویاً امید ایلرم که مغایر مرضی هیچ برحال وحرکت وقوعبولمقسزین شومصلحت خیریه قرین حسن ختام اولور .

اخوانیات

مکتوب [*]

بلبل خوش نوانك رونق صباح نوبهاری تقدیس ایچون نهال کل اوستندن مصطبه نشینان چمنصفهٔ صفایه ابلاغ ایتدیکی

[*] حالا طربزون غزته‌سی محرری اولان قندیه‌لی علی راشد افندی‌یه یازلمشدر.

خطبهٔ بليغهٔ اعجاز اثردن بالاتر برتأثير لطيف روحانى‌يى حاوى اولان نامهٔ كرمى، خير خواه بى اشتباهكزك زيب دست احترامى اولدى .

جداً اعتراف ايدرم‌كه بويله بر ترانهٔ دلنشين ، چوقدنبرى صماخ جانه واصل، بلكه بودمه كلنجه شو زمزمهٔ ذوق آور ادبى كبى كوكلمده هيچ بر شيدن بو مرتبه سرور وانبساط حاصل اوله‌مامشيدى .

راقم الحروف كبى،يكرمى بوقدر ييلدنبرى مهجور داروديار اولان برغريب صادقه كوره اولاد وطنك ترقيات كمالى بومثللو محاطباط روح پرورانه‌لرندن استدلال واستبشار ايله صفالنمق طبيعى در .

اوغلم ! شاهد كلجمال وطنده كرچه دورز ؛ لكن ينه معناً نائل ذوق وحضورز ؛ زيرا حب وطنله مأمورز .

محبت حقيقيه ايسه رافع الحجب ومستلزم الحضور در .

بو مثللو مخاطبات اديبانه دخى تجلىٔ شهود معنوى ايچون حقاكه نور على نور در .

اوت اوغلم ! محبت وطنيه‌م بر درجه رصانتكير رسوخ واستقرار دركه آره‌مزده‌كى بعد مسافه آنى كوكلمدن آييره‌مز .

لوح دلدن كريدك تصوير بى‌مثالنى پنجهٔ سختكير اجل بيله سيلوب چيقاره‌مز .

کاکل کبی سری نه‌وار اولسه قده پریشان
سـودازدهٔ شـوخ دلارای کریدز

محقق بیل که کریدك :

ریزه‌سنکی کوزمه لعل بدخشـان کورینور
یاسنك کبی بر ادیب لبیب ایله وطن نیچون افتخار ایتمسون ؟
یشا اوغلم یشـا ! بر کون کله‌جك که وطن سنـك قدرکی بیله‌جك، ونامکی تقدیس واعلا ایده‌جکدر. باقی اخوت ومحبت.

فی ١٥ مارت ١٢٩٨

غزل

مهر عشـقم پردهٔ ظلمت، حجـاب اولمز بکا
ابر زلفك ای صاچی لیلا ! نقاب اولمز بکا
نیلیم سـاقی ! خمـار آلود اولان جام مي
بادهٔ لعلك کبی، رنکین شراب اولمز بکا
مجلس وصلنـده جانانك نه لازم کفتکو ؟
غمزهٔ پرکوکبی فصل الخطاب اولمز بکا
بر شـه معنی اسـیر حیدر دل کیم آنك
آستـان همتنـدن سـد باب اولمز بکا

بن که اولدم مطرب درگاه مولانای روم
سری زلف حور عین تار رباب اولمز بکا

۱۲۸۱

بلکه او غافله سبب انتباه اولور
بیچاره عاشقك ایشی هپ آه وواه اولور

غزل

ذرۀ خاك رهی مهر درخشان کورینور
ریزه سنکی کوزمه لعل بدخشان کورینور
سنك خارا قدر اینجتمه‌ده قلب ستمی
کرچه ظاهرده لب لعلی درافشان کورینور
ینه دوان قره سودایه‌می اوغراتدی دلی
کاکل یار کبی حالی پریشان کورینور
نه قدر محو وجود ایتسه‌ده پروانه ینه
شعله‌پوس اولمه‌ده کیزلی هوس شان کورینور
حق ویره اولمسه طوفانزده اقلیم وجود
سرینك چشمۀ چشمان خروشان کورینور

نی ومی لازم وملزوم کبیدر نیلملی
نیی میسز ، براقه‌لم کل نیـه میـلی سری

مکتوب [*]

برماضیٔ مسعودك یاد جمیلنی اخطار ایدن عنایتنامهٔ عالیلری شرفورودنده، ذوق ومسرتدن منبعث، حسیات عالیـه ایله قلب صادقم بر حیات جاودانی، برذوق روحانی‌یه ظرف اولمشـدر که آنی شرح وتفسـیره، صوت وحرف نامساعد اولمغله بو معاملهٔ قلبیه وکیفیت روحانیه‌نك کشف وتمیزی ینه وجدان سریره‌دان سامیلرینه حواله اولنور.

بوفانی دنیاده مواخاتیله مباهاة و ذاتیله عقدموالاة ایتدیکم بر یار صادقك مخاطبات روحپرورانه‌سـندن کسب لذت و صفا ایتمیه‌جك قدر خاملغی، بنده‌کزه نصل روا کوریورسـکز که نیجه زماندنبری شرف خطابکزدن محرومیتمی، حائزعزوصول اولمیان بر جوابه ابتنا ایله عتاب ایدییورسکز.

عزیزم! سزکله کچن بردمه، بیك عالم و آدم فدا اولسون.
سزی کوکلمدن چیقاره‌بیله‌جك‌دولت‌دنیا بندن‌جدااولسون.

---

[*] اسبق طربزون مرکز متصرفی اولان سعادتلو انیس افندی‌یه یازلمشدر.

كرچه مشاغل ولايت، طاقتفرسادر؛ اما مراسلات اخلاء بنه بشقه معنادر .

بريد خيالكز كوزمدن، اميد وصالكز كوكلمدن چيقمز .

مكتوب مسرتبخش الرنده‌كى وعد ملاقات ، دل مهجور و محرورى سيرابساز ماءالحياة التفات ايتدى .

سن كيم كله‌سك مجلسه بر يرمى بولنماز؟

باش اوزره يرك وار

آه كرچه نامز والى‌در، لكن آوزرمزه انبوه اندوهك تواردى على التوالى‌در .

متاع كمياب معالى، بازار عالمده نه‌ده غالى ايمش ؟

. . . . كتابت زمانى آراديني كبى ، بنده‌كزده وقتيله پرزرينده (پرزرين) ايله اوچديغمز هواره ، سورديكمز صفاره شمدى الله بيلير تحسر ايديبورم .

اما نه‌چاره ؟ بوده آرزوى عودت شباب ، و سرابده جستجوى آب قبيلندن تمنى محال در. باقى بقاى توجه ومحبت قلبيه‌لرى اخص مآرب مافى البالدر .

فى ٢٥ كانون ثانى ١٢٩٥

غزل

هر برنده بر کوکل بند ایلمکمی مقصدك
حلقه حلقه پیچ پیچ اولمش او کیسولر نه‌در؟
طوغری سویله! عطرشاهیلرمی سوردك باشکه
سنبل زلفکده یا ای کل! بو خوشبولر نه‌در ؟
سحری کاسون سندن اوکرنسون فسونکاران دهر
غمزهٔ فتانکه نسبتله جادولر نه در ؟
اولمسیدك سن کونش یا مرکز عالم کبی
دائم اطرافکده سیر ایدن بو مهرولر نه در؟
درد هجرانکله اولدی شویله چشمم اشکبار
کیم آکا نسبت آقار صولر نه‌در جولر نه در؟
سن دیمزمیدك که سنسز کشت کلشن ایلمم
الده کل، آغزکده مل، باشکده شبولر نه در؟
درکه شوقکده سریٔ شکسته خاطرك
سودیکم، باق! ایتدیکی بو هایلر هولر نه در؟

غزل

سودا زدۀ زلفك ایمش ای صاچی لیلا !
زنجیره اوردك كوكلی مجنونمی نه در بو ؟
طورماز آقار اغلار غم ایله دیده دمادم
فوارۀ پر خونمی یا جیحونمی نه در بو ؟
تسخیر ایدر علویلری، خاکیلری چشمك
افسانه‌می سویلشدیکی افسونمی نه در بو ؟
حوریلری رقصه کتیرر نازلی خرامك
طوبامی یاخود قامت موزونمی نه در بو ؟
صف بسته بو مژکان جکر دوز ایله قصدك
ای غمزه هلاکو کبی شبخونمی نه در بو ؟
فم نقطۀ وحدتمی حقیقتده ؟ یك اعلی !
یا حرف مجازیده عجب نونمی نه در بو ؟
جام جمی لبریز نشاط ایلیسان آیا ؟
صهبامی یا عکس اب کلکونمی نه در بو ؟
آه ایلیور آهسته ایشتدم او پری‌یی
کندی کبی بر آفته مفتونمی نه در بو ؟

بر راست روش اردەمی بوقدر دیەجکسك
هپ خلق جهان پیرو کردونمی نه در بو ؟
بر کون اولور البت ینه ساحلرس مقصود
فلك دلمز یأس ایله مشحونمی نه در بو ؟
آه ایلسه عالم ینسار ادنی شررندن
سرّینك عجب سینەسی کانونمی نه در بو ؟
بلبل کبی اولدك ینه ای خامه طربزا
بیلمم اثر فیض طربزونمی نه در بو ؟
٣١ کانون ثانی ٩٥

—

قیمتلی بر کذاری دکلی نکاهنك ؟
قلبه بو شرحەلرسبب انشراح اولور .

مکتوب[*]

عزیزم !
یاد جمیلی، شرقده، غربده مظهر احترام اولان کمالك جمال
کمالنه سماع ایله عاشق اولانلرك بریدە بنم .

[*] طوبخانه مکتوبی ممیزی عزتلو حسن رامز افندی‌یه یازلمشدر.

حقیقت! حسن بیانی، سحر حلالمی؟ نه درلو آکا حسان دخی مفتون وحیران اولور.

آثار ادبیه‌سنك هر بری بدایع فطرتك کمال اعجاز، واعجاز کمالنه برر ناطق برهان اولور.

مؤلفاتنك هر هانکیسنه نظر حکیم ایله باقلسه مبدع بدیع الاسلوبنك وجود کاملنـه معلم اول، مدانی دکل، ثانی اوله‌من دنیر.

مسلك موجدانه‌سیله بحق‌سرفراز ادبای روم اولان بوذات بزرکوارك معاصرلری بیله جناب بیهمتاسیله مباهاة ایده‌بیلیر.

نه‌موطلو سزه‌که مخابره طریقیله‌ده فتح باب موالاة ایتدیکز بویله بر ادیب کاملك عز خطابی، ذوق سلیم صاحبنه کوره همخاصیت راح روح افزادر که نشوهٔ دائمه‌سی عین حیاتدر.

بناءً علیه آله‌جغکز جوابك صورتنی ارسال ایله آندن‌بنده‌کزی‌ده حصه‌مندفخر مزید ومستفید بیورمکز اخص متمنیاتدر.

باقی اخوت ومحبت. ۳۱ کانون‌ثانی ۹۵

غزل

ظالملره مهل اولمسـه مطلوب آلهی
بر دمده ییقار عالمی مظلوملرك آهی

ظاهرده نهان، جان کبی جانانمز اما
اعیان مظاهرده عنان وجهی کماهی
سر تا بقدم نور مجسمسك افندم
تشبیه ایدهمم کون یوزکه کوکدهکی ماهی
لازم دکل عاشقلره که خط همایون
کافی بزه جان ویرمکه بر امر شفاهی
جامه بریجك لعل نمکریزی طوقنسه
می ایچمهنك اولماز ایدی والله کناهی
هر بر غزلم بویله نو اسلوب اولهمزدی
اوصافك اکر اولمسه غیر متناهی
مجنون کبی لاقید اولور ارباب محبت
عاقللرهدر سری او امر له نواهی

٢٠ کانون ثانی ١٢٩٥

—

کوکل بر آینه در کیم هر آینه آنده
جمال حضرت سلطان لم‌یزل کورینور

غزل

اوپ لب جانانی آغز کبدن عذوبت داملاسون
هر سوز کدن دمبدم شهد لطافت داملاسون
وارمیدر ؟ عالمده بر مهپاره جانانم کبی
رخلرندن آن بان نور صباحت داملاسون
بستهٔ لعل شکر بارنده در آب حیات
چشمه‌سار خضردن ایسترسه شربت داملاسون
تاب میله کله کرم ایت ساقیٔ کلچهره‌یی
آتشین رخساردن خوی نزاکت داملاسون
سری دمدر یاره نقل ماجری ایت سن ینه
خون ناحق غمزه‌سندن بی‌نهایت داملاسون

١٢٨٥

—

سوزلمش شاهباز غمزهٔ فتانی کوردکمی؟
وارایسه سری اول مرغ دل ناکامه کوزدیکمش

—

ذاتی کرك یوز آقلغی یوقسه نه ایلسه‌ك
اولماز سیاهیٔ ازلی شسته آب ایله

مکتوب [*]

تنظیرندن خامهٔ سحر آفرین حسانی بیله عاجز براقه‌جق درجه‌ده علوی برفکر منورك ترجمان بیانی اولان نامهٔ منظوم بلاغت نشانی که هر بیتی بر درشهوار منادر ، درج دل صادقدن بشقه صاقلایه‌جق بر محفظهٔ مؤتمن‌می اولور؟

آنکچون جدوجهدایله سراپاحفظ وازبر،وجودت قریحهٔ ادیبانه‌لرینه تحسین خوان اوله‌رق برکیجه بلکه اذان صبحه‌دك بانك ساباشی هم آهنك الله اکبر ایلدم .

سیدالادبا « عنوانی کمترین وصف کتابهٔ شانی اولان بر مرشد کاملك مرید ماهر وتلمیذ متبحرندن بو مثللو اثر فیض معنوی متعاقب الورود، ولطف خطابلری بوشکل دلکش اوزره دائما نقشبند شهود اولسه چوقمیدر ؟

فیض نظری خاکی آلتون ایتمك شانندن اولان بر آفتاب ارشادك هواداری، بنم کبی ذره دکل، ذره‌دن‌ده کمتر اولسه « ینه اقتباس نور شهود ایله نزد اولی الابصارده البته مغبوط ومحسود اولور .

---

[*]قسطمونیلی رشادتلو شیخ سید احمد حجابی افندی حضرتلرینك تلمیذی و خلیفه‌سی ماهر افندی‌یه یالمشدر.

بو ايسه قيمتى؛ جهانى، بلكه جوهر جانى، دكر بر بختيار. لقدر كه اداى شكرى واجبدر.

بنده‌ٔ عليه شو شرف عالمبهايه نائليت عاجزانه‌مدن طولايى اولا جناب موفق الاموره لازمهٔ حمدوثنايى ايفا وثانيا واسطة العقد خلان، وامامهٔ سبحهٔ اخوان اولان جناب ماهر مظاهر، وعين الاعيان مظاهره عرض منتهاى بى‌انتها ايلرم. باقى نماند هر كه نخواهد بقاى تو

٢٣ حزيران ٩٨

غزل

كرچه كوزلم صورت ظاهرده نهانسك
اما كه هپ اعيان مظاهرده عيانسك
حق بو كه پريلرده‌ده يوق سنده‌كى عشوه
سن صورت انسانده مكر حور جنانسك
بر مويچهٔ زلفكه دكمز يكى دنيا
بو حسن ايله حقه بدل جان وجهانسك
جانان دير ايكن جانمه قصد ايتدك آ كافر
بيلدم سنى فتان جهان، آفت جانسك

ممکنمی که سری‌ده اوله رؤیته طاقت
سن دیدهٔ خورشیده بیله خیره‌رسانسك

١٢٨٤

البـت ترحم ایلر، بو حال پر ملاله
منظور یاز اولورسه، ای سری! عرضحالك

١٢٨٠

غزل

رخ زیبای پرتابك مجسم نور در کویا
تجلیزار عاشـق نور نار طور در کویا
تجلیء جمالـکله کوکل سرمست حیرتدر
اکرچه صورت ظاهرده آندن دور در کویا
دکلدر موی کیسو سرپیلن رخسار آل اوزره
کل رنککنه قاپلو فروهٔ سمور در کویا
دکل شب،روز روشن سنسز ای مهپاره چشممده
ظلام وحشت اندر وحشت دیجور در کویا
قدوم نو عروس زیور اندود خیالکله
بو شب دلخانهٔ تاریکمز پرسوردر کویا

قالیپسولر دخی الحق اولور حیران کفتاری
کمالات سخنده خواجه‌سی منثور در کویا
کورنلر ناکهان اول دختر پاکیزه‌یی سری
صانیرلر شکل انسانده ملك یاحوردر کویا

١٢٨٤

کافی بکا بیلمك بنی هیچ بیلمسون عالم
زیرا بیوك آفتدر او، شهرت نه لازم

مکتوب [*]

بدایع آثار لطافت نثارینه حیران اولدیغم خامهٔ سحر آفرینلری بو دفعه ینه بر معجز ادای نوپیدا ایله اهتزاز نمای بیدای معنا اولمشدرکه نکار شیذیر دلبندی اولان هر حرف رنکین، کویا بر روح مجسم، کویا ومظروف حروف اولان نکت ومضامین، صانکه بر قطره مداد ایچنده دریا.

لکن « اوماهیلرکه دریا ایچره در دریایی بیلمزلر »
حتی بر شاعر معجز بیانه صورلسه‌که: ایا بو دلکش تماشا

[*] کرهسوندن طربزون عدلیه مفتشی اسبق قدری افندی حضرتلرینه یازلمشدر.

نه در مطلق دیر ایدی که: یا رؤیا ایچنـده خلیا، یا خلیا ایچنده رؤیا. فقیر ایسه اویله بر حاله دوش اولدم که: شرفنامهٔ بلاغت پیرالرینی آلنجه هم دلنشین، هم آتشین الفاظنده مندمج اولان عظمت شـاندن بر مدت کنـدیمی دهشـتلی بر بهت و حیرت استیلا ایلدی.

زیرا بو نظر ربا اولان طرز نو ظهور، حقا که حـیرتده عقل وشعور ایدی.

الحاصل ریادن عاری، ومرتجلاً لسـانمدن صادر وجاری اولان شونی عرض ایتمك ایسترم که: ای فنون شعر وانشانك عارف دقایقدانی.

لنشیئه

لایق سکا باش اکسه بدیع همدانی یوق ذاتکه عرفانده نه ثانی نه مدانی
قدری بیلنیر هرزه ده اولسه ادیبك تقدیر ایدر آنی هم اعالی هم ادانی

والسلام و جعلت الکلام بثنائك مسکی الختام

۲۹ ایلول ۹۵

حاشیه

عزتلو رضوان بك افندی اوغلمزك تغافلنه قارشی بنده کزك شو اسکی بر بیتمی کندیلرینه قرائت بیورمکزی رجا ایلرم.

تفافلكله كوكل شرحه شرحه در
هجران دمنده صانمه كه يوق انشراحمز

غزل

كون چراغنده باقك الله بر قالمز فروغ
كون يوزين طوتدقجه مهر عالم آرادن يكا
سن آقوب كيتدكجه اول دامن چكوب سركشانور
آقمه اى اشك روان اول سرو بالادن يكا
سن كورردك جوشش اشك دمادم نيدوكن
اى كوزم نورى يولك دوشسه بو دريادن يكا
نالهٔ واحسرتا در عكس ايدن صانمه كمان
كل قولاق طوت سوديكم سرىٔ شيدادن يكا
ايشته حالم كور ايلت باره پيام حسرتم
كر كچر سن اى صبا كوى دلارادن يكا

١٢٨٥

—

سرتا بپاى مولوى اولسون ديكن ديكن
مژكاننى اوتازه كلك خاره بكزه‌دن

يانسون آلهى جان ودلى تاب نظره‌دن
تابشده مهر و ماهى رخ پاره بكزه‌دن

١٢٨٥

غزل

طاق ابروى بتان محراب ومنبردر بكا
بانك مستان نعرهٔ الله اكبردر بكا
ديرو مسجد ايكيسى عندمده يكساندر بنم
كعبة العليا مجرد وجه دلبردر بكا
عالم بالاده سير ايلر سروش فكرتم
عرش وفرش ولامكان جمله مسخردر بكا
بر پرى پيكر اولور هر دمده آنده جلوه‌كر
صانكه مرآت دلم دير مصور در بكا
مشترى اولدم ينه بر آفتاب تازه كيم
زلفى چنبر، خالى اختر، رويى خاوردر بكا
كر دراهن توتياى چشم جان ايتمه‌م نوله
ذرهٔ خاك درى اكسير احمردر بكا

سری تیه عشق حقده صانمه سرکردان بنی
خضر همدم دائما توفیق رهبردر بکا

١٢٨١

مکتوب [*]

ادیب معانی آفرین افندمز

مکتوبکزکه اسلوب شناسی پسندینه کالرده حیران اولور، انوار ذکا کبی پرستشگاه نگاه امعان اولدی.

حقمده ابراز بیوریلان مآثر توجه ومحبتك اهمیتی نسبتنده قیمتم یوق که بنی صحیحاً مستدار ایدن بو لطفکزه قارشی ایفای تشکره لب جنبان اجتسار اوله‌یم.

ترتیب بیوره‌جغکز مجموعهٔ منشأته‌که برنمونهٔ ادبیات، مزیت عالیه‌سنی حائز اولسه کرکدر؛ آثار پریشانمدن هانکیسی قونسه مجموعه‌نك رونق ادبیسنی قیرمقدن، بوزمقدن بشقه نه‌یه یارار؟ آنکچون بویله حدناشناسانه برحرکته بیله‌رك نصل جرأت ایده‌بیلیرم؟ دیمك که معذورم. اویله ایسه شبهه یوق که معفوم

[*] انوار ذکا محررینه یازلمشدر.

افندمز ! قدر ادبایی ینه ادیب اولنلر بیلیر . بناءً علیه بنده کز عالم مطبوعاتی جداً شرفلندیرن آثار عالیهٔ ادبیه کزی تقدیرندن عاجزم. شو قدرکه هر کوزلك کوزللکنی سچمکه، بناءً علیه آنی سومکه حس طبیعی دخی کافیدر.

ایشته بنده کزده مجرد شو حس طبیعی سائقه سیله درکه نفایس آثار ادبیه کزك کرچکدن مفتونی اولدیغم ایچون اوکوزل کوزل اثرلری ده، کوزل مؤثرینی ده دائما تقدیس ایلرم. باقی اخوت.

فی ٢٤ تشرین اول سنه ٣٠٠

غزل

ویرانه کوکلی نظرکله شن ایلدك
بر بدر تامسك که شبی روشن ایلدك
رشك رخکله لاله لرك بغری خون ایدی
سن غالبا بو کون سفر کلشن ایلدك
تیر نکاه عاشق ایله زخمدار اولور
آندمی رویکه خطکی جوشن ایلدك
دخت رزك آیاغن اوپر پیر میکده
ساقی چوق ارلری سن اسیر زن ایلدك

روی نکاردنمی آلور رنکی ساغرك
یوقسه بو آل و رنکیده سری سن ایلدك

۹ شبط ۹۷

غزل

کیرن بو قالبه صانمه مثاب اولوب کیدییور
کلان بو دهر دنی یه مصاب اولوب کیدییور
ییقار اساسنی سیل حوادث ایام
بنای محکم عالم، خراب اولوب کیدییور
تلونات شئون جهانه الدائمه
ثمر، شجر، بشر، آخر تراب اولوب کیدییور
کورورمیسك نیجه یوکسلدی دودی آهمزك
بهار حسننه یارك سحاب اولوب کیدییور
شراب عشوه یه طویمز نکاه مخموری
بزمده کوکلمز اما کباب اولوب کیدییور
دکلدر اشك دمادم، اریرده جوهر جان
آقار آیاغنه اول سروك آب اولوب کیدییور

ایدنجه عالم معنایه سری فکرم عروج
امین وحی خدا همرکاب اولوب کیدییور

١٢٩٩

غزل

آیت نور اوقونور مصحف رخسارنده
سخن دلکشی عجازده قرآنه یقین
صورتی اوزره خدا آدمی خلق ایتدیکنه
کورمه‌دن مادرخلك کلیور انسانه یقین
ایلر اظهار بزه سر فنا فی اللهی
صانمه بیهوده اولور شعله‌یه پروانه یقین
نیجه شاعرله کورشدمسه‌ده سری بریسن
بولمدم روحی آکاه کبی جانه یقین

٢٨ شباط ٩٧

نطق رسمی [*]

شو اوقونان امر عالی ـ که عظمتلو پادشاهمزك بك معزز بر مثال واجب الامتثالیدر ـ بزه شرع وقانون احکامنه متابعتی امر ایدییور. شرع و قانون ایسه معلومدرکه محضا حقی اظهار، مظلومی استظهار ایچون وضع اولنمشدر.

ایمدی اظهار حق استظهار مظلوم خصوصلرنده بکا اك زیاده یاردم ایدهنك، یانمده اك زیاده سوکیلی اولهسی طبیعیدر.

ولی نعمت بینتمز شوکتمآب افندمزك بو عبد صادقلرینی ایکنجی دفعه اولهرق ولایتکزه مأمور بیورملری آنجق سزك صلاح حالکزه خدمت ایچوندر.

صلاح امت ایسه معلومدر که اتفاق کلمه ایله حاصلدر. نزاع وتفرقه یه سبب اولنلر حقلرنده خلقتده نفاز بده مردود ومنفوردر.

زیرا هر خیری بسیله یان وفاقدر. هرشری ده طوغوران نفاقدر.

ایشته حبل متین وفاقه طوتنمق ایچون بن سزه الیمی اوزادییورم. اللهه، پادشاهمزه اطاعتی، قانونه حرمتی، وطنه محبتی اولنلر. بنمله ال اله ویرر.

بو الدن الی کری چکن مطلقا خائب وخاسر اولور. زیرا اللهك یدقدرتی جمله مزك اللری اوستندهدر.

---

[*] ۲۰ کانون ثانی سنه ۹۸ تاریخنده طربزونده ایراد اولنمشدر.

افندیلر !

ایشته کوریورسکزکه جناب الله طوغریلری عزیز ایدییور. حب معالی ایله مجبول اولان انسان نفسنك ذلیل اولدیغنی ایسترمی ؟

البته ایستهمز.

اویله ایسه هیچ بر وقت طوغریلقدن آیرلماملی یزکه دائما عزیز اوله لم. زیرا شوکتلو پادشاهمز دائما طوغری کیمسه‌دنی طوغری سویلیانی سور.

افندیلر !

وقتك نزاکتنی، ولایتك اهمیتنی ولی نعمتك عاطفتنی تقدیر ایدکز. تقدیر ایدکزکه سزی ده تقدیر ایدنلر بولنسون. زیرا فرصت بلوط کبی درکه اسلاقراری یوقدر. هنر آنی قاچیرمامقدر. فیاض قدرتك ملکمزه، خلقمزه بخش ایتدیکی استعداد ترقی یی ضیع ایتمك قدر بر خسران عظیم تصور اولنه مز.

قدرتلو پادشاهمز بو استعداد خدا داددن تمامیله استفاده کزی تأمین وتسهیل ایده جك مساعدات سنیه‌لرینی دریغ بیورمیور.

او پادشاه حکمتپناه که عموم تبعه‌سنی بلا استثنا اولادی کبی سوییورل.

برده دوشونکزکه بو عالم فانیدر، کیمسه یه مال اولماز. ایمدی روامی که بر غرض نفسانی ایچون انسان آخرتنی ده خراب ایتسون ؟

هانیا نم سافم، هانیا او محبوب قلوب اولان یوسف پاشا؟..
بر زمان اوده شوراجقده سزه بویله خطابت ایدییوردی.
بو کون ایسه اولسان ناطق بر جسم جامد حالنه کیرمش،
بلکه اجزاسی بیله انحلالپذیر فنا اولمشدر.

اوت! انسان، حقیقت نه‌ده ظلوم وجهول ایمش!...

افندیلر

موت مدهشدر، لکن بو عالمده آندن زیاده عبرت آله‌جق
شیلرده واردر.

بیلیرسکز که الله ذوالجلال محول الحول والاحوالدر.
ایشته او عزیز اولان الله بوکون بر جلوهٔ عبرت آمیزینی
سزه کوستریور.

عدالت بر میزاندر که الله بیله عملمزی انکله طارتیور. بر
کفه‌سی مکافاة، او بری مجازاتدر هرکس دیله‌دیکی جانبی اختیار
ایده‌بیلیر.

مقدمکی مأموریتمده دخی عمان عموم طرفندن کوردیکم
حرمت ومحبتی آرتیره‌جق ومعارنت خیرخواهانه‌کزله اولا الله
ذوالجلالی، ثانیاً پادشاه کریم الخصالی جمله‌مزدن راضی وخشنود
ایده‌جك خدمات حسنه‌یه موفقیتمی الطاف سبحانیه ومددکاری
روحانیت نبویه‌دن امید واستدعا ایلرم.

تلغرافنامه

عواطف جهانشمول حضرت پادشاهیدن طربزون ولایتی

والیلکی بوکره دخی عهدهٔ تشاوری‌یه توجیه بیورلمغله مرکز ولایته مواصلت ومستعیناً بتوفیقه تعالی تمشیت امور موکوله‌یه مباشرت اولنمشدر. رفقای کرامه ایلك تبلیغاتم، ترقیات صحیحهٔ مملکتنه و او صورتله رضای پاك الٰهی ومطلوب خاص خلافتپناهی‌یی تحصیله وسیلهٔ مستقله اولان احکام شرع وقانونه متابعتله وظائف مقدسه‌مزك تمامیٔ ایفاسنه حصر نظر سعی ودقتی توصیه‌وتأکیددن عبارتدر. بو مسلك مستقیمده حرکت ایدن نائل مأمول ودائما مرغوب ومقبول اوله‌جغی کبی عکسنی اعتیاد ایدنلر دخی موفقیت حسنه‌دن محرومیتله مدخول اولمق طبیعیدر. بناءعلیه صنوف مأمورینك شو ایکی شقدن خیرلوسنی اختیار ایله احیای وطنه متعلق مقاصد سنیهٔ ولی‌النعمته توفیق حرکت واحتیاجات عصر و زمانه کوره آثار مبروره ابرازینه همت بیوره‌جقلرینه امیدم وائقدر.

فی ۲ کانون ثانی سنه ۱۲۹۸

نطق رسمی [*]

جناب حق وجود مقدس ملوکانه‌لرینی بو ملك و ملته باغشلاسون.

ولی نعمت بی‌منتمز شوکتمآب افندمز حضرتلرینك دهٔ ظهور

[*] قسطمونیده ایراد اولنمشدر. فی ۲۵ کانون ثانی سنه ۹۷.

عثمانستان اولان اناطولی قطعه‌سی اهالیسی حقنده حسن نظر همایونلری برکمال اولدیغنی سزه کمال ممنونیتله تبشیر ایلرم .

پادشاهمزك احیای وطن جهتنه مصروف اولان جلائل همم شاهانه‌لری بزم تقدیر و تعیین ایده‌بیله‌جکمز درجه‌لردن چوق عالیدر .

بو بابده‌کی اوامر سنیهٔ خلافتپناهیلرینی انفاذ واجرا ایچون بو عبد صادقلرینی ولایتکزه لطفاً والی تعیین بیوردیلر .

درعهده ایتدیکم وظیفهٔ مقدسه‌نك اهمیتیله متناسب اقتداره مالك اولمدیغمی اعتراف ایدرم .

بونکله برابر بر نقطهٔ استناد وارکه اوده توفیق الهیدر .

توفیق الهی شرع وقانون احکامندن اصلا منفك اولمیان امر ورضای خلافتپناهی‌یه توفیق حرکت و حسن نیته مقارن اولان علو همتله قزانیلیر .

بزمده ذاتاً بوندن بشقه خط حرکتمز یوقدر .

آنکیچون امید ایلرم که امورمزده توفیقات الهیه‌یه مظهر اولورز . چونکه فیاض قدرت ایچون بخل وامساك اصلا متصور دکلدر . ارادهٔ کلیهٔ الهیه عبدك ارادهٔ جزئیه‌سنه ناظردر .

بزی سرمنزل سعادت وسلامته ایلته‌جك برشهراه مستقیمه سلوك ایلرایسه هادی السبل اولان الله ذوالجلال دخی هدایت وعنایت الهیه‌سنی کندیمزه رهبر نجات ایدر .

اما بونك عکسیده بالعکسدر .

بر ده بیلملی یز که عصرمز عصر ترقیدر ؛ زمان وقوف و عطالت دکلدر .

منهاج سعادت اوکمزده آچیق طوریور. بر آدیم ایلری آتان قزانیر.

بو خصوصده دخی متبوع مشروع و معظممز افندمز حضرتلرینك اثر سعادتلرینه اقتفا ایتمك حصول مقصده کفایت ایدر.

نه موطلویز که بلا استثنا عموم تبعهٔ صادقه سنی مسعود و بختیار ایده جك اسباب و وسائلی تحری واستکمالدن بشقه برشی دوشونمیان شوکتلو غازی عبدالحمید خان افندمز حضرتلری کبی بر شهنشاه معدلت کستر عهد سعید سلطنتی ادراك ایلدك.

بویله بر شهریار علی تبارك اغورنده هر وطن پرور فدای جان ایدر .

احوال مملکتمزه کلنجه، قدرت فاطره نك بو خاك پاکه بخش ایتدیکی منابع ثروت اولقدر چوقدر که اهالیمزك بر قاچ مثلنی بختیار ایده بیلیر.

انشاءالله تعالی معارف و معابرك تعمیم و تنظیمی بو منبعلردن حقیله استفاده مزی تأمین ایده جکدر .

چونکه معارف فکر انسانی تربیه و معابر ثروت وسامانی تنمیه ایدر .

ایشته شو اسباب سعادتی تحصیل وتکمیله چالشانلر وطنلرینه تحیحاً بیوك خدمت و آمال وافکار حضرت ولی النعمته موافق حرکت ایتمش اولورلر.

رفقای کرامله اهالیٔ مملکتی بو فکر ترقی پرورانه ده متحد بوله جغنی وجمله سندن معاونت کامله یه مظهور اوله جغنی امید ایلرم .

همان جناب حق حبیب اکرم حرمتنه جمله مزی موفق بالخیر بیورسون .

عریضه

مدت عرفیه سنك انقضاسنه مبنی بو کره درسعادته عودت ایدن انقره ولایتی مرکز نائبی سابق فضیلتلو عمر خلوصی افندی داعیلرینك حضور فائض آلنور ولی النعمیلرنده علم و فضلی وتقواسندن بحث ایتمه‌ٔی معلومی اعلام قبیلندن و بناءً علیه تصدیعات بیهوده دن عد ایلرم .

بنده دیرینه لرینك افندیٔ موصی الیه ایله رفاقت عاجزانه م ایلك دفعه اوله رق بوراده وقوع بولمش وبو رفاقتك مدتی ده پك آز سورمش ایسه ده کرك بو آز مدت ظرفنده بالذات وقوع بولان مشهودات، کرك ثقاتدن وقوعبولان مسموعات کترانه مه نظراً باب والای جناب مشیخت پناهیلری الحق افتخاره سزا بروجود کامل دها یتشدیرمش اولمسندن طولایی شایان تبریکدر .

ایشته بو عبد عاجزك شهوداً و سماعاً حاصل ایتدیکی وقوف

اوزرینه من غیر حد افندمزه عرض ایده‌جکی بر سوز وار ایسه اوده بوقول صادقدن عبارتدر. بو مثللو ارباب استحقاق حقنده بی دریغ و سزاوار بیوریلان الطاف جلیله‌ٔ اهلپروریلرندن افندیٔ مومی الیه داعیلرینك ازسر نو حصه‌مند اوله‌جغی بی اشتباهدر باقی .

٩ جمادی‌الاخره سنه ٢٠٢ وفی ١٤ مارت سنه ٣٠١

عریضه

خریطه‌سیله کشفنامه‌سی بامضبطه تقدیم قلنان انقره مکتب اعدادیسی حقنده‌کی ملاحظات مخصوصهٔ چاکرانه‌م دخی بروجه آتی عرض اولنور. شویله‌که بوراده معارف جدیده‌هنوز منبسط ومنتشر اوله‌مدیغندن موجود مکاتب ابتدائیه‌اسکی حالده ورشدیه مکتبی دخی اونسبتده اولوب بناءعلیه بوراده نه دفعةً مکتب اعدادیه آلنه‌بیله‌جك معلوماتلی شاکرد ونه‌ده مکتب اعدادی پروغرامنده کوستریلان درسلری اوقوته‌بیله‌جك معلم بولنه‌بیلیر آنکیچون رأی ومطالعهٔ چاکرانه‌مه قالیرسه مکتبك پروغرامنجه بعض تعدیلات اجراسی لابد ولازم اولوب اول حالده مصارف لازمه‌سی‌ده آکاکوره ترتیب وتخمین ایدیلیر . شویله که: یارین مکتبك بناسی ختام بولسه‌ده رسماً کشادی اجرا اولنسه

مکتبه آلنه‌جق چوجق بولنه‌ماز. بناءً علیه طربزون مکتبی ایچون اورادن متجاسر تقدیمی اولدیغم پروغرامده کوستردیکی وجهله بورانك مکتب اعدادیسی ایچون دخی مطلقا بر احتیاط صنفی کشادی لازم کلیر. آنجق طربزونجه احتیاط صنفنك کرك مدتی، کرك درسلری معارفك اوراده‌کی درجهٔ انبساط وانتشارینه کوره تعیین ایدلمشدر. بوراده ایسه معارف نسبت قبول ایتمز درجه‌ده پك کری ایدوکندن احتیاط صنفنك‌ده کرك مدتی، کرك درسلرینی احتیاجات حاضرهٔ محلیه نسبتنده تعیین ایتمدکجه استفاده قابل اوله‌ماز.

ایشته بوسببدن ناشی قوللکز دیرم‌که: مکتبك نامی ینه «مکتب اعدادی» اولسون. صنفلری، درسلری دخی آکا کوره ترتیب اولنسون. فقط سایهٔ موفقیتوایهٔ حضرت پادشاهیده دیکر مکتبلر دخی اصلاح اولنوب ده اومکتبلر معلومات لازمهٔ ابتدائیه‌یی حائز شاکرد یتشدیرمکه باشلایانجه‌یه قدر بو مکتب اعدادی کندینه لازم اوله‌جق شاکردانی ینه کندیسی یتشدیره‌بیلمك اوزره مکمل بر احتیاط صنفی کشاد ایتملی. بوصنفه مخصوص آیریجه بر درس پروغرامی تنظیم اولنه‌رق شمدیلك آلنه‌جق شاکردان لااقل درت سنه بو صنفده دوام ایله معلومات لازمهٔ ابتدائیه‌یی اوراده تحصیل وتکمیل ایتدکدن صکره مافوقنده‌کی مکتب اعدادینك صنفلرینه نقل ایتملیدر. بوبویله اولمازسه مکتبك کشادنده یا مرتب درس جدولی موجبنجه تعلم وتدرسه مستعد شاکرد بولنه‌میه‌جغندن

آلنه‌جق چوجقلر همان هیچ بر شی استفاده ایده‌میه‌جکلر، یاخود معلم افندیلر پروغرامك خارجنه چیقه‌رق و مکتبی، مکتب اعدادی حالندن چیقاره‌رق عادی بر مکتب حالنه قویه‌جقلردر،

ایمدی ایلروده اویله آرزو اولنماز بر قاریشقلق وقوعنه میدان ویرمکدن ایسه ینه مقصود اصلی اولان مکتبك نامنی‌ده، پروغرامنی‌ده محافظه ایتمکله برابر کندیسنه لازم اوله‌جق شاکردانی کندیسی یتشدیرمك اوزره مکتب داخلنده شویله بر احتیاط صنفی تشکیل ایدلمك البته اولی و انسبدر. بوتقدیرجه و بر مصرفله هم مکمل بر مکتب رشدی، همده مکمل بر مکتب اعدادی وجوده کتیرلمش وتعمیم انتشار معارف حقنده‌کی یکانه مقصد مقدس حضرت پادشاهی‌یه دها زیاده خدمت ایدلمش اولور. الویهٔ ملحق، مرکزلرنده یاپیله‌جق مکاتب اعدادیه حقنده‌ده فکر و مطالعهٔ چاکرانم بو مرکزده دائر اولوب صورت معروضه‌نك رهین تصویب واستحسان اوله جغنی امید ایلرم.

برده استفاده‌یی تعمیم ایچون ممکن مرتبه لیلی صنفنه زیاده‌جه شاکرد آله‌بیلمك اوزره مصارف دائمهٔ سائره‌دن ممکن مرتبه قصر وتصرفله عائداتك چوغنی لیلی صنفنك مصرفنه تخصیص ایتمك لازم کله‌جکی بدیهیدر؛ چونکه برلیلی صنفی آچیلمازسه مکتبك کشادندن یالکز نفس انقره‌ده ساکن ومتوطن اولنلرك اولادی مستفید اوله جقلر. کویلرده وباخصوص قضالرده‌کی اهالینك اولادی اصلا استفاده ایده‌من، زیرا آنلر شهرایلر کبی کوندوز کلوب کیجه

خانه‌لرینه کیده‌مز. بناءً علیه لیلی صنفنه زنکین اولسون فقیر اولسون شهرلی چوجقلرینک مجاناً قبولی قطعیاً منع ایدیله‌رك صنف مذکور ملحقات لوادن که‌جك و کیجه‌لری خانه‌لرینه عودت ایده‌میه‌جك شاکردانه منحصر طوتلمالیدر .

عائداتك مقدارینه کوره لیلی صنفنه قاچ شاکرد آلنه‌بیله‌جکنی شمدیدن‌ده تخمین وتعیین ایتمك ممکناتدن ایسه‌ده مکتبك معلمین ومستخدمینه ویریله‌جك معاشلرك کمیتی قطعیاً تعیین ایتمدکجه و آرته‌جق پاره‌نك مقداری بیلنمدکجه بوبابده برحساب صحیح عرض ایدیله‌مز. چونکه طربزونده مکمل بر مکتب رشدیٔ عسکری ایله منتظمجه دیکر مکتبلر بولندیغندن او مکتبلرك معلملری اوراده یاپلمقده اولان مکتب اعدادی درسلرینی دخی جزئی بر معاش ایله تدریس ایتمه‌یی ذاتاً تعهد ایتمش اولدقلرندن اوراسیچون بویله بر حساب یاپیله‌بیلمش ایدی. بوراده ایسه معلملرك کافه‌سنی مطلقا خارجدن کتیرتمك لازم کلوب کچنده تعمیماً ولایاته ارسال بیوریلان بوصله‌ده محرر المقدار معاشلرله درسعادتدن اقتدارلیجه معلملرك کله‌بیله‌جکلرینی چاکر کمینه‌لری اصلا امید ایده‌مم. بو سببدن ناشی لیلی صنفنه نهایت قاچ چوجق آلنه‌بیله‌جکنی ده شمدیدن کسدیره‌مم .

شوقدرکه جمعیت اسلامیه نقطهٔ نظرندن باقیلیرسه بوراسی حقیقةً اناطولینك پك مهم و معتنا برموقعی صاییله‌بیله‌جکندن طربزونده، قسطمونیده وسائر بعض بلاد مهمه‌ده اولدیغی کبی

بوراده دخی بر مکتب رشدیٔ عسکرینك کشادی مطلق الوجوب حکمنده‌در. بونك اجرای ایجابنه مساعده بیورلمسی صورت مخصوصه‌ده ذات علیای حضرت سرعسکریدن نیاز واسترحام اولنه‌جقدر .

بناءً علیه شو استرحام چاکرانه‌مه مساعده بیوریلورده بوراده‌ده اویله بر مکتب آچیلیرسه او مکتبك معلملری طربزونده کیلر کبی جزئی بر ضم معاش ایله مکتب اعدادیده دخی معلملك ایده‌بیله‌جکلرندن طولغون معاشلرله خارجدن زیاده معلم جلبنه حاجت قالماز واول حالده مصرفجه حاصل اوله‌جق تصرف سببیله ایلی صنفنه مجاناً قبول اولنه‌بیله‌جك شاکردانك عددی چوغالیر .

مکتبك صورت انشاسی بحثنه کلنجه: انقره‌ده بویله عالی بر بنایی دکل، مطلوبه موافق اولمق شرطیله الك عادی بر بنا بیله یاپه‌بیله‌جك مهارتلی اوسته‌لر بولنمدیغندن صنعتلرنده‌کی خذاقت و مهارتلری مسلم اولان طربزون اوسته‌لرینه مراجعت لازم کلیر. بناءً علیه طربزونده یاپیلمقده اولان مکتبك شرائط معلومهٔ مناقصه‌سنك عینی شرطلرله انقره مکتب اعدادیسی بناسنك دخی اجرای مناقصه‌سی باتلغراف طربزونه اشعار اولنمش؛ بورادن ویریلان ایضاحاته قناعتله دفعةً بی سوره‌رك مناقصه قپوسنی آچان اولمش ولکن بناده استعمال اولنه‌جق طاشلری کورمدکجه ایلروسنه‌وارمیه‌جقلری اوراده‌کی اوسته‌لر بیان ایتمشلر. ایچلرندن ایکی نفری مخصوصاً بورایه کلوب طاشلری معاینه

ايتمك استدكارى جواباً بيلديرلمش . بو ايكى اوسته طربزوندن انقره يه كلمك اوزره بولنمشدر .

بو اوسته لر كلنجه كرك مركز وملحقات ولايتجه ، كرك ينه طربزونجه اصول ونظامنه توفيقاً علناً بالمناقصه تقرر ايده جك فى ايله وشرفسانح اوله جق ارادۂ جليلۂ آصفانه لرى موجبنجه بمنه تعالى حلول بهارده مكتبك انشاسنه مباشرت اولنمسى مقرردر .

تمللرك حفرى ايله متعهدك طاشخانه لردن چيقاره جغى طاشلرى موقع انشاآته نقلى حكومته عائد اوله جغى كبى مقتضى كرچى دخى حكومت ويره جك وياالكز ديوارلرك انشاسى متعهده عائد اوله جقدر . مقتضى كرچى ده حكومت كذلك بالمناقصه مبايعه ايده جكدر . لازم اوله جق كراسته نك ده كراسته چيقان قضالردن بالمناقصه مبايعه سى وبعده اخشاب ايشلرينك دخى بالمناقصه تقرر ايده جك فياتله متعهدينه احاله سى والحاصل جامنه چارچيوه سنه وارنجه يه قدر كافۂ ملزمه سنك بويله بشقه بشقه اجراى مناقصه سى مقرردر . بعونه تعالى سايۂ موفقيتوايۂ حضرت خلافتپناهيده اضافۂ توجهات جناب نظارتپناهيلريله مصلحتك حسن اتمام واجراسنه بالخاصه طرف چاكرانه مدن نظارت اولنه جق ومع مافيه طربزونده ياپلديغى كبى بوراده ده معتبران اهاليدن وسائره دن مركب بر قوميسيون مخصوص دخى تشكيل قلنه جقدر .

يالكز بوراجه الك زياده جاى تردد و ملاحظه بر جهت واركه اوده عائدات معارفك سرعت وسهولتله الده ايدلهمه‌سندهكى

امكانسزلكدر. چونكه برقاچ سنه‌دن برو دوام ايدن رواجسزلك سببيله كرك اعشار مالندن، كرك معارف عائداتندن موجود ذخيره‌لر على الاكثر صاتيله‌ميوب انبارلرده طورمقده اولمغله بو حال دوام ايدرسه مكتبك انشاسى‌ده انشاسندن صكره مصارف لازمهٔ دائمه‌سنك وقت وزمانيله تسويه وايفاسى‌ده بالطبع كسب مشكلات ايدر. مع مافيه جناب محول الحلول والاحوال خلوص نيتله باشلانان بويله بر امر خيرى ازهر جهت تسهيل وتيسير بيوره‌جغى آزادهٔ قيد اشكالدر.

معارف عائدات جديده‌سى حقنده كلان اوامر عليه‌شمدى‌يه قدر بوراجه حسن تفهم وتلقى ايديله‌ميه‌رك اولبابده پك ياكلش معامله‌لر جريان ايده‌كلمشدر. بونك امكان تحتنده‌كى تحصيلاتنجه‌ده اصلا اعتنا اولنميوب درسعادته‌عائد ربعه محسوباً پك آز ارسالات وقوعبولمسى دخى هپ بو قاريشقلقدن ناشيدر.

حتى سنه‌نك ختامنه بر آى قالمش اولديغى حالده ايلك تقسيطده دفعهٔ استحصالى مقتضاى ارادهٔ عليه‌دن اولان ويكونى سكسان بو قدر بيك غروشه واران مسقفات ويركوسى عائداتندن يالكز اوتوز غروش تحصيل واستيفا اولنه‌بيلمش اولديغى غرائبدن اولمق اوزره عرض ايلرم.

مع مافيه چاكرلرى انقره‌يه كلور كلمز بوبابده الويهٔ ملحقه متصرفين كرامنه ازسرنو تبليغات واضحه‌ومكرره ايفاسيله اصلاح معاملات وتسريع تحصيلات اسبابنك استكمالنه مسارعت ايلدم.

ايشته شمدى يه قدر بوكا دائر بر شى عرض وانها ايده ميشم مجرد حجابمدن ايلرى كلمش اولمغله بو بابده معفو و معذور طوتيله جغمى اميد ايلرم باقى

٢٦ كانون ثانى سنه ٣٠٠

عريضه

اكثر محللرده امور ومصالح حكومتك بر مجراى غير مستقيمده جريانـنه ، بعض مأمورلرك طريق نا مشروعه ميلانـنه، خزينهٔ دولتدن مخصص اولان معاشلرك قلتى دخى فى الجمله سبب اولمقده اولديغى قضاياى مسلمه‌دندر .

زيرا بر عائله‌يى اداره‌يه كافى اولميان مقدار معاشه قناعتله ايچه‌ عائله‌لى بر مأمورتى درعهده ايدن آدم مطلقا شو ايكى حالدن خالى دكلدر. يادرايت وكفايتى معاشى نسبتنده بر عاجزدركه بو، اهل ومقتدر اولان مرتكبدنده دوندر و ياخود معيشتنى او مأموريت سايه‌سنده و فقط بر صورت غير مشروعه‌ده تأمينه سعى ايدنلردن اوله‌جغى رونموندر . بونك آرتق اوچنجى بر احتمالى يوقدر .

ايمدى معاشسز بر مأمورتى قبول ايدنلردن حسن خدمت

واستقامت بکله‌مکه حقمز اولمق ایچون کندولرینک نصل اخلاق فاضله صاحبی اولملری لازم کله‌جکنی واویله‌سنک ایسه عصرمزده وجودی یوق درجه‌سنده اندر ایدکنی دوشونملی‌یز .

بناءً علیه اولا هر مأموریت ایچون او مأموریته تعیین اولنه‌جق آدمی عائله‌سی خلقیله برابر اداره‌یه کافی معاش تخصیص بیورلماز ایسه ایشه یرار بك آز مأمور بولنه‌جغندن هر آن یار و اغیارك بحق شکایاتنی موجب اولان سوء استعمالات و مغایر مرضی حالاته بر وقت نهایت ویریله‌مز .

چاکرلری بوصوك سنه‌لرده برچوق اسباب معلومه‌دن ناشی خزینهٔ دولتك اوغرادیغی بحران مالی‌یی بیلمیانلردن اولمدیغم ایچون شو صره‌ده تزیید مصارفه یول آچمقدن حسب الصداقة احتراز ایتمکلکم لازم کله جکنی و بلکه‌ده واجب ایدوکنی اعتراف ایلرم بو نکله برابر قلت معاشدن ناشی قابلیتسز مأمورلرك استخدامندن و بنابرین امور اداره‌نك عدم انتظامندن دواتجه وقوعه کلان ضررلری حساب و تخمین ایدنجه هر ایشده فی الجمله اهل ومقتدر مأمورلر بوله‌بیلمك ومصالح دولت و مملکتی آرزوی عالی‌یه موافق بر یولده کوردیرمك ایچون اختیاری لازم کلان مصارف زائده مصارف مثمره قسمندن عد اولنه‌جقدر . بونك ضمننده حصوله کله‌جك منافع کلیه‌نك شمدیکی حالده وقوعه کلان ضررلرله اصلا نسبت قبول ایتمز بر درجه‌یه واره‌جغنی امیدوار اولمقده‌یم .

اشبو افادهٔ عاجزانهم ولایتك هر شعبهٔ اداره‌سنه عام

وشاملدر . چونكه حق الانصاف اولەرق بو ولايتك نه تقسيماتى، نەده تخصيصاتى ايجاب حال ومصلحتله متناسب بر قاعدهٔ صحيحەيه توفيق ايدلمامش. بناءً عليه عموماً تصحيحات وتعديلات كليەيه محتاج بولنمش اولديغى ظن عاجزانەمه كوره بورايه كلان ولاة ايچنده دولتلو يوسف پاشا حضرتلرى دخى اك زياده تصديق و تقدير بيورانلردن ايدوكنده مبنى بمنه تعالى ايلروده صرەسى دوشدكجه بو بابده اولان ملاحظات ومطالعات قاصرانەمى عرض و بياندن كيرو طورميەجغم . لكن تقديم الاهم على المهم قاعدەسنه اتباعاً شمديلك كويا قائمقاملقله اداره اولنوركن ناحيەلردنده دون بر حالده قالان بعض قضالرك تخصيصات حاليەسنى جانلاندرمق وحالاً، مصلحةً قائمقاملق اتخاذينه احتياج صحيح ايله محتاج ايكن اليوم مديرلكله اداره اولنان بعض نواحى‌يى قضايه تحويل ايتمك لابد ولازمدر. بناءً عليه مذكور قضا وناحيەلر تخصيصات حاليەلريله مجدداً تخصيصى ايجاب ايدەجك معاشاتك وهر برينك حاوى اولديغى قرالك عدديله واردات عموميەسنك مقدارينى مبين تنظيم ايديلان جدول لفاً تقديم قلندى.

جدول مذكورده مرقم تخصيصات حاليه مقدارينه عطف نظر دقت بيوريلنجه وباخصوص بعض مهم مأموريتلرك بر آقچه بيله معاشى اولمديغى كوريلنجه بو حال حاضرك بقاسى بالاده عرض اولنديغى وجهله كرچكدن بك چوق مضرت ملكيەيى

منتج و ایجاب حال ومصلحته توفیقاً کوستریلان تعدیلات و آرزو ایدیلان تشکیلاتك قبول و اجراسی ثمرات نافعه‌یی موجب اوله‌جغنه بالبداهه حکم ایدیله‌جکندن امینم .

تعدیلات وتشکیلات معروضه اساساً قرین تصویب وقبول عالی بیورلدیغی حالده بو قضا و ناحیه‌لرده الیوم موجود و مستخدم اولان مأمورلر ایچنده اهلیت و کفایت صاحبی کیمسه‌لر وار ایسه آنلرك ابقاء ودیکر محللر ایچون من غیر حد طرف چاکرانه‌مدن انتخاب اولنه‌جق مناسبلرینك مجدداً تعیینی عرض و انها اولنمق اوزره کیفیتك طرف عاجزی‌یه اراده واشعار بیورلمسی مسترحمدر. باقی هر حالده

طربزون فی ٨ حا سنه ٩٦ وفی ١٧ نیسان سنه ٩٥

وداعنامه

جناب مالك الملك شوکتلو پادشاهمزه باغشلاسون . بو کوزل مملکتی سومش اولدیغم قدر دنیاده بر یره محبت ایتمدم دیسه‌م جائزدر. حسیات قلبیه‌مه ترجمانلق ایدن لسانمدن خلاف حقیقت بر سوز صدور ایتمیه‌جکنه امینسکز .

بر چوق مزیات انسانیه‌نك ظرف مستقری اولان مکارم اخلاق حقا که بو بلدهٔ طیبه خلقنك خصائصندندر .

یکجهتلکده عمومی بر عائله حکمنده اولان بو قوم نجیبدن مفارقت کبی رئیس عائله ایچون بیوك بر الم درون تصور اولنه‌مز:

ایشته بو عبد عاجز بو کون اویله بر الملك تأثیرات شدیده‌سی آلتنده بولنیور .

اطرافه منتشر اولان شعاع باصره‌م که سزه محزونانه ایفای رسم وداع ایدییور .

کویا کوکلده فوران ایدن بر نائرهٔ تحسرك انعکاسیدر که دریچهٔ چشممدن فرجه‌یاب ظهور اولوب التماع ایدییور .

حاصل کلام حکم قدر بنده‌کزی سزدن آییرییور .

فقط کوکلی پنجهٔ سختکیر اجل بیله دست تعلقکزدن آییره‌ماز. البت ایدسکزکه جوهر نفیس محبتکزك یری محفظهٔ جاندر.

یاد محبتکز او صورتده محفوظدرکه ملك الموت بیله آکا دستدراز تعرض اوماز .

سزی آرقداشلرمه، آرقداشلرمی سزه، جمله‌کزی‌ده الله‌ه امانت ایدییورم .

ای رفقای کرام !

تمشیت امور ولایتجه سزدن کورمش اولدیغم معاونتدن طولایی جمله‌کزه منتدارانه عرض تشکر ایلرم .

نیجه زمانلردن بری نان ونعمتیله پرورده اولدیغکز شو

مملكتك استكمال سعادت حالنه چالیشکز. چالیشکز که آللهك ده پادشاهكده رضاسی بونكله حاصلدر.

بیلیرسکز که عمومك رفاهیت وسعادتی مملكتك ازدیاد ثروت ومعموریتنه منوطدر.

یکدیکرندن قابل انفکاك اولمیه‌جق صورتده یکوجود اولان دولت وملتك منافع مشترکه‌سی ایشته شورشتهٔ اتحاد ایله مربوطدر.

بیلیرسکز که شوکتلو پادشاهمزك نخبهٔ آمال همایونلری احیای وطن جهتنه معطوفدر.

آنکچون مقام جلیل خلافته عبودیت وصداقت ادعاسنده بولنسان مأمورینك مساعیسی دخی آمال خیریهٔ شاهانه‌نك حیزاری حصول اولمسنه مصروف اولمق لازم کلیر.

سایهٔ ولی النعمتده اون بوقدر آی امتداد ایدن مأموریت عاجزانه‌مده باشلوجه بعض مهم ایشلره تشبث اولنمشدی که بونلردن اکثری قسماً پذیرای حسن ختام اولمشدر.

برنجیسی اینه بولیده لیمان مقدمه‌سی اوله‌رق باشلانان اسکله، ایکنجیسی هنوز تماميله فعله چیقه‌میان صنایعخانه‌در. بونلرك تصور اولندیغی وجهله اکمالنه چالشمق خیرخواهان دولتك وجیبهٔ ذمتیدر. اوچنجیسیده معلوم اولان یوللار درکه بونلردنده اینه‌بولی طریقی همان بتمش وبوی آباد طریقی دخی غیور ومقدم مأمورلرك غیرت واقدامیله سایهٔ عمرانوایهٔ حضرت پادشاهیده بتمکه یاقلاشمش کبیدر.

معارفه كانجه ولايت انجمن معارفنك همت مخصوصه‌سيله مركز ولايتده آچيلان مكاتب ابتدائيه حقيقة خيلى ايلرولمشدر. ثمراتى هنوز اقتطاف اولنمغه باشلايان بو شجرهٔ عاليه‌نك محافظهٔ نشوونماسيله ارتفاع و اتساعنه آبيارئ مساعى حميتمندانه‌كز كفايت ايدر.

سينوپده انشاسنه تشبث اولنان حبسخانهٔ عمومى انسانيته خدمت ايده‌جك بر تأسيس نفيس اولمغله بو خيرلى تشبثك دخى قوه‌ده براغلمامسيچون اجراى ايجابنى تحريدن كيروطورلمسنى بالخاصه مأمورين عدليه‌دن رجا ايدرم.

قدر و شانى عالى و نجيب ولايات مهمه‌ده على التوالى والى اولان خلف ذى‌شرفم كه وكلاى سلطنت سنيه‌نك پك ممتاز‌لرندندر، حيات مملكته متعلق موادى البته بو عبد عاجزدن اى بيلدكلرى، واين دوشوندكلرى جهتله بزمشو اوفاقتفك تشبثاتمزى بالكليه اونوتديره‌جق صورتده آثار جديدهٔ عمران و عرفان ابرازينه همت بيوره‌جقلرينه عموم ايله برابر بنده‌كزكده اميدم واثقدر.

همان جناب حق جمله‌مزى موفق بالخير بيورسون آمين.

بند مخصوص [*]

(حق سوز آجی در)

احتمالکه غزته‌مزك شمدیکی مسلکنه اعتراض ایدنلرده بولنور. لکن حق سوزه کیم نه دیه‌بیلور.

مثلدر دیرلرکه « حق سوزه آقان صولر بیله طورر ».

غزته نه در.

ستایشنامهٔ مأمورین می.

حاشا.

هجونامه می

خیر.

یا نه در.

مرآت عبرتنمای عالم وخادم افکار امم در.

اویله ایسه عموماً اوراق حوادث و خصوصاً ولایت غزته‌لری بك بیوك،بك مقدس بروظیفه درعهده ایتمش اولدقلری حالده حیفا که بعضیسی بووظیفه‌لرینی سوء استعمال و اك مقدس بورجلرینی ایفاده دائما تکاسل واهمال ایتدکلری کوریله‌یور.

هله ولایت غزته‌لری وقوعات صحیحهٔ محلیه‌دن قارئلرینی خبردار ایتمیوبده یالکز مأمورین ولایتی لزومسز مدح وستایشه حصر مقال و یاخود پای تختده چیقان غزته‌لرك مندرجاتنی قالبی

[*] قسطمونی غزته‌سنه درج اولنمشیدی.

قالبنـه نقل وانتحال ايدرلرسه شبهه يوق كه مقدس بورجلرينى ايفاده اهمال ايتمش اولورلر .

خوشه كتسون كتمسون وقوعات صحيحهٔ محليه‌يى كتم ايتمك وياخود اوزاقده اولنلرك اغفال ايچون رنك ديكرده كوسترمكه چالشمق ولايت غزته‌لريچون خادم منافعى اولدقلرى مملكته‌قارشو عفوى غيرجائز بر قباحت و — تعبير مجاز ايسه — بيوك بر اهانت دكليدر ؟

اويله ايسه غزته‌مز طوغرى‌يه طوغرى، اكرى‌يه اكرى ديمكله نيچون شايان مؤاخذه كوراسون ؟

غزته‌لرك مندرجاتنجه آصل آرانه‌جق شى طوغريلق وبيغرضلق اولوب آكا دائر كيمسه‌نك بر ديه‌جكى وار ايسه بيورسون. ايشته غزته‌مزك صحيفه‌لرى معترضلرمزك ادب وظيفه دائره‌سنده وقوعبوله‌جق اعتراضاتنه‌ده آچيقدر .

ناموسلريله يشايان مأمورين دولت ايچون اجل مكافات واشد مجازات لسان مطبوعات ايله صورت محقه وبيغرضانه‌ده وقوعبوله‌جق ستايش وسرزنشدركه ولايت غزته‌لرى مطبوعات سائره‌دن زياده بو وظيفهٔ اصليه‌يى حسن استعمال و دائما خدمهٔ حكومته‌ده اهالئ محليه‌يه‌ده ارائه مثال واجب الامتثال ايتمليدر .

هله ولايت غزته‌لرينك بالخاصه و بالالتزام واليلرى مدح وستايش ايديشلرى قدر عالمده كولنج شى اوله‌ماز .

زيرا ولايت غزته‌لرينى يازان قلملر منسوب اولدقلرى ولاتك

افکارینی ترجمه وتحریردن بشقه برشیئه خدمت ایده‌میه‌جکلری ونه یازارلرسه والیلرك لساننده‌ن یازمش اوله‌جقلری اول‌قدربدیهیدر که اومقوله مدایح‌بارده‌یی کوانج حالنه‌قویان دخی ایشته بوبداهتدر.

ولانك لایق ستایش بر فعل وحرکتلری وارسه دیمك که مکلف اولدقلری وظیفه‌یی ایفا بیورمشلر؛بوده‌عادتا بربورجدر.

عقول سلیمه اصحابی ایسه بورجلرینی اوده‌مکله کندی کندیلرینه اوکونمکی عیب صایارلر.

والیلرك‌ده‌افعال‌وحرکاتی وارسون افکار عمومیه‌یه‌ترجمانلق خدمتی درعهده ایدن مطبوعات سائره محاکمه ایتسون

باخصوص بو محاکمه‌یی باب عالینك‌تمییزکاه حقایق اکتناهنه حواله ایتمك اولی کورینور. همده مدح مجرد فائده ویرمز.

ثنای حقیقی‌یه استحقاق، فعل واثرله اولور. میدانده‌لایق ستایش بر فعل واثر اولمینجه استانبولده یکی قپو مداحلری کبی بیك ستایشی کیمسه بر پاره‌یه آلماز.

ولایت غزته‌لری ایسه کافهٔ اجرا آت وتشبثات محلیه‌یی نقل وحکایه طریقیله درج ونشره مأذون اولوب بناءً علیه ولاة کرام حضراتنك دخی‌مساعئ مصروفه‌لری ایشته بو واسطه ایله افکار عمومیه‌نك تقدیر جهان پسندانه‌سنه عرض ایدلمش اوله‌جغندن ستایش مطلوب ایسه‌اوده شو حالده دهابلیغ دها مؤثر بر صورتده حصول پذیر اولور.

زیرا امور معلومه‌دندر که ولایت غزته‌لرینك علی الاطلاق

ستایش و سرزنش، ایکی فائدۂ عظیمه‌یه مبنی تجویز اولنمشدر.

آنلر که بریسی ترغیب، دیکری ترهیبدر. بو ایسه بدیهیات اولیه‌دندر که بر آدم کندی کندینی نه ترغیب ایده‌بیلور، نه‌ده ترهیب.

بو ترغیب و ترهیب، مطلقا طرف آخردن واقع اولمق لازم کلور. بو حالده ولایت غزته‌لری، والیلردن ماعدا مأمورین و مستخدمین ولایتی مناسبی وجهله ترغیب‌ده، ترهیب‌ده ایده‌بیلور، همده ایتملیدر. نته‌کیم شمدی بزده مسلك صحیحی التزام ایتمشلردر.

اوت! ولایت غزته‌لری بو وظیفه‌یی ایفاده مطبوعات سائره‌دن زیاده حقلیدرلر.

چونکه ولایت مأمورین محلیه‌نك نیك و بدینی، هر حالی خارجده کیلردن البته اپی بیله‌جکلر و بیله‌مزسه عیبدر. آنکیچون مأمورین محلیه‌یه، ولایت غزته‌لرندن دها طوغری، دها صادق مزکی و ناصح اوله‌مز.

زیرا بر آدمك مکتسبات علمیه‌سی امتحان ایله‌ده معلوم اوله‌بیلور. آنجق نظریات ایله عملیات آراسنده وجودی اصلا قابل انکار اولمیان فرق عظیم حسبیله ایش باشنده فعلاً تجربه اولنمدقجه — ولوکه نظریاتجه دیپلومه صاحبی اولسون — مأمورینك کفایت مطلقه‌لری بللو اوله‌مز.

ایمدی تجربۂ فعلیه که، امتحانلرك الك صحیحیدر؛ کیملك پیش نظر

تقدیرنده ایسه او، و آنك ترجمان افکاری مثابه سنده اولان غزته مأمورلرك نیك و بد اداره‌لرینی فعل و حرکتلرینه اوزاقدن نظر انداز تماشا اولنلره نسبتله ایی بیلمك لازم کلور .

زیرا ینه تکرار ایدرزکه مأمورلرك کفایت وعدم کفایتی وایی ویا کوتو حرکتی، اوزاقدن استماع ونظرله دکل بلکه یقیندن تجربهٔ فعلیه ایله ثابت اولور .

بوده پك بدیهی بر شیدرکه هر کس افعالنه کوره مکافات ومجازات کورمیوبده محسن، ترغیب ، مسیٔ، ترهیب ایدلمیه‌رك ایکیسی دخی نظر حکومتده مساوی طوتیلورسه حسن سلوك اصحابنك حسب الحمیه فتورینی موجب اولمسه بیله رغبتنی ده آرتیرمامق وفقط مهمل ومسیئلرك رهبته بدل جسارتنی آرتیرمق طبیعیدر .

ایمدی حکمت حکومت، بونی اقتضا ایدرکه محسن، تقدیر وتحسین ، مسیٔ تقبیح وتهجین اولنه .

ایشته نظام عالم بو ایکی شیله قائمدر .

شمدیکی حالده بونك ایچون غزته‌دن اعلی واسطه اوله‌مز .
اویله ایسه بزدخی صورت حال وحرکتنی بو آیینهٔ عبرتماده کورمکدن قوجونانلرك وهم وتعریضـلرینه تبعیتله اتخاذ والتزام ایلدیکمز مسلك صحیح ومستقیمی تبدیل ایده‌میز والسلام .

مکتوب

دست ارشادکزده خامه، خامه دکل، او بر میزاب ماء الحیاتدر که، هر نه زمان حدیقهٔ قرطاس بیان اوزره جریانه باشلاسه (فاحیینا به الارض بعد موتها) سر سبحانیسنی اظهار و عیان ایدر .

تأثیر نطق بلیغکزی تصویر ایچون عبد راقم الحروف،

دم کلبانکی هم فیض « نفخت فیه من روحی »

قم قدسی زبان عارف باللهی کورسونلر . .

بیتنی ارتجالاً انشاد ایلدی .

مکتوب رشادتپناهیلری که، روح الروح توصیفنه سزادر؛ خزان زدهٔ یأس وفتور اولان زمین دل خزینه حقا که، باعث فیض وفتوح اولدی .

مجاورت و زیارت حضرت اولیاء الحق موجب سعادت دین ودنیادر .

تعلیم وارشادکزه دائماعرض احتیاج وهر شیده قول صادقکزله احتجاج ایلرم .

جناب حق، بوعبد عاجزی عالم اسباب ایچنده بوانده‌یرمامش اولسیدی، اختیار تجرید ایله آستان عرفانکزك ملازم غیر مفارقی اولوردم .

مع مافیه تأثیر بند وارشادکزله بنه دیرم که :

کورسه ادهم، ایتدیکم کثرتده وحدت اختیار
عالم تجریدی ای سری فراغ ایلر بکا
الباقی هوالله .

مکتوب

قیمتدار قلمکزله بوکون یالکز دولت علیهٔ عثمانیه یه دکل، بلکه هیئت عمومیهٔ اسلامیه یه ایتدیککز خدمتی عالمده تقدیر ایتمین وار ایسه قطعیاً عرض ایلرم که، یاغافل، یامتغافلدر .

حقا که، مداد خامه کزك هر قطره سی، میزان عدل حقده برغازینك قلیجندن آقان قان ایله برابردر .

اك مکمل، اك منتظم براردو قوماندانی دخی بوکون بلکه خدمت قلمیه کزه معادل بر ظفری تأمین ایده من .

خامهٔ سحر آفرینکزه بو شرف وشانی قزاندیران ایسه، شبهه یوق که، مقصدکزك علویت وقدسیتی در .

عند اهل انصافده او اقتدارلی، شعشعه لی قلمکزك عنوانی « خادم منافع وطندر. » نه کوزل بر عنوان مطنطن در .

بنده کز، اوته دنبری بدایع آثار خامه کز پرستشکارلرندن اولمغله جداً مفتخرم. بوسبله درکه ١١ کانون ثانی ٣٠٠ تاریخلو

تحريرات حكمت بناتكزده وجد آور، برلذت روحپرور بولديغمدن آنى حرزجان ايلدم ......؛

مكتوب

صيت فضيلتى اقطار عالمه منتشر اولان برنحرير متجرك عز خطابى, قدر آشنايان ادبه كوره حقيقت! بلك قيمتدار، واضافات شرف صوريدن تجريد نفس ايدنجه بويله براطفه نائليت، هركس ايچون مدار افتخاردر.

ايشته محرر حروف، بوكون اويله برنعمتك متنعمى بولنيوركه شكرينى ادا ايچون ازدياد عمر وعافيت فضائلپناهيلرينه دعا ايدر.

هنوز شرف لقاى والالرينه نائل اولهمامش ايسه‌مده عظيم قدر ومنزلت فضيلتشعاريلرينى محصول قريحهٔ عرفانكز اولان نامهٔ بدايع نماى بلاغت اشتمالكزدن، وسائر آثار مسموعهٔ كمالكزدن بالاستدلال يقيناً طانيمشمدر.

بناءً عليه جناب فضيلت مآبكزك شو آرالق قيصريه كبى ولايتمزك اك مهم برلواى معتنا سنده سجاده پيراى شريعت غرا اولملرينى كنديمجه اعظم اسباب موفقيت وبختيارى عد ايلرم.

ذات عليالرينه مانند بر حاكم حكمت شناس، شبهه يوق كه،

نفع ناس ایله خیر ناس اولمقـده دخی ابراز آثار کمال، ورفقای حکومتنك برنقصانی‌ده اولسه، تدابیرصائبهٔ حکیمانه‌سیله درحال آنی اکمال ایدر . والسلام علی من رفعه‌الله بفضله واحسانه .

نافعه نظارت جلیله‌سنه تحریرات

ممالك محروسهٔ شاهانه ایچنده هیچ یولی یوق برمملکت‌وارسه اوده طربزون ولایتیدر دیه بیلیرم .

اندرون ولایتده معهود ارضروم طریقندن ماعدا شوسه کبی مربه یولی دکل، عملیات بشریه‌ایله وجوده کلمش دوزکونجه عادی برحیوان یولی بیله یوقدر .

قصبه‌لردن کویلره ، برقصبه‌دن دیکر قصبه‌یه وهله ولایت والویهٔ متجاوره‌یه کیتمکه مجبور اولانلر، درەتپه آشه‌رق بردرجه زحمت ومشکلاته دوچار اولورلرکه کوزله کورلمدکجه تعریفی قابل دکلدر .

باخصوص طغیان میاه اثناسنده کوپریسزلکدن طولایی یولجیلر هانکی جهتده بولنورسه محصورکبی اوراده توقفه‌مجبور اولور .

بو سببدن ناشی مملکته یول ایله کلمکه محتاج اولان ثروت و معموریتـه خلقمز متحسر ، وتزاید عمران مملکته خدمت

ودلالت ايتمك ايستيانلر هب خائب وخاسر اوليور.

اورمان ومعـدنلرك كثرتى جهتيله طربزون ولايتى، ممالك شاهانه‌نك اك زنكينلرندن معدود اولديغى حالده مجرد يولسزلق سببيله بونلردنده همان هيچ استفاده اولنه‌ميور .

جزئى مصرفله كلى فائده حصولى مأمول اولان تأسيسات نافعه‌يه، شمدى‌يه قدر بوراجه لايقيله اهميت ويرلمه‌مشدر. بوندن طولايى هروقت يالكز اجانبـدن طويديغمز سرزنشلره قارشو آرتق سويليه‌جك سوز بولنه‌ميور .

سلطنت سنيه‌نك تزايد وارداته اك زياده محتاج اولديغى بر زمانده دخى بومثللو منابع صحيحهٔ ثروتدن استفاده يولى آرانيلوب بولنمزسه آتيسيچون انسانه يأس كلمامك قابل دكلدر .

بوملاحظات قاصرانه‌مى اوجه‌ده مقام عالئ نظارتپناهيلرينه عرض ايتمشيدم .

شمدى‌ده ذات عالئ جناب نظارتپناهيلرندن جمـله‌نك بك بيوك اميـدلرى اولديغيچون بووجهله تكرار تصديعـه جرأت ايلدم .

كره‌سوندن قره‌حصار شرقى‌يه كيدن يوله، بوندن برقاچ‌سنه مقـدم ايكى طرفدن باشلانوب عملياتى اييجه ايلرولمش اولديغى حالده مؤخراً سببسز ترك و تعطيل ايدلدى .

كره‌سونك الحالةهذه نصل بر موقع معتناى تجارت اولديغى

وطریق مذکورك کشادی حالنده ایسه تجارتك شمدیکندن قاچ قات زیاده ترقی ایده‌جکی لابق وتمامیله معلوم اولسه اکان طریق ایچون دولتجه‌دولو فداکارلغی کوزه آلدیره‌جغندن شبهه یوغیدی. مع مافیه چاکرلری طریق مذکورك ترك وتعطیلی منافع ومحسنات مادیه ومعنویه‌سنك مجهولیتندن ایلری کالدیکنه‌ده قائل اوله‌مم.

چونکه معلوم اولسه اولا اویوله بدأ اولنمزدی.

بونك ترك وتعطیلی مطلقا بعض عوارضه مبنی اولسه کرکدر.

آنجق بز، اکر بوکبی عوارض طبیعیه وضروریه‌نك الجا آتنه تابع اولورسه‌ق مملکتمزده مؤسسات نافعه‌دن هیچ بر شیئه موفق اوله‌میز.

حدّم اولمیه‌رق بو سوزی الك صادق بر وطنپرور صفتیله سویلیورم.

چونکه ولی نعمت بی‌منتمز شوکتلو پادشاهمز افندمز حضرتلرینك نخبهٔ افکار وآمال شاهانه‌لری‌ده بومرکزده دائر ایدوکنی ایی بیلیرم.

اهالی، کندی ثروت وسامانلرینك تزایدینه خدمت ایده‌جك بوکبی عملیات نافعه‌ده نیچون بدناً ومجاناً خدمت ایتمسون.

شبهه یوق که نظام قدیمی موجبنجه اهالی، عملیات طرق ایله مکلف اولمزسه هیچ بریول یاپیله‌مز.

عمده، خلقمز، مملکته ثروت ومعموریتك آنجق یول ایله کیده بیله جکنی چوقدن آکلامش . بناءً علیه وقت عمل لازم اولان یوللر یاپلسونده بز مجاناً ایشلهمکه راضی یز » دیمکه باشلامشدر .

ایمدی خلقك تسویهٔ طرق ایچون بودرجه ابراز ایتدیکی آرزو وهوسدن الاستفاده عملیات لازمه نك اجراسی ایچون دولتجه ده بر آز فداکارلق ایدلملیدر .

افادهٔ چاکرانهم، عموم یوللر حقنده ایسه ده تقدیم الاهم علی المهم قاعده سنه رعایةً شمدیلك سائر یوللره تقدیمه شایان اولان قره حصار طریقنك مطلقا تأخیر ایدلمامسنی بالخاصه نیازورجا ایلرم .

چونکه بو یول توسیع تجارته فوق العاده خدمت ایده جکی کبی، پك مهم بر طریق عسکری دخی اوله جغنده شبهه یوقدر .

بناءً علیه طریق مذکورك یاپلمش ویاپیله جق قسملریله اکمالی ایچون محتاج اولدیغی عملیات ومصارفاتك مقدارینی مبین ولایت باش مهندسی موسیو ریوه طرفندن تنظیم اولنان پوصله لفاً تقدیم قلندی .

اشبو پوصله ده کوستریلان مصارفاتك مقداری استکثار بیورلمسون .

مصارف مذکوره دن بوسنه ایچون یالکز یوز یوز اللی بیك غروش کافیدر .

ماعداسی‌ده ان شاء الله تعالی طقسان آلتی ویدی سنه‌لری ایچنده اجرا واکمال اولنه‌جق عملیات ایچون لازمدر .

برده بومصرفلك كافه‌سنی طربزون ولایتنه تحمیل ایتمك مناسب اوله‌میه‌جغندن سیواس ولایت جلیله‌سی دخی كندی حصه‌سنه اصابت ایدن مصرفی ایفا، وكذا اوحصه‌یه عائد عملیاتی اجرا ایتملیدر .

مع مافیه ینه رأی واراده علیه نظارتپناهیلری نه مركزده شرفسانح اولورسه اصابت آنده اولمق قویاًمأمول بولنمغین اولبابده

عریضه

. . . . . تاریخلو تلغرافنامهٔ سامیٔ جناب وكالتپناهیلرینك فقرهٔ جلیلهٔ اخیره‌سنده، ولایتك محتاج اولدیغی اصلاحاته دائر عرض وبیان معلومات ومطالعات اولنمسی امر وفرمان بیورلمشدر. اشبو مساعدهٔ جلیله‌دن بالاستفاده اولبابده‌كی بعض ملاحظات قاصرانه‌می بروجه آتی تمیز كاه دقایق آكتناه داور اعظمیلرینه عرض وانهایه مسارعت ایلرم .

نزد عالیٔ جناب وكالتپناهیلرنده ندیهیدركه ادارهٔ ولایتجه مطلوب عالی اولان اصلاحاتك مدار محض حصولی، اولاً والیلرك، بعده درجه درجه‌مأمورین سائره‌نك اهلیت، كفایت،

غیرت وحمیته وابسته‌در. آنجق بو صفتلری جامع بولنان ولاتك مساعیسی دخی تمامیله ثمره‌دار اوله‌بیلمك ایچون مطلقا هر برینك عهدهٔ کفایتنه حواله‌بیوریلان ولایتك اداره‌سیله متناسب، مأذونیت واقتداری حائز اولمسی اعتقاد چاکرانه‌مجه لابد ولازمدر.

ایشته تجارب واقعهٔ کمترانه‌م ایجابنجه ولایاتده کرچکدن بر حسن اداره تأسیسی ایچون شرط اعظم اوله‌رق بونی بولیورم. آنجق ولاته شمدی‌ده اعطا واحسان بیورلمش اولان مأذونیت واقتدار، حسن استعمال اولننجه هیچ دکلسه بعض طرفلرجه بادیٔ اشتکا اولمقده اولان سوء استعمالاتی دفعه کافی اولدیغنی اعتراف ایدرم.

شو قدر وارکه اخلاق عمومیه‌جه غیرمنکر اولان تغیرات عظیمه سببیله طوسطوغری برمسلك اتخاذ ایدوب ایفای حق وظیفه خصوصنده زیاده چالیشان بر والی، مطلقا بر چوق موانع و مشکلاته تصادف ایلر. کوردیکی ایشه حصر ایتدیکی زمان ایله، او موانع مشکلاتی دفع ایچون اوغراشدیغی اوقات موازنه ایدلسه همان تقابل ایده‌کلدیکی نزد کمترانه‌مده کذلك تجربهٔ فعلیه ایله ثابتدر.

بوحالك عکسیده بویله‌در.

مع مافیه ایفای حق وظیفه‌یه بذل ماحصل اقتدار ایدنلرله ایتمیانلرك درجات مساعیسنی کوسترەجك آنجق فعلیاتدر. بوده

دائما باب عالینك پیش نظر تدقیق و تقدیرنده بولندیغیچون چالیشقان اولیان مأمورك — نه دیرسه دیسون — افاداتی ، تشجیعك ینه کندودن منقول اولان کراماتی قبیلندن اولمش اولور .

اوجهتله بلطفه تعالی سایهٔ توفیقوایهٔ حضرت پادشاهیدن مجرد اضافهٔ توجهات جلیلهٔ داور اعظمیلریله طربزون ولایتنك ادارهٔ عمومیه سنجه حال حاضری سابقندن نه درجه فرقلی اولدیغنی — ولوکه حکایه طریقیله اولسون — سویله مکی حقیقهٔ بی لزوم کوردیکمدن اس الاساس اولان تزاید عمران مملکته متعلق خصوصاته نقل کلام ایلدم .

واردات دولتك منبعی اولان ثروت عمومیه یی ارتیره جق برنجی واسطه، یوللردرکه طربزون ولایتی هر شیدن زیاده آکا محتاجدر .

بناءً علیه شمدیلك کره سوندن قره حصار شرقی یه منتهی اولان طریقك کشادینی اهم والزم کوردیکمدن اولبابده بعض افاده یی حاوی نافعه نظارت جلیله سنه یازدیغم تحریرات مخصوصه نك برصورتنی لفاً تقدیم ایله طریق مذکورك اهمیتنی تقدیر عالیٔ جناب وکالتپناهیلرینه عرض ایلرم .

ولایتجه ایکنجی واوچنجی درجه ده نظر اعتنایه آله جق معدنلرله اورمانلردرکه فیاض قدرتك اوجهتدن طولایی بو ولایته

نه چوق کرم وعطاسی اولدیغی معروف ومشهور اولدیغیچون عرض وبیان احتیاجندن مستغنیدر .

بوقدر عطایای قدرتك کیمی تحت التراب طوریور . کیمی ده قیریله قیریله ویانه‌یانه محو ونایاب اولوب کیدیور .

یازق که بونجه خزائن ثروتك اوستنده ساکن اولانلر . عادتا محافظهٔ حیات ایده‌جك قدر مدار معیشت تدارکندن عاجز قالدقلریچون بالمجبوریه ترك دار ودیار ایدیور .

چونکه وقتیله معدنلر ایشلرکن برچوق خلق یالکز معدن عملیاتنه حصر مساعی ایله بشقه حرفت وصنعته آلیشه‌مدقلرندن برمدتدنبری عملیات مذکوره‌نك تعطیلی سببیله ایشسز قالوب شمدی روسیه‌یه هجرته مجبور اولیور .

بناءً علیه بوولایتده‌کی معدنلرك ایشلدلمسی ماده‌سی . صحیحاً دولتجه فوق‌العاده نظر دقت واعتنایه آلنمغه شایاندر .

هله اورمانلره بتون یازق اولیور .

اولجه دخی مقام جلیل حضرت وکالتپناهیلرینه عرض ایتمش اولدیغم وجهله شمدیکی اورمان مأمورلری یالکز قصبه‌لرده اوتوروب صاحیانه‌کاذب کراسته‌لردن رسوم معتاده‌یی آلمقدن بشقه ایشلری یوغیمش کبی چوغنلك اورمانلرك سمتنه بیله اوغرادیغی یوقدر .

ولایتده اورمان اداره‌سی بوحالده قالیرسه اورمان مأمور لرینك استخدامی دولتجه فائده‌یی دکل ، بالعکس کلی ضرری

مستتبع اولمقده اولدیغندن بوکاده سریعاً چاره آرانمالیدر. بونکله برابر اورمان قوریجیلرینك مطلقا عددینی چوغالتمق لازمکلیرکه بوبابده اولان ملاحظات قاصرانه‌می ده بمنه تعالی مرکزولایته عودت چاکرانه‌مدن صکره انشاءالله تعالی مرجع مخصوصنه عرض ایلرم

غزل

کورمك دیلرسه کیمسه، بردن شب ونهاری
سیر ایلسون رخنده، بوزلف مشکباری
اولسه اکر خرامان، اول سرو سیم اندام
قویمز کوکلده آرام، رفتار دلشکاری
نرکسمی کورمامشلر، صحرا نشینمی یوقسه؟
آهویه بکزه‌دنلر، چشم سیاه یاری
کل دالنه قونارکن، لاله قدح صونارکن
ایلر ینه نه حکمت؟ بلبل هزار زاری
پیرمغان آیاقده، طوتسه او نوجوانی
الدن کیدردی فی الحال، صوفینك اختیاری
شمدی خموش بلبل، اکامده مستتر کل
وقت بهار کلسون، دیکله‌سن آه وزاری
سرّی بوهفت بیتی، هرکیم ایدرسه تنظیر
مصر کمالك اولدر، سلطان کامکاری

مکتوب

نجـه لاهوتی ادا شـیوه‌لرله زینتیاب اولان او روحپرور نامه‌کز، خیلی دمدرکه مالشگاه نگاه انتباه اولدی .

مداد خامه‌کز سواد عین الحوردنمی؟ یوقسه شامهٔ آفتاب کبی براوزگه نوردنمی مرکبدرنه‌درکه؟ کلمات مکتوبه‌کزی کورر کورمز، کوزم، کوکلم، عقلم، فکرم انجذابات ولهرسان معنی ایچنده محو وتباه اولدی .

جوابمك تأخیرینه‌ده سبب وعلت، بو بهت وحیرت دکلیدر!

یاهو! اومعجز اثر قلمکز، الهی کوزلرکز قدر نه‌ده دلربا ایمش! برنقش دلپذیریله بیك جان ودلی اسیر، بر رشحهٔ قدسی صفیریله تشنکان معرفتی دلسیر ایدر .

شیر وشکر کبی نظم ونثرکزده ممتزج اولان لطف خیال عجم ایله حسن مآل عرب، حقا که حیرتده عقلی وشعور بدایع پرستان ادیدر .

بوفیض لایزالی، هانکی چشمه‌سار ارشادك رشحات افضالی اولدیغنی‌ده بیلیرم .

ایشـته او «ینبوع الفضل والیقین» دن سزك کبی سیرابساز ماء الحیات عرفان اولان بر منیب خداپرست، بویله جام سرشار بدست، اشراب عهد الست ایله یاران قدیمنی‌ده مست ایلر .

مصلحت نیست مرا سیر ازین آب حیات
ضاعف الله به کل زمان عطشی
الباقی هوالله

غزل

زلف وجبین تابان، لیل ونهاره بکزر
خط عذار جانان، ابر بهاره بکزر
بر نیم تبسمیله، تسخیر ایدر جهانی
اول غمزهٔ سخندان، دلشکاره بکذر
چاغلار آقار دمادم، آغلار بوحاله آدم
کویا که چشم کریان، برچشمه ساره بکزر
لاله کبی ایدرمی داغ درونن اظهار
توتمز ینار اوپنهان، عاشق چناره بکزر
آفاقه عکس ایدر هپ، بانك حزین یارب
سری اوشاه خوبان، شهر تشعاره بکزر

مکتوب

روح الکمال، بدیع المقال افندمز
خامهٔ معجز آثارکزه برشرف ابدی قزاندیران قوهٔ طبع
بدایع نثارکزی ذوق آشنایان ادب، پرستشکارانه تعظیمه شتابان

اولدقجه بنده کزی دائماً صف اولده قائم مقام احترام کوره جککزی تأمين ايلرم .

شمدى يه قدر مطالعه سيله شيرين مذاق اولديغم آثار ادبا ايچنده ذائقهٔ جانى الذ ايله حلاوتياب ايدن، ده سزك اشعار آبدار كزدر ديسه م اعلان حقيقت ايتمش اولورم .

دامن درميان غيرت اولەرق ادبايه ميدان اوقويان سزك كبى غيرتوران عرفانى سزاوار تبريك كورنلرك برچوغنى قزانمقله نه قدر مفتخر ايسه م بو ميدانلرده آت اوينانمغه چيقانلرك چوغنى آز زمان ايچنده مغلوب فتور كورمكله ده حقيقةً متأثرم . زمام استقبال مودوع دست اهتماملرى اولان ارباب شبابده آثار فتور كورمك قدر محبان وطنى داغدار تأثر ايده جك نه وار؟ هيچ !

معلومدركه قوتنده، فعلنده ابراز اثبات ايدنلر، اجتناى ثمرات مساعى ايله كامياب اولورلر .

انشا الله سز بو عزمكزده ثبات ايله او فرقهٔ ناجيه نك سر آمدانندن اولديغكزى فعلاً اثبات ايدرسكز .

للحاره

سويش جدولى كورسون ايدنلر شبهه

ملتقى الابحر ايدر برى ثباتى كشينك

. . . . الباقى هو الله

غزل

بر نظر ايله كالمره، بر رخ آل آلى كور

صفحهٔ اين و آنده، قدرت لايزالى كور

خالی دکل بو نکته‌دن، جان کوزین آچ ده خالی کور
کعبهٔ عارفینده نقش رخ بلالی کور

سویله اوشارلاتانلره، هندسه‌ده طاصلاپانلره
وار نظر ایت قوولنره، محله‌ده‌کی کالی کور

باق نظر حکیم ایله، زلف وجبین دلبره
نور هلالی هاله‌ده، هاله‌ده یا هلالی کور

چیقدی یوزه سیاه خط، سری سوزمده یوق غلط
کشور حسن وآنده، قورقولان اختلالی کور

مکتوب

استاد پیامبر خصلت!

بصر حسی مشاهدهٔ مشهد السرور جمالکزله هنوز قریر اولمامش ایسه‌ده بصر بصیرت، مطالعهٔ مطالع النور کمالکزدن بهره‌مند تنویر اولدلی اول قدر قدیمکدرکه تدقیق اولنسه زمان توددمزك مبدأ صحیحی، بزم الستده‌کی تعارف ارواح اولدیغی تحقق ایدر. تقدیم ایتدیکم کتاب ایله آلدیغم جواب مستطاب، مجرد فتح باب موالاته بر سبب عادی‌در. یوقسه بر قلب سلیمك اخ کریمی حقنده صاقلادیغی حسیات خالصانه‌یه حرف وصوت نصل ترجمان اوله‌بیلیر، خامهٔ سحر آفرین بیان، رازدان جنان، حس وجدان ایله همزبان دکل. «در مقامی حرف میکویم که دم نامحرمست»

اویله ایسه تمایلات وجدانیه‌مك شرح وبیانی، ینه وجدان حالدن عرفان پناهیلرینه حواله ایله اکتفا اولادر. الباقی هو الله

مكتوب

بر لسان صادقدن صدور ايدن ذكر جميلكز، سامعه نواز اوله‌لى كوكلمده برحس محبت پيدا اولمش ايدى. التفاتنامه كزله ابراز بيوريلان مأثر حب وولا ، اوحس محبتى دوبالا ايدرك بوكون سرتاسر قلمرو دل وجانده حكمفرما اولان اودر. شو حسيات مخالصتكارانه‌يى محافظه بابنده كوكلمه رابطه بند عهد وميثاق اولدم. معامله‌ٔ متقابله‌دن ذاتاً امينم .

غزل

تاب نكهله اولدى كل آل آل ، رخ
صائمه دل‌هزاره ايدر رنك و آل، رخ

ظاهردر آنده نور تجلى‌ٔ ذو الجلال
اولمش ازلده مظهر سرجمال ، رخ

بر نكته بر كتاب لدندر شمائلى
بر نسخهٔ نفيسهٔ عبر تمآل ، رخ

قدرت بوليـدى كورمكه بر كره كنديني
بندن بتر اولور ايدى آشفته حال، رخ

خورشـيد بى زواليـدر اوج ملاحتك
تاب نظرله بولـه‌دە سرى كمال ، رخ

عريضه

ارباب عرفانه محبت آصفانه‌لرى بركمال اولديغنى بيلديكم ايچون

حقیقت، استانبولده بیله مثلی نادر بولنان برذات معارفسماتی افندمزه عرض وتوصیه ایتمك ایسترم. کچن سنه انقره‌یه کلیرکن بوذات شریف ایله مرزیفونه ملحق برقریه‌ده راست کله‌ملاقات ایتمشدم. « لیلة القدر خیر من الف شهر » مصداق عالیسنجه کرچکدن بیك کیجه‌یه بدل اوله‌رق اوقریه‌ده کچیرمش اولدیغم برلیلهٔ مبارکه‌نك ذوق روحانیسی، حالا دماغ جانده باقی و کوکلم او صحبت روحپرورك حسرتکش ومشتاقیدر. بوذات، مرزیفونك اك ایلری کلیر بر خاندانه منسوب علمادن، شهرادن دده زاده فضیلتلو محمد حلمی افندی داعیلریدرکه صحبتندن حقیقةً استفاده واستلذاذ اولنور برفاضل بی‌نظیردر.

فاضل مومی الیهك دنیاجه براملی اولوب اولمدیغنی بیله‌مزسه‌مده مطالب دنیویه‌سی اولدیغی حالده آنلری‌ده تسهیل وتسویه‌یه علو همت مکارم منقبت افاضلپروریلری کافل وکافیدر. بناءً علیه آکا دائر بسط مقدمات نیازکارانه‌یه احتیاج کورمه‌مدم. برصادق وقدیم بنده‌کزك معروضات خالصانه‌سی؛ نزد دولتلرنده ملتفت ومسموع اولور امید و اتقیله تصدیعه اجتسار ایلدم. باقی،...

غزل

باده کیم سیالهٔ ابریزدر هر قطره‌سی
همعیار ناقد تبریزدر هر قطره‌سی

جرعه نوشی منت ایتمز چرخ دونك ماهنه
چشمهٔ خورشید پرتوریزدر هرقطره‌سی

بريد بيضادن آلدم جام فيض عشقى كيم
نور نخل طور آتشخيزدر هر قطره‌سى

اول ميك سيراب ذوقيدر كوكلر كيم مدام
نشوۀ جان بخش ايله ابريزدر هر قطره‌سى

سرى الحق بشقه‌در كيفيت صهباى عشق
تلخدر اما كه شوق انكيزدر هر قطره‌سى

مكتوب

مكتب اعدادى حقنده‌كى تحريرات خصوصيه‌لرى ملفوفاتيله برابر مطالعه كذار عاجزانه‌م اولدى

بو مثللو مواد ايچون مجالس اداره‌نك رأى و قرارلرى كافيدر. آيريجه مجالس عمومى عقدينه مجبوريت يوقدر. مجالس اداره‌ٔ لوا هيئت منتخبه‌سى، عموم اهالئ لوانك وكيللرى ديمكدر.

مادامكه مكتب مذكورك جريد ميداننده انشاسى مجالس اداره‌ٔ لواجه قرارگير اولمش و بو قرار ولايته، ولايتدن نظارته يازلمش، قربانلر كسيله‌رك، دعالر اوقونه‌رق تملى آتلمش انشا آته‌ده باشلانمش در، شمدى داوراسى مناسب دكل ايمش! مملكتك ايچنده بر عرصه آله‌لم‌ده مكتبى اوراده بنا ايده‌لم! ديمك عبث و بيهوده‌در. اجرا آت حكومت، ملعبۀ صبيان دكلدر.

مادامكه جريد ميدانى مكتب انشاسنه الويرشلى ير دكل ايمش! شمدى بوكا اعتراض ايدنلر دها ابتداى امرده بيان مطالعه ايله حكومتى ايقاظ ايتملى دكلميديلر! او وقت نيچون

سکوت ایتمشلر ؟ معترضلر ، اول وقت سکوتلریله مجلس ادارهٔ لوانك حسن انتخابده‌کی اصابتنی تصدیق ایتمش اولدیلر .

ایشته بزم مملکتده بو مثللو تأسیسات نافعه‌نك مطلوب درجه‌ده ایلریله‌مه‌مسی، هپ بوکبی احوالدن نشأت ایدر. چونکه بریمزك یاپدیغنی اوبریمز بوزار. باخصوص بومکتبه دوام ایده‌جك شاکردانك قسم کلیسی لیلی اوله‌جقدر . بومثللو لیلی مکتبلر، هریرده مملکتك بر آزخارجنده یاپلمق ودرت طرفی اچیق وواسع میدانلق اولمق عادتدر؛ لازمدر. بنده‌کز ایسه دوراً قیصریه‌یه کیتدیکمده وسط شهرده بویله بر مکتب عالی انشاسنه الویرشلی هیچ بر وسعتلی عرصه کورمه‌دم. بشقه‌لری ده کوستره‌مدی. اولسیدی کوسترلردی .

بویله بر بنای عالی‌یی بیوت و مساکن آره‌سنه صوقمق، نصل تجویز اولنه‌بیلیر؟

هم‌ده مجلس ادارهٔ لوا انتخاب موقع خصوصنده مصیب اولسیدی، مملکتك عقلاسی مطلقا اخطارات لازمه‌ده قصور ایتمزلردی . مسافرمأمورلردن عبارت اولان درت مهرصاحبلرینك ایسه بومثللو مکاتب عالیه‌نك نصل مواقعده انشاسی لازم کله‌جکنی بیله‌مدکلری سیاق افاده‌لرندن آکلاشیله‌یور. بناءً علیه مجلس ادارهٔ لوانك ولایتجه‌ده تصویب اولنان قرار واقعی وجه ایله انشا آته مداومت، وقطع سررشتهٔ اعتراضه همت بیورلماسی لازمکلیر. باقی، . . .

. . . .

آه آور آلسه ینه دادینی مظلوملرك
آهدر تسلیت خاطری مغموملرك

صبحه‌دك حالنه پروانه‌نك آغلار سیزلر
بكزر عاشقلرینه شفقتی وار موملرك
طربزون شاعرینی سری نه ممكن تقلید
بشقه‌در شیوهٔ كفتاری بو مخدوملرك

شبنم دكل بو تابش نظاره‌دن مكر
تر دوكدی صبحدم كوریجك كل، بناغنی

ماه بزم آرا دكل كوك قبه‌سن تنویر ایدن
نارعشق آفاقی ایتدی غالبا سوزان بو شب

كلزار غمك قصر صفاسی تمزدر
كوز كوز كورینان یاره دكل، روز نمزدر
شوریده هزار نغم آموز بقایز
كیم جنت فردوس رخك كلشنمزدر

بیهوده فغان ایلمیور باغده بلبل
عشقكله اوده دم چكیور نیزنمزدر

مكتوب

مجرد همم سامیهٔ ترقی پرورانه‌لری اثری اوله‌رق بوكره زیور دستكاه انتشار اولان ولایت جلیله‌لری رسمی غزته‌سنك ایلك نسخهٔ نفیسه‌سی، اولابده‌كی عنایتنامهٔ عالیٔ ولایتپناهیلریله برابر شرفوارد اولوب بوراجه‌ده اوقویانلری جداً مستفید ایلدی.
هر نزده سایه‌انداز اجلال اولسه‌لر، حالی تعمیر واستقبالی

تأمين وتقرير ايده‌جك بو مثللو آثار ترقى ابرازينه موفقيت ساميهٔ
ولايتپناهيلرى، موهبهٔ سبحانيه اولان علو افكارك انجابتندندر.
همان جناب حق، سايهٔ ولئ النعمتده دها نيجه آثار خيريه‌يه موفق
بيورسون. باقى، . . .

تحريرات [*]

سايهٔ موفقيتوايهٔ حضرت پادشاهيده اضافهٔ توجهات عليهٔ
آصفانه‌لريله ولايت جليله‌لرى حدودينه قدر اردو يولنك عملياتى
ختامپذير اولدى. اشبو شهر جارئ روميڭ اون بشنجى جمعه
ايرتسى كونى بعض ذوات محترمه ايله برابر حدود باشنه قدر
بالعزيمه اورادن ساحله اينله‌رك طريقك اجراى رسم كشادى
قرارلشديرلمشدر.

بناءً عليه تقدير عالئ آصفانه‌لرينى جلب ايده‌جك صورتده
بذل مساعئ فوق العاده ايله يك آز كون ايچنده اكمال ايديلان
بومعتنا يولى، بزمله برابر سرايا كوزدن كچيرمك واجرا اولنه‌جق
رسم كشادده حاضر بولنمق اوزره حدوده قريب محلده بولنديغى
استخبار اولنان ولايت جليله‌لرى مكتوبجيسى سعادتلو احمد شوقى
افنديڭ وياخود ديكر بربنده‌لرينك اعزامنه مساعده بيوريلور
ايسه بزم ايچون حقيقةً موجب مفخرت اولور.

طريق مذكوردن ولايت جليله‌لرينه عائد قسمك دخى رسم

[*] اشبو تحريرات ١٣ ايلول سنه ٣٠٠ تاريخنده اردو قضاسى
داخلنده كاش اميرلر موقعندن قضاى مذكور جوارنده كاش حميديه قضا-
سنده بولنان سيواس واليسى سابق دولتلو رفعت پاشا حضرتلرينه يازلشدر.

کشادی نه وقت اجرا اوله‌جغی لطفاً امر و اشعار ایله برابر قبول بیوریلورسه بورادن ده اویله بر مأمورك اعزامیله کسب شرف ایدلمك آرزوی خالصانه‌سنده بولندیغمی دخی علاوةً عرض ایلرم. باقی ...

تلغرافنامه

عواطف جهان شمول حضرت پادشاهیدن طرابزون ولایتی والیلکی بو کره دخی عهدهٔ ثناوریمه توجیه بیورلمغله مرکز ولایته مواصلت و مستعیناً بتوفیقه تعالی تمشیت امور موکوله‌یه مباشرت اولنمشدر.

رفقای کرامیمه ایلك تبلیغاتم، ترقیات صحیحهٔ مملکته‌واو صورتله رضای باری الهی و مطلوب خاص خلافتپناهی‌یی تحصیله وسیلهٔ مستقله اولان احکام شرع وقانونه متابعتله وظائف مقدسه‌مزك تمامیٔ ایفاسنه حصر نظر سعی ودقق توصیه وتأکیددن عبارتدر. بو مسلك مستقیمده حرکت ایدن، نائل مأمول وداعما مرغوب ومقبول اوله‌جغی کبی عکسنی اعتیاد ایدنلر دخی موفقیت حسنه‌دن محرومیتله مدخول اولمق طبیعیدر. بناءً علیه صنوف مأمورینك شوایکی شقدن خیرلوسنی اختیار ایله احیای وطنه متعلق مقاصد سنیهٔ ولی النعمته توفیق حرکت واحتیاجات عصر وزمانه کوره آثار مبروره ابرازلرینه همت بیوره‌جقلرینه امیدم وافردر.

عريضه

... ده بولنان ... دن ايكى بيك كشينك مع فاميليا روسيه ممالكنه هجرت ايتدكلرى كبى دها بك چوق كسانك متهئ هجرت بولندقلرينه و بونلرك بو صورتله عزيمتلرى معدن عملياتنجه اولكى درجه‌ده ايش بوله‌ميه‌رق ضرورته دوچار اولملرندن نشأت ايلديكنه دائر طربزونده مقيم ... قونسلوس وكيلنك سفارته يازديغى تحريرات صورت مترجمه‌سنك لفيله شرفتسطير بيوريلان ... تاريخ و ... نومرولى امرنامهٔ عالئ جناب نظارتپناهيلرنده معادن موجوده‌نك كرمئ عملياتنه عدم اهتمامدن منبعث برطاقم موانعك دفعيله بونلردن بروجه مطلوب استفاده‌يه محللرنجه هنوز برچاره بولنه‌مامسى، موجب تأسف اولمقله برابر اشبو هجرت ماده‌سى صحيح ايسه مضرتى جهتيله منعى اسباب سريعه‌سنك صورت حكيمانه‌ده استكمالى اراده وفرمان بيورلمشدر.

معدنلرك تعطيل عملياتندن طولانى مدار معيشتلرى اكا منحصر اولان كموشخانه اهاليسنك فوق الغايه برفقر وضرورته مبتلا اولدقلرى كبى خزينهٔ دولت دخى بيوك برمنبع صحيح ثروتدن محروم اولمغله بوبابده نه قدر تأسف اولنسه سزادر.

آنجق بومعدنلرك عملياتى ترك وتعطيل اولنه‌لى اوتوز قرق سنه‌يى متجاوز اولوب اولوقت نصل كه دولتك امريله تعطيل ايدلمش ايسه شمدى تكرار ايشلدلمسى دخى ينه دولتك امر واراده‌سنه متوقف ايدوكى حائز رتبهٔ بداهت وولايته عائد وظيفه يالكز اوامر واراده‌يى انفاذ واجرادن عبارتدر.

بوقسه چاكرلرنجه ده معلوم مدركه تاريخجه مثبت اولديغى اوزره
قرون عديده‌دن برو كلمش كچمش اولان ملل قديمه‌دن هر برى
اشبو منابع ثروتدن منافع كليه استحصال ايتمش اولدقلرى حالده
انتشار معارف سايه‌سنده بومثللو معادندن آز مصرف وكمال
سهولتله دها چوق استفاده ايتمه‌نك يوللرى كشف اولنمش اولان
بويله بر دور ترقيده خزائن مذكوره‌نك تحت التراب قالمسيله
اوستنده ساكن اولنلرك ترك دار ودياره مجبور اوله‌جق صورتده
دوچار فقر واضطراب اولمسى صحايف تواريخده بزم ايچون مطابقا
برياد جميل براقسه‌كركدر .

مع مافيه وظيفه‌سى بومثللو معادنك اعمال واستعمالى اسباب
وسائلنى استكماله منحصر اولان معادن نظارت بهيه‌سى، بوكا
برچارهٔ عاجل بوله‌مزسه بوبابده ولايتك بيان بيوريلان تأسفه
اشتراك كدن بشقه النده بر شى كلمز.

هجرت اهالى بحثنه كلنجه : كموشخانه متصرفلغندن بالاستعلام
جواباً وارد اولوب لفاً تقديم قلنان تلغرافنامه مآلندن دخى
مستبان اوله‌جغى وجهله روايت واقعه پك مبالغه‌لى اولوب
فاميليالريله هجرت ايدنلر، طوپى اوتوز نفسدن وماعداسى ينه
عودت ايتمك اوزره هرسنه روسيه‌يه كيدن عمله كروهندن
عبارتدركه بوده اوراجه اسكى عادتدر. باقى، ...

طربزون فى ١٩ حزيران سنه ٩٥

مكتوب

... تاريخلو عنايتنامهٔ معالى پرورلرى شباطك التيسنده عامه براى تعظيم وجداً وحقيقةً مستلزمدن وفخر عظيم اولدى.

بتون جهان عثمانى ايچون بحق سزاوار افتخار اولان علويت فكريه وحميت مليهٔ آصفانه‌لرينى حسن تصويرده خامهٔ بدايع نماى اعجازكارانه‌لرى، اويله برقدرت خارقة العادات ابراز ايتمشدركه هر حرفى برروح مجسم كوياكبى آمال ومقاصد سنيهٔ حضرت خلافتپناهى‌يى ناطق اولان بوعنايتنامهٔ حقايق مشحونى مطالعه شرفنه نائل اولانلر تمثال علويت ديسه‌م ينه اداى حق تعبير ايتمش اوله‌ميه‌جغم . جناب بلند القاب داورانه‌لرينه غائبانه عاشق پرستشكار واركان دولتمز ايچنده بويله محب معالى، صاحب فكر عالى ذوات كرامك وجودينى ايشتمكله كرچكدن ملائك نصاب افتخار اولديلر .

هله بالخاصه شرف خطاب دولتلرينه نائليتله كامياب اولان بوعبد عاجز، بوسبتون مفتون حسن خصال وكمال آصفانه‌لرى اوله‌رق الى الابد پرستار صدقشعارلرى اوله‌يى وجدانيله عهد وميثاق ايلدى .

همان جناب حق احياى وطن اوغرنده آمال وافكار حضرت ولى النعمته موافق خدمته جمله‌مزى موفق بيورسون دعاسيله ختمزن مقالهٔ شكر ومحمدت اولورم. باقى ...

مكتوب

(سر قرآن) لك قيمتنى آرتيران مطالعه‌مدققانه‌لرى، مخلص خالص الجنانلرينى حائز نصاب مفخرت ايتمشدر.

حفظ قرآن شريفه نائل اوله‌مديغم جهتله مقام استشهادده ايراد ايديلان آيات بيناتك نقلنده سهو وخطادن ادعاى برائت ايده‌مه‌مكلكم طبيعيدر. مع هذا فخر المفسرين حضرت فخر الدينك قرائت عاصم، روايت حفص اوزره يازلمش اولان مصاحف شريفه‌ده‌كى رسم معهوده مغاير اوله‌رق (واذا مسهم طائف ...) آيت جليله‌سنده (طائف) كلمه‌سنى (طيف) رسمنده قيد وتحرير بيورمش اولمسنى، وبو قيدك برايكى يرده تكرار ايتمش بولنمسى حين ترجمه‌ده فكر مترجمى تردد واشتباهه دوشورمش ايدى.

بناءً عليه شيخ القرا ومفتئ بلده فضيلتلو اسماعيل افندى‌يه مراجعته مجبور اولدم. مفتئ مشار اليهك خط دستيله محرر اولوب لفاً صوب والاى عارفانه‌لرينه ارسال ايلديكم ورقه مطالعه‌سنده معلوم اوله‌جغى وجه ايله (طيف) دخى قراآت مشهوره‌دن اولوب (طائف) عاصمك قرائتى، حفصك روايتى ايدوكى امهات كتب قرائتده مسطور ايمش.

ديمك كه حضرت مفسر، بوبابده عاصمك قرائتنه سائر قراآت مشهوره‌يى ترجيح ايتمش، بناءً عليه لفظ مذكورى (طيف) رسمنده يازمشدر ديو مترجم حقير دخى عن قصد آكا ايليشمه‌مشدر. حتى اول آيت جليله‌نك مصادف اولديغى صحيفه ذيلنده‌ده

«ضیف، حیف وزننده . . .» دیه‌رك لفظ مذکورك هم وزنی همده معنای لغویسی کوسترلمشدر .

(وقل رب اعوذبك) نظم جلیلنده (رب) کلمه‌سنك کتابتدن سقوطی ایسه سائر برچوق یاکلشلر کبی سهو مرتب اثری ایدوکی ادنی ملاحظه ایله معلوم اولور .

هرحالده کتابمك دقت تامه ایله مطالعه بیورلمقده اولدیغنی کوسترن شواخطار واشعار فضیلت شعاریلری بنده‌کزی جداً متندار ایلدی .

بر وجدان خالصك تحفهٔ عزیزه‌سی مقامنده اولان تشکرات مخصوصه‌مك حسن تلقیسی مرجودر . الباقی هوالله .

غزل

نقاب زلفکی رفع ایت رخ چون ماهی کورسونلر
او رخسار اوزره نورشم وجه اللهی کورسونلر

نه وار قالدیرسه‌ك احسانکله ستر «لن ترانی» یی
جمال پاك بی امثال و بی اشباهی کورسونلر

قورولسون بزم وحدت، دوره چیقسون جام لاهوتی
کلوب عاشقلرك برکره رسم راهی کورسونلر

کوکل کیم محو محویتله ایرمش سر توحیده
تصلل ضبط ایلیور ملك فنار فی اللهی کورسونلر

دم کلبانکی هم فیض «نفخت فیه من روحی»
قم قدسی زبان عارف باللهی کورسونلر

اوروب برنعرهٔ جانسوز «یاحق» ماسوایی یاق !
نه در تأثیر آتشتاب برق آهی کورسونلر
اولور اولمازمی یارین مظهر غفرانی اللهک
حضور عزتنده سریٔ اواهی کورسونلر

طربزون مرکز متصرفلغنه تحریرات [*]

طربزونده تأسیس و کشادی اتفاق عمومی ایله قرار کیر اولان مکتب کبیرک مصارف لازمهٔ دائمه‌سیچون، کذلك اتفاق عمومی ایله اتمك فیئاتنه ضم ایدیلان ایکی پاره کویا فقرایه آغر کلدیکندن وبویله بر مکتبه لزوم کورلمدیکندن بحثله قرار مذکورك فسخی حقنده بعض افاده‌یی حاوی قواق میدانی محله‌سندن قوزین زاده راسم افندینك، وروم متروپولیدی ایله ارمنی مرخصه‌سی حرمتلو افندیلرك حکومته ویردکاری ورقه‌لر اولبابده‌کی تحریرات علیه‌لریله بالورود مطالعه‌کذار عاجزانه‌م اولدی وینه لفاً افاده قلندی .

مذکور ورقه‌لر ٢٤ و ٢٦ و ٢٧ شباط سنه ٩٨ تاریخلریله مورخ اولوب شاورلری ایسه مارتك اواخرینه قدر طربزونده بولندیغم حالده بونلرك بر آیدن زیاده تأخیریله اورادن حرکت عاجزانه‌مدن صکره حکومته ویرلمسی واوچنده‌ده پك عجیب برلسان قیل‌الانامسی وباخصوص مرقوم راسم افندینك ورقه‌سنده ذوات معروفه ومعتبره‌دن کیمسه‌نك مهری اولمدیغی کبی حرمتلو متروپولید ومرخصه افندیلرك ملتلری نامنه اوله‌رق ویردکاری

---

[*] صامسوندن یازلمشدر .

ورقه‌لرك دخی امضالری یازلمامش اولمسی حقیقةً هم تأسفمی وهمده تعجبمی موجب اولمشدر .

چونكه معلوم عالیلری اولدیغی اوزره افق غربدن اقطار شرقیه‌یه طوغری منتشر اولان انوار ترقیات گوناگون، هركسك نظر دقتنی آچمش اولدیغندن او ترقیاتك مابه الحصولی اولان معارف عمومیه‌نك ممالك محروسهٔ جناب ملوكانه‌ده تعمیم انتشاری ایچون هر یرده هر درلو وسائل و وسائطه مراجعت اولنه‌رق عصر معالی‌حصر حضرت پادشاهیده كوچك بیوك پك چوق مكتبلر كشاد ایدلمشدر. آنجق محتاج اولدیغمز درجه‌یی بولمق دگل، حتی او درجه‌یه بیله هنوز تقرب ایده‌مدیكمز جهتله وطنپرور اولان مأمورین دولت وافكار منوره اصحابندن بولنان معتبران مملكت، معارف عمومیه‌نك تعمیمنی سائر اصلاحات واجراآت اساسیه‌نك كافه‌سنه تقدیم ایدرلر .

حتی سیواس ولایت جلیله‌سی والیسی دولتلو رفعت پاشا حضرتلری دخی عموماً وبش سنه متمادیاً چفت باشنه یكرمیشر قیه بغدای اكدیروب حاصلات واقعه‌سنك قری مكاتب عمومیه‌سنك تنظیم واصلاح اداره‌سی مصارفنه حصر وتخصیص حقنده‌كی تصورلری مجلس خاص وكلاجه تصویب واستحسان بیوریله‌رق ولایات سائره‌جه‌ده بو صورتك، ویاخود هر موقعك حكم وایجابنه كوره دیگر صور مناسبه‌نك اتخاذ واجراسیله مكاتب عمومیه‌نك تنظیم واصلاح اداره‌سنه بالاستیذان ارادهٔ كرامتعادهٔ حضرت خلافتپناهی شرفتعلق بیورمش اولدیغی معلوم سعادتلریدر .

بناءً علیه نزده سـایهٔ احسانوایهٔ حضرت پادشاهیده هوای نسیمیسنی تنفسـله تفریح ذات وتمدید حیـات ایتمکده اولدیغمز شوکوزل مملکتك فطرةً غایت ذکی اولان اولادینی اوج سعادته ارتقا ایتدیره‌جك بر خدمت خیریه‌یه دلالت ایتمه‌یی وجیبهٔ ذمت بیله‌رك بر مکتب کبیر عمومینك کشادی حقنده‌کی آرزوی صمیمیٔ عاجزانه‌می، اولا مملکتك اسلام وخرستیان معتبرانندن برخیلی ذوات کرامه بالمناسـبه آچدیغمده جمله‌سـندن اثر حسن تلقی کورمامله ارای عمومیه‌یه مراجعتی تنسیب ایلدم.

برکون، معارفپرورلکله مشتهر اولان مجلس ادارهٔ ولایت اعضاسندن آرناود زاده عزتلو احمد افندی نزد عاجزی‌یه کلدی.

شو مصلحت خیریه ایچون بر مجلس عمومی‌نك عقدینی تصور ایلدیکمی سویلدم «پك مناسبدر» دیدی. او کون مجلس ادارهٔ ولایتك‌ده یوم اجتماعی ایدی.

«اویله ایسه مجلسه کیدك‌ده آرقداشلرله سویلشکز؛ آنلرده مناسب کورورلرسه مجلس عمومی‌یه دعوت اولنمسی لازم کلان ذواتك پوصله‌سنی یاپسونلرده چاغرەلم» دیدم.

احمد افندی دخی افادهٔ واقعه‌می هیئت مجلسـه تبلیغ ایله بالاستشاره ذوات مناسـبه‌نك پوصله‌سی یاپلدی که بو پوصـله‌ده عموم اسلام وخرستیان معتبرانندن بشـقه مجلس اداره ومحکمهٔ استیناف ولایتـله محکمهٔ بدایت وتجـارت ومجلس بلدی هیات محترمه‌سی وبعض مأمورین سـائره دخی داخل ایدی. پوصله موجبنجه ذوات مومی‌الیهم دعوت اولندی.

معارف عمومیه‌نك محتاج تعریف اولمیان فوائد عمومیه‌سنه وطربزون کبی بر بلدهٔ جسیمه ایچون بویله بر مکتب کبیر عمومینك وجوب وجودینه، و بونك مصارف لازمهٔ دائمه‌سنی تأمین ایده‌جك ایرادك صورت تدارکنه دائر اوزونجه بر نطق ایراد ایلدم.

یتمش سکسان قدر اولان ذوات موجوده له الحمد هنوز بر حیات اولدقلرندن جمله‌سنك البته خاطر نشانی اولمق کرکدرکه بو مثللو تصورات عظیمه‌نك حصولی، مجرد اتفاق عمومی‌یه متوقفدر. بناءً علیه هرشیده اکثریت آرا معتبر ایکن بو مصلحت خیریه‌ده شاید جمله‌سی اتفاق ایتمزده یالکز بر ذات مخالف رأیده بولنه‌جق اولورسه بو تصوردن صرف نظر ایده‌جکمی، وچونکه بونك حصولنده نم نفسمجه هیچ نفع وفائده وعدم حصولی تقدیرنده برضرر متصور اولمدیغی جهتله هرنه‌یه قرار ویریلورسه برشی دییه‌جکمی علناً ومکرراً سویلدکدن صکره مداولهٔ افکار خصوصنده دها زیاده حرو سربست براقمق ایچون کندم بشقه اوطه‌یه چکیلوب هیئت حاضره‌یی یالکز براقدم.

هیئت مومی الیها دخی بر خیلی مذکراتدن صکره مکتب سلطانینك دولتجه وهر ملتجه قبول اولنمش اولان پروغرامنه موافق اولمق وسکنهٔ مملکتدن هر صنفك اولادی مجاناً قبول اولنمق اوزره طربزونده برمکتب کبیر عمومینك تأسیس وکشادینه وبو مکتبك کرك مصارف انشائیه وکرك ادارهٔ دائمه‌سی ایچون نفس طربزون فرونلرنده طبخ وفروخت اولنان اتمکلك نرخ فیئاتنه ایکیشر ولحمك بهر قیه‌سنه بشر پاره ضم ایله بوندن حاصل

اوله‌جق مبالغك قارشولق اتخاذینه، وضمائم مذکوره‌نك صورت
اخذ واستیفاسنی بالمذاکره قرارلشدیرمق ولایحه‌سنی قلمه آلمق
اوزره حضار موجوده‌دن وصرف یرلو معتبرانندن اون سکز ذات
بالانتخاب بونلردن مرکب دیکر برقومیسیون تشکیلنه غیاب عاجزا.
نه‌مده اتفاق آرا ایله قرارویرلمش وبشقه بشقه قلمه آلنان ایکی قطعه
قرارنامه‌یی جمله‌سی ینه غیاب عاجزانه‌مده بالطوع والرضا مهرلمش ایدی.

اشبو قرار اولی متعاقب ذکر اولنان اون سکز ذات دخی
فضیلتلو مفتی افندینك تحت ریاستنده اوله‌رق محکمهٔ استیناف
ولایت اعضاسندن عزتلو پرتو افندینك خانه‌سنده مکرراً بالاجتماع
مذکور ایکیشر و بشر پاره‌نك نه‌یولده استیفا اولنمسی لازم کله‌
جکنی عریض وعمیق مذاکره‌دن صکره اولبابده ویردکلری
قرار مبین برمضبطه قلمه آلوب ذات والای متصرفلرینه کتیردیلر.

بونك اوزرینه حکومت تکرار مجلس عمومی‌یی دعوت ایلدی.
وبو دفعه دخی اسلام وخرستیان مدعوینك کافه‌سی یوم ووقت
معینده طوپلاندی.

یالکز رئیس روحانیلر کلمدی. کندولرینی دعوته کیدنلره،
مومی الیهمك کیمی بوله‌مدیلر، کیمی اوکون بشقه ایشی اولدیغندن
کله‌میه‌جکنی سویلدی.

حالبوکه برنجی اجتماعده دخی بیان اولنمش اولدیغی وجهله
بومصلحت مهمه‌نك تمشیت‌پذیر حصول اولمسی محضا جمله‌نك اتفاق
واتحاد آراسنه متوقفدر. شاید برکیمسه مخالفت ایده‌جك اولورسه
بالآخر ایشه تفرقه دوشه‌رك برحسن نتیجه حاصل اوله‌میه‌جغندن؛
ونتیجه‌سی مشکوك اولان بو ایشه کیرشمك دخی معقول اولمدیغندن

رؤسای مومیٰ الیهمك كلمەلری شاید بش اون كون مقدمكی اجتماعده ویردكلری رأی صوابدن نكول وعدول ایتدكلرینه مبنی ایسه باری بهوده مذاكرات ایله اشتغال ایدلەمك اوزره سائر مدعوین محترمه ساعتلرجه منتظر اولدقلری حالده اصلا مذاكرەیه كیرشمیەرك مذاكرات تالیەنك اجراسی فردایه بالتعلیق رؤسای مومیٰ الیهم رأی وفكرلری نه ایسه آچیقدن آچیغه بیان ایتملری ایچون طرف والای متصرفیلرندن باتذكرۀ رسمیه دعوت اولندیلر .

فرداسی مجلس عمومی‌یی تشكیل ایدن ذوات محترمەنك كافەسی كلدیلر .

بو اجتماعده دخی اولا — سالف الذكر اون سكز ذوات منتخبەنك لایحەسی اوقوندی. یالكز مكتب عائداتنك تحصیلی ایچون درت می؟ اوچ می؟ ایكیمی؟ نەقدر تحصیلدار استخدامی مناسب اولەجغنه دائر بعض سوز كچدكدن صكره لایحۀ مذكورەنك مندرجاتی بلا تعدیل اتفاق ایله قبول اولندی .

ثانیاً : مكتبك امور انشائیه ومصارف دائمەسنه نظارت ایتمك اوزره تشكیلی لازم كلان قومیسیون اعضا و رئیسنك صورت انتخابی مذاكره اولنەرق مذكور هیئتك نصفی مسلم ونصف دیكری غیرمسلم اولمق اوزره آلتی ذاتدن وهانكی ملتدن اولورسه اولسون بر رئیسدن مركب اولمسی وفقط امر انتخابك رأی خفی اصولی اوزره اجرا اولنمسی وبو انتخابه مأمورینندن مجلسده موجود اولان ذوات رأی ویرمیوب امر انتخابك مخصراً یرلی معتبرانی طرفندن اجرا اولنمسیله برابر كرك اعضانك وكرك

رئيسك مطلقا يرليدن بولنمسى حقنده طرف عاجزيدن بيان اولنان ملاحظه، عموم طرفندن بالقبول امر انتخاب بو صورتله اجرا قلندى.

حتى هر كسك يازديغى رأى پوصلهلرى صكرهدن ينه هيئتجه برظرف درونته قونيلهرق و اوزرى مهرلنهرك حكومته ويرلمكله اليوم نزد والاى متصرفيلرنده محفوظ اولسه گركدر.

يالكز بو اجتماع ثانيدهروم مترهپوليدى حرمتلو غريغوريوس افندى: «بز بويله بر مكتب كبير عمومينك تأسيس وكشادينه قرار ويرييورز وبو مكتبه هر ملتك اولادى گيتسون اوقوسون دييورز، فقط ملتمز، مكتبك پروغرامى نهدر؟ چوجقلرمز اوراده نه اوكرهنهجكلردر؟ ديه صورارلرسه نه ديهجكمزى بيلميورز. بناءً عليه اول امرده مكتبك پروغرامنى آكلامق ايسترز» ديدى. حالبوكه اولكى اجتماعده اشبو مكتب كبير عمومى ايچون «مكتب سلطانينك پروغرامى عيناً قبول اولنسون» دينلمشدى.

بودفعه دخى طرف عاجزيدن افادهٔ سابقه تكرار ايله برابر «ايجاب ايدرسه مكتب سلطانى پروغرامنك احتياجات حاضرهٔ «مملكته كوره تعديلى دخى ممكندر. پروغرام كورليور درسلرجه «وسائرهجه محتاج تعديل برشى وار ايسه تعديل اولنور. شوقدر «واركه پروغرامك اساسى مجهول دكلدر. دولتجه وهركسجه «معلومدر. بناءً عليه پروغرامجه احتراز ايدهجك بر جهت يوقدر. «مع مافيه اكر مكتب يايلمسون ياخود بشقه بر قالبه افراغ اولنسون «دنيلورسه، بوده بحث ديكردر. باخصوص اولكى اجتماعده: «شايد ايچيكزده بربكز اساساً مخالف رأيده بولنورسه بن ده بو

تصوردن بالكليه صرف نظر ايده‌رم » ديمشدم. بو سوزى ينه تكرار
«ايله برابر اكر اعتراض يالكز پروغرام حقنده ايسه اوراسى
«قولايدر. پروغرامى ديله‌ديكمز قالبه افراغ ايده‌بيلورز. فقط
«بوده اولكى اجتماعده سويلنه‌جك برسوزايدى. اولكى اجتماعده
«ايسه پروغرامى مكتب سلطانينك پروغرامنه موافق اولمق
«ومصارف لازمه‌سنه بر منوال محررات وانمكك فيئاتنه ضم
«ايديله‌جك بشر وايكيشر پاره‌دن حاصل اوله‌جق مبالغى قارشولق
«طوتمق اوزره طرزونده برمكتب كبير عمومينك تأسيس
وكشادينه «اتحاد آرا ايله قراركير اولدقدن وينه اتحاد آرا ايله
تشكيل ايديلن «قوميسيون عائدات مذكوره‌نك صورت استيفاسنى
مبين لايحه‌بى‌ده «پاپوب ويردكدن صكره پروغرام مسئله‌سيچون
تشبثات حاضره‌نك «ترك وتعطيلى مناسب اوله‌ماز» دينلمش ايدى.

برده بو ايكنجى اجتماعده مجلس بلدى رئيسى رفعتلو مصطفى
افندى دخى «بركره محله مختارلرينه‌ده صورسه‌ككه عجبا بو خصوصه
بزى توكيل ايديورلرمى؟» يولنده بر سوز سويلدى.

فقط حضار مجلس بالاتفاق بو رأيى جرح ايده‌رك حاضر
بالمجلس بولنان مجلس بلدى هيئتى عموماً اهالئ مملكتك منتخبى
اولديغى كبى كذلك مركز ولايتده انتخاب اهالى ايله متشكل نه
قدر مجالس ومحاكم وارايسه جمله‌سنك هيئتلرى ومملكتك علماسى،
اشرفى، معتبران تجارى وباخصوص ملل ثلثهٔ غير مسلمه‌نك رؤساى
روحانيه‌سى كاملاً موجوددر. بناءً عليه حضار موجوده مومى اليهم
برده محله مختارلرى طرفندن بشقه‌جه توكيل اولنمغه احتياج مس

ایتمیه‌جکی درکاردر . فرض محـال اوله‌رق بویله بر توکیله لزوم کورونسه بیله بو، دها ایشه قرار ویرمزدن اول لازم ایدی . یوقسه اساسـاً مکتب مذکورك کشـادینه وعائدات مذکوره‌نك تحصیلنه قرار ویردکدن صکره پروغرام ایچون، یاخود عائدات مذکوره‌نك صورت استیفاسیچون محله مختارلری طرفندن اخذ وکالت ماده‌سی نابجادر دیدیلر .

آنجق متروپولید افندی ایله بلدیه رئیسی مصطفی افندی‌نك شوافاده‌لری بنده‌کزك نظر دقتمی جلب ایده‌رك تکرار تکرار «بومکتب بومملکتك اولادی ایچون یاپیله‌جقدر. عمومکز خلوص «نیتله ایستر وبوبابده اتفاق ایدرسه‌کز اولور. اکر ایسته‌مز واتفاق «ایتمزسه‌کز اولماز. ایسته‌دیککز واتفاق ایتدیککز حالده حکومت «دخی بونك تیسر نمای حسن حصول اولمسی ایچون معـاونت «لازمه‌یی دریغ ایتمز. ایشته بنم صوك سوزم بودر» دیوب وهیئت آره‌سندن چیقوب اوطه‌مه کلدم .

بومحاوره اوزرینه حضار مجلس عریض وعمیق مدا کره‌دن صکره « اساساً قرارکیر اولان بویله بر مصلحت خیریه‌نك ترك وتأخیری قطعاً غیر جائزدر . پروغرامك محتـاج تعدیل اولان یرلری وارسه صکره تعدیل اولنور» دیه‌رك رئیس روحانیلرك‌ده بلدیه رئیسنك‌ده الحاصل جمله‌نك اتفاقیله کذلك غیاب عاجزانه‌مده ادارهٔ دائمه قومیسیونی اعضا ورئیسنك انتخاباتی اجرا اولندی. حتی رأی پوصله‌لرینی طوپلایانلردن بریسی‌ده حرمتلو متروپولید افندی ایدوکی مؤخراً طرف شاوری‌یه خبر ویرلمشدر .

ایشته اداره قومیسیوننکده انتخاباتی بو وجهله اجرا اولندقدن صکره قومیسیون ایفای وظیفه‌یه مباشرت ایده‌رك اتمکك فیئاتنه ضم اولنان ایکیشر پاره‌یی صورت منتظه‌ده هفته بهفته طوپلامغه باشلادی. باروت بیعیه‌سی فضله‌سی اوله‌رق طرف حکومتدن دخی شباط آینده قومیسیون صندغنه یکرمی بیك غروش تسلیم اولندی؛ یالکز لحمك نرخی اولمدیغی وطربزونده هرکس حیوان ذبح وفروختنه مأذون بولندیغی ایچون موجود، معروف قصابلر «لحمه نرخ ویرلمز، ویاخود قصابلق اشخاص معدوده‌یه منحصر طوتلماز ایسه لحمك بهرقیه‌سنه ضم اولنه‌جق بش پاره‌نك ایفاسی مشکلدر» دیدیلر.

بونده قصابلرك حقلربده وارایدی. بناءً علیه قصابلرك بر صورت حسنه‌ده تحت انضباطه آلنمسی آرزو اولندی. مجلس ادارهٔ ولایتده بالدفعات مذاکرات جریان ایتمش ایسه‌ده بر صورت مرضیه ویریله‌مدی. بناءً علیه لحم عائدات مقرره‌سنك هنوز استیفاسنه مباشرت اولنمامشدر.

غریبدرکه بوراسی؛ یعنی لحمدن هنوز برشی آلنمغه باشلانمامش ایکن ایکی رئیس روحانینك ویردکاری ورقه‌لرده بو لحمدن آلنان عائداتك دخی اهالی‌یه آغر کلدیکندن بحث اولنیور!!.

باری «اهالی‌یه آغر کله‌جك» دنیلسه؛ دها معقول بر تعبیر استعمال اولنمش اولوردی.

نه ایسه مکتب کبیر عمومینك لزوم ومحسنتی ومصارف دائمه‌سیچون بولنان قارشولغك آغرلغی اصلا حس اولنمیه‌جق

صورتده ومقدارى حد كفايه‌ده‌در. بو نكله برابر استيفاسنك كمال يسر وسهولتى جمله طرفندن تصديق اولنه‌رق برمنوال محرر اداره قوميسيونى ايفاى وظيفه‌يه باشلادى. صكره قلايجى‌زاده حاجى عثمان افنديڭ و آبانوس زاده على آغانك تحريكيله قواق ميدانى محله‌سى مختارى راسم افندى طرفندن مقررات واقعه‌نك عليهنه محضر تنظيم ايدلمكده وبر يونانلى ايله رومله‌ره ديكر بر ورقه مهرلتديرلمكده اولديغى سوزى بين الناس دوران ايتمكه باشلادى. بوحال ايسه بنده‌كزجه فوق العاده موجب استغراب اولدى.

چونكه مجلس عمومينك برنجى وايكنجى اجتماعنده وياالكز بر رأى مخالف بولنورسه اكثريته باقيه‌رق تصور وقرار واقعى فسخ ايده‌رمه ديمشكن، ومجلس عموميده مومى اليهما حاجى عثمان افندى ايله على آغاده، روم معتبرانڭ كافه‌سى‌ده حاضر وموجود اولوب قرار واقعى آنلرده تصويب ايله قرارنامه‌لرى مهرله‌مشيكن شمدى كويا حكومت فنا بر ايشه اوك آياق اولمش كبى حقيقت حالدن وجريان ايدن مذاكراتدن بى خبر اولان ساده دلان اهالى‌يى تحريك ايله بويله محضر بايدرمغه قالقيشمه‌لرى صحيح ايسه عبث وعبيدر ديه نزد عاجزانه‌مه كلان بعض ذواته سويلدم.

بسبللى آنلرده حاجى عثمان افندى ايله على آغايه خبر ويرديلركه بركون ايكيسى‌ده بشقه بشقه اوله‌رق نزد عاجزى‌يه كلوب شومحضر كيفيتندن كندولرينك اصلا وقطعا خبرومعلوماتلرى اولمديغنى و كندولرى مكتب كبير عليهنده دكل، بلكه لهنده اولوب اولجه ويردكلرى قراردن دونمه‌جكلرينى رقت انكيز بر لسان ايله يمين ايده‌رك سويلديلر.

بنده‌کزده «واقعا بویله بر سوز ایشتدم و تعجبده یم. چونکه
«مکتبك کشادندن فائده‌مند اوله‌جق اولنلر سزك اولادکزدر.
«بنم نفسمه عائد بر فائده‌سی یوقدر. مادامکه ایسته‌میه‌جککز اثنای
«مذاکره‌ده سویلملی ایدیکز. ایشته متفقاً قرار ویرلدکدن و رسماً
«اعلان ایله برابر اجرا آتنه‌ده مباشرت اولندقدن صکره‌ ایدی آلتندن
«بویله محضرلر ترتیب ایتمك حقیقة عیبدر؛ فقط مادامکه سز؛
«بزم بو محضر ایشنده مدخل و معلوماتمز یوقدر» دییورسکز بن ده
«ایناندم. ذاتاً سزدن بویله بر مناسبتسزلك مأمول ایتمه‌م» دیدم.

بر آرالق حرمتلو متروپولید افندی نزد عاجزی‌یه کله‌رك بعض آفاقی مصاحبه‌دن صکره سوز مکتبه انتقال ایلدی.

شویله که:

اولا: اتمکك فیئاتنه ضم ایدیلن ایکی پاره، فقرایه آغیر کلیور. مکتبك عائدات لازمه‌سی املاك ویرکوسنه ویاخود بشقه بر شیئه ضم اولنسه دها کوزل اولور کبی بر سوز سویلدی.

بنده‌کزده «املاك ویرکوسنه ویاخود بشقه بر شیئه ضم قابل
«دکلدر. بونکله برابر اتمکه ضم ایدیلن ایکی پاره چوق بر شی
«اولمایوب عادتا حس اولنماز درجه‌ده بر شیدر. بنم مسموعاتمه
«کوره روملردن بعضیلرینك اساس اعتراضی اتمکه دکل، مکتبك
«عمومی اولمسنده ایمش؛ یعنی روملر چوجقلرینی اسلاملرله برلکده
«مکتبه کوندرمك ایسته‌میورلرمش‌ده بو سوزلر هپ بوندن تولد
«ایدییورمش. مقصود بو ایسه آچیقدن سویله‌نلملی ایدی. اول
«حالده نفوس موجوده‌نك مقداری نسبتنده عائدات مقرره‌دن

«روملرك حصه‌سنی تفریق ایدیله‌بیلوردی‌ده بولقردیلره‌ده حاجت «قالمازدی! فقط حکومت، مذهب وملت تفریق ایتمیه‌رك بالجمله «اولاد وطنه برنظر ابوتله باقدیغیچون بن بادیٔ امرده عامّانی «تقسیم ایده‌لم‌ده، هر ملت ایچونده آیری آیری مکتب یاپه‌لم دیه‌من «ایدم.» جوابنی ویردم.

بویولده برچوق مداولهٔ افکار اولندقدن صکره متره‌پولید افندی: «اکر سزك ابتدادن بوكا موافقت ایده‌جککزی بیلمش «اولیدم بولقردیلرك بریسنه‌میدان‌ویرمزدم؛ چونکه طربزونده «بولنان روم مکتبی (لیسه) مقامنده اولوب مکتب سلطانیه‌دن «آشاغی دکلدر. بلکه آندن‌ده ایلری‌در. بو مکتبدن چیقان «چوجقلر (آقاده‌می)دن بشقه یره کیده‌من. شوقدرکه‌روملر کده، «ارمنیلر کده دها بر قیز مکتبنه احتیاج شدیدلری واردر. اکر «اتمك عائداتندن بزم‌حصه‌مزه اصابت ایدن مبالغی تفریق‌واعطا «ایدرسه‌کز بن‌ده روملرك (لزکی) دیدکاری‌بناسنی آلوب درحال «بر قیز مکتبنه تحویل ایلرم» دیمش.

بنده کزده «سز طالب اولورسه‌کز بن‌ده آییررم؛ فقط سز طالب «اولمدقجه بن آیره‌مم. زیرا بالفعل حکومت، معارف خصوصنده «دخی خرستیانلری مسلمانلردن آیری طوتیور دیرلر.» جوابنی ویردم، بونك اوزرینه: «اویله ایسه حرمتلو مرخصه افندی «ایله کوروشه‌یم‌ده ینه ویره‌جکمز قراری سزه خبر ویررم» یولنده ادارهٔ کلام ایدوب کیتمش ایدی. آندن صکره بردها کندوسیله مکتبه دائر سوز اولمدی.

ایشته مکتب حقنده شمدی‌یه قدر جریان ایدن مذاکرات
ومباحثات بوندن عبارتدر . بنده‌کز سایهٔ احسانوایهٔ حضرت
ولی‌النعمتده ایچنده متعیش اولدیغم مملکته الیمدن کلدیکی مرتبه
بر خدمت ایتمك ایستدم. لکن مادامکه اهالی بو خدمتمی تقدیر
ایتمیور وتقدیر ایتمدکدن بشقه کویا حکومت، کیمسه‌یه دانشمقسزین
خودبخود ویردیکی بر قرار ایله ظلم ایدیور کبی بر صورتده تلقی
ایلیور بنده‌کز ده قرار واقعی فسخده اصلا ترددایتمم. یالکز مجلس
عمومینك برنجی وایکنجی اجتماعلرنده « بر رأی مخالف اولورسه
«بن ده بوتصوردن واز کچرم . یاپه جغمز ایشی اتفاق آرا ایله یاپمق
«ایسترم. اکثریت آرایه اعتبار ایتمم؛ زیرا اقلیتده قاله جق مخالفلر
«مطلقا کندی رأیلرینی یوروتمك ایچون صکره بویله محضرلر،
«ورقه‌لر یاپدیرمغه قالقیشورلر. بو ایسه ایی بر شی دکلدر. عموماً
«ایسترسه‌کز بویله بر مکتب یاپه‌لم. ایسته‌مزسه‌کز یاپمیه‌لم» دیمش
اولدیغم حالده اولوقت اسلامی، خرستیانی عموماً «ایسترز» دیسونلر
وکندی رضای اختیاریلریله قلمه آلدقلری مضبطه‌لری مهرله‌سونلرده
صکره بویله برشیلر ظهور ایدنجه تکرار آنلرك آرای صائبه‌لرینه
مراجعت ایتمیه مقررات سابقه‌نك خودبخود فسخی طرفنه
کیتمك نصل مناسب اوله‌بیلور؛ چونکه بومثللو امور عامه ایچون
هیچ بروقت، هیچ بر یرده احاد ناسه مراجعت اولنماز . دائما
اصحاب رأیدان اولان اشراف ومعتبران مملکته مراجعت اولنور.
باخصوص که شومجلس عمومی‌یی تشکیل ایدن ذواتدن بر چوغی
بالاده سویلندیکی وجهله اهالیٔ مملکتك ذاتاً منتخبلری اولوب

بو مثللو امور عامه ایچون اهالی طرفندنده بر نوع وکالتی حائز ایدیلر .

بناءً علیه تکرار مجلس عمومیٔ مذکور هیئت محترمه‌سنی جلب ایله بالاستشاره آنلرکده رأیلری منضم اولدقچه مقررات سابقه‌نك فسخی جائز ومناسب اوله‌ماز. شوقدروارکه روم وارمنی ملتیری نامنه ویریلن ورقه‌لری امضا ایدنلر ایچنده مقدما مجلس عمومینك‌ده قرارینی امضا ایتمش کیمسه‌لر وار ایسه اولوقت ایشلك رنکی دکیشیر. بونك ایچون اول امرده مذکور ورقه‌لرك اصللری ویاخود او ورقه‌لری امضا ایتمش اولنلرك اسامیسنی مبین پوصله‌سی حرمتلو متروپولید ومرخصه افندیلردن رسماً ایستنیله‌رك و آلنه‌رق بعده اجرای ایجابی ضمننده کیفیتك طرف عاجزی‌یه اشعاری واشبو تحریراتمزك لدی الحاجه افندیٔ مومی الیهمایه ارائه‌سیله برابر مجلس ادارهٔ ولایتده وصکره طوپلانه‌جق اولان مجلس عمومیده علناً قرائتی خصوصنه همم . . .   فی ۷ نیسان سنه ۹۹

غزل

چیق ایله عرض دیدار، باغ آب وتاب کورسون
چشم سپهر دوار، بر آفتاب کورسون
ایشته خیال جانان، چشممده منطبع در
بهزاد معجز آثار، نقش بر آب کورسون
بینی دکل، الفدر؛ اوستنده مد در ابرو

مصحفمی روی دلدار ، عالم کتاب کورسون
قالدر رسوم نازی ، معتاد ایدین نیازی
دنیاده یار و اغیار ، بر انقلاب کورسون
هیچ طورمه سری ایله ! سوز درونی تشریح
عمرینده رند میخوار ، لخت کباب کورسون

عریضه

شورای دولت داخلیه دائره‌سی قراریله شرفقسطیر بیوریلان فی ١٥ مارت سنه ٩٩ تاریخ و بر نومرولو امرنامهٔ عالیٔ جناب ریاستپناهیلری، هامه‌پیرای تعظیم اولدی.

مخابرات جاریهٔ سابقه‌دن معلوم اولمش اوله‌جغی وجهله اشبو امرنامه‌ده موضوع بحث اولان وقف ناحیه‌سی لیوانه قضاسنه مربوط ایکن تحدید حدود صره‌سنده بزم طرفده قالان قرای معلومه‌دن متشکلدرکه مقدملری طوغریدن طوغری‌یه قضای مذکور قائممقاملری طرفندن اداره اولنوردی.

مؤخراً بو کویلر بزم طرفده و قضانك دیکر قسم کلیسیله مرکزی اولان آراتوین قصبه‌سی،روسیه‌لو جانبنده قالنجه لازستان سنجاغی‌نك اقسام باقیه‌سندن تفریق ایدلیه‌رك ینه لازستان سنجاغی نامیله تشکیل ایدیلن لوایه مربوطیت قدیمه‌سی ابقا اولندی. وفی ٢٢ کانون ثانی سنه ٩٤ تاریخنده بانلغرافنامهٔ سامی ویریلان امر اوزرینه اورایه مدیر ومأمورین لازمهٔ سائره تعیین قلندی .

ایشته ناحیهٔ مذکوره بو صورتله تشکل ایده‌رك متعاقباً

چاكرلرى طربزون ولايتنه مأمور اولوب كلدكدن بر مدت صكره ده ـ ورطريقيله لازستان سنجاغنه كيدوب اداره سنجه اولان مشكلاتى بالذات تحقيق ايلديكمدن ارضروم ولايتنه تحويل مربوطيتى لزومنى عرض ايتمشدم .

چونكه معروضات مقدمهٔ بندكانه مده كورلمش اوله جغى وجهله ناحيهٔ مذكوره ارضروم ولايتيله لازستان سنجاغنى فصل ايدن سلسلهٔ جبالك اوته طرفنده واقع اولوب اليوم مربوط بولنديغى مركز لوايه بعد مسافه سى قرق بوقدر ساعتدر . بونكله برابر لازستانك هيچ برجهتندن ناحيهٔ مذكوره يه كيدر پياده يولى بيله يوقدر . موسم صيفده يالكز اوچ درت آى قدر خوپه قضاسندن دره تپه آشه رق پياده آدملر ناحيهٔ مذكوره يه كيدوب كله بيليرسه ده سنه نك باقى سكز آينده اوجهتدن ده هيچ بر وجهله مرور وعبور قابل دكلدر .

بناءً عليه باطومده كى دولت عليه شهبندرخانه سى واسطه سيله روسيه حكومتندن استحصال ايدلمكده اولان برر آيلق موقت مرور تذكره سيله برضبطيه من سلاحسز اوله رق روسيه يه متروك محللر ايچندن كچوب متصرف لوا ايله ناحيه مديرينك اوراق مخابره سنى نقل وايصال ايدر .

متصرفلقله مديرلك آراسنده بولنان بشقه واسطهٔ مخابره مفقود اولوب اموال محليه تحصيلاتنك وباخصوص محاكمه سى لازم كلن ارباب جرم وجنايتك مركز لوايه جلبى متعذردر .

بناءً عليه تحصيلات واقعه نى على الاكثر اوراده بولنديريلان وارضروم قوماندانلغنه تابع اولان عساكر شاهانه آليورسه ده

ظن چاکرانه‌مه کوره شمدی‌یه قدر درستجه بر حسابی بیله کوریله‌بیلدیکی یوقدر .

چونکه برمنوال معروض اورایه کیدوب، کلمك مطلقا روسیه حدودی ایچندن کچمکه متوقف و بوده کلفتی موجب ایدوکندن معاملات جاریهٔ محلیه‌یه بالطبع مرکز لوا مطلع اوله‌ماز .

حتی ناحیهٔ مذکوره اهالیسندن کامل آغا نامنده بریسی، اون بش قدر حیدوده رئیس اوله‌رق دائما تجاور حدود ایله روسیه‌لولره ایقاع مظالم وتعدیاته جرأت ایلدیکندن بونلرك منع وتأدیبی، طربزونده مقیم روسیه قونسلوسی ولایتدن التماس ایتمش واشخاص مرقومه‌نك اشبو حرکات شقاوتکارانه‌لری ارضروم قوماندانلغندن دخی بالاستخبار کذلك ولایته معلومات ویرلمشدر. روسیه سفارتی ده تجاوزات واقعه‌دن طولایی باب‌عالی‌یه شکایت ایدوب خارجیه نظارت جلیله‌سندن بو بابده اول واخر مؤکد امرلر کلمش اولمغله موجبنجه لازستان متصرفلغنه اجرا قلنان تبلیغات اوزرینه بالتحقیق تبین ایده‌جك حاله کوره ایجابنك اجراسیچون بوکره ینه باطوم طریقیله وقفه برضبطیه ضابطی اعزام اولنه‌جغی متصرفلقدن جواباً بیلدیرلمشدرکه بو دخی ناحیهٔ مذکوره‌نك اداره‌سنجه درکار اولان مشکلاتك درجه‌سنی تعیینه کفایت ایدر .

چونکه اشقیانك دردستی ایچون مرکز لوادن عسکرسوقنه لزوم کورنسه، بونلرده باطوم طریقیله کیتمك وطوتیله‌جق اشقیا دخی ینه باطوم طریقیله کتورلمك لازم کلورکه بویله بر قوهٔ مسلحه‌نك حدود ایچندن کلوب کچمسنه روسیه حکومتنك هیچ

بر وقت مساعده ایتمیه‌جکی وایتسه بیله بو صورتك محذوردن سالم اوله‌میه‌جغی بدیهیدر .

شو تفصیلاتدن مستبان اوله‌جغی وجهله ناحیهٔ مذکوره‌نك اداره‌سنجه بر طاقم مشکلات اولدیغی حالده لازستان سنجاغنده ابقای مربوطیتی، مجرد تحدید حدوددن صکره ناحیه‌ایله مرکز لوا اولان ریزه آره‌سنده طرق مواصله قالمدیغی بیلنه‌مه‌مسندن واول وقت والی بولنان ذات طرفندن بالتحقیق بیلدیرلمه‌مسندن نشأت ایتمش اوله‌جغنده شبهه یوقدر.

مؤخراً تحویل ارتباطی خصوصنك عرض وانهاسی دخی بر منوال مشروح طرف عاجزیدن اجرا قلنان تحقیقات ایله تبین ایدن مشکلات معروضه‌یه مستنددر.

دهاصکره مربوطیت اصلیه‌سنك ابقاسی حقنده سلف عاجزی زماننده وقوع بولان انهایه کلنجه: بوده ناحیهٔ مذکوره‌نك هیچ بر قید ونظارت تحتنده اولمیه‌رق صورت مستقله‌ده کبی اداره اولنماسندن مستفید اولان بعض ارباب مرامك افادات ومستدعیات واقعه‌لری معلل بالاغراض ایدوکنی آکلامامقده وایجاب حال ومصلحتی دوشونه‌مامکدن ایلرو کلمش اوله‌جغی ظن اولنور.

برده «بو حاللر، بومرکزدن بیلدیرلمکده و برقلمدن چیقمکده اولدیغی حالده بو مباینتك وقوعنه سبب نه‌در» دیو حقلی بر سؤال ایراد بیورلمشدر.

واقعا بو حاللری بیلدیرن مرکز بر ایسه‌ده قلم بر دکلدر. اول امرده حقیقت حالی عرض وتصویر ایدن قلم، شمدیده او

حقیقتی میدانه قویان قلمدرکه بو قلمك بیاناتنـده اصلا مباینت یوقدر. مباینت واقعه تحقیقسز، تأملسز وحتی نتیجه‌سز اوله‌رق برطاقم اشعارات بیهوده ایله اذهان عالیه‌یی تغلیط ایدن قلمدرکه بونك‌ده مسئولیتی صاحبنه راجعدر.

لکن سنه جواباً شرفتسطیر بیورلمش اولان فی ٤ جمادی‌الآخر سنه ٩٩ تاریخلو امرنامهٔ اصفانه‌لری دخی یالکز لازستان متصرفلغنه تبلیغ ایدیلوب بوبابده ارضروم ولایتیله اصلا مخابره ایدلمدیکی طربزونه مواصلت چاکرانه‌مدن صکره بالمناسبه اجرا ایدیلن تحقیقاتدن آکلاشلمشدر. بناءً علیه درحال لازستان متصرفلغندن تاکیداً استعلام اولندیغی کبی ارضروم ولایتنك‌ده بوبابده‌کی رأی ومطالعه‌سی استفسار اولنه‌رق مذکور متصرفلقدن کلن جواب، لفاً تقدیم قلندی.

ارضروم ولایتی دخی ایجاب ایدنلرله مخابره ایتمکده اولدیغندن نتیجه‌سنی یاقنده بیلدیره‌جکنی جواباً باتلغراف اشعار ایلمشدر.

لازستان متصرفلغنك مذکور جوابنامهٔ ملفوفنـده‌ده آلتی اوستنه بکزه‌مز برعجائبلك مشاهده بیوریله‌جقدر.

مع‌مافیه رأی قاصرانه‌مده قالورسـه بو بابده نه ارضروم ولایتیله مخابره‌یه حاجت واردر، نه‌ده تحقیق ایچون طرفندن مأمور کوندرمك لازمدر. چونکه صیفاً وشتاءً ناحیهٔ مذکوره‌یه کیدوب کله‌جك یول اولمدیغی معلومدر.

اورایه مخصوص یکی بریول کشادی بحثنه کلنجه اولا: محققدرکه ناحیهٔ مذکوره اهالیسی خوپه ساحلنه اینه‌بیلمك ایچون یالکز

باشلرینه یکرمی بوقدر ساعتلك بر یول کشادینه مقتدر اوله‌مازلر.

ثانیاً: مقتدر اوله‌بیلسه‌لر بیله داخلیه نظارت جلیله‌سندن شرفوارد اولوب صورت مخرجه‌سی لفاً تقدیم قلنان ١٤ شباط ٩٨ تاریخلو تحریرات علیه‌ده مصرح اولدیغی وجهله حدوددن یکرمی بو قدر ساعت بروده واقع ریزه ساحلندن بیله داخله بویله اوزونجه بر یول دکل‌ه حتی قریه‌لر بیننده یاپیله‌جق طرق خصوصیهٔ عادیه‌نك دخی آناطولی استحکامات قومیسیونیله قبل المخابره آچلماسی مقررات باب‌عالیدندر. بوجهتله حدود باشنده اولان خریطه‌دن ینه داخلده‌کی حدود منتهی اولمق اوزره بویله بر یولك کشادی جهت عسکریه‌دن قطعیاً تجویز بیورلماز.

ثالثاً: وقف ناحیه‌سنك اوته طرفنده واقع وارضروم ولایتنه تابع اسپر قضاسی ناحیهٔ مذکوره‌یه پك قریب و یولی‌ده دوزدر. بناءً علیه موقعاً اورایه مناسبت نامه‌سی درکار ایکن مجرد برقاچ کیمسه‌نك خاطریچون تکلیفات عظیمه اختیاریله ساحلدن داخله یول آچمقده برکونه محسنات تصور ایده‌میورم. ناحیهٔ مذکوره درت سنه مقدم تشکیل قلندیغی و معاشات و مصارفاتی محلنجه تسویه اولندیغی حالده شمدی‌یه‌قدر موازنه‌لره قونلماسی نه‌دن نشأت ایلدیکی امرنامهٔ ریاستپناهیلرنده محرر اسئله جمله‌سندندر. ایمدی بوراسی رفاقت عاجزانه‌مله صامسونه کلن عزتلو دفتردار افندیدن صورلدقده «سببنی بیله‌مم؛ فقط اراده‌سی استحصال اولنمامش اولدیغیچون سلفلرم موازنه‌یه

ادخال ایتمه‌مش اولدقلرینی محاسبه قلمی افندیلری سویلیوردی »
جوابنی ویرمشدر. باقی . . .

صامسون ٢٨ مارت سنه ٩٩

عریضه

طربزون ولایتنك واردات عشریه‌سی کچن طقسان وطقسان اوچ ودرت سنه‌لری دخی بو سنه‌کی کبی امانةً اداره اولنمشیدی.

آنجق بو اداره ولایات سائره‌ده معروف اولان واعشـار تعلیماتنده کوستریلن صورت تعشیریه‌دن هیچ برینه مماثل ومشابه اولمایوب اویله باملشقه بر صورت اداره ایدیکه بو اداره مطلقا بازراعك ضررینی، یاخود خزینهٔ جلیله‌نك خسـارینی مؤدی ایدوکندن اولا مشروع دکلدی. ثانیاً: امر تحصیلی تصعیب ایدر وبلکه درجهٔ استحصاله‌یه واردیردی.

چونکه موسم تعشیرك حلولنده تعیین اولنان مخمنلر اکثریا محصولات ترلادن قالقدقـدن صکره یا او سـنه اکلمش اولان ترلالرك باشنه کیدوب « بو ترلاده شو قدر شی حاصل اولدی » دیه‌رك ویا کویه واردقلرنده برقاچ کشی طوپلایوب هر کسـك نقدر محصولی اولدیغنی آنلردن تحقیق ویاخود محصولك موضوع اولدیغی محللری کشف ایده‌رك بویله بر تخمین عادی ایله اکتفا ایدر کیدرلردی.

بو کشف وتخمین معامله‌سی دخی خیلی زمان سـوره‌رك

اعشار مأمورلری یاپەجقلری دفترلری ، حتی سنەسی ایچندە یاپوب حکومت محلیەیە ویرەمزلردی.

صکرەدە حکومت مأمورلری بو دفترلر موجبنجە خلقدن حقوق عشریەیی طوپلامغە باشلارسەدە چونکە بو حوالیدە ذخیرەنك تأ قیمتلیجە اولدیغندن مأمورلرعشری آرایخبەقدر فقرای اهالی النده، آووجندە نە وارسە یا ییمش ویاصاتمش بولنوردی.

بناءً علیه سنەدن سنەیە واردات عشریەدن اهالی ذمتندە اداسی مشکل برچوق بقایا تراکم ایدر قالیردی.

صکرە اهالیٔ مرقومە ذخیرۀ عشریەیی عیناً اودەمکدن صحیحاً اظهار عجز ایلە سنەسی کچدکدن صکرە آنی بدل تحویلە حکومتی مجبور ایدر.

ذخیرۀ مذکورە برکرە بدلە تحویل اولندی می؟ آرتق سنین سابقە بقایاسی صرەسنە کچەرك اونودولور کیدردی.

شویلەکە : فی ۱ مایس سنە ۹۵ تاریخیلە مورخاً مالیە نظارت جلیلەسنە تقدیم ایتمش اولدیغم عریضۀ مفصلەدە دخی بیان ایتدیکم وجهلە اشبو اصول مضرەنك ثمرۀ سیئەسی اولەرق تاریخ مذکورەدە کچن سنەلر اعشار مالندن اهالی ذمتندە اون درت ملیون کسور غروش نقد ایلە درت بش یوز بیك کیل آستانە و آلتی یدی یوز بیك قیە ذخیرە وحبوبات متنوعە وار ایدیکە زمان چاکرانەمدە وقوعبولان اقدامات فوق العادە ایلە بقایای مذکورەنك چوغی تحصیل اولندی.

ایشتە چاکر کمینەلری، طرزونە مواصلتلەبرابر صحیحاً موجب

حیف واسف اولان شو حاللره واقف اولوب تاریخی کوستریلان عریضهٔ مذکورهدن اول وصکره دخی متعدد عریضه وتلغرافلرله وبرکرهده مجلس ادارهٔ ولایت مضبطهسیله ذخیرهٔ عشریهدن خیلیسنك نظامیه آنبارلرینه دردنجی اردوی همایون مرتباتنه وماعداسنك فروختیله اثمان حاصلهسنك ینه تخصیصات عسکریه حوالاتنه وباخصوص مالیه خزینهٔ جلیلهسنك بعض مستقرضاتنه قارشولق طوتلدیغی امری آلندی. چونکی اسکی ادارهکی اداره اولنورسه بونلردن هیچ برینك تمامیله اجراسی یعنی حقوق عشریهیه وقتیله دسترس اولنهمیهجغی جهتله کماهو المطلوب عیناً ذخیره اعطاسیده حوالات مهمهٔ مذکورهنك تسویه وایفاسیده قابل اولهمیهجقدی. بونك ایچون ولایت اعشار مفتشی عزتلو احمد مختار افندی دخی حاضر اولدیغی حالده مجلس ادارهٔ ولایتجه عریض وعمیق تذکر وتدقیقدن صکره ایجابات والجاآت موقعیه ایله متناسب وحال ومصلحته وقانون دولته موافق ومناسب برصورت ادارهٔ قرارلشدیریلوب مرجعنجه قلمه آلنان قرارنامهنك برنسخهسی ینه نظارت مشارالیهایه تقدیم ایدلدی. صورت مقررهٔ اورانكده تحت تصویب وتصدیقنه آلدیرلدقدن صکره کیفیت هم اداره ایچون انتخاب وتعیین اولنان مأمورلره، همده مطبوع ورقهلرله ووسائط سائره ایله عموم اهالیٔ قرایه اعلان وتفهیم قلندی.

تعرفنامهٔ مذکورك مندرجاتی بوبابده مؤسس اولان نظامات سنیهیه موافق وخزینهٔ جلیلهنكده، اهالینكده، حقوق مشروعه

لرینی کافل اولمقله برابر بو صورتده هم تعشیر هم تحصیل ایشلرینك ایکیسیده بردن اجرا قلنمش اوله‌جغندن طقسان سنه‌سندن بری حالا سورینوب کیدن بقایا کبی اهالی ذمتنده حبهٔ واحده قالمیه‌جغنه هرکسجه امنیت وهله حقلرینه راضی اولان اهالیجه بو قراردن طولایی صحیحاً فوق‌الغایه ممنونیت ومحظوظیت حاصل اولمشیدی . بوکاده ، نفس طربزونه مربوط بر ایکی ناحیه‌دن بشقه طربزون سنجاغنك هرجهتنده بو اصول معدلت شمول مظهر کمال حسن قبول اولوب موجبنجه امر تعشیرك صورتیاب حصول اولمسی دلیل کافیدر.

حالبوکه ایکن منافع شخصیه‌لرینی شرعاً وعقلاً وتجربةً مضرتی ثابت اولان تخمین مجرد اصولك دوامنده آرایان بعض کیمسه‌لر ، چاکر کمینه‌لرینك بو دفعه مصالح اسکانیه واصلاحات انضباطیه ایله امور تحصیلیه‌یه باقمق ایچون ولایت اسکان مهاجرین مأموری واعشار مفتشی وتحریر ممیزی افندیلر بنده‌لرینی استصحاباً بعض ملحقات ولایتی دوره چیقدیغمی متعاقب مذکور اصول متخذهٔ سالمه‌یی اخلال ایچون نصل تشبثات مفسدتکارانه‌ده بولندقلری وپك غریب اوله‌رق بو ایشده ... مأمورلرندن دخی بعضلرینك ایشه قاریشمه‌سندن نه کونه استفاده‌یه قالقشدقلری وبرده اصول سالمهٔ مذکوره‌نك تفصیلاتی، صورتلری لفاً عرض وتقدیم قلنان اوراق مطالعه‌سنده بالاطرف محاط علم کائنات شمول جناب نظارتپناهیلری بیورلور باقی.

فی ١٦ تشرین اول سنه ١٢٩٥

عریضه

واردات عشریه‌نك تأمین حسن اداره‌سی حقنده استفسار مطالعه‌یی حاوی تسطیر بیوریلان فی ٢٤ مارت سنه ٩٨ تاریخ و ١٥ نومرولی تحریرات علیهٔ جناب نظارتپناهیلری وبالحواله ولایت اعشار واغنام نظارتندن ویریلن مذکرهٔ مجلس ادارهٔ ولایتده مطالعه اولندی .

اشبو تحریرات علیه‌ده اعشار واغنام وامانت بهیه‌سنجه متصور اولدیغی بیان بیوریلان ایکی صورتدن برنجیسی: که بعدما معشر ومحررلر؛ عینی ونقدی اعشارك تحصیلی وظیفه‌سیله مکلف طوتلمایوب وظیفه‌لرینی یالکز محصولاتك اصلنی وعشرینی ثبت ایدرك دفترلرینی بلا تأخیر اعشار اداره‌لرینه اعطایه حصر ایله اشبو دفترلر موجبنجه تحصیلات ایتمك ایچون هر قضایه عدد قراسیله دائره‌سنك وسعت وجسامتنه کوره اعشار واغنام رسومی تحصیلات عینیه ونقدیه‌سنده یوزده مناسب مقدار عائدات ویرلمك اوزره لزومی قدر سواری تحصیلدارلری تعیین اولنماسی صورتیدر .

بادیٔ نظرده تسریع تحصیلدن عبارت اولان مقصدك حصولنی تأمینه کیفیت ایدر کبی کورینورسه‌ده تجارب فعلیه؛ بو صورتده مقصد اصلینك حصولنه عدم کفایتنی اثبات ایدر. چونکه اعشار اداره‌سی باشلوجه ایکی درلو سوء استعماله اوغرایور.

اولا : معشر ومحررلر ؛ حاصلاتى طوغرى تعشير وتحرير ايتميورلر ؛ صكره‌ده تحصيلاتنه اعتنا ايتميوب عشرك ايفاسنى زراعك يداختيارينه براقيورلر ، وقتيله آراميورلر . اهالى‌ده همان على الاكثر فقرا اولديغندن يدلرنده‌كى ذخيره‌يى آز مدت ظرفنده صرف واستهلاك ايديورلر . حتى دكل يدلرنده قالان عشرى تماماً ويره‌بيلسونلر ، بالآخره آج ومحتاج اولدقلرندن بحثله دائما حكومتدن استعانه ايده‌رك ذخيرهٔ مستحصله‌نك‌ده برقسمنى تعويضاً آليورلر .

آنكچون اول باول تعشير وتحريرده وقوعبولان سوء استعمالى منع ايله خزينهٔ جليله‌نك حقوق مشروعه‌سنى ايادئ كتم واختلاسدن قورتارمغه برچاره آرامق لازم كلوركه بوحالده تحصيل ماده‌سى ايكنجى درجه‌ده قالور .

زيرا كوريلوركه معشرو محررلرك آره‌صره ميدانه چيقابيلان سوء استعماللرينى تحقيق ايله محاكمه‌لرينى اجرايه مامورين ومجالس موجوده : عادتا وقت بتشديره‌مديكندن اكثريا ايشلرى اوزايوب كيديور .

سوء استعماللرى ميدانه چيقميانلرك دخى ياپدقلرى يانلرنده قاليور . آراده ايسه هم ضعفاى اهالى وهم خزينهٔ دولت متضرر اوله‌رق اعشارك اصول ادارهٔ حاضره‌سى يالكز بعض مرتكب كوچك مأمورلرك ايشنه يرايور .

ايشنه بو بداهت درجه‌سنده برحقيقتدركه انكارى غيرقابل وفقط اصول حاضره‌نك بقاسى تقديرنده اصلاحى‌ده مشكلدر .

زيرا كرك شمديكى كبى موقت اولسون كرك اشبو تحريرات

دولتلرنده کوستریلان صورت ثانیه‌ده‌کی کبی دائمی اولسون استخدامنه لزوم کورینان جزئی معاشلی یوزلرجه معشر و محررلرك هیچ بریسی ارتکابه میل ایتمز و طریق غیر مشروعه کیتمز دیه کیمسه تأمین ایده‌مز.

حالبوکه اصل زوح اداره: بونلرك یدنده‌در.

ایمدی اداره‌ٔ اعشارك ربحی بومقوله جزئی معاشلی کوچك مأمورلرك النده اولدقجه اولامر تعشیری سوء استعمالدن وحقوق صحیحهٔ خزینه‌یی ایادیٔ کتم واختلاسدن قورتارمق اصلا قابل اوله‌ماز.

نته‌کیم: بونجه سنه‌لردن برو بونجه ولایتلرده جریان ایدن معاملات، اشبو افادهٔ عاجزانه‌مك صدق وصحتنه دلالت ایدر.

ثانیاً شمدیکی حالده تحصیل وظیفه‌سیله مکلف طوتیلان معشر ومحررلر، بووظیفه‌یی ایفا ایدییورلر ظن اولنورسه اوده طوغری دکلدر.

چونکه آنلر بو وظیفه‌یی ایفا ایتسه‌لرویاخود ایده‌بیلسه‌لر ومافوقلرنده‌کی مأمورین عشریه دخی شو وظیفه‌یی تماماً ایفا ایتدیرلرکه چالشسه‌لردی هربرده نقدی وعینی حاصلات عشریه‌دن بوقدر بقایا قالمازدی.

محقق بیلنملیدرکه کوچك بیوك مأمورین عشریه‌دن هیچ بریسی عادتا کندوسنی وظیفهٔ تحصیل ایله مکلف بیله طانیمایور.

واقعا مامورین مومی الیهم بووظیفه‌لرینی انکار ایتمیورلرسه‌ده هیچ بریسنك اووظیفه‌یی تمامیله ایفا ایتدیکی کوریله‌میور.

بدیهیدرکه حکومتك معاونت فعلیه‌سی منضم اولمدقجه بومثللو

استعمال نفوذ وقوته محتاج اولان ایشلردن هیچ بریسی تمشیت پذیر حصول اوله‌ماز.

بناءً علیه مأمورین عشریه‌ که وظیفهٔ تحصیل ایله‌ده مکلفدرلر قائممقاملر، متصرفلر کبی مأمورین حکومتك معیتلری دیمکدر. علی الاکثر تحصیله متعلق ایشلرینی منحصراً مأمورین حکومته کوردرمك ایستدکلرندن بالطبع آره‌لرنده بیتوتت واختلاف حاصل اولیور.

مأمورین حکومته صورلدقجه اعشار مأمورلرینه واعشار مأمورلری صیقشدقجه‌ده مأمورین حکومته عطف قصور ایدرلر. شو صورتله هر ایکی طرفده کندولرینی بحق معذور کوسترمکه چالشدقلرندن صکره ایشی براقوبده بونلردن هانکی طرفك شایان مؤاخذه اولدیغنی تدقیق وتحقیق ایله اوغراشمق لازم کلیور.

ایشته ظن عاجزانه‌جه اشبو تشتت اداره، بك چوق ایشلری سکته‌دار ایدیور. اوسببدن ناشی حکومتك معاونت فعلیه‌سندن بالکلیه استغنا قابل اولمیان اموردہ توحید اداره، مطلق الوجود حکمنده‌در.

زیرا نظارت مشترکه تحتنده اولان مأمورین ایله سائرلری آره‌سنده شو تضاد افکاری قالدیرمغه حکم قانوندن زیاده حسن اخلاق لازمدر. بو ده هر قوله میسر دکلدر. سوزك طوغریسی بودر.

شورایسی‌ده وارکه اهالیمز، اویله معشر تحصیلدار سوزینه بکده قولاق آصماز. بردفعه‌ده بر ضبطیه نفرینك کوره‌بیله‌جکی ایشی، اون دفعه‌ده اون معشر ویا تحصیلدار کوره‌مز. اکثر خلقمز جاهلدر. نصاسه ضبطیه قیافتنده اولنلرده بشقه بر نفوذ ومهابت کوردکلری ایچون‌می؟ نه‌دن ایسه ضبطیه‌لره انقیاد، تحصیلدارلردن

زیاده‌در. تحصیلاتك اسباب مانعه‌سندن بریده بودر دیه‌بیلور.

تحصیلدارلر یانلرینده ضبطیه آلمادقجه چوق دفعه بر ایش گوره‌مامه‌لری دخی افادهٔ عاجزانه‌مك صدقنه دلیلدر.

آنکیچون تحصیلدارلری ضبطیه‌لردن فرقسز برزی وقیافته قویمادقجه تحصیلدارلردن ضبطیه‌لر قدر استفاده غیرممکن کبی‌در تفصیلات مبسوطه تحریرات علیهٔ نظارتپناهیلرنده مبحوث عنها اولان صورت متصورهٔ ثانیه‌نك دخی حصول مقصدی تأمینه عدم کفایتی ایچون دلیل دیگر ایرادینه حاجت براقمامشدر.

بناءً علیه بوبابده برشق ثالث دوشورمك لازم گلوب لدی التذکر اسلم طریق اولمق اوزره ولایت اعشار واغنام نظارتنك مذکرهٔ ملفوفه‌سنده گوستریلن مقطوع صورتی خاطرلره تبادر ایتمشدر.

اعشار حاصلاتنك بدله تحویلیله اراضی اوزرینه طرح وتوزیعی صورتنك که اوچ سنه‌دنبرو نفس قسطمونی قضاسنده نمونه اتخاذ ایدلمشدر. حسن اداره‌یه مقارنتی شرطیله گرك منع سوء استعمالات، گرك سرعت تحصیلاتجه صور تعشیریه‌نك کافه‌سنه رجحانی فعلاً ومادةً ثابتدر.

فقط معلومدرکه بونك‌ده تعمیمی برآز وقته محتاج اولوب شمدی امر واراده بیورلسه دخی بو سنه ایچون اجراسی قابل دگلدر.

بونکله برابر خزینهٔ جلیله، ار کچ شو اصول محاسن شمولی قبول وتعمیم بیوره‌جغنده اصلا اشتباه یوقدر؛ چونکه بوندن بسیط، بوندن مفید بر اصول اداره ممکن وتصور اوله‌ماز.

باخصوص قسطمونى ولايتنك هر طرفى بواصول مضبوطه‌نك اجراسنه مستعد ومساعددر .

بو حالده تعشير مصارفندن دخى خزينهٔ دولت سنوى كليتلو بر مبلغ استفاده ايتمش ومأمورين حكومتك بلكه بوزده آلتمش درجه‌سنده مشاغل حاضره‌سى آزاله‌رق آنلرده سائر ايشلره دها ايى باقمغه وقت بولمش اولوركه بوده جداً نظر دقت واعتنايه آلنمغه شاياندر .

واقعه بروجه آتى دها برصورت متبادر خاطر اوليور؛ لكن بوده يالكز تحصيل وظيفه‌سنى منحصراً مأمورين حكومته تحميل ايدرك اعشارك معاملات تحصيليه‌سنجه اصول حاضره‌ده موجود اولان تشتت اداره‌يى منعدن بشقه برشيئه خدمت ايده‌مز .

مقصود اصلى ايسه امر تعشيرده‌كى سوء استعماليده منع ايتمكدر . مع مافيه هيچ دكلسه بوصورتك قبولى تقديرنده جبايت اعشار مادهٔ معتنابهاسى اولسون فى الجمله تأمين وتوثيق ايدلمش اولور .

شويله‌كه اعشار مأمورلرى يالكز تحرير وتعشير وظيفه‌سيله مكلف طوتيله‌رق امر تحصيلى منحصراً وكلياً ناحيه مديرلرى وقضا قائممقاملرى ايله لوا متصرفلرينه حواله ايتمليدر .

اعشار مأمورلرى اعشارى تحرير ايتدكجه بلا تاخير دفترلرينى تابع اولدقلرى حكومته ويرملى ومعاملات تحصيليه‌يه اصلا قارشمامليدر .

اعشار مأمورلرى يالكز تعشير دفترلرينى ياپوب بونلرى قاعدهٔ قديمه‌سى وجهله اعشار واغنام مأمورلرى لوا اعشار واغنام مديرلرينه، آنلرده ولايت اعشار واغنام ناظرينه، ناظر

دخی اعشار واغنام امانت بهیه‌سنه کوندروب تحصیلات واقعه‌نك قیود یومیه‌سنی قضا مال مدیرلرینه لوا محاسبه‌جیلری طوتملی. هرآی اعشار واغنامه مخصوص تحصیلات جدوللرینی دخی مال مدیرلریله لوا محاسبه‌جیلری یاپوب لازم ایسه لوا اعشار واغنام مدیرلری وولایت اعشار و اغنام ناظری واسطه‌سیله، وواسطه‌یه لزوم یوغیسه وولایتك تحریراتیله امانت مشارالیهایه تقدیم ایدلملیدر.

معلومدرکه اعشار مأمورلرینی الا زیاده اشغال واصل وظیفه‌لرینی‌ده اشکال ایدن شی، معاملات یومیهٔ تحصیلیه قیدلری اولوب نظارت جلیله‌لرینی جداً تأمین ایده‌بیلیرم،که الیوم بو معاملات، هیچ برقضاده وبلکه لوالرده بیله یولینه وتمامیله جریان ایتمیور. سبب بودرکه طلب بیوریلان جدوللر وقتیله آلنه‌میور.

ایشته اعشار مأمورلرندن وظیفهٔ تحصیل، آنوب حکومت مأمورلرینه نقل ایدلدیکی کبی تحصیلاتك معاملات قیدیه‌سی دخی بالطبع قضا مال مدیرلریله لوا محاسبه‌جیلرینه انتقال ایده‌رك اعشار مأمورلرینك ایشی زیاده‌سیله خفیفله‌شه‌جکدر.

بونك ایچون قضا اعشار مأمورلریله لوا اعشار مدیرلری‌که شمدی قرالی طولاشمغه بك آز وقت بوله‌بیلورلر اول حالده کشت وکذاره دها زیاده‌اختلاس وقت‌ایده‌جکلر. بوجهتله ارباب غیرت وحمیتدن آدملر اولوبده اشبو وظیفهٔ تفتیشی لایقیله ایفا ایدرلرسه شمدیکی قدر اختلاسات وسؤ استعمالات وقوعنه میدان ویرمه‌مش اولورلر.

فقط بو حالده قضا ولوالرده‌کی اعشار کتبه‌سنك‌ده ایشلری آزالوب مال مدیرلریله محاسبه‌جیلرك ایسه ذاتاً حددن آشقین طاشقین اولان مشاغل حاضرۀ یومیه‌لری فوق‌العاده آرته‌جقدر. بونك ایچون الیوم قضالرده موجود ومستخدم اولان اعشار باش کاتبلرینی قضا مال مدیرلری رفاقتنه ویرمکله برابر مجدداً دها بر کاتب ویروب اعشار اداره‌لرینه قالان سائر معاملات قیودیۀ عشریه‌یی رؤیت وتسویه‌یه مأمور ایتملی. لوا مرکزلرنده‌ده اعشار واغنام مدیریتلرنده مستخدم ایکنجی کاتبلرله اوچریوز اللیشر غروشلی دها بر کاتب لوا محاسبه قلملرینه ویرملیدر.

اعشار مأمورلریله صرف معاملات تعشیریه ایچون معینلرنده قاله‌جق کاتبلرك موسم تعشیرك غیری وقتلرده بوش طورمالری جائز اوله‌مایه‌جغندن اولوقت بونلر دخی معاملات تحصیلیه‌ده مأمورین حکومته معاونت ایده‌بیلورلر.

فقط بونلرك شو معاونتی فوق العاده برشی دیمك اولوب مأمورین حکومت، اشبو اعشار مأمورین وکتبه‌سی ایچون «خالی وقتلرنده بزه معاونت ایتمدیلرده آنکچون ایشمز کیرو قالدی» دیرلرسه اصلا مسموع وملتفت اولماملیدر.

برده الیوم موجود ومستخدم اولان عساکر ضبطیه‌نك عددی صرف کندولرینه عائد اولان وظیفه‌یی بیله ایفایه کافی اولمادیغندن اعشارك تحصیلاتی ایچون مطلقا آیروجه تحصیلدارلر استخدامی لابد ولازمدر.

آنجق بالاده دخی بالمناسبه عرض وبیان اولندیغی وجهله تحصیلدارلر، تحصیلدار قیافتنده اولدقجه اهالی بونلری هیچه صایه‌رق بناءً علیه مطلوب کبی ایش کوره‌مزلر. بو حال، فعلاً وتجربةً ثابت اولمش بر حقیقتدرکه انکاری قابل دکلدر.

اوجهتله هم اعشار، همده رسوم اغنامی تحصیل ایچون هرقضانك وسعت وجسامتنه‌کوره تعیینی الزم اولان تحصیلدارلره بر مقدار مناسب معاش تخصیص ایدیله‌رك کندولرینی ضبطیه زی وقیافتنه قویملی. بو معاشلری مصارف ضبطیه بودجه‌سی خارجنده طوتیله‌جقسه‌ده مأمورین حکومتك تحت نظارت واداره‌سنده اولمق اوزره قوماندهارینی ینه ضبطیه ضابطانه ویرملی. آنلری استخدام خصوصنده سائر ضبطیه افرادندن تفریق ایتمه‌ملیدر.

بروجه بالا اعتراف اولنان نقصانیله برابر خاطره کلن شو صورتك اصول حاضره‌یه رجحانی، مجلس ادارهٔ ولایتجه‌ده مصدقدر. هرایکی طرفك معاملاتنی سکته‌دار ایتمیه‌جك صورتده محاسبهٔ ولایت واعشار نظارتی معرفتیله یاپیلان ترتیب جدید پوصله‌سی لفاً تقدیم قلندی.

اشبو پوصله‌نك ذیلنده‌کی میزاندن آکلاشلدیغنه کوره الیوم ولایتده مستخدم بالجمله اعشار واغنام مأمورلرینك مخصصات سنویه‌سی بر ملیون آلتی یوز طقسان سکز بیك بشیوز قرقیدی غروشدر.

شو عرض اولنان ترتيب جديد ايچون تخصيصنه لزوم
كورينان مبالغ ايسه برمليون آلتى يوز اون ايكى بيك يدى يوز
قرق غروشه بالغ اولوب عندالموازنه تخصيصات قديمه‌دن
سكسان بش بيك سكز يوز يدى غروش نقصاندر كه ولايت
واردات عشريه‌سنك مقدار مخمن سنويسى بولنان اون سكز
مليون سكز يوز يكرمى يدى بيك غروشك يوزده سكز بچقى
نسبتنده ديمكدر .
بوحسابجه مذكور ترتيب جديد مصرفى عموماً مصارف تعشيريه
ايچون معين اولان حد نظاميه‌دن بيله يوزده بر بچق آزدر.
باخصوص اشبو دائمى موظف تحصيلدارلر، اغنام رسومنى ده
تحصيل ايدوب رسوم مذكوره ايچون بشقه تحصيلدارلر
استخدامنه لزوم قالمايه‌جقدر. شو حالده اغنام رسومنك تحصيلى
ايچون هر سنه صرف ايديلن مبالغ دخى كار قاله‌جغى خاطره
قبيلندن اوله‌رق مجرد امره امتثالاً عرض اولنور .
رد وقبولى منوط راى رزين اصابت‌قرين جناب نظارتپناهيلريدر
باقى . . . قسطمونى فى ٢٠ نيسان ٨٩

غزل

نه‌در بو اضطراب قلب؟ حمد اولسك رفاهك وار
وجودك يپراديرسه‌ك نابجا بالله كناهك وار

نيچون مأيوس اولورسك بويله بيجا حالكه شكر ايت!
جهانده برسه خصمك بلكه بيكده خيرخواهك وار

عدو ممکنمیدر باش قالدیره پیش جلالکده
جهانی لرزه‌ناك دهشـت ایلر تیر آهك وار
معـین و ناصری طوغریلرك اللهدر شـکسز
اینانمزسـه‌ك دیمك عدل خداده اشـتباهك وار
نه وار ایلرسه دشمن فتنهٔ دهر ایله استظهـار
سنك کهف الامان حق کبی پشت وپناهك وار
طیانسون وارسون اعدای کمالك اهل تزویره
سنك‌ده التجا کاهك ، آلهك ، پادشـاهك وار
او آهندل نصل عادل کواه ایسـتر دها بیلمم
رخ زردك ، قان آغلار کوزلرك ، آتشلی آهك وار
الك ادنی پایه‌سی باق ! عرش اعلادن‌ده اعلادر
کوکل دیرلر سرای سـینه‌ده بر تختکاهك وار
کوکلدن ، دیده‌دن ، نردنسه آرتق سری فهم ایتدم
حریم لی مع اللهه واررر بر کیزلی راهك وار

غزل

اول نکاه نازك عجب دلشکار ایدی
آهو کوزکده سحر حلال آشکار ایدی
نور سیهمی نه‌یدی رخکده ؛ دکلدی خال
دور قمرده نجه او بر فتنه‌کار ایدی .

ایکار طورردی رهگذرکده بیك اهل درد
تیغ تغافلکله جهان ذلفکار ایدی
ناکام ایدی بنم کبی کام دل ایستین
اغیار نابکار، فقط کامکار ایدی
آخر ظهور خط ایله اولمش خللپذیر
اول حسن دلفروزکه پرتونثار ایدی
بلکه اولور وصالك ایله شمدی کامیاب
سری‌ده کیم تحسر ایله زار زار ایدی

غزل

فدانسین، نونهال حسن وآنسین آفت جانسین
کل عاشق، بلبل عاشقدر سکا براوزکه جانانسین
کاوب رفتاره دنیایی پرآشوب ایلدك کتدك
یمانسین، بی‌امانسین، شوخ‌فتان، شور دورانسین
برك واردر کوکلده، دیده‌ده کرچه کورنمزسین
عیان ایچره نهانسین، بر پری زاد ملکشانسین
بنی بزمکده محروم تماشای جمال ایتمه!
کوکل پروانه‌وش شمع رخ تابانکه یانسین
صبا زلف پریشانه طوقنمه ای پری! شانه
اولور پرشرحه‌دیر «حیفا بنه کاکل پریشانسین!»
عجب خار الم می ایتدی سری کوکلك آزرده
نیچون بلبل کبی صبح ومسا معتاد افغانسین

نطق رسمی [١]

افندیلر !

حکومتك علویتنی تصویر ایده‌بیله‌جك «حکومت» دن عالی برکلمه اولسه‌یدی، او کلمه «حکومت» ه علم اولوردی.

حکومت، نفسنده بودرجه متعالیدر.

بونکله برابر ارباب حکومتك وظائفی دخی حکومتك علویتی نسبتنده مهم وعالیدر.

تقدیر علویتندن عاجز اولدیغمز اشبو حکومت سنیه، حکومت مشروعهٔ حضرت خلافتپناهیدرکه حکم سماوی ایله‌ده مؤیددر.

واقعا حاکم علی الاطلاق جناب اللهدر. لکن بزم حکمدار عالی تبارمز؛ هم معزز بر پادشاه، همده خلیفة اللهدر.

بوجهتله‌درکه، ذات علیالری کبی، حکومت کبرالری‌ده عالی ومقدسدر.

ایشته شمدی اوقونان امر عالی، اویله بر پادشاه جامع المعالینك حکم شریفیدرکه، مضمون منیفنه اتباعه، دیناً وسیاسةً مجبورز.

چونکه طرف الهیدن اطاعت اولی الامر ایله مأمورز.

محققدرکه، اقصای مطالب اولان رضاء الله، رضای پاك خلافتپناهیدن بشقه برشی دکلدر.

---

[١] ٨ ربیع الاول و ١٤ کانون اول ١٣٠٠ تاریخنده انقره‌ده ایراد اولنمشدر.

زیرا بزم متبوع مشروع مفخممز، ولی نعمت بی منتمز، شوکتلو سلطان غازی عبد الحمید خان ثانی افندمز حضرتلرینك عنوان منشور خلافتپناهیلری ظل الله فی العالمدر.

بناءً علیه مجموع مساعیمز، استحصال رضای خلافتپناهی‌یه مصروف اولمالیدر.

رضای پاك خلافتپناهی، عدل و احسان قواعدینی جامع اولان شریعت مطهره‌یه تمسکله استحصال اولنور.

شرع وقانون، کفتین میزان اعتدالدر.

دنیاده، عقباده اعمالمز آنکله طارتیلیر.

بناءً علیه یدیمین همتمزده، شریعتی، یدیسار دقتمزده، قانونی طوته‌رق هرفعل وحرکتمزی آکا تطبیق ایتملی‌یز.

بو فکر ونیتله ایشه باشلایانلره جناب حقده توفیقنی رفیق ایدر.

توفیق آلهی، رفیق طریق اولنجه منزل مقصوده وصول، آسان اولور.

الحاصل صلاح دین ودنیایه فوز وظفر ایسته‌ین، بو دائرهٔ منجیه‌دن اصلا خروج ایتمز.

ایشته بزه الزم اولانده بوراسیدر.

بووظیفه‌یی ایفادن صکره محصول مساعیمزك عند الناس مشکور اولوب اولمامسی مساویدر.

آنکچون شاید مساعیمزك مشکور اولمادیغنی کورسه‌ك بیله، بوندن اصلا متأثر ومأیوس اولمامالی یز .

زیرا خلقك عمومنی خشنود ایتمه‌یی آرزو ایتمك ، محالی تمنی دیمکدرکه عبثدر .

بزم خلقه ، حقه قارشی بورجلو اولدیغمز وظیفه‌یی ایفا ایده‌بیلدیکمزدن وایده‌جکمزدن وجداناً امین اولمامز کافیدر .

باخصوص قلب انور همایونلری ، مشرق انوار الهامات اولان پادشاه حقائق آکاه افندمز حضرتلرینك نظر دقت شاهانه‌لرندن هیچ برمأمورك هیچ برحالی ستر وخفی دکلدر .

بناءً علیه وظیفه‌شناس برمأمور مقدم ومستقیم ایچون کیم نه دیرسه دیسون ، شوکتمآب افندمز حضرتلری آنی نظر مرحمت شاهانه‌لرندن اسقاط بیورمازلر .

کذران سن، کثرت تجارب ، انسانه بیلمدیکنی اوکره‌در، فکرینی تنویر ایدر .

علو همتله خلوص نیت دخی صاحبنه جالب توفیقات وموجب نجات اولور .

بو سببله‌درکه، بن دخی عجزمی اعتراف ایله برابر بوراده هر یردن زیاده دولت ومملکته حسن خدمتله طرف اشرف حضرت ولی نعمته جمله‌دن دعوات خیریه استجلابنه موفق اوله‌جغمی الطاف الهیه‌دن امید ایلرم .

پادشاه رحیم وشفیقمز افندمز حضرتلرینك یگانه مقصد مقدس همایونلری، بین الاهالی اجرای عدل وداد ایله تعمیر بلاد وترفیه عباد قضیه سیدرکه حکومتلرکده علت غائیهٔ تأسیسی بودر.

معارف ومعابرك تعمیم وتنظیمی، تجارت وزراعتك توسیعی کبی مسائل مهمه، هپ بو اصلك فرعیدر.

ایمدی بو مقصد مقدسه خدمت، هم واجبهٔ ذمت، هم دارینده موجب نجات وسلامتدر. عکسی ده باعث خسران وندامتدر.

نصاب عقله مالك اولانلر شبهه یوقکه، شق اولی اختیار ایدرلر.

بناءً علیه عموماً مأمورین ولایت وارکان مملکتی بو فکر ومقصدده متحد بوله جغمی وجمله سندن مظهر معاونت کامله اوله جغمی فطانت مسلمه لرندن مأمول ایلرم.

همان جناب حق، حبیب اکرمی حرمتنه عمر وشوکت شاهانه یی مزداد وجمله مزه توفیق الهیه سنی دائما دلیل سبیل رشاد بیورسون، آمین.

تحریرات

عواطف جلیلهٔ حضرت پادشاهیدن انقره ولایتی والیلکی عهدهٔ عاجزی یه توجیه واحسان بیورلمغله بوکره مرکز ولایته

مواصلتله مستعيناً ومستنداً بتوفيق الله تعالى رؤيت امور موكوله يه بدأ ومباشرت اولنمشدر .

لله الحمد رفقاى كرامك كافه سى افكار خيريهٔ حضرت خلافتپناهى يه واقف وآكاه ذوات فطانتسماندن اولدقلرى جهتله تلقىء وصاياى عاديه احتياجندن مستغنى درلر .

بناءً عليه اوبولده كلمات زائده اتيانيله بيهوده تكثير سوادى بى لزوم عد ايلرم .

بنده كزك رفقاى كرامدن بالخاصه رجا ايده جكم بر شى وار ايسه اوده مجرد احياى وطنه منحصر اولان مقصد مقدس حضرت ولى النعمتك تسهيل حصولى حقنده جمله مزك ايفاسنه بورجلو اولديغمز خدمت صادقانه و وظيفهٔ خالصانه جه معاونت مخصوصه ودائمه لرينى اقبالخواه بى اشتباهلرندن دريغ بيورمامقدن عبارتدركه بوكاده مظهريتمى ، مشهود ومسموع اولان محاسن اخلاق كريمانه لرى تأمينه كفايت ايدر .

همان جناب حق ، جمله مزى امر آلهيسندن اصلا منفك اولمايان رضاى پاك حضرت خلافتپناهى يه موافق واحياى وطن مقصد مقدسنه متعلق آثار وخدمات ابرازينه موفق بيورماسى دعاسنك ايفاسيله اعلان مأموريت عاجزانه مى حاوى اشبو تحريرات عموميه تسطير وتسيير قلندى باقى. انقره ١٢ كانون اول ٣٠٠

تحریرات

مجلس ادارهٔ لوانك فی ٥ تشرین ثانی ۳۰۰ تاریخلی مضبطه‌سی مطالعه کذار عاجزانهم اولدی .

کچن سنه سوق مأمورلغنده و سائر خدمتلرده قوللانلمش اولان بعض کیمسه‌لرك طقوز بیك بوقدر غروش استحقاقلری، طریق عملیاتندن استثنا ایدیلن محلات ، عملهٔ مکلفه‌سندن بدل نقدی اخذیله آلندمی؟ یوقسه امور نافعه تخصیصاتندنمی؟ زه‌دن تسویه‌سی لازم کله‌جکی حقنده استفسار رأی اولنیور .

اولا ـ اوامر و نظامات موجوده ایجـابنجه عملهٔ مکلفه‌نك بهمه‌حال تسویهٔ طریق عملیاتنده استخدامی لازم کلیر. ایچلرنده بدلاً خدمت ایتمك ایسته‌ینلر اولورسه، آنلرك دخی بدل ایشلرینه کرك مأمورین حکومتك ، کرك مهندسـلرك مداخـله‌یه حق وصلاحیتلری یوقدر. اومقوله‌لر، کندی طرفلرندن بدل شخصی طوته‌رق عملیـات طریقدن حصهٔ مصیبه‌لرینی او واسـطه ایله یاپدیرمغه مجبوردرلر. بناءً علیه عملهٔ مکلفه‌نك برقسمندن بویله بدل آقچه‌سی اخذیله لزوملی، لزومسز قوللانیله‌جق یول مأمورلری معاشلرینه تخصیص واعطاسی قطعاً جائز اوله‌ماز .

ثانیاً ـــ کیفیت لزومی ولایت واسطه‌سـیله نافعه نظارت جلیله‌سنه بیلدیریله‌رك اورادن امر ومأذونیت استحصال اولنمادقجه

بو مثللو مأمورين موقته‌نك تعيين و استخدامى غير جائزدر . بوبابده ايسه شمدى‌يه قدر بر مخابره جريان ايتديكنه ، امر ومأذونيت آلديغنه دائر ولايتجه بر كونه قيده ظفرياب اوله‌ماديغندن مأمورين ومستخدمين مرقومه معايش مبحوث عنهالرينك امور نافعه تخصيصاتندن دخى تسويه‌سنه بالضروره موافقت اولنه‌ماز .

باقى ، . . . انقره ١٩ كانون اول ٣٠٠

تحريرات

منافع صندوقلرى ايچون ٩٩ سنه‌سنده آلنان عشر العشرك يرينه ١٣٠٠ سنهٔ ماليه‌سندن اعتباراً اعشارك سبعيله سبعك ربعى آلنوب ، ثلثانك مذكور صندوقلره وثلثنك معارفك فضلهٔ مصارفنه قارشولق اتخاذى حقنده مقدما باب عاليدن آلنان اوامر ساميه تعمیماً الويهٔ ملحقه متصرفين كرامنه تبليغ و بو بابده كلان زيرى جدوللى ايضاحنامه دخى ارسال اولنمش ايدى .

بركره محاسبهٔ ولايتدن ويريلن مذكره مآلنه نظراً اعشارك سبعيله سبعك ربعى يرينه‌يوزده ايكى آلنمقده اولديغى آكلاشلمشدر . بوايسه ارادهٔ عليه‌يه مخالف ومسئوليتى مستلزم ايدوكندن نسبت مقررهٔ مذكوره‌دن زنهار فضله برشى آلديرلمامسى وشمدى‌يه‌قدر وقوعبولان فضله تحصيلاتك سوء استعماله اوغرادلمامسى ايچون

بر قطعه جدول عمومیسنك سریعاً تنظیم ایتدیریلوب ولایته کوندرلمسی لازم کلیر .

کذلك اول و آخر اجرا قلنان تبلیغات عمومیه‌دن معلوم عالیلری اولمش اوله‌جغی وجهله یالکز اعشاردن آلنه‌جق سنه‌ی وربعك ثلثانی منافع صندوقلرینه وثلثی ایله مسقفات ویرکوسنك یوزده آتیسی نسبتنده آلنه‌جق حصهٔ اعانه، تماماً معارفك فضلهٔ مصارفنه عائد اولوب اشبو معارف عائداتك دخی ربعی درسعادت مکاتب مختلطه‌سی مصارفیچون معارف نظارت جلیله‌سنه تقدیم قلنه‌جق ودیکراوچ ربعی ولایت ولوامرکزلرنده تأسیسی مقتضای ارادهٔ سنیه‌دن اولان مکاتب اعدادیه مصارفیچون آلیقونیله‌جق وبوندن بشقه یره بر آقچه بیله صرف ایدلمیه‌جکدر .

نظارت مشارالیها وزنه‌سنه عائد ربعك، هر آی نهایتنده تنظیم اولنه‌جق موضح حساب پوصله‌سیله برابر ارسالی وکوندرلدکجه ولایته‌ده معلومات اعطاسی لازم کلوب منافع صندوقلرینك حصهٔ مصیبه‌لری دخی بو بابده شورای دولتجه دردست تنظیم اولان نظامنامهٔ جدیدك نشر واعلاننه دکین قضا مال صندوقلرنده امانةً حفظ ایتدیریله‌جك وبونده هیچ بر محله بر آقچه بیله صرف ایدلمیه‌جکدر .

تفصیلات مبسوطه، اولجه تعمیماً تبلیغ قلنان اوامر علیه‌نك

تفسیر وتأکیدندن عبارت اولمغله اول وجهله ایفای معامله‌یه همم علیه‌لری درکار بیورلمق بابنده .

انقره ٢٢ کانون اول ٣٠٠

عریضه

اعشار امانتنك افاده‌سیله شرفنسطیر بیوریلان فی ٢٦ تموز ٣٠٠ تاریخ و١٥٨ نومرولی تحریرات علیهٔ جناب نظارتپناهیلری مآل سامیسی ، قرین ایقان چاکرانهم اولدی . فی ١٠ تموز ٩٨ تاریخنده ولایات شاهانه‌یه شرفنسطیر بیوریلان تلغرافنامهٔ سامیٔ حضرت صدارتپناهیده حرفیاً شو فقرهٔ جلیله مندرجدر.

«بالجمله وارداتك حسن اداره ومحافظه‌سی مکلفیت ومسؤ-
«لیتی، برنجی درجه‌ده ولایتـه عائددر . اموال عشریه ایسه
«واردات دولتك قسم اعظمی اولمق و اعشار مأمورلری والی
«ومتصرفلرك معیت مأمورلرندن بولنمق ملابسه‌سیله اعشار ایشنه
«ومأمورلرینك انتخاباتنه متمادیاً نظارت ودقتله اچلرندن عزلی لازم
«کلنلرك اعشار نظارتی طرفندن ویریله‌جك تقریر اوزرینه درحال
«اهل ومناسبلرینك تعیینی وحسب الایجاب بجایشی ایجاب ایدنلرك
«اجرای مأموریتلریله خزینه‌جه معاملهٔ رسمیه‌سی اجرا اولنمق
«اوزره مالیه نظارتنه‌ده اشعاری .»

ایشته حرفیاً نقل اولنان شوفقرهٔ جلیله، اعشارمأمورلرندن عزلی لازم کلنلرك اعشار نظارتی طرفندن ویریله‌جك تقریر اوزرینه یرلرینه درحال اهل ومناسبلرینك تعیینیله بعده خزینهٔ جلیله‌جه معاملهٔ رسمیه‌سی اجرا اولنمق اوزره نظارت جلیلهٔ اصفانه‌لرینه‌ده کیفیتك اشعاری خصوصی امر و بناءً علیه عزلی لازم کلن مأمورین عشریه‌نك بالمرکز ولایت اعشار ناظرینك تقریری اوزرینه عزل وتبدیللری حقنده هردرلو قیود مبهمه‌دن عاری وغایت واضح مأذونیت واسعه‌یی حاویدر .

چاکرلری دخی قسطمونی ولایتی والیلکنده بولندیغم وقت ولایت مذکوره داخلنده کائن... سنجاغی اعشار واغنام مدیری ... افندی ایشنی کوجنی ترك ایله متصرفه وارنجه‌یه قدر بالجمله هیئت لوا ایله اوغراشه‌رق وخودبخود بر طاقم حرکات ومعاملات غیر معقوله‌یه قالقیشه‌رق عادتا لوانك امور ادارهٔ عشریه‌سنی کلیاً سکته‌دار ایده‌جك حالرده وباخوص بعض سوء استعمالرده بولندیغی، کرك متصرفلغك، کرك مجلس اداره‌لوانك وحتی بالذات مدیر مومی الیهك اشعارات متوالیه‌لرندن آکلاشلمغله ولایت اعشار مفتشی ثابت افندی لاجل التحقیق مخصوصاً ... یه کوندرلمشدی . مفتش مومی الیهك اشعارات واقعه‌سی دخی مدیر مومی الیهك مدیریت مذکوره‌ده بقاسنی تجویز ایتدیرمیه‌جك صورتده اولمغله سالف الذکر فی ۱۰ تموز ۹۸ تاریخلو تلغرافنامهٔ

سامئ حضرت صدارتپناهینك بالاده صحیفه پیرای ترقیم اولان فقرهٔ جلیله‌سیله‌ولایتلره اعطابیوریلان مأذونیت قطعیه‌وصریحه‌یه استناداً ولایت اعشار نظارتنك تقریری و فضله اوله‌رق مجلس ادارهٔ ولایتك تصویب وقراری اوزرینه مجرد وقایهٔ مصلحت وصیانت، منافع خزینهٔ دولت مقصدیله مومیالیه . . . افندی مأموریتندن عزل ایله یرینه الیوم جزائر بحرسفید ولایتی‌اعشار واغنام نظارتی باش کاتبی اولان علی رضا افندی اصالةً تعیین وکیفیتده برموجب امرسامی، بامضبطه نظارت جلیلهٔ اصفانه‌لرینه عرض اولنمشدی ، فقط مدیر معزول مومی الیهك اصل عزلنی ایجاب ایدن سوء حال وادارهسندن بشقه کندوسنه بر ساخته‌کارلق اسناد ایدلمش اولدیغندن یالکز بوساخته‌کارلق ماده‌سندن طولایی‌ده استجوابنه لزوم کورینه‌رك بعدالعزل تحت استجوابه آلنمش ایدی .

مدیر مومی الیهك عزلندن تام ایکی آی صکره چاکرلری طربزون ولایتنه تحویل مأموریت ایتدیکم جهتله قسطمونیدن آیرلدم .

بونك اوزرینه اوراجه جریان ایدن معاملات تالیه‌دن ومحاکمه‌نك نتیجه‌سندن خبردار دکلم .

یالکز بو دفعه شرفوارد اولان تحریرات علیه آصفانه‌لرندن آکلایورم که مدیر مومی‌الیه مادهٔ مبحوث عنهادن تبریهٔ ذمت

ايتمش . شـو قدركه خلفى على رضا افندى‌ده امر سامى ايله اعطا بيوريلان ماذونيته استناداً بروجه اصالت تعيين اولنديغى جهتله بالطبع تام معاش آلمش . بناءً عليه تام آلديغى معاشك نصفنى استرداد ايچون ولايت مشار اليهايه يازلمش ايسه‌ده سلفى . . . افنديك عزليله على رضا افنديك تعيينى سالف الذكرفى ١٠ تموز ٩٨ تاريخلو تلغرافنامهٔ ساميك‌ويرديكى ماذونيته مستند ايدوكندن «نصف معاشنك استردادى لازم كلمز» ديه مجلس ادارهٔ ولايتدن بامضبطه جواب ويرلمشكه بو جواب پك طوغريدر .

فقط خزينهٔ جليله‌جه نصلسه بو جوابه قناعت بيورلميه‌رق ماخوذات واقعه‌سنك نصفى مومى‌اليه على رضا افنديك كندو-سندن‌ده بشقه‌جه طلب بيورلمش . اوده بروجه اصالت تعيين اولنديغندن وايفاى وظيفه‌ده‌ايتديكندن بحثله‌معايش ماخوذه‌سنك نصفنى رد ايتمسى حقنده وجب مقدوريت اوله‌جغى جوابنى ويرمش نهايت بوعزل ونصب ، چاكرلرينك قسطمونى ولايتى واليلكنده وقوعبولمش ديو مومى اليه على رضا افنديك آلديغى معاشلرك نصفى بولنان ٥٩٢٥ غروشك طرف چاكرانه‌مدن تسويه‌سى مفسوخ شوراى ماليه‌نك قرارى وامانت مشارالیهانك افاده‌سيله اراده بيوريله‌يور .

مع هذا تفصيلات معروضه‌دن مستبان اوله‌جغى وجهله معاملهٔ واقعه، امر ونظامه تماميله موافق ومطابق اولوب على رضا

افندينك خزينهٔ جليله‌جه‌ده تصديق اصالتى لازم كلوردى.

على رضا افندى كبى اعشار ناظرلرى ايچنده بيله عفت واهليتجه امثالى نادر بولنان، واليوم ينه امور معتنا بهاى عشريه‌ده مستخدم اولان برذاتك مديريت مذكوره‌دن عزلى لايق دكل ايدى. نره‌ده قالدى كه بحق آلديغى معاشك نصفى استرداد اولنسون.

چونكه سلفى... افندينك سبب عزلى، جملهٔ مساويسندن برى اولان يالكز معهود ساخته‌كارلق ماده‌سى دكل ايدى. اصل عزلنى تعجيله سبب، سوء حال واداره‌سى ايدى‌كه... سنجاغنك امور ومعاملات عشريه‌سنى بالكليه سكته‌دار ايتمش ايدى.

نته‌كيم معهود ساخته‌كارلق ماده‌سندن يقايى قورتاردقدن صكره دخى اعادهٔ مأموريتى، اعشار امانتندن مصرانه طلب اولنمشيكن خلف ذى‌شرفم بونى ينه... يه كوندرمكه بر وجهله موافقت بيورمامشلر. ايشتديكمه كوره اك صكره ينه امانت مشارالیهانك اصرارى اوزرينه بالضروره بشقه بر سنجاغه كوندرمشلردر. حق على رضا افندينك بر چوق آيلر... اعشار مديريتنده قالماسنه دخى خلف چاكرانه‌مك‌ده على رضا افندى‌يى مديريت مذكوره‌ده ابقا ايتمك ايسته‌مسى سبب اولمشدر.

آنكچون على الاصول بر محكمهٔ نظاميه‌دن حكم اولنمادقجه

مفسوخ شورای مالیه‌نك سالف الذکر امر سامی‌یه مغایر اولان قرار مبحوثی بروجه ایله شایان قبول اوله‌ماز. باقی.

تجدد[*]

غبطه بخشای قرون سلف اولان عصر همایون حضرت عبدالحمید خانی‌ده لله الحمد والمنه هرشیده بر اثر تجدد، بر اثر حیات مشاهده اولنیورکه، امید استقباله اك زیاده قوت و تجدد اقباله اك زیاده امنیت ویرن اسباب ظاهره‌دن بری‌ده بودر.

ایمدی بویله بر دور تجدده، بزم زوایا گزین سکون وعطالت اولمامز روامی‌در؛

مساعیٔ مجدانه‌سیله عدل واحسان، قواعدینی مجددانه وبلکه موجدانه بر صورتده اساسگیر ثبوت واستقرار ایدن پادشاه عرفان پناهمز افندمزك اثر عالیسنه اقتفا ایتمه‌ینلر ایچون خیبت وخسران مقرردر.

بناءً علیه ناشر مدنیت، عنوان جلیلنه بحق سزاوار اولان غزته‌لرکه، هم جهان معرفتك ترجمان بلیغ‌البیانی، همده ناقل آثار وافکاری اولدقلری امم فاضله‌نك برر مرآت صورتنمای دانش و عرفانی‌در، تجددات عصریه‌نك ایجابات والجاآتندن اولان ترقیات فکریه‌یه لائق بر لسان ممدوح‌البیان ایله قارئلرینه وظیفهٔ

[*] انقره غزته‌سنه درج ایدلمشیدی.

تلقین صوابی ایفا ایتمزلرسه، شو قصور همتلری حقاکه، عفو اولنماز برقباحت صاییلیر.

ضیای معرفتك بویله کونش کبی اقطار عالمی نورلره غرق ایتدیکی برکونده، بزده طریق فیض ترقی‌یه کیروب برآدیم اولسون ایلری آتمازسه‌ق، بزده آهنك عمومی‌یه تبعیتله حیات سیاسیمزی، نجات اسامیمزی محافظه اغورنده کیجه‌یی کوندوزه قاتمازسه‌ق بونك ضررینی ینه بزچکه‌جکز.

فضله‌اوله‌رق انظار اقران واخلافده‌ده منفور کورینه‌جکز!

شهریار معالی آثارمز افندمز حضرتلری صلاح دین ودنیایی مترتب اولان ترقیات کالیه‌مزی تسهیل ایده‌جك هردرلو مساعداتی بی‌دریغ واحسان بیوریورلر.

بو مساعدات سنیه‌دن بحق استفاده یولنی طوتمیانلره حقیقةً آجینیر!

ایشته بز، بوکوندن اعتباراً غزته‌مزی آثار قلمیه و افکار منوره‌لریله قارئین کرامی کرچکدن مستفید ایده‌بیله‌جك بعض ایادیٔ اقتداره تودیع ومأمورین حکومت واهالیٔ مملکتی ایقاظ ایده‌جك هردرلو حوادث و مباحثی سربستجه درج ایده‌بیلمك اوزره صحیفه‌لرمزده برقسم غیر رسمی دخی تعیین ایلدك.

معلومدرکه، مطبوعات، قانون دائره‌سنده سربستدر.

بناءً علیه حوادث و مباحث ممنوعه‌دن ماعدا صحتی تأمین

اولنه‌جق واغراض ذاتیه‌دن سالم اوله‌جق هر درلو حوادث ومباحثه، غزته‌مزك غیر رسمی قسمنده‌كی صحیفه‌لری آچیقدر.

محترم قلملرینی، بوخدمت ترقی پرورانه‌یه وقف ایدن شرفلی محررلرمز ایسه اجرت نامیله ده بر شی قبول ایتمه‌یوب اشبو خدمت موجب المفخرتی بر وجه فخری ایفا بیوره‌جقلرندن مطبعه‌مزك مصارف ضروریه‌سی چیقدقدن صكره كافهٔ واردات صافیه‌سی اولجه‌ده بالمناسبه بیان واعلان ایتمش اولدیغمز وجهله مكاتب ابتدائیه‌یه خواجه یتشدیرمك ایچون مركز ولایتده تأسیس وكشادی مصمم اولان دارالمعلمین مصارفنه قارشولق طوتیله‌جقدر.

هیئت جدیدهٔ تحریریه‌مز دخی داخل اولدیغی حالده مطبعه‌مزك وآچیله‌جق مكتبك اداره‌لرینی درعهده ایده‌جك، و ولایتمزده معارف عمومیه‌نك كرچكدن انتشاری اسباب ووسائللی جداً تحری ایله ابراز آثار وطنپروری‌یه چالیشه‌جق برقومیسیونك‌ده تشكیلی مقرردر.

غزته‌مزك اصلاحی ومطبعه‌مزك انتظامی ثمره‌سی اوله‌رق بویله بر مكتب عالی وجوده كتیرمكه جناب حق بزی موفق بیوررسه، سایهٔ شاهانه‌ده مستغرق نعمتی اولدیغمز وطن عزیزه معناً ومادةً بر بیوك خدمت ایتمش اولورز.

بز، تقدیر عمومی‌یه مظهر اوله‌جغنده هیچ شبهه‌مز اولمایان

مسلك جديدمزده ـ الى ماشاالله ـ ثبات ايله عهده وفامزى اثباته چاليشه‌جغز.

عموم طرفندن كوره‌جكمز رغبت نسبتنده‌ده غيرتمزى آرتيره‌جغمزده ايسه اشتباه بيورلماسون.

انشاالله تعالى صرف كويلولرك‌ده آكلايه‌بيله‌جكلرى برلسان بسيط ومفيد ايله يا ديكر بر نسخه دها چيقارمق وياخود اشبو نسخه‌مزك حجمنى بيولته‌رك بر صحيفه‌سنى كويلولره خطاباً يازيله‌جق بندلره تخصيص ايتمك نيتنده‌يز.

سعيك‌الندن برشى‌قورتلماز. چاليشانلرى الله‌ده سور. عون خدايه مستند اولان، خائب وخاسر اولماز.

عريضه

اثر خامهٔ عاجزانه‌م اولان شرح عقائد ترجمه‌سنك بعض زوائدينى طرح، غوامضى شرح صورتيله تلخيصى دخى سايهٔ موفقيتوايهٔ حضرت پادشاهيده تيسرنماى حصول اوله‌رق «نقد الكلام فى عقائد الاسلام» ناميله تسميه قلنمشدر.

محصول ليال تنهايى اولان اشبو كتاب فوائدنصاب، بوكره حضور عالئ نظارتپناهيلرينه تقديم ايله شرفياب اوليور.

كتاب مذكور، نور الهدى كبى بتون عالم اسلاميت

وانسانیتی ضیالندیران، اعتقاد پاك و فکر تابناك حضرت خلافتپناهیدن مقتبس برلمعهٔ حقیقتدر .

شاید، مقبول طبع مشکلپسندان امت اولماسه‌دخی اومارمکه بنه خلوص نیتمله مأجورم .

باخصوص کوریله‌جك خطالرم، صاییله‌بیله‌جك قدر ایسه بوده بنده‌کز ایچون بیوك بر شرف ومفخرتدر .

عندالتدقیق طبع ونشره سزا کورلدیکی حالده علی‌الاصول لازم کلن رخصتنامهٔ رسمینك لطفاً اعطاسنه مساعده‌بیورلمادی عاطفت جلیلهٔ آصفانه‌لرندن مأمول ومستدعادر. باقی . . .

طربزون ولایتنده امیرلر قریه‌سی ٦ ایلول ٣٠٠

مضبطه

محاط علم عالیٔ جناب نظارتپناهیلری بیورلدیغی اوزره قسطمونی ولایتنك اکثر محللرنده وباخصوص سواحلنده بین الاهالی تکثر ایدن فرنکی علتنك اسباب اندفاعیه‌سی، دواتجه آرانیله‌رق بوندن اقدم سیار طبیبلر واجزاجیلر تعیین واعزام بیورلمش ایدی .

آنجق علت مذکوره‌ایله معلول اولانلرك اکثریسی‌قروی اولوب آره‌صره کویلرینه اوغرایه‌رق اوراده نهایت بر ایکی

كوندن زياده طورمايان اطبانك كنديلرينه توصيه ايلدكلرى تدابير صحيه يه اعتنا و آلدقلرى معالجاتى استعمال ايتمدكلرى وصحيحلرى سقيملرندن ممنوع اختلاط اولمدقلرى جهتله اطبانك بوكزيشندن چندان استفاده اولنه مادیغى بالتجربه ثابت اولمشدر.

بناءً عليه چنده واردات بلديه دن مركز ولايتده برى ذكوره، ديكرى اناثه مخصوص اولمق اوزره اوتوز يتاقلى ايكى خسته خانه انشا وطبيب واجزاجى ذاتاً جانب ميريدن موظف اولدقلرى كبى مذكور خسته خانه لرك مصارف دائمه سى ايچون دخى كذلك مال صندوغندن شهرى ٢٣٩٧ بچق غروش صرفنه بالاستيذان مساعدهٔ عليه استحصال اولنمش اولمغله اطرافده كى معلولين اورايه جلب و جمع ايله اصول صحيه يه توفيقاً تداوى ايدلمكده و بشفاء الله تعالى فائدهٔ كليه سى كورلمكده در. برچوق نفوس بشريه نك صحت وسلامتنى تأمين ايدن اشبو اثر خيرك وجوده كليشى، محضا جملهٔ موفقيات جليلهٔ حضرت پادشاهيدن اوله رق حقيقةً شايان تشكر وتحمدتدر.

شو قدر واركه بو خسته خانه لرده اوتوز يتاقدن زياده بولنديريله مادیغى كبى اوزاق محللرده اولان معلولين دخى بورايه كله مز. بناءً عليه فائدهٔ حاصله دخى عدد مذكوره ومحال قريبه اهاليسنه مخصوص اوله رق سواحلده بولنان معلولين استفاده ايده مه مكده در.

حالبوکه معلولینك چوغی سواحلده اولوب بو سواحلده ،
جانب میریدن موظف بر طبیب ایله براجزاجی دخی وار ایسه‌ده
اولا: بونلرك کندی باشلرینه طولاشملرندن هیچ بر فائده حاصل
اوله‌ماز . ثانیاً : بر مدتدنبری اجزای موجوده‌لری توکنوب
او جهتله کندولری دخی اینه‌بولی قصبه‌سنده بسط بساط
استراحت ایده‌رك هیچ بر ایش کورمدکلرینه بناءً هم بونلری
اوراده بویله ایشسز طوردیروب‌ده کندیلرینه بیهوده معاش
ویرمه‌مك، همده کوندن کونه چوغالمقده ونتیجه نفوس بشریه‌یی
چورتمکده اولان علت ساریهٔ مذکوره‌نك سرعت اندفاعنه
جدی وحقیقی بر چاره آرانق اوزره مرکز ولایتده‌کی کبی
اینه‌بولی قصبه‌سنده دخی بری ذکور، دیکری اناثه مخصوص
اوله‌رق اوتوز بش یتاقلق ایکی خسته‌خانه انشاسی اهم والزم
کورینور.

بو خسته‌خانه‌لرك مصارف انشائیه‌سیله یتاق ولوازم سائره
اثمانیچون تخمین قلنان قرق اللی بیك غروش ایسه او خسته‌
خانه‌لردن مستفید اوله‌جق قضالر دوائر بلدیه‌سندن تسویه
اولنه‌بیلیر. طبیب ایله اجزاجی دخی ذاتاً موجوددر.

اجزای لازمهٔ طبیه‌ده، اوته‌دن بری طرف دولتدن ویریله‌یور.

بو حالده خسته‌لرك مصارف لازمهٔ سائره‌سی قالیورکه
بوراده کینه قیاساً شهری ۲۳۹۷ بچق غروشه محتاجدر.

بوكون كنديلرى ده، كنديلرندن كله‌جك ذريتلرى ده حالا تهلكه‌ده بولنان نيجه نفوسـك تأمين. لامتى ايچون بوقدرجك مصارف شهريه‌نك دخى ضميمهٔ عاطفت سنيه اوله‌رق جانب ميريدن تسويه‌سنه مساعدهٔ سنيه شايان بيوريله‌جغنده كيمسه‌نك اشتباهى يوقدر.

مصلحت ايسه ذاتاً قابل تأخير وتأجيل اولمايوب نه‌قدر تسريع وتعجيل ايديليرسه اولقدر فائده‌بخش عموم اوله‌جغندن لطفاً ومرحمةً اجراى ايجابنه مساعدهٔ سريعهٔ جناب رسالتپناهيلرى سزاوار بيورلمق نياز مخصوصنه اجتسار قلندى باقى.

فى ٢٥ ربيع الاخر ١٢٩٩

مكتوب

سعادتلو ... پاشا حضرتلرى وعائلهٔ محترمه‌سى حقنده واجبى ادادن بشقه بر خدمتده بولنمامش اولديغم حالده ينه بر مقتضاى علوجناب، قوللكزى التفات عالىٔ عاطفتكستريلريله كامياب بيورديكز.

بولطف جليله قارشى، عمرم اولدقجه شكر وثنا ايتسه‌م دخى ربقهٔ رقيق بار منتدن تخليصه امكان متصور دكلدر.

حسن نظر بنده‌پروريلرينك حق عاجزانه‌مده دوام فيض انعطافنه اميدبخش اولان بو معاملهٔ كريمانه وعاليجنابانه‌لرى،

بنده کزی باب احسانتمائیلرنده الی الابد اسیر ایتمکله بویله بر بندهٔ لطفدیده‌نك ذمت حمیتنه مترتب ، وظیفه نه ایسه آنی مستمراً ایفایه حصر وجود وبذل موجود ایتمك اوزره وجدانمله تجدید عهد ومیثاق ایلدم. باقی ،

بکتاشی درویشانیله درکاه شریفی حقنده برلایحه

. . . . امتثالاً بو کره حاجی بکتاشی قدس سره العالی حضرتلرینك درکاه شریفنه کلدك . درکاه مذکورك خدمتنه وقف وجود ایتمش قرق قدر بکتاشی فقراسیله مکرمتلو شیخ یحیی افندی وچلبی افندی ایله ملاقات ایلدك . ورود عاجزانه‌مزدن مقدم کرك فقرای مومی الیهمدن ، کرك شیخ افندیدن شکایتی حاوی تلغراف وتحریراتلر دخی آلمشیدق. ذاتاً درویشان ایله شیخ یحیی افندی بیننده شمدی‌یه قدر دوام ایدن نزاع واختلاف ، یکی بر شی اولمایوب مطالعه کذار عاجزانه‌مز اولان بعض اوراق مائلرندن مستبان اولدیغنه کوره بو نزاع واختلاف، شیخ مومی الیهك بورایه ورودینی متعاقب ظهور ایتمشیدی . بناءً علیه ایلرووده تحویل لسان ایله شکایتك ماهیتنی دکشدیرمکه محل براغلمامق ایچون هر ایکی طرفك اسباب شکایاتی و بالخصوص شمدی‌یه قدر بی‌طرف

طوران چلبی افندینك بو بابده‌کی معلومات و مشهوداتنی تحریراً سؤال ایلدك. جمله‌سندن بشقه بشقه آلنان مذیل جوابلرله بعض اوراق منفرعه لفاً تقدیم حضور دقایق اشور جناب ولی النعمیلری قلندی.

. . . . . افندینك هر حالی محاط علم عالی اولماسیله آندن بحثه حاجت کورلمز. یالکز درکاه شریف مذکور ایله موجود دروپشانك وچلبی افندینك احوال مشهوده‌سنی عرض وبیان ایله تحقیقات واجراآت واقعهٔ چاکرانه‌مزی حکایه‌یه ابتدار ایلرز. شویله‌که:

درکاه شریف مذکورك طیش قپوسنده طیش حولیسنه کیرلدیکی کبی صولنده اهل طریقك اصطلاحنجه آت اوی و صاغنده درکار شریفك مالی اولان بعض طوار و صغیرلرك آغلی موجوددر. بو حولیدن کوچك بر قپوایله ایکنجی بر حولی‌یه کیریلور. بو حولیده دخی میدان اوی، کیلار اوی، اتمك اوی، آش اوی؛ مهمان اوی نامیله اوچ دائره‌جك واردرکه بواولرك هربری بر بابانك تحت اداره‌سنده‌در. یانلرنده بر ایکیشرده درویشلری بولنور. میدان اونده‌کی بابا، دیکر بابالرك رئیسی ومقتداسی صاییلور. مذکور اوطه‌لر معمورو آباداندر. یالکز بو ایکنجی حولینك جانب یمیننده جنتمکان فردوس آشیان سلطان محمود خان عدلی حضرتلرینك بنا کرده‌لری اولان جامع شریفك طاشلری صغوغه صیجاغه

طیاتماز نوعندن اولماسیله وتعمیرات لازمه‌سنه دخی باقیلمامسیله ایچنه کیرلمسی تهلکه‌دن غیر سالم بر صورتده مشرف خراب اولمش اولدیغی مع التأسف کورلمشدر .

بو حوالیدن دخی بیوجك بر قپو ایله ولیٔ مشارالیهك تربه‌سی بولنان باغچه‌یه کیریلور. بوباغچه، برمزارستان شکلنی آلمش ومنتهاسنده ولیٔ مشارالیهك واولاد کرامندن بالی سلطانك مکلف ومعمور تربه‌لری مبنی‌در . ولیٔ مشارالیهك تربهٔ شریفلرینه متصل اورتی قپالی بر دائرهٔ نفیسه دخی واردرکه بونده‌ده بر چوق مزارلرموجود اولمغله برابرجمله قپوسیله مقابر مذکوره‌نك بولندقلری محل بر دیوار و مخصوص قپو ایله تفریق و درونی کوزلجه تفریش ایدلمش اولدیغندن شمدی‌اوراجقده جماعت ایله صلوات خمسه ادا اولنور. مذکور تربه‌لرك یان و آرقه طرفلری دخی غایت واسع باغچه‌لرله محاط جنت آسا بر محلدر .

درکاه شریف ایله مشتملاتنك درون وبیرونندە‌کی نظافت وطهارت، حقیقةً امثالی اماکن مبارکه‌ده نادر کورلمش درجه‌ده اولماسیله درویشانك شو خدمتلری شایان تقدیر واستحساندر.

اوقات خمسه‌ده اذان شریف محمدی قرائت اولنور ودرکاهك مخصوص امامی بولندیغندن موجود درویشانك کافه‌سی مسجدده بالمدامه جماعتله نماز قلنور .

درویشانك مساکنی اولان حجراتی بزر برر کوزدن

لچیره‌رك منکراتدن هیچ بر شمه استشمام ایده‌مدك .

دزویشان، بر سکوت وخاموشی ایچنده لیل و نهار خدمت مخصوصه‌لرنده دائم وقائم اولوب اوستلری باشلری عادتا ایمره‌نیله‌جك صورتده پاك ونظیفدر .

بعض کوردیکمز سفلی بکتاشی بابالری کبی بونلرده، محرمات ومنهیاته انهماکه دلالت ایدرهیچ برحال مشهود اولمایوب بالعکس شعار اهل سنت اولان نور ایمان یوزلرنده لمعان ایدییور .

بالذات شیخ افندیدن و سائره‌دن وقوع بولان تحقیقات عاجزانه‌مزه کوره شو کوردیکمز صلاح حال ؛ یالکز بزم درکاهده بولندیغمز زمانه مخصوص بر تقیه‌دن عبارت اولمایوب بونلر، اوقات سائره‌ده‌ده نمازه مداوم، مواظب وظاهراً محرمات ومنهیاتدن مجتنب ایمشلر .

چلبی افندی‌یه کلنجه: مومی الیهك حاجی بکتاش قصبه‌سنده‌کی بیوت سائره‌یه نسبتله‌اولدقچه مکلفجه برقوناغی واردر. کندیسی هنوز اوتوز یاشنه وارمامش مزلف بر دلیقانلیدر . زی علماده بولنور تحقیقه کوره تحصیل علم شریف ایله اوقات کذار اولوب شیخ یحیی افندی ایله درویشان آره‌سنده حدوث ایدن منازعات معلومه‌دنبری درکاه شریفه بیله اوغرادیغی یوغیمش .

آناطولینك بعض ولایات متجاوره‌سنده بولنان حاجی بکتاش ولی محبانی ، چلبی افندی‌یی اولاد عزیزدن اولمق حیثیتیله پك

زیاده سور ومخصوصاً زیارتنه کلەرك خیلی هدایا ونذورات کتیررلر ایمش .

چلبی افندینك پدرمانده ایجه عقار واملاکیده بولندیغندن آنك وقت وحالی، درکاه شریفك شمدیکی حالندن دها کوزلدر. درکاه شریفه کلن زیارتجیلرك چوغیده چلبیٔ مومی الیهك قوناغنده مسافر اولورلر ایمش .

درکاه شریفك (خانباغی) (ددەباغی) نامیله درکاهه چاریك ساعت مسافه‌ده واقع ایکی بیوجك باغی وبر مقدار اراضیسی واردرکه بونلرده آز چوق بر مقدار حاصلات کتیریر .

قرای موقوفه اعشار بدلاتندن درکاه شریفك حصۀ معینه‌سیده ذخیره‌نك رایجنه کوره سنوی اوتوز قرق بیك غروش قدر طوتار. معمافیه درکاه شریفك مصارف دائمه‌سنه بو قدر ایراد کافی اولمادیغندن ودرکاهك قپوسی عمومه کشاده اولوب آینده وروندە اکسکسز بولندیغندن مقدملری شو ایراد مقتن سنوینك بر قاچ مثلی دخی صدقات ونذوراتدن حاصل اولیور ایمش. لکن روایات موثوقه‌یه کوره شیخ یحیی افندی بورانك مشیختنه مأمور اولوب کله‌لی اولکی قدر زوار کلمدیکندن صدقات ونذورات، فوق‌الغایه تناقص ایتمش . بناءً علیه درکاه شریفك اداره‌سی خللپذیر اولمشدر .

تحقیقات واقعه ایله وبالذات کندیسنك اعترافیله ثابت

اولدیغی اوزره شیخ یحیی افندی مشیخته تعیین بیورلدیغی کوندن شمدی یه قدر آیین شریف نقشبندی یی یالکز برایکی دفعه اجرا ایدوب آندن صکره برده‌ها اجرای آیینه تقید ایتمه‌مش ودرویشانه اصلا درس اوقوتمامشدر .

درویشان ایسه ورقهٔ جوابیه‌لرنده‌ده بیان ایتمش اولدقلری وجهله : « شیخ افندی نه‌وقت آیین نقشبندی یی اجرا ایتمك ایسته‌مش‌ده بز حاضر بولنمه‌دق . بزه نه وقت درس اوقوتمق ایسته‌مش‌ده بز دکله‌مدك » دییورلر .

بوراسی، شیخ افندیدن شفاهاً صورلدقده «واقعا بونده قصور ایتدم» جوابی ویرمش وبونکله برابر «درویشان هرنقدر اویله سویلیورلرسه‌ده آنلرك ینه مضمرلری بشقه‌در. حتی بنده مخصوصاً طریقت بکتاشیه‌دن اقرار آلوب آنلرك سرلرینه واقف اولدم» دیمشدر. طرف عاجزانه‌مزدن‌ده [هل شققت قلبه) حدیث شریفی تذکار ایله «بونلرك مادامکه ظاهرده صلاح حاللری کوریله‌یور «مادامکه درکاه شریفده محرمات ومنهیاتدن برشیئه کیمسه جرأت «ایده‌میور ومادامکه کندیلری‌ده هم اجرای آیین نقشبندی یه «وهمده درس اوقومغه طالب اولیور ، سزده مقتضای وظیفه «ومأموریتکز اولدیغی اوزره اجرای آیین شریفه مواظبت «وعقائددن ویاخود احادیث شریفه‌دن بردرس اوقوتمغه همت «بیورمالیسکز» یولنده کندیسنه اجرای نصح وپند ایدلمشدر.

ایشته تفصیلات مبسوطه‌دن مستبان اوله‌جغی وجهله شیخ یحیی افندی شمدیکی موجود درویشاندن حقلی هیچ برشکایت درمیان ایده‌مه‌مش وشیخ مومی‌الیه وظیفهٔ موعوده‌سنی ایفا ایچون بحق هیچ برمانعه ومشکله تصادف ایتمه‌مش اولدیغندن «اجرای وظیفه‌یه ممانعت اولنیور» دیدیکی طوغری دکلدر.

قالدی‌که اوراق مطویه مطالعه‌سندن محاط علم عالیٔ جناب مشیخت‌پناهیلری بیوریله‌جغی وجهله مقدما دده بابالق مقامنه محمد علی بابانی درکاه شریفه کتیرن ینه شیخ مومی‌الیه‌در. صکره با ارادهٔ علیه مومی‌الیه محمد علی بابا، مقام مذکوردن قالدیریلنجه ینه «بالم اوی» دنیلن ودرکاه شریفدن یوز اللی، ایکی یوز آدیم مسافه قدر اوته‌ده کائن ولیٔ مشارالیهك دیکر بر زاویه‌سنده مقیم اولان پریشان بابانی‌ده بابالق مقامنه کتیره‌رك بر مدت او مقامده بولندیردقدن صکره نصلسه آنکله‌ده بوزیشه‌رق بابای مومی‌الیهی درکاه شریفدن طرد ایلمشدر.

برده، طقسان سکز تاریخیله مؤرخ اولوب چلبی افندینك ورقهٔ جوابیه‌سنده مربوط بولنان عیناً رقعه تحریراتنك مطالعه‌سندن معلوم اوله‌جغی وجهله شیخ یحیی افندی بر آره‌لق روم ایلیده‌کی بکتاشی بابالردن مشهور علیش بابا ایله دیکر بعض بابالری صورت مخصوصه‌ده درکاه شریفه دعوت ایتمش وآنلرده کچن رمضان شریفدن مقدمجه کلوب فقط نصلسه اویوشه‌مادقلرندن

بو بابالر دخی شیخ مومی الیهك مقدما کندیلرینه کوندرمش اولدیغی دعوتنامه‌یی چلبی افندینك نزدنده براقه‌رق وشیخ افندی مشیخنی ترك ایله درکاهدن کیتمك اوزره کندیلرندن بر وجه پشین بر مقدار آقچه ایله شهری اون بشر لیره معاش ایستمه‌مش. لکن بوصورته کندیلری موافقت ایده‌مدکلرندن عودته مجبور اولدقلرینی با تلغراف طرف عاجزانه‌مزه بیلدیره‌رك ینه روم ایلی جانبنه کیتمشلردر.

الحاصل شیخ یحیی افندی ایله دوریشان آره‌سنده‌کی نزاع واختلاف حادث، مجرد امور ادارد جهتندن منبعثدر. بناء علیه عموم نزدنده پك چرکین کورنمه‌سی وبالاخره درکاه شریفك قپانمه‌سنه نتیجه ویرمه‌سی طبیعی اولان شو حالك منع دوامیله بر حسن اداره تاسیسی ایچون صورتی، اوراق مطویه میاننده بولنان تعلیمات مخصوصه قلمه آلنه‌رق ینه مومی الیهك تحت ریاستنده اولمق اوزره قدمای درویشاندن آلتی ذاتدن مرکب بر قومیسیون تشکیلنه قرار ویرلمشدر.

مشهودات وتحقیقات واقعهٔ عاجزانه‌مزه کوره ایجاب حال ومصلحته اوفق کورینان قرار مذکور، شفاهاً طرفینه لدی‌ـ تبلیغ کرچه درویشلر شیخ افندینك شکایات واقعه‌سندن زیاده‌جه بیلمش اولدقلری جهتله هبلکه ایلروده شو وسیله ایله ینه علیهمزه قیام ایدره دیه‌رك درکاه شریفك حاصلات و وارداتی وضع

ایدیله‌جك صندوقك ایکی آناختارندن برینی کندیلری آلمق ایسته‌مدکلرینی سویله‌مشلر. لکن بوصورت، مضبوطیت اداره‌یی ودفع نزاعی موجب ومستلزم اوله‌جغندن آنلرك بو افاده‌لری قبول اولنمایه‌رق جمله‌جه شیخ افندی ایله بالمصالحه شمدیکی حالده ظاهراً بارشدیرلمش وبو بابده شرف‌ظهور ایده‌جك ارادهٔ صائبهٔ جناب ولی‌النعمیلرینه دکین قرار مذکور مرعی‌الاجرا طوتلماسی طرفینه تنبیه اولنه‌رق بنده تعالی یارینکی کون درگاه شریفدن عودت وعزیمت عاجزانه‌مز مقرر بولنمشدر.

بنه امر وارادهٔ جلیلهٔ جناب مشیخت‌پناهیلری نه مرکزده شرفسانح وصادر اولور ایسه آنك انفاذ واجراسنه مسارعت قلنمق طبیعی بولنمغله اولبابده وهر حالده ...

تعلیمات

اعزهٔ کرامدن حاجی بکتاش ولی قدس سره العالی افندمز حضرتلرینك درگاه شریفلرنده پوست نشین اولان فضیلتلو شیخ یحیی افندی ایله درگاه مذکورده بولنان درویشان آره‌سنده برمدتدن بری حصوله کلن مباینت واختلافك دفع وازاله‌سیچون اشبو بیك اوچیوز ایکی سنهٔ هجریه‌سی شوال المکرمنك آلتنجی جمعه‌ایرتسی کونی تیمناً تشکیلی قرارلشدیریلان اداره قومیسیوننك

صورت حرکتنی مبین تعلیماتدرکه احکامی الی ماشاءالله جاری اولمق اوزره بر صورتی عربضهٔ مشترکه ایله حضور حضرت شیخ الاسلامی‌یه تقدیم اولنه‌جغی کبی بر نسخهٔ مصدقه‌سی میدان اونده ودیکر نسخه‌سی نزد حکومتده حفظ ایدیله‌جکدر .

برنجی ماده — حاجی بکتاش ولی (قدس سره العالی) افندمز حضرتلری درکاه شریفلرینك احیاسی ، نزد عالیٔ حضرت خلافتپناهیده مطلوب وملتزم اولماسیله درکاه مذکورده با ارادهٔ سنیه پوست نشین اولان فضیلتلو شیخ یحیی افندی مقتضای مأموریتی اوزره درکاه مذکورده آیین شریف نقشبندی‌یی بلا مانع ومزاحم اجرا ایده‌جك وموجود اولان درویشانه عقائد حقهٔ اسلامیه واحادیث صحیحهٔ نبویه‌دن دائما مناسب بر درس اوقوته‌جقدر .

ایکنجی ماده — الحالة هذه درکاه شریفده احکام مرعیهٔ شرعیه و آداب طریقت علیه‌یه مغایر برکونه حال وحرکت وقوعی مرئی ومشهود اولمادیغی کبی بوندن بویله‌ده فرد آفریده طرفندن او مثللو احوال وحرکات وقوعنه میدان ویرلمیه‌جك وکماکان اذان شریف محمدی اوقونه‌رق بش وقت نماز جماعتله ادا اولنه‌جقدر .

اوچنجی ماده — صرف مشیختنه متعلق اولان امور وخصوصاته درویشان مداخله ایتمیه‌جك وشیخ افندی دخی احکام مرعیهٔ شرعیه و آداب طریقت علیه‌یه مغایر برحال وحرکتلرینی کوروب کندیلرینی او حال حرکتدن واز کچیرمکدن مایوس

ونا امید اولمادقجه وولایته بیلدیرمدکجه قدمی درویشاندن اولوب الحالة هذه حسن حاللری مصدق اولان بابالری درگاه شریفدن طرد وتبعید ایده‌میه‌جکدر .

دردنجی ماده — درگاه شریفده موجود قدمای درویشان ایله شیخ افندی بیننده وقوعبولمش اولان اختلافك جداً وحقیقةً مبدل حسن ائتلاف اولماسی واشبو وفاق واختلافك الی ماشاءالله دوامی ایچون شمدی‌یه قدر اصل باعث نزاع اولان درگاه شریفك دخل وخرجنه باقمق وشیخ افندینك تحت ریاستنده اولمق اوزره درگاه شریفده کائن آلتی اوك الك قدملی بابالرندن مرکب بر قومیسیون تشکیل قلنه‌رق امر اداره اشبو قومیسیونك معرفتیله بالاتفاق تسویه اولنه‌جقدر .

بشنجی ماده — کرك واردات وقفیه‌دن ، کرك نذوراتدن حاصل اوله‌جق مبالغ ، ایکی آناختارلی بر صندوقه وضع ایله آناختارلرك بری شیخ افندینك ، دیگری قومیسیون اعضاسندن الك قدیملیسنك یدنده حفظ اولنه‌رق ایکی آناختار بر یره گلمدکجه وباخصوص قومیسیونی تشکیل ایدن قدمای درویشانك لااقل نصفی حاضر وموجود اولمادقجه صندوق مذکور آچیله‌میه‌جقدر .

آلتنجی ماده — درگاه شریفك امورینه آز وچوق آقچه صرفی مطلقا اشبو قومیسیونك رأی وموافقتنه متوقف اولوب قومیسیون اعضاسی رئیسلری اولان شیخ افندینك اذن ورأی

منضم اولمادقجه یالکز کندیلرینك رأی واتفاقلریله آقچه صرفنه مأذون اولمایه‌جقلری کبی اعضـای مومی الیهمدن لااقل درت ذاتك رای وموافقتنی استحصال ایتمدکجه شیخ افندی دخی هیچ بر یره بر آقچه صرف ایده‌میه‌جکدر .

یدنجی ماده — شیخ افندی طرف دولتدن معین ومخصوص اولان معاشندن فضله درکاه شریفك وارداتنـدن کندی امور ذاتیه‌سیچون بر آقجه وبر حبه آله‌مایه‌جق وشاید آلیرسه ضامن اوله‌جقدر .

سکزنجی ماده — آقچه صرفیاتی بر منوال محرر قومیسیونك رأی وموافقتنه متوقف اولدیغی کبی درکاه شریفك حاصـلات عینیه‌سندن وحیواناتدن وسائره‌سندن بیع وفروختی لازم کلن شیلرك دخی بیعی کذلك قومیسیونك انضمام رأی وموافقتنـه محتاج اولوب قومیسیونك رای وموافقی منضم اولمادقجه برشی صاتیله‌میه‌جقدر .

طقوزنجی ماده — درکاه شریفده الیوم موجود بولنـان اشیانك نسختین اوله‌رق بردفتری یاپیلوب قومیسیونجه تصدیق ایدلدکدن صکره بر نسخه‌سی درکاه شریفـده حفظ ایدیله‌جك ودیکر نسخه‌سی حکومته ویریله‌جکدر .

اونجی ماده — اشبو دفترلرده اشـیای مذکوره جنسیله واوصافیله قید وتحریر اولنه‌جق و هانکی اولرده ودرویشاندن

کیملرك ید حفظنده بولندیغی کوسترله‌جك ودرویشان مومی الیهم یا اختیارلریله، یاخود دیکر صورتله درکاه شریفی ترك ایتدکجه وتبدل وقوع بولدقجه خلفلرینه برموجب دفتر دور وتسلیمه وشاید ضایعات وتلفات وقوعبولورسه تضمینه مجبور اوله‌جقدر

اون برنجی ماده — بعدازین محبـان ومنتسـبان طریقت طرفلرندن درکاه شریفه اهدا اولنه‌جق اشیانک دفترمخصوصنه ذیلاً علاوه ایدیله‌جك وحکومتده‌ده معلومات ویریله‌جکدر.

اون ایکنجی ماده — کرك شیخ افندی، کرك درویشان، اشبو تعلیمات احکامنه توفیق معامله‌یه مجبور اولوب امر آلهی ورضای پادشاهی‌یه منـافی واشبو تعلیمات احکامنك خلافی حال وحرکت وقوعه کتیرنلر مخالفتلرینك درجه‌سنه کوره طرف حکومتدن توبیخ وتکدیر اولنه‌جق وصلاح حاللرندن قطع امید اولنورسه درکاه شریفدن طرد وتبعید ایدیله‌جکدر.

خاتمه

اشبو تعلیمات احکامی طرف سامی حضرت شیخ الاسلامیدن فسخ ایدلمدکجه مرعی الاجرا طوتیله‌جقدر.

—

اشبو تعلیماتك احکامی، مجلس مشایخ کرام قراریله طرف اشرف حضرت شیخ الاسلامیدن مع التقدیر تصدیق بیورلمشدر.

عریضه

مولای متعال حضرتلری استزادهٔ حیات مملکته مداراولان کافهٔ فیوضات مدنیه‌نك اسباب حصولنی عصر سعید حضرت خلافتپناهی‌یه تعلیق بیورمش اولماسندندرکه الحق اوزون زمانلره محتاج اولان نیجه آثار ترقی و عمران لله‌الحمد دستیاری توجهات مقدسهٔ ولی‌النعمتله آز بر مدت ایچنده جلوه‌کر ساحهٔ تیسر وامکان اولمشدر.

بو موفقیت فوق العادهٔ حضرت ظل‌اللهی‌یی مشاهده ایله منور سازعیون افتخار اولان اصدقاء حدوپایانی اولمایان ترقیات صحیحه‌نك دها ایلریسنی طلب واستحصاله بالطبع خواهش‌نما اوله‌رق بر بر افکار ترقیجویانه وتعالی‌پرورانه‌اویانمغه باشلامشدرکه بوده لله‌الحمد والمنه قوهٔ طالع فرخنده مطالع حضرت کیتی ستانی ایله بر دور صحیح ترقی‌یه کیرمش اولدیغمزه بر دلیل علنی عد اولنمغه سزادر.

ازجمله آناطولینك اورته قولنده واقع اولان انقره ولایتی که وسعت اراضیجه عادتا بر مملکه معادل وهر یری هم زراعته همده رعی حیواناته صالح وقابلدر. بوکون سایهٔ معموریتوایهٔ حضرت خلافتپناهیده باشدن باشه مکمل شوسه یوللره مالك اولمقله برابر اهالیٔ قاطبه‌، مجرد موفقیات متتابعة الظهور حضرت ملوکانه‌دن

دها زیاده امیدوار اوله‌رق فوائد ومحسناتی اجلای بدیهیاتدن اولان بردمیر یولنك دخی وجوده کتیرلمه‌سی حقنده‌کی نیات محاسن غایات جناب پادشاهیدن استفاده‌لرینی تسریع ایچون خالصانه عرض خدمته مسارعت ایلمشلردر.

شویله‌که ولایتی تشکیل ایدن الویهٔ اربعه‌نك مرکز وملحقاتنده متوطن ملل مختلفه معتبرانی طرفندن بالتنظیم عتبهٔ علیای حضرت ولی النعمته عرض وتقدیم قلنمق اوزره چاکرلرینه اعطا وانوب طاقیله تقدیم حضور سامئ آصفانه‌لری قلنان محضرلرده خامهٔ کذار بیان اولدیغی وجهله بوغیرتلی، حمیتلی اهالی، دمیر یولنی حیات مملکته مدار محض متفرد عدایتدکلریچون آناطولی شمندوفرینك ولایت داخلندن مرورایده‌جك قسمنك عملیات ترابیه‌سنی اجرا ایتمك کبی برخدمت ومعاونت مفتخره‌نك ایفاسنه تعریفی ناقابل برشوق وخواهش فوق العاده ایله حاضرلنمشلردر.

اهالئ مومی الیهمك عرض ایتدکلری شو خدمت مفتخره، برکونه الحاح ملجی ثمره‌سی اولمایوب کندی آرزوی خالصانه وترقیجویانه‌لری اثریدر. حتی بو عبدعاجز، اثنای دورده قری اهالیسنه وارنجیه قدر بك چوق افراد وآحاد اهالیدن دخی بلا سبق سؤال وبو بابده‌کی آرزولرینی کمال ممنونیتله استماع ایلمشدرکه اهالینك بودرجه کوستردکلری متهالکانه آرزو، مجرد متبوع مشروح مفخملری ولی نعمت بی منتمز افندمز حضرتلرینه

اولان فرط صداقت وعبودیت وزمان عدالت نشان ظل اللهیلرنده هردرلو دولت وسعادته مظهر اوله بیله جکلری حقنده‌کی امید وامنیتلرندن ایلری کلدیکنه اصلا اشتباه یوقدر.

تحریر جدیددن آکلاشلدیغنه کوره ولایتك ذکور واناث نفوس موجوده‌سی ٧٧٦٦١٩ نفره بالغدر. بوندن ٣٩٧١٨٢ ذکور و ٣٧٩٤٣٧ اناث ومجموعنك ٦٦٢٩٦٠ نفری مسلم و ١١٣٦٥٩ غیر مسلمدر. شوسه یوللری حقنده مرعی اولان اصول وقاعده‌یه توفیقاً عمول نفوس ذکورك دخی مستثنالری چیقدقدن صکره ١٦٣٨١١ نفوس مکلفه‌قالورکه هرسنه الك ایشسز زمانلری اولان مایس آینده یکرمیشر کون یوله چالیشسه‌لر سنوی ٣٢٧٦٢٢ کونده‌لك ایش کورلمش اولور.

مقدما ایدیلن کشفلردن آکلاشلدیغنه کوره شمندوفرك کذرکاهی، همان سراپا دوز اووه‌لره مصادف اولوب داخل ولایتدن کچه‌جك اولان قسمنك مبدئندن منتهاسنه قدر تونل آچمق یاخود طاغ یارمق کبی عملیات جسیمه‌یه محتاج هیچ بر عارضهٔ ارضیه‌یه تصادف ایدلمیه‌جکنه باقیلورسه نفوس مکلفهٔ مرقومه تقسیم عملیات قاعدهٔ محققه‌سنه توفیقاً اوچ سنه یکرمیشر کون چالشدیغی حالده قسم مذکورك عملیات ترابیه‌سنی بروجه مطلوب وجوده کتیرمه‌لری قویاً مأمولدر.

تراورس آغاجلرینه کلنجه: واقعا اورمانجه، انقره ولایتی پك

فقیر ایسه‌ده ینه بورادن کچه‌جك دمیر یوله مقتضی آغاجلرك کافه‌سنی داخل ولایتده موجود اورمانلردن تدارك ایتمك آساندر. بو آغاچلرك هیسی اوله‌مازسه‌ده لااقل نصفنك اولسون معاونت اهالی ایله مجاناً وممنوناً قطع ونقلی دخی رهین امکاندر .

دمیر یولنك مملکته بخش ایده‌جکی فوائد ومحسنات لاتحصایی تعدادی، ایضاح واضحات قبیلندن اولمغله عبث وبی‌لزومدر . یالکز شوراسنی عرضه اجتسار ایلرمکه ولایتك وسعت عظیمه‌سنه نسبتله اهالیٔ موجوده‌نك آز اولدیغندن همان کزمکله توکنمز برراده‌ده اولان اراضیٔ واسعهٔ منبته‌سنك بلکه قرق قسمنده برقسمی بیله مزروع ومعمور دکلدر . اثنای دورده طولاشدیغم محللرده یوزلرجه قرای مندرسه خرابه‌لری مصادف نظرتاسفم اولمشدرکه بوکویلرك خراب ویباب واهالیسنك متفرق ونایاب اولماسی، سائر بعض محللرده اوله‌بیلدیکی کبی نه موقعلرینك وخامت هواسندن، نه‌ده طوپراقلرینك کندیلرینی اداره‌یه کافی ثمره ویرمه‌مسندن ناشیدر .

مجرد وسائط نقلیه‌نك نقصانی وبلکه‌ده فقدانی جهتله زیاده محصول آلندیغی سنه‌لر محصولك خارجه نقلی قابل اوله‌ماماسیله چوریوب محو اولماسندن وبحکمةالله تعالی بوحوالیجه همان یکرمی بش، اوتوز سنه‌ده برکره دهشتنمای وقوع اولمق عادت جاریه

حکمنی آلان قحط اثنالرنده خارجدن سهولتله ذخیره جلبی ممکن اولهمامسندن ایلری کلدیکنده شبهه یوقدر .

مع مافیه شوکوردیکم قرای مندرسه، اویله قرون سابقهدن قالمش آثار عتیقهدن اولمایوب کافهسی ازمنهٔ اخیرهده خراب اولمش کاملاً قرای مسلمهدن ایدوکی، مقبرهلرینك احجار قائمهٔ وعلائم سائرهسندن آ کلاشلمشدر .

بناءً علیه سایهٔ عمرانوایهٔ حضرت پادشاهیده ساحلدن داخله طوغری برشمندوفر خطی تمدید ایدیلورسه محال سائرهدن برچوق مهاجرینك ورودیله شو اراضیٔ خالیه اعمار واحیا اولنهرق ثروت عمومیهنك تزایدینه مدارکلی اولهجغی کبی اهالیٔ موجوده دخی شمدیکندن چوق زیاده مستفید اولمقله برابر لدی الحاجه خارجدنده سهولتله جلب ارزاقه امکان مساعد اولهجقدر. بوکا بناءً بعد ازان تخریبات واقعهسنك تخطری بیله دهشترس افکار اولان بلیهٔ طاقتفرسای قحط وغلادن خوف وهراسه چندان محل قالمامش اولور .

ولایتك سکسان طقوز وطقسان قحطندن اولکی حالیله مذکور قحط سنهلردن صکره کی حالنی کوسترمك ایچون قیود صحیحهٔ ولایتدن مخرج برموازنهیی دخی بروجه آتی عرض وبیان ایتمهیی وجیبهدن عد ایلرم . شویله که :

سکسان بش سنهسندن سکسان سکز سنهسنه قدر ولایتك

واردات عشریه‌سی آتیده محرر المقدار بدلات ایله مقطوعاً طالبلرینه الزام واحاله اولنمش اولدیغی قیود مالیه‌دن وینه اوددرت سنه ظرفنده ملتزملری طرفندن داخل ولایتده کذلك زیرده محرر المقدار اغنام صایلدیغی ، ملتزمین مومی الیهمك دفترلرندن آکلاشلمشدر . [*]

اکرچه کمیت مبایعتجه امانت سنه‌لرنده خیلی تنزلات کورلمکده ایسه‌ده بو تنزل وتدنی، زراعتك تدنیسندن ایلری کلمش برشی دکلدر . بونك اسباب موجبه‌سی ، دیکر جهتلرده آرامق لازم کلور ؛ بوقسه بوصوك سنه‌لرده زراعت پك زیاده ترقی ایتمه‌مش ایسه‌ده قحط سنه‌لرندن اولکی حالندن‌ده اصلا تنزل ایتمه‌مشدر. هله عدد اغنام، یالکز سکسان سکز سنه‌سنك عدد اغنامی استثنا ایدیلورسه قحط سنه‌لرندن اولکی مقداری تجاوز ایلرکه بوده محصولات ارضیه‌نك سنین سابقه محصولاتندن مقدار وکمیتجه تنزل وتدنی ایتمه‌مش اولماسی لازم کله‌جکنه دلیل اوله‌بیلیر .

بوولایتك محصولاتندن هرسنه ازمید، مدانیه، صامسون ومرسین اسکله‌لرندن وقوع بولان اخراجاتك مقداری دخی محال مذکوره کمرکلرنجه قابل تحقیقدر. اکر بوراسیده بیلنه‌بیلسه‌یدی

---

[*] عریضه‌نك بوراده برموازنهٔ حسابیه‌یی حاوی بولنان برپارچه‌سی طی ایدیله‌رك آخرینه ذیلا و [۱] اشارتلی رقم ایله مرقماً درج قلندیغی ارباب مطالعه‌یه بیان اولنور .

موازنهٔ معروضه‌نك صحتنی مؤید دها بر دلیل اتیان و ارائه ایده بیلیردی .

هرنه حال ایسه تفصیلات معروضه‌دن دخی مستبان اوله‌جغی وجهله ولایتك مقدما قحط وچکرکه کبی بلیات متتابعه مناسبتیله رخنه‌دار اولان ثروت عمومیه‌سی، لهالحمد والمنه اسکی حالنی بولمش و بلکه کچمشدی . فقط او وقتلر قیه‌سی قرق بشر، اللیشر غروشه صاتیلان تفتك ، شمدی اون اوچ غروشه قدر تنزل وتدنی ایتمکله طوار صاحبلرینك ثروت ویساری پك بیوك برصدمه‌یه اوغرامش اولدیغندن ، وسائط نقلیه‌نك فقدان مکملیتی جهتیله زراع طاقمی دخی ادارهٔ ذاتیه‌لرندن پکده فضله ذخیره یتشدیرمکه رغبت ایتمدکلرندن ، ولایتك وسائط نقلیه‌سی ذاتاً قلیل المقدار اولان دوه‌لره وسائر یوك حیوانلرینه منحصر قالدقجه زراعت وتجارت محلیه‌نك بوندن زیاده ترقیسی ناقابل اولدیغی عرض وایضاح احتیاجندن مستغنی‌در .

ینه متفق علیهدرکه الیوم زراعتدن خالی بولنان بونجه اراضیٔ واسعه وصحاریٔ متسعه‌نك اعمار واحیاسیله ثروت ومعموریت مملکتك استعداد طبیعیسی درجه‌ده ازدیادی ، مطلقا اوته‌دنبری دولتجه دخی متصور اولان شمندوفرك انشاسنه محتاج ومفتقردر . برده مطلوبیتی بالنسبه درجهٔ ثانیه‌ده اولان استزادهٔ ثروت ومعمو- ریتدن قطع نظر خدانکرده تکرر وقوعی خوفندن دائما هرکسك

لرزه‌ناك دهشت اولدیغی بلیهٔ قحطلك شدائد مخربه‌سنی تخفیف ایله اندرون ولایتده ساکن و متوطن اولان یوز بیکلرجه اهالیٔ صادقه‌نك محافظهٔ حیاتی‌ده نقلیات ایچون آنجق بویله بر واسطهٔ تسهیلیه‌نك سایهٔ موفقیتوایهٔ شاهانه‌ده وجوده کتیرلمه‌سنه منحصردر .

بناءً علیه مقاصد سنیهٔ حضرت خلافتپناهی‌یه موافقتی بی اشتباه اولان بویله برخیرلی تشبثك بلطفه تعالی حیز آرای حصول اولماسنی تسریع ایچون کمال خشنودی و ممنونیتله عرض خدمته شتاب ایدن عموم اهالیٔ ولایتك معروضات و مستدعیات واقعه‌سی، نزد عالیده قرین قبول و اسعاف اوله‌جغنه هرکسك امنیت و اطمئنان تام ایله امیدوار اولدیغنی عرض و بیانه وساطت کتراته‌مدن طولایی چاکرلری دخی من غیرحد افتخار ایلرم باقی . . .

بدل اعشار	اغنام		
غروش	عدد		سنه
۲۳۶۷۸۲۲۵	۲۳۴۷۴۹۸	۰۰۰۰	۸۵
۱۸۶۱۷۷۷۲	۲۴۳۲۷۶۶	۰۰۰۰	۸۶
۱۸۹۳۲۰۵٤	۲۸۵۳۹۷۲	۰۰۰۰	۸۷
۱۵٤٤۹۳۶۶	۳۷۸۰٤۹۰	۰۰۰۰	۸۸

سکسان طقوزده قحط ظهور ایدوب طقسان سنه‌سنه قدر ایکی سنه دوام ایتمش اولدیغندن بو ایکی سنه‌نك اعشار و اغنامی

داخل موازنه ایتمکه لزوم کورنمه‌مش؛ فقط طقسان بردن اعشار واغنامك امانتاً اداره‌سنه باشلاندیغی تاریخه قدر اعشارك بش سنه‌لك احاله‌سیله او بش سنه‌ده صاتیلان اغنامك عددی دخی بروجه آتی کوسترلمشدر .

اعشار غروش	اغنام عدد		سنه	
١٢٠٩٤٢٧٣	٠٨٠٦٥٢٩	...	٩١	
١٠٧٢٥٤٤٥	١٦٩٢٤٧٧	...	٩٢	
١٢ ٧٢٠٦٠	١٥٣٣١٥٤	...	٩٣	قائمه زمانی
١٥٩١٤٤٤٨	١٩٣٠٠٢٢	...	٩٤	
١٥٩٤٤٤٩٥	٢٢٤٠٥٢٥	...	٩٥	

انقره ولایتنجه اعشار واغنامك امانتاً اداره‌لری طقسان آلتی سنه‌سندن باشلار . تاریخ مذکوردن اوچیوز سنه‌سی غایتنه قدر اعشار واردات محققه‌سیله اوچیوز برسنه‌سنه قدر اغنامك رؤس معدوده‌سی دخی بروجه آتی عرض اولنور :

اعشار غروش	اغنام عدد		سنه	
١٧٢٢٩٥٧٠	٢٠٦٣٥٢٩	...	٩٦	جکرکه زمانی
١٥٩١٧٠٠٣	٢٠٥٣١٦٠	...	٩٧	
٩٨٢٤١٥٥	٢١٩٨١٢٧	...	٩٨	
٨٥٣٧٠٩٩	٢٥٣٦٤٤٤	...	٩٩	
٧٠٩٨٣٤٥	٢٦١٧٧٥٥	...	٣٠٠	
	٢٨٨٨٩٧٦	...	٣٠١	[*]

[*] بوسنه‌نك واردات عشریه‌سی مقداری هنوز تحقق ایتمه‌مکله کوستریله‌مه‌مشدر .

التزام سنه‌لرنده حاصل اولان حبوباتك کمیت ومقداری دخی بیلنمش اولسـیدی کرك قحطدن اول، کرك صکره‌کی سـنه‌لر وباخصوص امانهٔ اداره سنه‌لری واردات عشریه‌سنك مقدارنجه کوریلن فرق وتفاوتك اسباب موجبه‌سی دها کوزل آکلاشیله‌بیلیردی . مع مافیه تحقیقه کوره قحط سـنه‌لرندن مقدم نفس آنقره‌ده محصولات ارضیه‌نك باشلوجه‌سی اولان حنطه وشعیرك فیئاتی آتیده کوستریلن راده‌لرده ایمش :

حنطه	شعیر	
کیل عتیق	کیل عتیق	
من غروش الی غروش	من غروش الی غروش	سنه
١٢ الی ١٤	٥ الی ٦	٨٥
١٢ الی ١٥	١٠ ٥ الی ــ ٥	٨٦
١٠ الی ١٣	٤ الی ــ ٥	٨٧
٠٨ الی ١٠	١٠ ٣ الی ٤	٨٨

قحطدن صکره اعشارك امانهٔ اداره‌یه قالدیغی سنه‌لره کلنجه‌یه قدر کذلك ذخیره‌نك فیئات مختلفه‌سی بروجه آتی ایمش :

حنطه	شعیر		
کیل عتیق	کیل عتیق		
من غروش الی غروش	من غروش الی غروش	سنه	
١٤ الی ١٧	١٠ ٦ الی ٧	٩٢	
٢٢ الی ٢٥	١٣ الی ١٧	٩٣	قائمه زمانی
١٠ الی ١٥	٦ الی ٧	٩٤	
٢٤ الی ٢٦	٦ الی ٧	٩٥	

امانتْ اداره‌یه باشلاندقدن صکره‌کی سنه‌لرده دخی فیئات ذخیره:

حنطه	شعیر	
کیل عتیق	کیل عتیق	
من غروش الی غروش	من غروش الی غروش	سنه
٢٥ الی ٣٠	١٦ الی ١٨	٩٦
٢٤ الی ٢٨	١٤ الی ١٦	٩٧ چکرکه‌دن
١٥ الی ٢٠	١٢ الی ١٦	٩٨
٩ الی ١٢	٤ الی ٦	٩٩
٧ الی ١٠	٤ الی ٥	٣٠٠

امانت سنه‌لرینک اك فیض و برکتلی سنه‌سی، ثبت دفتر ایدیلن حاصلات عینیهٔ عشریه‌نك جنس ومقداری دخی بروجه آتی عرض اولنور: کیل عتیق ١١٩٩

٤٩٤١٠٣	حنطه	١٤٠٠	فصولیه
٣١٧٧٨١	شعیر	١٧١٢٨	متنوعه
٢٨٩٩	علف	٩١٩٧٢٣	
٥٣٩٦٩	چودار	١٠٤٧٧٤	ارز
١٧٠١	مصر	٢١٧٦	پاموق
٢٨٦٦٦	بورچاق	١٠٤٩٧	متنوعه
٢٠٧٦	داری	١١٧٤٤٧	

مکتوبات سری پاشا

دیاربکر ولایتی والیسی

جلد ثانی

معارف عمومیه نظارت جلیله‌سنک رخصتیله

استانبول

(آ. آصادوریان) شرکت مرتبیه مطبعه‌سی — باب‌عالی جاده‌سی نومرو ۵۲

۱۳۱۵

افادهٔ مرام

سائر فیوضات مدنیه کبی، ادبیاتمزك ترقیسنی ده جناب حق بو دور مسعود حضرت « عبدالحمید » خانی یه صاقلامشدی .

سبب بودرکه، عالم انسانیت ایچون بك شرفلی برکون عد اولنان روز جلوس همایوندن بری لسان عثمانی دخی ثروت فوق العاده سندن افراد ملتی مستفید ایده جك صورتده احتشامنمای تهذیب اولمغه باشلامشدر .

بو مدعانك صدقنی اثبات ایچون خلف وسلفك کتبخانهٔ امته اهدا ایلدکلری بدایع آثار ادبیه، برر شاهد عدلدر.

دولتلو « سری » پاشا حضرتلری ایسه ادبای معاصرین میاننده حسن تحریرجه تمیز ایدنلرك افاضلندن اولدقلرینی الیوم ایادیٔ ارباب تقدیرده متداول اولان ادبی، دینی، سیاسی نیجه آثار قیمتدارلریله اثبات بیورمشلردر .

ایمدی بتون عرفای امتك مسلمی اولان اوذات عالیقدرك

فضل وكمالنه دائر سوز سويلهمك بنم كبى برعاجزك حدى دكلدر . بناءً عليه او بحثدن صرف نظرله يالكز منتسبان ادبه برخدمت ناچيزده بولنمق اوزره مقدما مشار اليهك بعض مستفيدان كمالى طرفندن جمع ايديلوب « مكتوبات سرى پاشا » ناميله طبع ونشر اولنان مجموعهٔ معتبرهيه برجزء ثانى علاوهسيله هوسكاران ادب ومعرفته عاجزانه بر خدمت ايتمك ايستدم .

ايادئ ارباب قلمده وشوراده بوراده پراكنده صورتيله موجود اولان آثار خامهٔ بليغانهلرندن طوپلايه بيلديكم پارچهلرله ايشته شو مجموعه وجوده كلدى .

مشار اليهك بومثللى آثار خامهلرى ايسه لا تعد ولا تحصادر . بناءً عليه بوندن صكره برجزء ثالثكده وجوده كتيرلمسى ايچون مساعدهلريله آثار قلميهلرينى جمعه تشبث ايلدم . ان شاء الله سايهٔ جد واهتمامده آكاده موفق اولورم .

آمد ٣ تشرين اول ٣٠٨ — ديار بكر ولايتى مطبعه مديرى

عبد العزيز طلعت

نطق [*]

افنديلر !

صنوف تبعهٔ شاهانه‌یی بويله بر رايت اتّحاد آلتنه جمع ايلين [عثمانلى] نام بر عنوان جليلنى كمال فخر ومباهات ايله تقديس ايلرم .

بين الملل، مسالمت عموميه‌نك تأمين استقرار ايچون يدمؤيّدهمايونيله بولواء النّصرى عقد ايدن متبوع مشروع مفخممز، ولى نعمت بى منتمز، امير المؤمنين افنـدمز حضرتلرينى ربّم طول عمر ايله معمّر، رايات مباركه‌لرينى دائما منصور ومظفر بيورسون .

شو موكبِ عظيمى تشكيل ايدن نجباءِ امّت حقيقةً بختيار ايمشلر! بزده بختيارزكه بويله بر جمعيت متيّنه آراسنده بولنيورز .

نورفراستيله حكمت سياستى كشف ايده‌رك هركون بر بديعهٔ خارقه

[*] ۱۳۰۹ سنه‌سى شوال المكرمه‌نك برنجى كونى ياوران حضرت شهريارى‌دن ميرآلاى عزتلو وهبى بك افندى صحابتيله دياربكره واصل اولان لواى ظفر احتوانك حميديه آلايلرينه رسم تسليم وتسلمنده ايراد ايديلان نطقدر .

ابرازیله ذات همایونلرینی عالمه سَوْدیرن بو بیوك پادشاهه بندهٔ خاص اولمق، بیوك بختیارلقدر .

ای عثمانلی دلاورلری ! بو بختیارلغك قدرینی بیلكز .

خاكی آلتون ایتمك شاننده اولان فیض نظر پادشاهی ، باقكز نصل حسن تأثیر كوستریور !

شو رایت اقبالی، ایادیٔ حماستكزه تودیع ایدن بیوك سلطان (عبد الحمید) خانك بیوكلكنی ایشته كوریورسكز . بویله بر پادشاه معالی پناهك اُغور همایونلرنده جان فدا ایتمك، سزك كبی آرسلان اوغلی آرسلانلره كوره بر ایشمیدر ؟

سزده او بیوك آدملرك اولاد واحفادی دكلمیسكزكه وقتیله صَوْلَتِ شیرانه‌لرندن قلوب اعدا ، لرزه‌ناك دهشت اولوردی .

بوكون بیله جهانی حیران ایدن اوحماستك وارث صحیحی اولدیغكزی منظور نظر استحسانمز اولان شو انتظام عسكریكز اثبات ایدر .

بوده سزك ایچون بر بیوك شرفدر. باباسنك وارث فضائلی اولدیغنی اثبات ایتمه‌ین ناخَلَفدر .

سلطنت سنیه ابدمدتك قوای عسكریه‌سنی تزیید، شوكتنی تشیید ایدن شو حمیدیه آلایلرینك تشكیلاتی، ولی نعمت بی منتمز شوكت مآب افندمز حضرتلرینك سائر مآثر موفقیاتی كبی عثمانلی تاریخنك الڭ پارلاق صحیفه‌لرینی تزیین ایده‌جكدر .

سزده، مادامكه بو آلایلرك مؤسّسلرندنسكز، سزكده ابقای نامكز

ایچون بوشرف و مفخرت کافیدر. زیرا مؤسسلك شرفی، اویله برشرفدرکه آنجق مؤسس اولمقله قازانیلیر .

بوشرفك اك بیوك برحصه‌سی‌ده دردنجی اردوی همایون مشیر بی‌نظیری، پادشاهمزك بندهٔ خاص مصیب‌التدبیری، دولتلو محمد زکی پاشا حضرتلرینه عائددرکه آمال مقدسهٔ حضرت پادشاهی‌یی حیز حصوله کتیرمکه الحق قصور ایتمه‌مشلردر .

بوعبد عاجزده، محض عاطفت حضرت شهریاری اوله‌رق بوکون دیاربکر والیسی وَاصدقای دولتك طبیعی مُحِبّ ومُوالیسی بولندیغم جهتله پاشای مشارالیه حضرتلرینی شو موفقیت جلیله‌لرندن طولایی حکومت سنیه نامنه اوله‌رق علناً تبریك ایدرم. همان جناب حق، جمله‌مزی آمال همایون حضرت پادشاهی‌یه موافق خدمات حسنه‌یه موفق بیورسون . آمین .

نطق [*]

افندیلر !

فوز عظیم ایله مبشرسکز .

الله عظیم الشان، حبیب اکرمنك سنّت وسیرت سنیّه‌لرینه متابعت خصوصنده‌ده نادرهٔ زمان، سرفراز سلاطین جهان اولان امیر المؤمنین، خلیفهٔ جناب سیّدالمرسلین افندمز حضرتلرینك ظلّ ظلیل عدل واحساننی اوزرکزه سایبان بیورمشدر .

---

[*] بغدادده ایراد اولنمشدر .

ایتدی شکر ایتملیسکز ؛ شکر ایتملیسکز او الله اکبره‌که سزی شو نعمت جلیله‌یه نائلیتله‌ده محسود جهانیان بیورمشدر .

امیر المؤمنینك ــ که ذات اقدس همایونی روی زمینده التجاه‌گاه مظلومین اولان سایهٔ خدادر ــ هر برامر جهان مطاعی، رهنمای رُشد وهُدادر ؛ آنکچون واجب الامتثالدر .

بندهٔ فرمانبری اولانلر ایچون صلاح دین ودنیا مقرّردر؛ زیرا اللّهه، رسول اللّهه اطاعتدن صکره اولوالامره‌ده اطاعتله مأمورز .

ایشته شو صلاح مستلزم الفلاحه نائل اولانلر، حقیقةً بختیاردرلر .

افندیلر !

خطهٔ وسیعهٔ عراقیه‌نك ملكاً وَسیاسةً حائز اولدیغی اهمیت عظیمه‌یی بحق تقدیر بیوران مِلکك صاحب وَ وارث مشروعی، عموم عثمانلیلرك مقدّس، معزّز متبوعی، او پادشاه خبیر و آگاهدرکه بو عبد صادقی ترفیعاً وَ تلطیفاً ولایتکزه والی تعیین بیوردیلر .

ذرّه قدر استحقاقم اولمدیغی حالده بنی شو فضل عظیمه نائلیتله‌کامکار ایلین، مجرد لطف الٓهی، حسن نظر پادشاهی‌در. انشاءالله بنده حسن سلوکمله بو لطف ونظری اِدامه‌یه موفق اولورم .

والی، «متحمِل اَعباءِ اهالی» دیمکدر. بوایسه بر آغر یوکدر. لکن اللّهك حَوْل وقُوّتی ، رسول اللّهك وَ اهل بیت رسول اللّهك مدد وروحانیتی، ظلّ اللّهك لطف وعاطفتی، انشاءالله بزه او یوکك آغرلغنی حتی ایتدیرمز .

اولمارمکه او امر علیهٔ الٰهیّه یه اطاعتم، سُنَنِ سنیهٔ نبویه یه متابعتمله خاندان جلیل الشان رسول اللهه حرمت ومحبتم، سوکیلی، شوکتلی پادشاهمزه صداقت وعبودیتم، بلطفه تعالی بکا هر مشکلی آسان ایلر.

توفیق الٰهی، علوّ همته، خلوص نیته داشقدر! همتمز عالی، نیتمز خالص اولنجه جناب الله‌ده بزه توفیقنی رفیق ایدر.

شریعت مطهره — که حَبل الله المتین‌در — یگانه مدار اعتصامز اولورسه حالمزده، استقبالمزده امین‌در. قانون، شرع شریفدن آیرلماز؛ شرع وقانون، ذوکِفّهٔ میزان اعتدالدر.

عدلدن عدول ایدنلر ایچون فلاح متصوّر دکلدر. عدلسز، صلاح میسّر دکلدر

سز صلاحه ملازم اولدقجه، عُمّالکزدنده امید وار صلاح اولورسکز؛ زیرا عُمّالکز، اَعمالکزدر.

قصورسز انسان اولماز.

کمال مطلق، اللهه و عصمت انبیاء اللهه مخصوصدر.

ادای واجباتده غفلت ایدرسه‌م، بنی ایقاظ ایدیکز! قصور ایدرسه‌م بنی اخطار ایدیکز.

انساندن خطا صدوری، عیب دکلدر.

عیب، او خطاده اِصرار کوسترمکدر.

ان شاء الله بو عبد عاجزده او اِصراری کورمزسکز.

حق، اِتّباعه احقدر.

طوغرى سوز — كيمك لسانندن صادر اولورسه اولسون — التفاته سزادر .

شوقدركه دنياده اك مقدّس طانيديغم شيلردن بريسى ده وظيفه مدر. هرحميّتلى انسان ايسه وظيفه سنى معشوقه سى كبى سوَر : معشوقه سى كبى قيصقانير. او سوكى، او قيصقانج بالطبع بنده ده واردر .

مع هذا سائر هركسك وظيفه سنده كى قدسيتى ده اعترافله برابر، التزام مالايلزمدن بغايت اجتناب ايلرم .

افنديلر !

سياستسز، رياست اولماز. بناءً عليه شرع و قانونك تعيين ايتديكى حد داخلنده نام نامىٔ حضرت پادشاهى يه اوله رق اجراى سياستده انشاءالله ضعف وفتور كوسترمم .

هر يرده اولديغى كبى بو ولايت مهمّه ده ده ولى نعمت بى منّتمز، ولى نعمت عالم، شهنشاه منصور العَلَم افندمز حضرتلرينك اك صادق، اك مطيع، اك رضاجو بر بندهٔ اَخلَصى اولديغمى يالكز قَوْلاً دكل، فعلاً دخى اثباته چالشمق وَطرف اشرف ملوكانه لرينه جمله دن دعوات خيريه استجلابنه بذل ماحصل مقدرت ايلمك اوزره ولىّ التوفيق اولان الله ذو الجلال ايله عهد وميثاق ايلدم .

بو خصوصده رُفقاى كرامَمدن ، اَعيان اهاليدن مظهر معاونت كامله اوله جغمى قوّياً اميد ايلرم .

همان جناب رب العباد، عمر وشوكت شاهانه لرينى مزداد، توفيقات سبحانيه سنى جمله مزه دليل سبيل سداد بيورسون آمين .

٤ كانون ثانى سنه ٣٠٥

تلغرام

جناب مالك الملكه شكر فراوان اولسون كه دارنده باعث سعادت وسلامت اولان عبوديت فاخرهٔ ولئ نعمت حميدالخصال ايله بو بندهٔ ناچيزكده فرق مباهاتى حضيض خاكدن ذروهٔ افلاكه إصعاد وإعلا بيورمشدر.

طمرلرمده كى دم سيال بيله — كه مادّة الاصل حياتدر — حضرت پادشاه عميم الإفضالك ماحَصَلِ نواليدر، اوت پادشاه جهان پناه كريمك كه — ربم زوالنى كوسترمه‌سون — دائما شانى متعالى، احسانى متواليدر. بنده‌كز — كه بركتر قوليم — ذرّه قدر دكرم ومكافاته لايق أثرم اولمامقله برابر هربار تجدّد لطف لطيف خلافتپناهيلرينه اميد وار ايدم. چونكه خاكى كيميا ايتمك خاصيت خارق العاده‌سنه مالك اولان حسن نظرهمايونلرينك يك لحظه انعطافى، محققدركه بنده‌كز كبى الك عاجزلرده فيض بخش تعالى اولمغه كافيدر.

ايمدى مجرد فضل واحسان خداوند جهان اولمق اوزره بوكره‌ده نائليتيله مباهى بيورلديغم عاطفت جهانقيمته قارشى ذمت عبوديتمه ترتب ايله‌ين وظيفهٔ مقدسه‌يى، نَفَس واپسينه‌دك كمال دقت وصداقتله ايفا ايده‌رك حسن انتخاب وعنايات بى حساب جناب ولى نعمته ذرّه‌جه اولسون لياقت كمترانه‌مى اثباته چالشمق اوزره جانمله، وجدانمله عهد وميثاق ايلدم.

همان ربم، عمروشوكت شاهانه‌لرينى روز افزون، هرآن فيض

افشانلرینی انواع فوز وظفر وفتوحه مقرون بیورسون، آمین . باقی
امروفرمان حضرت ولی الامرکدر .   فی ١٩ تشرین ثانی ٣٠٥

تلغرام

عواطف سنیهٔ حضرت ولی نعمت بی منتمدن احسان علی الاحسان اولەرق بوکره لطفاً رتبهٔ سامیهٔ وزارتلەده کامیاب اولدیغمی تبشیر ایلەین امرتلغرافینك شرف ورودنده کافهٔ حواس وقوای بندکانەم، بر لسان ناطق کسیلەرك متوجه محراب ملکوت اولدیغم حالده من القدیم زینت زبان صدقبیانم، غدای روح روانم اولان ادعیهٔ خیریهٔ حضرت خلافتپناهی، کمال اخلاص ایله مرفوع بارکاه جناب رب عزت وبو الطاف متتابعهٔ ولی نعمت اعظمینك تشکرات واجب الاداسنی مهما امکن ایفایه مسارعت قیلندی .

مدت حیاتمده صداقت وعبودیت مقتضاسی اولان طریقهٔ ناجیەدن سرمو انحراف ایتمیەجکمه، رضای حضرت پادشاهی هر نه نقطەده ایسه آنده ثبات و دوام ایله اغور همایونلرنده فدای سر وجان ایدەجکمه عالم السّر والخفیات اولان الله ، شاهد اولسون .

همان «جناب حق، عمروشوکت واجلال حضرت ولی نعمت بی منتی مزداد بیورسون» دعاسنی تکرار ایله رابطه بند مقالهٔ مملوکیت اولورم.
باقی فرمان . . .   فی ٢٠ تشرین ثانی ٣٠٥

تلغرام

وقتيله بو خاكه صالديغكنز حسن نظرك فيض انعطافى، بوكون اشراقات توجيهات جناب اميرالمؤمنين ايله پرتوساز تاريكخانهٔ دل مستمد اولمغله خاكپايكزه يوزسوره‌رك ايفاى وظيفهٔ نعمتشناسى‌يه جرأت ايلدم.

٢٠ تشرين ثانى ٣٠٥

§

خاندانكزه اولان نسبت قديمه‌مك الكيتدار ثمره‌سنى‌ده بوكون اقتطاف ايله‌ديكمدن . . . پاشا نام مقدسنى رحمتله ياد، وان شاءالله خلف ذيشانى‌ده قريباً بورتبه‌ده كورمك تمنيات خالصانه‌سيله عزم بغداد ايلدم.

فى ٢٠ تشرين ثانى ٣٠٥

§

ذات حكمتسمات اصفانه‌لرى كبى بر حكيم كاردانه خلف سلف اولمق شرف جهان بهاسنه نائليتمدن دولايى اعلان بختيارى ايدر، ومقارنت وجود بهبودلريله آطنه‌يى تبريك ايلرم . . .

فى ٢٠ تشرين ثانى ٣٠٥

عريضه

عمر عزيز انسان — كه حقيقتده بر نفسدن عبارتدر — مظهر سر قبض وبسط اولديغندن ارباب جدّ وسعيه كوره هم وظيفهٔ دينيه ورسميه‌يى ايفا، هم‌ده معاصرين واخلافه آره صيره برر يادكار عمر اهدا ايده بيله‌جك قدر وقت بولمق، دائرهٔ امكان خارجنده دكلدر.

چاکرلری من‌غیرحدٍ طرزونده ایراد ایله‌دیکم برنطق رسیده :
« انسان ایچون اویقوسز یاشامق قابل اولایدی، اویقو زمانمی دخی
« عباد اللهك ایشنی کورمکه حصر ایدردم» دیمشدم. مکر انسان‌مراد
ایدرسه اویقو زمانی‌ده قصر ایده بیلیرمش ! !

ایشته بو عبد عاجز، استراحت وجوده مخصوص اولان اویقو
زمانی قصر صورتیله اختلاس ایده بیلدیکی اوقات خالیه‌یی حضرت
پادشاه اسلامه استجلاب دعوات خیریه‌یه مدار اوله بیلمك اوزره بعض
کتب محترمهٔ دینیه‌یی ترجمه وتألیفه حصر ایده‌رك لله الحمد مددکاریٔ
روحانیت حضرت رسالتپناهی ایله ایکی اوچ بیك صحیفه‌لك آثار مفیده
وجوده کتیرمکه موفق اولمشدرکه جمله‌سی اهل ایمان آره‌سنده متداول
ایادیٔ اعتباردر. بوسوزك زبان‌خامه‌دن صدوری، حاشا مباهات ایچون
دکل، بلکه [وَاَمّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ] فرمانِ الٰهیسنه امتثال ایچوندر.

اِنّا اَنْزَلْناهُ قُرْآناً عَرَبِيّاً لَعَلَّكُمْ تَعقِلُونَ

نص بلیغنجه حضرت قرآن — که کافهٔ ناسه رُشد وهُدی اولمق
اوزره حضرت اعلم الرّسل افندمزه نازل اولمشدر — مجرّد مادّة الاسلام
اولان قوم نجیب عرب، معانیٔ منیفه‌سنی، احکام شریفه‌سنی تعقل
وتفهّم ایده بیلسونلر دیه متکلّم اولدقلری لغت عرب اوزره نازل
اولدیغی کبی صدر اسلامده بین المسلمین لسان عمومی، لسان عرب البیان
عرب اولدیغیچون اَجِلّهٔ علماءِ دین طرفندن یازیلان تفاسیر شریفه دخی
او لسان حکمت بیانده یازلمشدی. مقتضای حالده او ایدی. آنجق

مرور زمان ایله نور دین مبین ، ضیای نظر ربای شفق کبی ، اقطار عالمه منتشر اولهرق ، دائرهٔ منجیهٔ اسلامه دخول ایدن اقوام مختلفه انجمننده لسان عربك تعلّمی ، بناءً علیه تفسیر وحدیث کبی کتب محترمهٔ دینیه‌نك تفهمی ، ارباب اختصاصه انحصار ایده‌رك اکثریتی تشکیل ایدن جماعت مسلمینك کندی لسانلرنده یازلمامش اولان آثاردن استفاده‌لری غایتله محدود قالمشدر .

احکام دین اسلامده ایسه ، کیزلی برشی یوقدرکه ارباب اختصاصه خاص اولسونده لسان عربی تعلم ایتمه‌ینلردن ستر واخفاسی واجب اولسون ؛ بالعکس طبقهٔ سفلاده بولنان آحاد امّته وارنجه‌یه قدر تعلیم حکمت دین ، واجبهٔ ذمت علماء مسلمیندر .

زیرا قضایای مسلّمه‌دندرکه : [دین اسلام ، جهل ایله پایدار اولماز] حتی فقه شریف حنفینك معاملات قسمی لسان عثمانی‌یه بالترجمه [مجلّه] عنوانیله طبع ونشره ارادهٔ سنیهٔ امام المسلمین ، شرفصدوری‌ده بولزوم مجزومه مبنی اولدیغنه شبهه یوقدر . مجلّهٔ جلیله‌نك ترتیب وتحریری ایسه ، دولتجه برهیئت مخصوصهٔ علمیه‌یه تودیع ایدیلوب ، فقط کلام وتفسیر کبی عقائد دینیه وعلوم قرآنیه‌یه دائر کتب محترمه‌نك ترجمه‌سی حقنده هنوز اویله بر تشبث رسمی وقوع بولمادیغندن بو عبد عاجز ، مع قلّة البضاعه مجرد ترکی زبان اولان اخوان دینه عاجزانه بر خدمت جالب المغفرة اولمق اوزره اوّلا طلبهٔ علوم آره‌سنده تداول ایله فوق العاده حائز شهرت واعتبار اولان مولانا [سعدالدین تفتازانی] نك [عقائد نسفی] یه یازدیغی شرح شهیری اکثر حاشیه‌لریله برابر ترجمه ونشر ایلدکدن

صکره، بوکتاب مترجم ومطبوعی [نقد الکلام فی عقائد الاسلام] سرلوحه‌سی آلتنده‌ده بالتلخیص کذلك سایهٔ عرفان سرمایهٔ حضرت ولی‌النعمتده طبع ونشره موفق اولمشدم .

شو ایکی اثرك قیمت شناسان امت بیننده نائل اولدیغی رغبتدن ، باخصوص نقد الکلامك مصادف نظر کمالات اثر حضرت ولی النعمت عرفان منقبت اولمسی اوزرینه مظهریتیله حالا مباهی اولدیغم سلام والتفات جهانقیمتدن فوق العاده شوقه کله‌رك مستنداً بتوفیق الله تعالی سراسر، قرآن مبینه مکمّل بر ترکجه تفسیر یازمغه عزم ونیت ایلدم .

اکرچه بو بر امر خطیر ایسه‌ده علوّ همته خلوص نیت مقارن اولنجه جناب حق‌ده توفیقنی رفیق ایدر .

ایشته بو امید ایله روحانیت جلیلهٔ حضرت پیغمبری‌یه متوسلاً اوّل باوّل دورهٔ کریمهٔ فاتحة الکتاب ایچون حضرت امام فخر رازینك [مفاتیح الغیب] ندن اخذ واقتباس صورتیله بلطفه تعالی [سرّ قرآن] نامی آلتنده بیوجك بر تفسیر تحریر ونشریله مشرّف اولدیغم کبی سوَرِ جلیلهٔ قرآنیه ایچنده اشتمال حقائق، احتوای دقائق جهتیله بالخاصه شهرتشعار اولان [سورهٔ کریمهٔ یوسف] علیه السّلام ایچون دخی معتبرات کُتُبِ تفاسیردن کذلك اخذ واقتباس صورتیله سکز یوز بوقدر صحیفه‌یی حاوی بر مفصّل تفسیر قلمه آلوب [احسن القصص] تسمیه وَ [تدقیق مؤلّفات دینیه] جمعیت محترمه‌سنجه لاجل التدقیق کچنده حضور عالیٔ جناب مشیختپناهیلرینه تقدیم ایلدم .

بندهٔ کمینه‌لری کبی مشاغل حکومتله مستوعب الاوقات بولنان بر

عاجزه کوره، کشف وحلندن متبحرین علمانی بیله تحقیق عاجز براقان اوقدر حقائق ودقائق جمع وتلفیق ایله بویله برکتاب کبیری وجوده کتیرمکده‌کی صعوبتی تقدیر ایدن اهل انصـاف، حسب البشریه هیچ کیمسه‌نك ادّعای برائت ایده‌میه‌جکی سهو وخطادن مصون اولمسه دخی اوبابده معذرت عاجزانه‌می تصدیق واعتراف ایدر .

وَمَنِ الّذی مٰاسٰاءَ قَطْ
وَمَنْ لَهُ الْحُسْنٰی فَقَطْ

بناءً علیه هیئت مشار الیهاجه کوریله‌جك سهو وخطالرك اصلاحیله تعمیم فائده ایچون طبع ونشرینه مساعده بیوریله‌جغی قویاً مأمولدر .

مع هذا الك بیوك امید وانتظار کمترانه‌م، حمیت مجسّمهٔ اسلامیه اطلاقنه سزاوار اولان جناب معلا القاب دین پرورانه‌لرینك صحابت جلیلهٔ ولی النعملرینـه منحصر اولوب بعض مسموعات ومستبشرات بندکانه‌م دخی بو امیده برقات دها قوت ویرمش وبوده حقاکه روحانیت حضرت یوسف صدّیقی خشنود ایلمشدر. خدمت ترجمه وتألیفده بولنمش اولمق شرف اضافیسندن طولایی بوعبد عاجزی‌ده درجهٔ نهایه‌ده حائز نصاب فخر ومسـار ایدن بو لطف عال العالی اوزرینه [خَیْرَیِ الدُّنْیٰا وَالآخِرَة] کبی ایکی فوزفاخره نائلیت سنیهٔ جناب ولی‌النعملری دعاسی مرفوع بارکاه مولای متعال قلندی .

الحاصل بو لطف وعاطفت سـنیهٔ جناب مشیختپناهیلرینك شـکر وسپاسیله لسـان وجنانم فوق العاده ذوقیـاب استیناس اوله‌رق نفس

واپسینه‌دك ذائقۀ دل وجان ، درود مسعدت نمود ولی النعمیلریله استلذاذدن خالی قالمیه‌جغنی کمال تعظیم ایله عرض ایلرم . باقی . . . . .

آطنه ١٧ ایلولی سنه ٣٠٥

نطق [*]

افندیلر !

شهنشاه اعظم وارحم افندمز حضرتلری که عدالت الٰهیه‌نك یر یوزنده مثال مشخصی‌در . هیچ شبهه یوق که بوعالمده برقارنجه‌نك بیله بغیر حق اینجیندیکنی ایسته‌مز .

عموم تبعه وَزیر دستانك حضور وراحتی نخبۀ آمال همایون ملوکانه‌لریدر . بزمده اڭ مهم وظیفه‌مز شومقصد مقدس حضرت ولی نعمته خدمتدن عبارتدر . همان بز چالیشه‌لم‌ده جناب حق ایسترسه توفیقی رفیق ایدر .

افندیلر !

مجاری ثروت وتجارتی آچمغه چالیشیرسه‌کز مستعد ترقی اولان وطنکز سزی بختیار ایده بیلیر . واقعا ولایتك اعمارینه مصروف اولان مساعی جمیله‌کزی ممنونیتله مشاهده ایدییورم . مع مافیه معلومکزدرکه احتیاجات مدنیه تناهی پذیر اولماز . مملکتی جداً مسعود ایده بیلمك ایچون دها چوق شیلره محتاجز . شوقدرکه سزلڭ اومشهور

[*] ٢ آغستوس ٣٠٢ تاریخنده سیواسده ایراد ایدلمشدر .

آفاق اولان سعى وغيرت وطنپرورانه كزه اعتمادم بركمالدر .

اسلاف كرامڭ وظائف مهمه‌سنى تسهيل ايدن معاونات حميتمندا-نه كزى البته بو اقبالخواهكزدنده دريغ ايتمزسكز . اومارم كه توفيق بارى وتأثير نفوذ شهريارى ايله استكمال وسائط بختيارى ايچون تماده همدست وفاق اولورسكز. ايشته بن شمديدن سزه عرض دست تعاون ايديورم . احياى وطن اوغرنده شايان بيوريلان عنايات ومساعدات سنيهٔ حضرت خلافتپناهيدن تماميله مستفيد اولمق ايسترسه كز بو اله ياپشمغه مسارعت ايديكز! مسارعت ايديكز! زيرا وقت، نقددر . مسارعت ايديكز ! زيرا كافهٔ ترقيات مدنيه ، اتحاد مساعى وتعاون عمومى ايله حصولپذير اولور .

افنديلر !

مسعود اولمق ايسترميسكز ؟ هرشيده نقطهٔ اعتدالدن آيرلمايكز . زيرا عدالت كه روح الروح انتظامدر برتوننار انتشار اولديغى ممالك وبلدان معمور و آبادان اولور . حتى شمدى كمال تعظيم ايله اوقونان امرعاليده ولى نعمت بى منتمز شوكتلو پادشاهمز افندمز حضرتلرى شرع وقانون احكامنه توفيق معاملات ايتمه‌مزى محضا بو حكمته مبنى امر وفرمان بيوريورلر . ديمك كه بزمده هرفعل وحركتمزده قواعد عدل واحسانى كوزتمه‌مز لازم كلير .

زيرا اهالينڭ مسعوديتى ملكڭ معموريتنه ، ملكڭ معموريتى نشرعدالته وابسته‌در، كه بوده سايهٔ شاهانه‌ده استقرار آسايش و بين الاقوام تشييد روابط حسن آميزشله افزايش پذير اولور .

بناءً علیه بوبابده‌ده ذمت حکومته ترتب ایدن وظیفه‌یی بعون الله تعالی حسن ایفایه چالیشه‌جغم . اگرچه بو وظائفك حائز اولدیغی اهمیت عظیمه‌یی تقدیر ایلرم؛ لکن علو همته مقارن اولان خلوص نیتله ایشـه باشلایانه جناب حق‌ده توفیقنی رفیق ایدر .

بنم‌ده یگانه نقطهٔ استنادم بودر. ان شاءالله معیار عدالتی الدن براقمم. شـاید بعض امورمده اثر غفلت حس ایدرسـه‌گز بنی ایقاظ ایدیگز! حقیقته مفتونم — کیمك لساندن صادر اولورسه اولسون — حق سوزی حسن تلقی ایله قبول ایدرم . اما حق‌گولقده بن‌ده لوم لائمـدن حذر وتوقی ایتمم . امر سیاست ووظیفهٔ ریاستده اصلا ضعف وفتور گوستر-میه‌جکمدن امین اولگز!

منع مظالم خصوصنده اجرا آتم یك مؤثرایسه‌ده عادلانه‌در. بوتأثیره متحمل اوله‌میانلره تبدیل مسلکله تعدیل حرکتی توصیه ایدرم .

تلذذم، وظیفه‌مله اشتغاله منحصردر. کیمسه‌نك وظیفهٔ خصوصیه‌سنه مداخله ایتمیه‌جکم کبی کندی وظیفهٔ مقدسه‌مه‌ده کیمسه‌یی تشریك ایتمم . رهبر حرکتم، شرع وقانوندر . عدل وحقدن آیرلمایان، سعادت عمومیه‌یی عدالتده آرایان بر پادشـاه بنده‌سنی سوه‌جکندن امینم . تحصیل رضای ولی نعمت ایچون حسن خدمت، صداقت، استقامت کبی لوازم عبو-دیتکاری‌یه رعایت ایدنلره، بنم‌ده رعایت، حرمت، محبت ایتمکلگم طبیعیدر. ایشته امور اداره‌جه هر یرده متخذم اولان مسلکك پروغرامی بودر .

ان شاءالله رفقای کرامله عقلای مملکتی‌ده بو فکر ونیت تعـالی

پروانه‌ده متحد بولورم . ایفای حق وظیفه ایله طرف اشرف ولی نعمت ایچون استجلاب دعوات خیریه‌یه موفق اوله بیلیرسه‌م نم ایچون نه بیوك بختیارلق، نه بیوك شرف وافتخاردر !

همان جناب حق عمر وشوکت شاهانه‌یی مزداد وتوفیقات الٓهیه‌سنی جمله‌مزه دلیل سبیل سداد بیورسون آمین .

٢ آغستوس ٣٠٢

مکتوب

سعادتلو پرتو پاشا حضرتلرینی سومکده افندمزه تفوق ادعا ایده‌مزسه‌م‌ده پیر ومسلك محبتکز اولدیغمه‌ده دیه‌جك یوق یا ! حقیقت، طرنزونده سومك ایچون بر انسان کامل انتخاب ایتمك لازم کلسه‌ده اوسویملی مملکتك اکابری برر برر کوزدن کچیرلسه پاشای مومی الیهدن بشقه‌سی نظر دقته ایلشمز دیه بیلیرم . ایشته شو حسن انتخابکزدن طولایی افندمزی‌ده تبریك ایلرم . پیرولکده اصابتمدن ناشی کندیمی‌ده تقدیر ایده بیلیرم .

بحقمه مظهر اولدیغی عاطفت سنیه‌دن طولایی پاشای موی الیهی تبریکده بوقدر تأخر ایلدیکم تعییب اولنمسون ! تاریخ توجیهده بنده‌کز بغداد چوللرنده یووارلانوب کلیوردم . دیار بکره مواصلتمدن صکره اکرچه آغزدن آغزه اویله برمسرتلی خبر بزه‌ده واصل اولمامش دکل؛ فقط صحتنی آکلایه‌مامشدم . برده یول غائله‌سی اوستنه بشقه غائله‌لرده ظهور ایتمکله؛ دها طوغریسی خصوصی مکتوبلر تحریرنده

بنده کزه غایت بر کوشکلك ، بر تنبللك عارض اولمغله نصاسـه بوکونه قدر اومقدس وظیفه‌یی ایفایه موفق اوله‌مامشدم .

ینه جناب مرؤتماً بکزه عرض شـکران ایلرم که اخطار و ایقاظ عالیلری اوزرینه بوکون ایفای وظیفه‌یه شـتاب ایله کامیاب اولیورم . جوابنامهٔ عاجزانه‌می ، مومی الیه ارسال ایچون مجرد امرلرینه امتثالاً شو عریضه‌جغمه لف ایدییورم .

یورغون ، طورغون وجوددن پارلاق فکرلر امیـد وانتظارنده بولنمیه‌جغکزی بیلدیکم ایچون کلیشی کوزل اولمق اوزره شو عریضه‌جغمی املا ایلدم . عفو دولتلری مرجودر . افندم حضرتلری .

—•••○○•••—

مکتوب

ذات والای بی مدانیـلری کبی فطرةً محبوب القلوب یارادلمش بر وجود کاملك مفتون خصائل حمیده‌سی اولمامق انسان ایچون ممکنمیدر؟ بناءً علیه بوکره انواع مآثر جمیلهٔ دلشکاری‌یی حاوی احسان بیوریلان تحریرات بدیعة النکات سعادتلرینی ید احترام وَ کمال شوق وغرام ایله اخذ ومطالعه ایدنجه مفتونیتم دوبالا ، حرمت وَمحبتم واصـل مرتبـهٔ علیّ الاعلی اولمشدر .

همان مولای متعال حضرتلری نیل آمال ایله مسند آرای عزّ واقبال بیورسون دعاسیله رابطه بند مقالهٔ اخلاص واختصاص اولورم باقی

نطق [*]

جناب حق عمر وشوکت شاهانه‌لرینی مزداد بیورسون. ولی نعمت بی منتمز شوکتمآب افندمز حضرتلری بلاد مهمهٔ شاهانه‌لرندن (دیاربکر) کبی مجمع اذکیا اولان بر ولایت جسیمه‌نك والیلکنی بو عبد صادقلرینه توجیه بیورملرندن طولایی قلباً حس ایتـدیکم ممنونیت ومفخرت عظیمه‌یی، شو جمعیت محترمه حضورنده‌ده علناً بیان ایله اوزرمده مقدس بر بورج اولان وظیفهٔ تشکری ایفا ایلرم.

فیّاض مطلقك قطعـات ارضیّه‌یه تجلّیسی صُوَرِ مختلفـه‌ده واقع اولمغله بر یرك استعداد واحتیاجی، دیکرینه اصلا مقیس اوله‌ماز.

طرف اشرف حضرت خلافتپناهیدن ادارهٔ امور مملکت اللرینه تودیع بیوریلان دولت آدملرینك ایسـه، مساعئ مصروفه‌لری نتیجه بخش حسن موفقیت وَ مطابق رضـای ولیّ نعمت بی منّت اوله‌بیلمك ایچون استعدادات وَ احتیاجات ممالکه وقوفلری لابددرکه بو مقصـد مقدّسك حصولی‌ده بصیرت اوزره دَوْر بلاد ایله استکمال تجاربه موقوفدر.

ان شاءالله بو مأموریت عاجزانه‌مده‌ده اللّهه، پادشاهه قارشی مکلف اولدیغم وظائف مهمه‌یی علی قدر الاستطاعه حسن ایفا ایله هم او، اولو اللّهمزك، همده شوکتلو پادشاهمزك رضالرینی تحصیله موفق اولورم.

جهانقیمت اولان شو سعادته نائلیتم، مجرّد دستیاریٔ توفیق باری

[*] ایلك والیلکلرنده دیاربکرده ایراد ایلمشلردر.

ایله مأمورین حکومت وَاهالیٔ مملکتك انضمام معاونت همکاریلرینه وابسته‌در.

علوّهمته مقرون اولان خلوص نیت صاحبنی ایسه، تشبثات خیریه‌سنده جناب موفّق الامور، خائب وخاسر ایتمز.

مادهٔ تعاونه کلنجه: بوبدیهیدرکه بنم‌امور مأموره‌مجه حسن‌موفقیته مظهریتم، کندمدن زیاده مملکتی بختیار ایده‌بیله‌جکمدن اوّلا: جناب ربّ العزتك، ثانیاً: حمیتکاران مملکتك هر امر خیرده معین وظهیرم اوله‌جقلرینی قویاً امید ایده‌بیلیرم.

رفقای کرامم‌ایسه بکامعاونته قانوناً مکلّف اولدقلری جهتله آنلرده بو مکلفیت قانونیه‌لرینی انشاءالله حسن ایفا ایدرلر.

ایشته بوصورتله مقاصدعالیهٔ حضرت ولی نعمته خدمت وَحکومتلرك علّت غائیهٔ تأسسی اولان عدل واحسان قواعدینه رعایت ایدلمش اولور.

اعلای شان دولت، احیای ملك وملت حقنده‌کی اقدامات وَاجتهادات سنیهٔ حضرت پادشاهی جمله‌نك معلوم ومسلّمی اولمسیله اول خلیفهٔ مؤیّد ومقدّس افندمز حضرتلرینك کافّهٔ آمال ونیات سلامت بینّات ملوکانه‌لرنده مظهر توفیقات سبحانیه اولملرینه عن صمیم القلب دعا ایتملی یز!

امتك سعادت حالنه جدّاً خدمت ایتمك ایستین ارباب حمیت دخی اثرپاك حضرت خلافتپناهی یه اقتفا ایله نائل امل اوله‌بیلیرلر.

آنك ایچون بزده دائما امروفرمان حکمت بیان جناب پادشاهی یی

کندیمزه دلیل ورهبر ایدرك هدف الحرکاتمز اولان نقطهٔ نجات بخشای سعادت وسلامتی طوتمغه نصب نفس اهتمام ایده‌جکز . بو عزم ونیتله ایشه باشلایانلره ایسه توفیق باری رفیق اوله‌جغنده شبهه یوقدر .

افندیلر !

بویله بر یوم مشهودده سویلنن سوزلك تأثیر بایغی انکار اولنه‌ماز. بناءً علیه سزه بر رئیس عائله صفتیله وَ بر انسان صفوتله شونیده سویله‌مك ایسترمکه علم ومعرفت ، اگرچه حامل وصاحبنی عزیز ایدر ، امّا باعث سعادت دارَین اولان فضیلت صحیحه ، یالکز علم ایله دکل ، علمه مقارن اولان عمل صالح ایله اکتساب اولنور . بوراده عمل صالحدن مقصد حسن اخلاقدر . دیمك‌که تحصیل علمه سعیمز نسبتنده تهذیب اخلاقه‌ده چالشمامز لازم کلیر .

انسان ، مألوف عجز ونقصاندر؛ ناقصده ایسه کمال آرانمز .

یترکه انسانك محاسنی مساویسنه غالب اولسون ، یوقسه بوعالم نقائصده قصورسز آدم آرامق ، انسانده مَلَکیّت ، نقصانده مکمّلیت تحریسی کبی برعبث جستجو ، بر بیهوده آرزودر .

بتون جهان مدنیتك انظار دقتی ایسه بزه منعطفدر . هرحالمزی . هرقالمزی انتقاددن خالی قالمیان یار واغیار ، محاسن ومساویٔ مامّی ، دائما سنجیدهٔ میزان اعتبار ایدرك یا لهمزده ، یا علیهمزده البتّه برحکم ویریرلر . افکار عمومیّه نامنه اولان محکمهٔ کبرادن ایسه ، اویله برحکم صادر اولدیمی؟ آرتق آنك استیناف وتمیزی یوقدر . او آنده قطعیت حالنی کسب ایلر . ضرر ایسه هیئت اجتماعیه‌یه عائددر .

ایتدی دائما دولت وملتك اعلای شاننی نخبۀ آمال ایدینن عدالتلی، مرحمتلی پادشاهمز افندمز حضرتلرینك رضای همایون ملوکانه‌لرینه مغایر اوله‌رق حقمزده مُضر حکملر ویردیرمکه سبب اولمقدن زیاده‌سیله اجتناب ایتملی‌یز.

حال ووقتك اهمیتنی، ولی نعمتك علوّ همتنی تقدیر ایدن افکار منوره اصحابی، عین حقیقت اولان بو سوزمی جان قولاغیله اصغا ایدر.

انشاءالله صلاح حالکزی کورمکله بر مدتدنبری اذهان عامه‌یی اشغال ایدن یاکلش ذهابلری تصحیح ایدنلرك برنجیسی بن اولورم.

افندیلر!

هر شیئك میزانی عقلدر. سزده مادامکه عاقلسکز؛ البتّه طوغری‌یه اکری، اکری‌یه طوغری دیمکه تنزّل ایتمیه‌جککزدن اومارم که ترقیات صحیحۀ مملکته خدمت وطرف اشرف حضرت خلافتپناهی‌یه هرکسدن دعوات خیریه استجلابنه مسارعت خصوصنده جمله‌کز بتمله یکدل ویکجهت اولورسکز.

همان ربم شوکتمآب افندمزك ایام عمروشوکت شاهانه‌لرینی بی‌حد وبی حساب، توفیقات الهیه‌سنی جمله‌مزه دلیل راه صواب بیورسون. آمین.

٢٣ نیسان سنه ٣٠٤

نطق [*]

افندیلر!

مأموریت امر عالیسنك رسم قرائتی عقیبنده بر نطق مختصر ایرادیله طوتیله‌جق مسلك اداره‌یه دائر بعض ایضاحات اعطاسی دأب دیرین ولات اولمسه‌یدی، شو مَوْقِفِ خطیرده دعای واجب الاداى حضرت پادشاهیدن ماعدا بر کلام ایچون شقّ شفه ایتمکه بیله لزوم کورمزدم.

چونکه شمدی اوقونان امر عالیده ولیّ نعمت بی‌منّتمز ولی نعمت عالم افندمز حضرتلری رعایا اوزرینه بسط جناح رأفتله طرف مستجمع المجد وَالشرف حضرت خلافتپناهیلرینه هرکسدن دعوات خیریّه استجلابنه دقّت اولنمسنی فرمان بیورمیورلرمی؟

ایشته بزم اصل واساس وظیفهٔ مأموریّتمز بودر. معاملات سائره هپ او اصلك فرعیدرلر. بو خطه حرکتدن ایسه قیل قدر انحرافه امکان یوقدر. بو حالده ایضاح زائد، زائد دکلیدر؟

باخصوص بنم مسلك متخذم، سزك مجهولکزده دکلدر. مأموریت سابقه‌مز بو بابده سزك ایچون تردده محل براقامشدر. مجربکز اولمق لازم کلن حسن نیّتمه، شوق وغیرتمه‌ده اصلا تغیّر وَفتور عارض اولمامشدر.

اقدام آمال وافکارم، مملکتك تزیید عمران وسامانیه خدمتله

[*] دفعهٔ ثانیه‌ده دیاربکر والیلکنده ایراد اولنمشدر.

ولی‌نعمت بی‌منتمز شوکتمآب افندمز حضرتلرینه دائما خیر دعا آلدیرمغه وسیله اوله‌بیله‌جك بریاد جمیل براقمقدن عبارتدر .

بو امل و آرزوی عاجزانه‌مك تسهیل حصولیچون مقدّماً معاونت وطنپرورانه‌لرینی بزدن دریغ ایتمیان ارباب همت وحمیت ایسه ، ینه او ارباب همت وحمیتدر .

ایمدی جناب اللّهك حَوْل وقُوّتی ، حضرت رسول‌اللّهك مدد روحانیتی ، بالجمله مأمورین واهالیمزك انضمام همت ومعاونتی ایله سایهٔ حضرت امیرالمؤمنینده امور مأمورهٔمزجه مظهر توفیق اوله‌جغمزی الطاف آلهیه‌دن امید ایلرم .

همان ربّم ولی‌نعمت بی‌منتمز شوکتلو پادشاهمز افندمز حضرتلرینی الی‌الابد اریکه‌پیرای شوکت وشان بیورسون آمین .

۲۰ آغستوس سنه ۳۰۷

عریضه

تشکرات متقدمهٔ کمترانه‌م لدی‌العرض موجب محظوظیت سنیهٔ حضرت ولی‌نعمت بی‌منت اولدیغنی تبشیر ایلین امرنامهٔ عالیٔ فخیمانه‌لری ، حق ناسستحق بندکانه‌ده دها بر چوق تلطیفات مکارم بیناتی حاوی اولمسیله چاکر شاکرالاحساناریني ناقابل تعریف برصورتده حائز نصاب فخر ومباهات ایلدی .

بو عالمده جناب اللّهدن وَخلیفهٔ رسول‌الله اولان حضرت پادشاه

دل آکاهدن ماعدا هیچ بر معین ونصیری، هیچ بر دستکیری اولمیان بو عبـد صادق حقنده محض سجایای عالیهٔ دینـداری وَ بیکس پروری اثری اولەرق لطفاً ابرازبیوریلان صحابت جلیلەنك قدروشکرینی بیلیرم.

چاکر کمترلری کبی کیمسەسزلری مجرد رضای باری ایچون صحابت وَحمایەیه تنزل بیوریلان افاخم واکابری‌ده کیمسەسزلرك کیمسەسی اولان الله عظیم الشـان دارینده مظهر توفیق واحسان بیورەجغی بی ریب وَبی کماندر .

بندهٔ دیرینەلری ، ایشتە بویله هیچ کیمسەسز اولدیغم حالده صلاح دین ودنیـایی، آنجق ولی نعمت بی منتزه صداقت ، دولت وممکتزه حسن خدمتله عفت واسـتقامت یولنده تحرّی ایدرك لهالحمد وَالمنّه دلالت توفیق رب شفیق ایله بو مقصد اقصایه رهیاب وصول اولمغله جد وجهد ایلرم .

شو مسلك راستی وَاستقامتدن آیرمامسنی جناب واهب العطایادن طلب وتمنی ایتدکجه اوفیاض عمیم‌الاحسان‌ده بندهٔ بی‌مقدارلرینه ابواب فیوضـاتی فتح ایدرك ازجمله جناب معلاالقـاب اصدقا پناهیلری کبی بر حامئ حسبی دها احسان ایله کامین وکامران ایلمشدر .

همان اول مسبب الاسـباب اولان خدای بیچون، عمر وشوکت واجلال حضرت ولی نعمتی افزون، ذات‌علیای بیهمتالرینی دخی جناب غازئ عظیم المغـازی ایله برابر همیشـه خدمت مقدسـهٔ همایونلرینه مقرون بیورسون باقی ... ۲۸ حزیران سنه ۳۰۵

عریضه

جناب رب العالمین، ولی نعمت بی منتز خلیفهٔ سیدالمرسلین افندمز حضرتلرینی دائما مظهر نصر مبین. ذات معالی صفات داورا کرمیلرینیده او پادشاه دین پناهه مقارنتله همیشه کامران وکامبین بیورسون.

دنیایه مثلی کلمه‌مش اولان اویله بر بیوك پادشاهی جناب معلاّ القاب فخامتپناهیلری کبی بیوکلکك شانی بحقٍ اعلا ایلین بر قرین امینه موفّق بیوران جناب موفّق الاموره عرض شکران ایلرمکه بو عبد عاجزی‌ده او درکاه مراحم پناهه کسب عبودیت و منسوبیتله مفتخر ایتمشدر .

بوبجه سعادات دنیویه‌یه نائلیت کترانه‌مه سبب ظاهری اولان او وجود مسعود مقدّسی خدای بیچون ، آسیب روزکاردن مصون بیورسون. لسان صداقت بیانم شو دعای خیری ایفایه مقصوردر . او دعای واجب الادادن بر آن خالی قالمق ، نعمدیدکان بندکان ایچون حقیقةً عین قصوردر .

رضای عالی‌که احسن المعالی‌در، وَاللّٰهالعظیم بوعبد صادقك اخص آمالی‌در. نیل امل ایسه، وابستهٔ توفیق خدای عز و جل‌در. صدق نیّت، خلوص طَویّتله ایفای وظیفه‌یه چالیشانلری‌ده الله، محروم ایتمز؛ زیرا شان اُلوهیتی بخل وامساکدن عالی وأجل در .

الحاصل مخاطبات مرحمت پرورانه‌لری بندهٔ کمینه‌لرینی مرك شادی‌یه اوغراته‌جق برحاله دوش ایتمکله معروضات چاکرانه‌م محروم انتظام،

معدوم انسجام اولسه‌ده قرین عفو وصفح جمیل داور اکرمیلری اوله‌جغنی امید وَ بو وسیله ایله رابطۀ عبودیتمی تشیید ایلرم باقی .

نطق رسمی [*]

جناب حق، وجود مسعود همایونلرینی الی الابد سریر سلطنتده دائم وَ قرار بیورسون .

ولی نعمت بی منتمز ، پادشاه عالم پناه افندمز حضرتلری کبی عثمان عرفان، منوّر الوجدان، بر خاقان خلافت عنوانك عهد سعید عدالنه یتشمك ، سایۀ عاطفتنده یاشامق شرفنه نائل اولان بختیاران انامدن اولدیغمز جهتله ارواح سُعَدای اسلاف ، بالای غُرَفاتِ جناندن بزه نِگَهٔ اندازِ غبطه وَاشتیاق اولسه کرکدر .

ابدی جهان قیمت اولان بو نعمت جلیله‌نك ادای حق تشکری ، آنجق او پادشاه رحیم و عادلك رضای همایون شاهانه‌لرینی استحصاله حصر مساعی ایلمکله تمشیت پذیر حصول اولور .

باخصوص، عالم اسلام وانسانیتی شرفلندیرن ذات اقدس همایونلری، بو ملك وَ ملّتك اکمال سعادت وسلامتی ایچون جناب حقك بر عطیۀ نادرۀ الٓهیه‌سی اولمغله دعای دوام عمر ودولتی، دیناً وَسیاسةً جمله‌مزه واجب ولازمدر .

بناءً علیه ایفای وجائب ذمتمه اویله بر حکمدار حکمت شعارك شرف عبودیتنه لیاقتمزی اثباته چالیشه‌لم .

---

[*] آطنه‌ده ایراد اولنمشدر .

تعمیر بلاد، ترفیه عباد کبی قضایای اصلیه، اقامت مراسم عدد ووداد ایله قائمدرکه بوده : استحصالیله مکلّف اولدیغمز رضای همایون حضرت خلافتپناهی تحتنده مندرجدر.

ایشته بنم هر یرده طوتدیغم مسلك اداره بودرکه شو عرض ایتدیکم فهرستجمّلك تفصیل وانبساطی مراد اولسه هر حرفی بر کتاب اولور.

بو بابده جناب حقدن، نائل توفیقات، رفقای کرامیمدن، ارکان مملکتدن مظهر تأییدات اوله جغمی قویاً امید ایدرم. صلاح عامّه یه متعلّق مسائلده ایسه روحانیت جلیلهٔ حضرت پیغمبری، دائما یکانه مدار توسّلمزدر.

همان جناب حق، عمر وشوکت شاهانه یی مزداد و توفیقات سبحانیه سنی جمله مزه دلیل راه سداد بیورسون آمین.

مکتوب

سعادتلو برنو پاشایه تشکر ایدرم که سزکله فتح باب مخابره یه وسیله اولمشدر؛ چونکه مخابره مز، همان انقطاع کلّی حالنه کلمشدی. واقعا بونك سببی ده سز دکلسکز. بو سببدن ناشی سرزنشه حقم یوقدر؛ فقط سزی اولادی قدر، بلکه ده آندن زیاده سَوَر بر محبّ خالصکز اولدیغم ایچون دائما ترقیات مادیه و معنویه کزه دائر اخبار سارّه استماعندن التذاذیاب، بناءً علیه انقطاع مخابره دن دوچار اسف واضطراب اولمقلغم طبیعیدر.

ایشته شو حال وطبیعتده یارادلمش بر مخلص مشفقکز اولدیغم حالده ینه ادامهٔ مخابره‌یه چالشمقده قصور ایدیشم، بیوك بر صایغیسزلق صاییله‌بیلیر؛ لکن بوکاده بنده‌کزی مجبور ایدن، محبتك نقصانی، یاخود حقوق قدیمه‌نك نسیانی مثللی عوارض اولمایوب محضا کثرت غوائل ومشاغل کبی مجبورلردر، که بو حقیقت، نزد والای عرفان پیرالرنده البتـه خفی دکلدر. بناءً علیه مسامحه طلبنه‌ده حاجت کورمکسزین الطاف مخلص‌پرورانه‌لرینه قارشی لازمهٔ تشکری ایفا ایله اکتفا ایلرم.

هر سطری برایجی دیزیسندن زیاده حائز قیمت واعتبار اولان او نظربا، اوشوق‌افزا نامه‌کزی، سائر بر چوق امثالی کبی محفظه پیرای احترام ایلدیکمی‌ده شوراجقده بیان ایله خاتمه‌کش افادهٔ مرام اولورم اوغلم افندم.

مکتوب

اخوّت اسلامیه‌یه لایق تلطیفات بی نهایه‌یی حاوی اولان کرمنامهٔ بلاغت پیرالری، مالشـکاهِ نکاهِ ایقان وَحقیقةً مسر تبخش دل و جان اوله‌رق شو وسیله ایله‌ده ذکر جمیل سعادتلری یاد وتذکار قیلندی.

اسالیب کلامك هر درلوسنی حسن اداده، قلم معجزنمای عرفانپیرالرینك اقتدار بی‌نهایه‌سنه نامهٔ نامیٔ مذکورك هر فقرهٔ دلاراسی، بلکه هر حرف محاسن آراسی، برر دلیل ناطق، برر شاهد صادقدر.

بویله برانموذج بلاغته جواب لایق تسطیرینه ایسه، خامهٔ کم‌بضاعهٔ

عاجزيده قدرت نابود، استطاعت مفقود اولمغله اوبابده طلب عفو ايله خاتمه‌كش تصديعات اولدم.

عنـدمده گرانقيمت اولان محبت صحيحه‌لرينك دوامندن، بلكه‌ده اذديادندن اميتم. باقى لطف واراده، برادر صاحب افاده افندمكدر.

١٦ تشرين اول ١٣٠٧

مكتوب

... افندى كلدى. اراده نامهٔ عالئ فضائلپناهيلرينى كتيردى؛ كمال تعظيم ايله آلدم، اوقودم. بووسيلهٔ جميله ايله‌ده شرف خطاب منعمانه‌لرينه نائليتمدن طولايى درجهٔ نهايه‌ده مبتهج ومباهى اولدم.

حسن شهادت عليهٔ قدردانيلرينه مظهر اولان افندئ مومى‌اليهك ناصيهٔ حالنده اقتدار واهليت اثرى نمايان اولمسيله ان شاءالله ترقئ فيض واقبالنه دلالتده ودائما حمايه وصحابتده قصور اولنميه‌جغنى تأمين ايلرم.

بزم [احسن القصص] حقنده سعادتلو... بك‌افندى حضرتلرى، ذات سامئ شيخ الاسلامينك بر درجـه‌يه قدر موافقتلرينى استحصال ايتمش كبى اولديغى صورت اشعارندن آكلاشلمغله طرف اشرف دولتلرندن دخى تعقيب كيفيته مساعدهٔ جليله‌لرينك سزاوار بيورلمسى مسترحمدر.

باقى ... ١٦ تشرين اول ٣٠٧

نطق [*]

افندیلر! سزی تبریك ایدرم .

بختیارسکز . ابوینکزده بختیاردرلر!

سز بختیارسکز ؛ چونکه برپارلاق استقبالك امید مشخصیسکز .

ابوینکز بختیاردرلر؛ چونکه شوکتلی پادشاهمزه، سوکیلی وطنمزه خدمت ایده‌جك ذکی، مستعد بویله اولادلر یتشدیرمشلردر .

بزده بختیارزکه سزلك کبی بختیاران امتك توزیع مکافاتی رسمنده حاضر بولنیورز .

اوغللرم !

ایشته بوبرنعمت عظمادر . بونعمتك قدرینی بیلملی ؛ شکرینی اوده‌ملیسکز !

قدرینی بیلمك، سالك اولدیغکز مسلك ترقیده دوام ایله نقطهٔ منتهای کماله ایرمکله اولور . شکرینی اوده‌مك ، شوکتلی پادشاهکزه، سوکیلی وطنکزه قارشی اولان مقدس بورجلرکزی ایفا ایتمکله اولور.

اوغللرم !

بونی‌ده بیلکزکه اکرچه بختیارسکز ؛ اما بختیارلغکزك ثمره‌سنی اقتطاف ایده بیلمکز ایچون دها چوق چالشمکز لازمدر !

شمدیکی معلومات مکتسبه‌کزده کرچه شایان تقدیردر؛ لکن بنم حقکزده همتم عالیدر . سزی و وطنکزی جداً شرفلندیره‌جك بر

[*] آطنه‌ده‌کی مکتب اعدادیده ایراد اولنمشدر .

مرتبهٔ اقصی الکمال واردرکه ایشته بن آکا واصل اولمکزی آرزو ایدرم.

سزکده همتکز عالی اولسون! علمك بك آزینه قناعت ایتمیکز؛ زیرا واهب حقیقی، انسانلره علمدن ذاتاً آز برشی احسان بیورمشدر.
[وما اوتیتم من العلم الا قلیلاً]

تناهی ناپذیر اولان علوم ومعارفك، دائما بیلدیککزدن، اوکرندیککزدن دها زیادەسنی استحصاله چالیشکز. کورمزمیسکزکه اعلم الانبیاء افندمز، وارث علوم اولین و آخرین ایکن جناب مقدسلری بیله، ازدیاد علمی طلبله مأمور اولمشلردر. [وقل ربّ زدنی علماً]

اوغللرم!

علم نەدر بیلیرمیسکز؟

علم، برنورانی منهاجدرکه ـ سالکارینی مهالکه اوغراتمقسزین ـ واصل سرمنزل مقصود ایلر. انسانی حیوانات سائرەدن ممتاز ایدن خاصهٔ جلیلەده، علمه استعداددن عبارتدر. آنك برتعبیر دیکریده عقل طبیعیدر؛ که بوکا: «عقل غریزی» ده دیرلر. عقل طبیعی ایسه عقل سمعی درجەسنه وارمدقچه صاحبنه ثمره بخش منفعت اولەماز.

عقل سمعی، افواه رجالدن اخذ علوم وکثرت تجارب ایله تنور ایلین عقلدر،که ارباب عرفانك عقول سلیمەسندن کنایەدر.

ایشته لسان شرعده [امانت] تسمیه اولنان بو عرفان وادراکدرکه نیجه مخلوقات آرەسنده انسانه مدار تکریم اولمشدر.

حاصلی اعتبارات اضافیەدن تجرید نفس ایدیلنجه کوریلورکه، هرکس، آنجق علمی نسبتنده حائز شرف امتیاز اولور.

برده بودار امتحان جهانه کلیشمز، مجرد اللهی بیلمك ایچوندر. امام المفسرین، فخررازی ایسه دیمشدرکه: «هرهانکی فندن اولورسه اولسون «مثلا طبدن، تشریحدن برمسئله زیاده بیان ایتمسه، معرفت ربوبیت «جناب رب العالمینه بردرجه دها زیاده تقرب ایتمش اولور.»

بوندن آکلاشیلیرکه: علم نامنه هرنه وارسه انسانك دنیاسنه‌ده، عقباسنه‌ده یارار.

اویله ایسه اوغللرم! تحصیل علمه چالیشکز!

چالیشمقدن اصلا فتور کتیرمیه‌رك زیاده چالیشسکز، که حقك‌ده، خلقك‌ده نظرنده مرغوب وممتاز اوله‌سکز.

محصول تحصیلکزی، وطنکزك مسعودیتنه، پادشاهکزك اعلای شان وشوکتنه صرف ایتمك اوزره جانکزله، وجدانکزله، شمدیدن عهد ومیثاق ایدیکزکه اللهك‌ده، ظل اللهك‌ده عندنده مقبول وسرفراز اوله‌سکز.

ینه تکرار ایدرمکه صحیحاً بختیارسکز!

زیرا بویله بردور مسعود ترقی ایچنده و بر پادشاه شفیق ورحیمك سایهٔ لطفنده پرورشیاب فیض عرفان اولیورسکز.

همان جناب حق، ولی نعمت بی منتمز، پادشاهمز بیوك عبدالحمید خان افندمز حضرتلرینی، سریر سلطنتده دائم و برقرار بیورسون دعاسنه برآغزدن [آمین] دیه‌لم.

آطنه ٧ ایلول سنه ٣٠٥

مکتوب

بیوکلکك اك بیوك شانی، علوّجنابك عظمتلی نشانی، دائما اصدقای بندکان حقنده «معامله بالمجامله» ایله لطف واحسانی ارزانی قیلمقدر،که قدرت فاطره‌نك بو اخـلاق فاضـله‌جه‌ده ذات بیهمتای اکملانه‌لرنده کوستردیکی آثار کمال، صحیحاً سزاوار اعزاز واجلالدر .

چاکرلری دار الخلافه‌ده شرفیاب صحبت بزرکواران امت اولدیغم مدتجه، پك چوق لطف والتفاتلرینـه مظهریتله کسب شرف ایتدیکم برخاندان جلیل الشـانه لایق، تعظیمات واحتراماتك حسن ایفاسـندن عاجز، وَبو عجزم، نیازعفوه‌ده حاجزایکن افندمز، عالیجنابانه برصورتده جرائم کذشته‌یه کشیدهٔ قلم عفو ایله برابر بزرکوارانه برمکتوب بدیع - الاسلوب ارسالیله‌ده بو ذرّهٔ خاکی، اعتلای قدر ومنزلتده همسر افلاك بیوردیکز .

ایشته بو، ادای شـکری واجب بر نعمت عظمادر،که بنده‌کزی حقیقةً فخر وشرفله دلسیر، وَیکیدن باب احسانکزه اسیر ایتمشدر .

بناءً علیه غدای روح روان وَزیور زبان صدقیانم اولان ثنـای جمیل واجب التجیللری ، دائما مجالس انس والفتده نُقل طبقچهٔ تقدیس، اوقات تنهاییده‌ده خیال بی مثال عالیلری، بندهٔ مستدیملرینه نعم الانیس اوله‌جغنی لسان تعظیم وَسرور عظیم ایله عرض ایلرم باقی . . .

عریضه

نام عاجزانه‌مك نقش افکن خاطر عرفان پیرالری اولمسی کبی هر اهل تقدیره کوره رُتَبِ رسمیّه‌نك ، حیثیّات اضافیه‌نك کافه‌سندن بالاتر برشرف عظیمه نائلیتمدن دولایی منتدارانه عرض واجبات محمدت وشکرانه اجتسار ایلرم .

خمیر مایهٔ طینتلری ، برخاك فیضناکه اضافتله علاقه‌دار اختصاص اولان ایکی نیکخواهك حسّیات قلبیّه‌لری‌ده یکوجودانه براتّحاد معنوی تشکیل ایتمسی طبیعی‌در . دیمك‌که مشتاق شرف دیدارلری اولان کوکلمی مالامال سرور وافتخار ایدن تبریکات وَتلطیفات دولتلرندن قلباً نه‌درجه متحسِّس اولدیغمی عرض وبیان ایچون وساطت خامهٔ ترزبانه مراجعت احتیاجندن مستغنی‌یم . بومثللو تلذّذات روحانیـه وَمعاملات قلبیه‌یه ذاتاً حرف وصوت، ترجمان اولمقدن عاجزدر. بناءً علیه شرح وتفصیل ماجرا ، تقدیر وجدان باهرالعرفان دولتلرینه بالحواله نقد جان « جائزهٔ شعر آبدار حسّان » استحسانلری اولمق اوزره نثـار خاکپای کرم پیما قیلنور .

۱۵ شباط ۳۰۵

مکتوب

جناب فضیلت مآبلریله برلکده کچیردیکم ایّامی ــ که عهد شبابمك اك سعادتلی، اك فیضلی کونلریدر ــ نه‌قدر اختیار اولسه‌م، حتیّ اَرذَل عُمره‌ده وارسه‌م، اونوتورمی‌یم صانیرسکز؟ حاشا !

عزیزم ! نقش دلارای محبتکز یورکمك اَتْ لوحه‌سی اوزرینه قلم قدرت وَدست مشیئت جناب رب العزّته یازلمش اولدیغندن امین اولکزکه آنی امواج دریای حوادث سیلکه مقتدر اوله‌ماز. وَهُوتّم باقی اولدقجه اوده دائم و پایدار اولور . ظاهرده‌کی تنائیٔ بلدانه ، تباعد جثمانه باقوب‌ده قُربِ معنوی‌یی نَفْی وَانکار ایتمك، کُوتَهْ بینلرك کاریدر،که ایکیمزده له الحمد او زمره‌دن دکلز . بز :

— در راه عشق ، مرحلهٔ قرب وبعد نیست —

دیین سرآرشناسانِ بزم قدیم اَلَنتدنز، دکلمی؟ بنده‌کز، کندم کبی سزی‌ده بویله بیلیورم . شو عریضه‌مه بر تحفهٔ دیکرده علاوه ایلدم . اوده [سرّ فُرقان] نامیله سورهٔ جلیلهٔ فُرقانه یازدیغم مفصّل تفسیردن مُفرَز اولمق اوزره آیریجه طبع ایتدیردیکم « اِستوا » رساله‌سیدر . بورسالهٔ شریفه، آچیقدن پوسته‌یه تودیع قیلندی . بنه تعالی حائزعزوصول اولدیغنه دائر برخطاب مستطابلریله تشرّف ایلرسه‌م بنده‌کز ایچون نه بیوك بختیارلقدر . صحائفنك عددی ، آلتیوزه تقرب ایتمسی مأمول اولان سرّ فرقانك‌ده طبعی، قریب ختامدر . انشاء الله هدیهٔ عیدیه اولمق اوزره آنك‌ده برنسخه‌سنی تقدیم ایلرم . . . .

مکتوب

اوغلم !

ایکی مقدس نامی محتوی اولمسندن طولایی مکتوبکزی الك عالی

بر حس ایله متجسس اولدیغم حالده سَوَه سَوَه مطالعه ایلدم. صد بارك الله! معلم ناچیزی، سزك کبی «خارقهٔ ادب» اطلاقنه سزاوار اولان ذکی طالبلر یتشدیرمکده اولمسیله افراد ملتمز ایچنده ناقابل نسیان بر یاد جمیل براقه‌جقدر. وار اولسون!

پدر محترمکز حقنده‌کی توصیه‌ڭزی حسن تلقی ایدرك اعتلای قدر ومنزلتنه چالیشه‌جغمدن امین اولیکز. سزك کبی عثمانلیلرجه مدار فخر وشرف اوله‌جق اولاد یتشدیرن بر پدر، حقیقت! شایان تبریك وتقدیسدر.

میرآلای جمال بك ایله الفت ومناسبتکزده حسن خصالکزك علائم باهره وظاهره‌سندندر؛ چونکه «لاتسأل عن المرأ ...» قضیه‌سی معلومکزدر افندم.

٥ تشرین ثانی ٣٠٤ دیاربکر

مکتوب

مبارك آینهٔ خاطر دولتلرینی ژنکدار ایلین خبر کاذب، بنده‌کزیده جدّاً متأثر ومضطرب ایتمشیدی. جناب حقّه شکر وسپاس ایلرم، که مرآت خاطردن او پاسی کیدرمش؛ آنی اسکیسی کبی صورت حال ومآل عاجزانه‌مه جلوه‌کاه ایتمشدر.

— ولو بر لسان واثقدن اولسون — خبر واحده قناعتله بر محبّ مجرّب الاطواری حقنده سوء ظن ایتمك؛ کاملره کوره بر نقیصه‌در. بنده‌کز ایسه اکرچه او نسبتده حائز کمال دکلسه‌مده یر واهل کمال اولدیغمه، ازجمله جناب مروتمآبلریله عقد ایدیلن روابط محبّت، کمال

وضوح ایله دلالت ایلدیکندن اویله بر نقیصه‌دن نزاهتی مطلقا وجدان باهر العرفانکز تصدیق ایلردی .

مع هذا عریضـهٔ مقدّمهٔ عاجزانه‌مك ازدیاد اطمئنان قلبه مدار اولدیغی، بوکره‌ده دولتخواه بی‌اشتباهکزی شرفلندیرن ۲۳ تشرین‌اول سنه ۳۰۷ تاریخلی کرمنامهٔ کرامیلرندن استنباط اولنه‌رق مضطرب قلبم کسب سکون وراحت، قلمم شو وادیده حسبحال ایله اسالهٔ مداد شکر ومحمدته مسارعت ایتمشدر. بُعد صوری، قُرب معنوی‌یه حائل اوله‌مازسه‌ده، امتداد ایّام فراقه‌ده شوفانی دنیانك تحملی اولمدیغندن «ربّم قریباً مظهر حسن تلاق بیورسون» دعاسیله تصدیعاته نهایت ویررم .

مکتوب

غالبا اشتیاقمزی آرتیرمق ایچون لطف‌خطابکزی محبّ مشفقکزدن اسیرکه‌مك ایستیورسکز! سزی سونلری، مخاطبات روح پرورانه‌کزدن متلذّذ اولانلری بویله اوزدیرمك روامیدر ؟

۲۹ تشرین اول ۳۰۷ تاریخلی کرمنامه‌کزی، مشتاقانه بر حسّ ایله متحسّس اولدیغم حالده اخذ ومطالعه ایده‌رك سزکله کورشمش، قونوشمش قدر مستفید ومستلذّ اولدم .

موسم، مساعد اولیدی؛ صیت فضل وعرفانی تا موصلدن بری ایشیده ایشـیده قولاقدن عاشق اولدیغم فضیلتلو نائب افنـدی ایله برلکده تشریفکزی رجا ایده‌جکدم . بو، هربار ممکن اوله‌مازسه، باری

آرالقده ارسال رسائل ايله نصف المواصله نشوه‌سنى اولسون اشراب بيورمزميسكز ؟ الباقى هوالله .

عريضه

ارغنى محكمهٔ بدايت باش كاتبى عبدالله خلوصى افندى زاده مسعود افنديننك خلاصهٔ مآلى ، بيان ضرورت وَبر مأموريته تعيينى ايچون استدعاى عاطفتدن عبارت اولان عريضهٔ متقدمه‌سنك وَمطوياتننك لفيله شرفتسطير بيوريلان ٢٤ ايلول سنه ٣٠٧ تاريخلى وَ٩ نومرولى امرنامهٔ سامئ جناب فخامتپناهيلرى ، هامه‌پيراى تعظيم واجلال اولدى .

افندئ مومى‌اليه ، عريضه‌سنده‌ده بيان ايلديكى وجهله عن‌اصل زيله قصبه‌سى اهاليسندن مومى‌اليه عبدالله خلوصى افنديننك اوغلى در. چاكر كمينه‌لريله برنجى دفعه‌اوله‌رق ملاقاتى ، يكرمى كون مقدم‌ديار بكرده وقوع‌بولمشدر. شويله‌كه : معمورة العزيز ولايتننك برقطعه توصيه نامه‌سنى مستصحباً دياربكره كلوب بر قاچ كون قالدقدن صكره تكرار خرپوته عودت ايتمش وَ الآن اوراده بولنمش اولمغله حكم ارادهٔ جليلهٔ جناب صدارتپناهيلرينك كندوسنه تبليغى ، امرنامهٔ سامئ مذكور صورت جليله‌سنه ذيلاً ولايت مشار اليهايه يازلمشدر .

روش حال وقالندن آكلاشلديغنه كوره افندئ مومى اليه ، فن كتابتدن بهره‌دار ايسه‌ده شمدى‌يه قدر معيشتنى تأمين ايده‌بيله‌جك بر مأموريت استحصالنه موفق اوله‌مديغندن اخيراً آناطولى قطعه‌سنى

سیر وسیاحت ایتمك هوسنه دوشه‌رك صامسون ، سیواس ، ملاطیه ، خرپوت طرفلرینی طولاشمش وَ ارباب کرمك بخش قلندرانه یولنده‌کی اعانه‌لریله کچینه‌بیلمش اولدیغی آکلاشلمشدر .

مع مافیه سوء فکر وحالنه دلالت ایدر برشی ایشیدلمیوب کندوسنی سیاحت نامیله کربت غربته دوشورن دخی محضا سائقهٔ ضرورت مفرطه اولمسیله وَ خدمت کتابتده قوللانیله‌جق اولسه قلمندن استفاده مأمول بولنمسیله ایلك آچیله‌جق بر لوا تحریرات مدیرلکنه تعیینی خصوصی ؛ مرجع مخصوصنه امر وفرمان بیوریلورسه سایهٔ قدرتوایهٔ حضرت پادشاهیده بربی‌وایه وَ بی چاره‌نك حال واستقبالنی تأمین ایله سفالتدن خلاصنه دلالت وعنایت بیورلمش اوله‌جغنی عرض ایلرم .

باقی دیاربکر ٢٠ تشرین اول سنه ٣٠٧

عریضه

عزّ خطاب مستطاب دولتلریله شرفیاب اولمق ، بنده‌کز ایچون حقیقةً نه بیوك شرفدر . هله کائناتك برنجی جلدیله برلکده نشری مقرر اولان دفترمعاونتده نام کترانه‌مك بولنمسنه‌ده مساعده بیورلمسی احسان علی الاحسان قبیلندن اوله‌رق دیکر بر شرفدرکه هر ایکسی ایچونده عرض شکران فراوان ایلرم .

ایکنجی جلد ایچون بر مقاله تقدیمی دخی فرمان بیوریلیور. هر امرلری مطاعدر؛ لکن بضاعه‌سزلك ، قورقارمکه بوامر شرفناله مانع

امتثال اولور . مگرکه فیض انفاس روح پرورانه‌لری، مددرسم اوله !

شو وسیلهٔ جمیله‌دن‌ده بالاستفاده پك قدیم بر نسبت وخصوصیته ترتب ایدن وظیفه‌یی ایفایه مسارعتله زینتساز تحیفهٔ مفخرت اولورم. باقی...

مکتوب

برماضیٔ مسعودك خاطرات مسرت غایاتنی احتواسی جهتیله عند عاجزیده غایتله قیمتدار، نوادر آثاردن معدوداولان کرمنامهٔ کرامیلری،که هرجملهٔ جمیله‌سی، علوجناب عالیلرینه بردلیل ناطقدر؛ بوکره رَوح‌افزای روح روان وحلاوت مندرجاتی لذتبخش ذائقهٔ وجدان اوله‌رق دعای اعتلای قدر ومنزلت سعادتلری تکرار قیلنــدی. باقی افزایش محبت قلبیه‌لری اخص متمنیات اولمغله اولبابده . . .

٩ ایلول ٣٠٧

مکتوب

برزمان لسان‌عذب البیان تازی ایله مظهر آثار دلنوازی‌اولوردم. بوکره‌ده اوشاهد گلچهرهٔ التفات، آشنای قدیمی اولدیغمز قبای زیبای ترکی‌یه بورونه‌رك جلوه ریز بزم مباهات اولدی .

حقا که شو معاملهٔ دلشکاری وخاطرسازی، جناب‌حقلك،حضرت مخدوم نجابت موسومه مخصوص بر نشانهٔ امتیازی‌در. بناءً علیه عرض شکران فراوان ایله افزایش توجهات مخلص پروریلری نیازینه شتابان اولدم . باقی نماند هرکه نخواهد بقای تو .

عریضه

. . . خاندانندن . . پاشانك مخدومی . . . بكی توصیه وسیله‌سیله ؤ مجرد چراکرلرینی احیا مقصدیله بو کره شرفقسطیر وتسییر بیوریلان ٢٦ تشرین ثانی ٣٠٧ تاریخلی امرنامهٔ عالیٔ ولی نعمیلری هامه‌پیرای تعظیم ؤ مبارك خط و خاتم اصفانه‌لرینك مشاهده‌سی ، موجب من فخر عظیم اوله‌رق من القدیم مواظبی بولنـدیغم دعوات خیریهٔ مرحمتپناهیلری زیور لسان مصادقت قلندی .

پاشـای مومی الیه بنده‌لری حقیقةً . . . نك اسکی خاندانندن اولوب کرك کندیسی ، کرك عائله‌سی خلقی، شایان احترام ذواتدن بولنـدقلری جهتله طبق امر وفرمان داور اکرمیلری وجهله دائمـا ایفای لازمهٔ حرمت وصحابتـده تجویز قصور اولنمیه‌جغنی عرض ایله کسب شرف ایلرم . باقی ، بقاسـندن امین اولدیغم توجهات مستلزم الفیوضات داور اکرمیلرینك ازدیادی ؤبالخاصه عمر وعافیت ؤاجلال آصفانه‌لرینك امتدادی، اخص آمال اولمغله اولبابده امر وفرمان . . .

١٨ کانون اول ٣٠٧

تذکره [*]

جناب حق ، دستیاریٔ توجهات مقدسهٔ حضرت پادشاهی ایله اکالنه موفق بیورسون .

[*] بغداد مجلس ادارهٔ ولایت هیئتنه خطاباً یازلمشدر .

شو آرالق کمال کرمی ایله بدأ و مباشرت اولنان (هندیه)سد عملیا-
تندن ولایتجه دها مهم بر مشغولیتمز یوقدر . حیات مملکته تعلقی اولان
بویله بر ایشه ایسه نه‌قدر اهمیت ویرلسه سزادر !

بناءً علیه هیئت محترمه‌کزك قرار وتنسیبیله عملیات مذکوره‌نك
مفردات معاملاتنه نظارت ایتمك اوزره مخصوصاً بر قومیسیون تشکیل
قیلنمش‌ایسه‌ده مصلحتك حائز اولدیغی اهمیت فوق‌العاده حسبیله و عملیات
مهمهٔ مذکوره‌نك بمنه تعالی بوسنه اکمالی دولتجه آرزو اولنمقده بولنمسی
سببیله تسریع اعمالات ومنع سوء استعمالات ایچون والیٔ ولایتك
دخی ارکان مملکتدن واصحاب شرف وحیثیتدن بر ذات ایله برابر صورت
دائمه‌ده موقع اعمالاتده حاضر بولنمسی الزمدر.

حتی بغداده یکی کلدیکمده ینه بومسئلهٔ مهمه موضوع بحث اوله‌رق
هیئت محترمه‌کز طرفندن «موسم اعمالات حلولنده جمله‌مز سزکله برابر
موقع عملیاته کیدر، اوراده چادرلرمزی قورار، ختام انشا آته قدر
سزکله برابر اقامت وایشه نظارت ایدرز» بیورمشدکز.

ینه سزلردن مسموع عاجزانه‌م اولدیغنه کوره اسلافمز زمانلرنده
انشا اولنان سائر عادی سدلرك بیله أثنای انشا آتنده ارکان کرام
مملکتدن بر، ایکیشر ذات، والیلرله برلکده موقع انشا آتده حاضر
بولنمشلر ایدی.

دیمك که بو؛ فائده‌سی مجرب برقاعده حکمنه کیرمشدر.

ایمدی مخلصکز دخی بمنه تعالی اوکزده‌کی بازار ایرتسی کونی
مذکور سدك انشا آت موقعنه عزیمت ایتمك اوزره اولدیغمدن، تخفیفاً

لمشقه هر اون بش کونده بر دکیشمك اوزره علی طریق المناوبه اعضای کرامدن برر ذاتك، رفقت عاجزانه‌مده بولنمسنی وایلك نوبت هر کیمه اصابت ایلرسه یوم مذکورده بزمله برابر کیتمسنی آرزو ایلرم.

همان جمله‌نك حضورنده قرعه کشیده‌سیله نوبت ایامنك تعیین واشبو ورقهٔ عاجزی‌یه ذیلاً بامضبطه تبیین بیولمسی مرجودر.
والله الموفق.

بغداد ۷ تموز ۳۰۶

تلغرام [*]

بعض تزیینات وترصیناتی اکمال ایچون سرمهندس، حله قنالنك رسم کشادینی بوکونه تعلق ایتمشیدی.

هندیه سدەسنك طبقهٔ تحتانیه‌سی کاملاً ختام بولوب الیوم طبقهٔ فوقانیه‌سنك اکمالیله اشتغال اولندیغی کبی یوز بو قدر مترو عرضنده وبیك ایکی یوز مترو طولنده آچیلان قنالك حیرت بخش عقول اولان اوجسیم حفریاتی، الحمد سایهٔ عمرانوایهٔ حضرت خلافتپناهیده تیسّر نمای حسن حصول اولمشدر. ارکان ولایتدن، امرای عسکریه‌دن، ولایتك الویهٔ ثلاثه‌سی علماسندن، ساداتندن، معتبرانندن خیلی ذوات ایله بغدادده مقیم دول متحابه قونسلوسلری بشبیك قدر عمله و بر باندو موسیقه حاضر بولندیغی حالده بوکون ساعت اوچ بچق رادەلرنده رسم افتتاح اجرا اولنەرق تخمین سابق وجهله قنالك صدرندن بر مترو ارتفاعنده صولر حله جهتنه سیل منحدر کبی جریانه باشلامشدر.

[*] زوراء غزته‌سندن منقولدر.

تقدیر رب العالمین، امر امیر المؤمنین ایله نهر فراتك بویله مجرای قدیمنه طوغری جریان وَعین ماء الحیاة کبی بر ملك جسیمك احیاسنه شتابان اولمسی، محض کرامات سنیه وَموفقیات جسیمهٔ حضرت خلافت‌پناهیدن اوله‌رق دعوات مفروضهٔ حضرت شهنشاهی، بیکارجه آغزلردن کمال خلوص ورقتله مرفوع بارکاه اقدس آلهی قیلندیغی وَ سدك دخی بر آیه قدر اتمامی، الطاف آلهیه‌دن مأمول وَ مستدعا بولندیغی مع التشکر عرض تبشیر اولنور. ١٣ تشرین اول ٣٠٦

مکتوب

موسیو!

سزی عن صمیم القلب تبریك ایدرم،

هندیه سدینك انشاسنده هم سزی، هم سوکیلی وطنکزی شرفلندیره‌جك بیوك بر مهارت کوستردیکز.

اکرچه وسائط لازمه‌نك عدم مکملیتی جهتیله بو مهم عملیاتك اجراسنده چوق زحمت چکدیکز؛ لکن حکومت محلیه‌نك‌ده ممکن اولدیغی قدر تدارك مالزمه وَایفای وظیفه خصوصنده سزی بحق شکایته مجبور ایتمدیکنی حسب الانصاف اعتراف ایدرسکز صانیرم.

بو فقره‌یی یازمقدن مقصودم، نقصان وسائط جهتیله چکدیککز زحمتدن طولایی حکومت محلیه‌یی معذور کورمکزی رجا ایتمکدر.

شوراسنی‌ده علاوةً رجا ایدرمکه: بوجسیم عملیات مهمه‌نك اخیراً

طرز انشاسی، ایجابات و مقتضیات فندن اولمق اوزره طرفکزدن قسماً تبدیل ایدلدیکی جهتله سزک وَبزم بغداده وقوع مأموریت وَمواصلتمزدن اول، مثلا: احطاب، طوغله، طاش وَسائره کبی تدارك ایدلمش اولان لوازم انشائیه‌دن نه قدر استفاده ایدلمشدر؟ یعنی: بونلردن نه‌قدری بو انشاآتده استعمال اولنمشدر؟ یوقسه بونلردن، یعنی: شو مقدما تدارك ایدلمش اولان لوازم انشائیه‌دن موفقیت حاضره‌یی حصوله کتیرن عملیات مهمه‌ده هیچ بر شیئی استعمال اولنمامشدر؟

برده، اسکیدن «عمرپاشاجدولی» نامنی آلمش اولان وَشمدی «حله» جدولی نامیله یاد ایدلمکده بولنان ۱۲۰۰ مترو طولنده‌کی قنالی، سز بورایه مأمور اولوب کلدیککزده نه حالده بولمشدیکز؟ وَ بو قنال، اول وَآخر قاچ بیك مترو مکعب طوپراق حفریله وجوده کتیرلمشدر؟ نصل تحکیم ایدلمشدر؟ وَبو حفریاتك نه مقداری سزك ـ بزم بغداده وصولمزدن مقدم ـ نه مقداری سزك بزم ورودمزدن صکره اجرا اولنمشدر؟

کذلك همت مهارتکارانه‌کزله یاپیلان سدك انشاسیچون طلبکزله بزم زمان مأموریتمزده حکومت محلیه، طاش، طوغله، عسپیه، کراسته وَسائره کبی نه‌قدر اشیا تدارك ایتمش؟ وَبوتدارك اولنان اشیایی حکومت محلیه نره‌لردن؟ نصل واسطه‌لرله؟ وَنقدر مدتظرفنده وجوده کتیره‌بیلمشدر؟ وَشو عملیات جسیمه‌نك هیئت مجموعه‌سی اعتباریله، نه قدری بزدن اولکی؟ وَنه‌قدری بزدن صکره‌کی زمانلره عائد بولنمشدر؟ بورالرینی ممکن اولدیغی قدر سرعتله، حسابلی، مفرداتلی غایت واضح اوله‌رق طرفمزه بیلدیره‌سز.

نهايتسز، اهميتلى مشغوليتكز آره‌سنده سزى شويله برموازنه اعطاسنه دعوت ايتمك، مناسبتسزكبى ايسه‌ده ولايتى سزدن بويله برموازنه ايسته‌مكه مجبور ايدن بعض سببلر واردركه بو سببلرى، بالخصوص مسببلرينى بيلسه‌كز، حسب الانسانيه هم غايتله متأسف اولورديكز، هم‌ده ولايتى بو خصوصده كرچكدن معذور كورورديكز.

او سببلردن بريسى‌ده؛ بغداددن (طاهر) امضاى مستعاريله درسعادتده طبع اولنان غزته‌لردن (ترجمان حقيقت) غزته‌سنه كوندريلوب درج ايديلن ساخته بر مكتوبدر.

ايشته شو استيضاحاته سبب، بو مكتوبدر.

سزى دها زياده اشغال ايتمش اولمامق ايچون او ساخته مكتوبك معلّل بالاغراض اولان محتوياتنى ترجمه وَ نقل ايتمكدن صرفنظر ايلدم.

شو قدر واركه: بروجه‌بالا سزدن طلب اولنان ايضاحاتى، صورت مكمله‌ده اعطايه خامه‌زن همت اولورسه‌كز مكتوب مذكورك كافهٔ محتوياتنه ردى ناقابل بر جواب مُسكِت ويرمش بولنورسكز.

معلوم اولان مشغوليت مهمه‌كز آره‌سنده سزى شويله برزحمته قوشدیغمدن دولايى تكرار بيان معذرت ايلرم. حرمت و محبت مخصوصه‌مزك تلقئ توثيقاتى مرجودر.

مكتوب

توجهات قدسيت آيات فاضلانه‌لرينك بقاسى مبشر اولان ٩ ايلول

٣٠٧ تاریخلی تحریرات کرم بینات رشادتپناهلری ـ ملفوفی بولنان ایکی قطعه استدعانامه ایله برابر ـ رسیدهٔ دست تکریم اولدی. مذکور استدعانامه‌لر اوزرینه ماردین متصرفلغنه یازیلان ایکی قطعه تحریرات، لفاً ارسال قلندی.

جهت جامعهٔ اسلامیه وَ اخوت دینیه حسبیله بینزده جایگیر رسوخ و استقرار اولان محبت حقانیه، تأکیدات رسوم عادیه‌دن مستغنی اولمقله برابر آرالق آرالق مخاطبات علیهٔ رَوح افزالریله مطیّب اولدقجه، نائل فیض روحانی اولمشجه‌سنه مستغرق انوار سرور اولدیغم ایچون بو خطاب مستطاب ایله دائما حصه‌یاب اولمقغلمی تمنی ایلرم.

درسعادت ایچون طلب بیوریلان توصیه‌نامه‌لر دخی حسن عزیمت علیه‌لرنده ان شاء الله تحریر و تقدیم اولنور. باقی، بقـای فیض‌نظر سامیلری، احض متمنیاتدر. الباقی هوالله والامر لولیه.

١٨ ایلول سنه ٣٠٧

مکتوب

بوکرده جوابی وَانواع نوازش والتفات بی‌حسابی حاوی احسان بیوریلان فارسیّ‌العباره بر قطعه لطفنـامهٔ وفاعلامهٔ نجیبانه‌لری، راحه زیب ورود وَ مستلزم مسار نامعدود اوله‌رق ذکر جمیل بی عدیل مرؤتپناهیلری زیور لسان مصادقت بیان قلندی.

حقا که مقتضـای اصالت و نجابتی اجرا بیوربیورسکز. ابراز خلوص و محبتده دائما احراز شرف تقدّمله بوخیرخواه بی اشتباهکزی

محجوب وشرمسار ایدییورسکز. بیوکلکك الك بیوك شانیده بودر.

همان جناب کردکار، عمر و عافیت و اقبال عالیکزی دائم وپایدار بیورسون. بندهٔ نوزاد (محمد علی کامران) مبارك اللرکزدن اوپر. نجابتلو ناظم الشریعته حضرتلرینه عرض تعظیمات ایده‌رم. باقی اوله‌سین همیشه باقی.

مکتوب

٥ ایلول سنه ٣٠٧ تاریخلی لطفنامهٔ والای کرامیلری کمال ممنونیتله اخذ و مطالعه اولندی. اربیلدن اثنای مرورمزده جناب سعادتلرندن مشاهده‌سیله ممتدار اولدیغم آثار جمیلهٔ مهماننوازی ومروت، کوکلمده اویله بر حسّ شکرکذاری ومحبت اویاندرمشدرکه جسمده حسّ حیات باقی اولدقجه آنی تقدیردن، نام سعادتلرینی خیر ایله یاد و تذکیردن کری قالمیه‌جغمی تأمین ایلرم.

شو لطف والالری ایسه اوحسّ احترامی تزیید ایده‌رك افزایش محبته سبب اولمغله بالخاصه بیان تشکرله ختم زن مقالهٔ اخلاص ومودت اولورم، باقی...

مکتوب

١٩ تشرین اول سنه ٣٠٧ تاریخلی مکتوب وفا اسلوب عالیلردن دخی مستفاد اولان مآثر حقوقپروری، موجب مزید ممنونیت عاجزی اولدی.

ذات سامئ جناب نظارتپناهیدن بحقم امید و انتظار اولنان مکافاتك، ان‌شاءالله قریباً شرفظهوریله‌ده ایفای لازمهٔ تبریك وتهنیته موفقیتمی، الطاف الٰهیه‌دن امید ایلرم؛ فقط معلوم عالیلری درکه هرشی وقت مرهوننده حیز آرای حصول اولور.

بناءً علیه امید وانتظارك خلافی اوله‌رق شاهد مهجمال امل، شاید بر آز گجه عرض دیدار ایتسه‌بیله ینه نومید ومأیوس اولمایوب وقت مرهوننك حلولنه انتظار ایدلمك لازم کله‌جکی بیان واخطاردن مستغنی‌در برادرم افندم.

مکتوب

مأموریتله تکرار دیاربکره کلمك مقدّر ایمش؛ کلدك. بو عاطفت جلیلهٔ حضرت ولی نعمت بی منته‌ده عرض شکران فراوان ایلرم.

تبریکات واقعهٔ مخلصپروریلری دخی بو نقطهٔ نظردن واقع اولمش اولماسنه بناءً شولطف والتفات دلشکاریلرینه‌ده عرض تشکر و محمدت ومنتداری اولدیغم توجه ومحبت قلبیه‌لرینك ازدیادینی نیاز و رجایه مبادرت ایلرم.

یوزغاد، پك سودیکم، غایت دلنشین برمملکت؛ اهالیسی‌ده علی الاکثر جمیل الصوره، حمیدالسیرة اولمغله اکابری، اصاغری حقلرنده حسن نظر کریمانه‌لرینك انعطافنی‌ده بشقه‌جه رجا ایدرم باقی...

مکتوب

واقعا بنده‌کز قصورمی معترفم ! دیار بکره کلنجه بر مواصلتنامه یازوب یوللامق بورجم ایدی؛ چونکه موصلده کرك ذات سعادتلرندن، کرك سائر ارکان ولایت و معتبران مملکتدن کوردیکم حسن معامله ورعایت، سزاوار شکر و محمدت اولمغله بو وظیفهٔ منتداری‌یی تحریراً دخی ایفا ایتمك لازمه‌دن ایدی .

لکن عریضه تقدیمنه مسارعت ایتمش اولیدم شمدیکی کبی شرف مسابقتی ذات عالیکز قازانه‌ماز ایدیکز . ایشته بنده‌کزك تنبللکم، سزه بویله بر شرفی‌ده قازاندیرمش اولدیغندن بو بابده‌کی قصورمزدن‌ده استفاده بیورمش اولدیکز .

کرمنامه‌کزی غایت لذتله اوقودم . موصلده کچیردیکم شرفلی ساعتلری تخطر ایده‌رك کوزلرمدن سرشك تحسر آقتدم. جامع المشتاقین اولان الله، بزی ینه خیرلو سیله قاوشدیرمغه قادردر .

. . . . افندی و بزم خانه صاحبی بك افندی برادرلرمزه احترامات فائقه‌مزك تبلیغی مرجودر ، باقی . . .

مکتوب

۳ تشرین ثانی ۳۰۷ تاریخلی تحریرات بهیه‌لری آلندی. حقوقه رعایتکز موجب ممنونیت اولدی .

سزك کبی محاسن شناس اولانلری، الله تعالی بر خوردار ایدر.

عتبات عالیاته یوزسورمك شرفنه نائل اولدقجه بو محب خیر خوا-
هکزی‌ده دعادن فراموش ایتمه‌مکزی رجا ایده‌رم .

سده‌نك احوالنه دائر آرالقده معلومات ویررسه‌کز اوده بشقه‌جه
موجب ممنونیت اولور . ٢١ تشرین ثانی ٣٠٧

مکتوب

ذات والای رویتکاریلریله برلکده کچیریلان ایام مسعوده‌نك یاد
جمیلنی متضمن اولان ٢ ایلول ٣٠٧ تاریخلی لطفنامهٔ والای کرامیلری
صحیحاً موجب سرور وانبساط اوله‌رق مکرراً تلاوت وَمطالعه ایله
استفاده واستلذاذ قلندیغنی کمال ممنونیتله بیان واشعار وَحسن توجه
وَمحبت قلبیه‌لرینك دوام واستقرارینی رجایه ابتدار ایلرم . باقی لطف
واراده برادرم افندمکدر . ٩ ایلول ٣٠٧

مکتوب

ماردین جزا رئیسی . . . . افندی داعیلرینك توصیه‌سی
وسیله‌سیله دودست اشتیاق وافتخاره آلدیغم وَمطالعه‌سیله حقیقةً
مفتخر ومباهی اولدیغم لطفنامهٔ قدرشناسیلرینك مندرجات بدیعه‌سی ،
مخلص بی ریالرینی مادام الحیاة خاطر عنایت مظاهردن چیقارمامق
وَهرکون بوصورتله یاد ودلشاد بیورمق کبی بر شرف ومزیت جهان

قیتی تأمین وتبشیر ایتمسندن طولانی حاصل اولان فخر ومباهات وجدانیه‌سی فی‌الجمله شرح وتفسیر ایله عرض لوازم شکرانیته جرأت ایلدم . هر حالده .

١٠ ایلول ٣٠٧

مکتوب

دیاربکره مواصلت عاجزانه‌می بیلدیرمك وموصلدن کچرکن حق عاجزانه‌مده کوستریلان مآثر جمیلهٔ مهمانوازانه‌دن طولانی قلماً دخی بیان تشکر ایتمك ، انسانیت اقتضاسندن ایکن ، کثیر کثیر مشاغل طاقتفرسای حکومته طاله‌رق شمدی‌یه قدر او مقدس وظیفه‌یی ایفا ایده‌مدیکم ایچون بحق محجوب وشرمسار ایدم .

بو دفعه کرمنامهٔ سعادتلرینك شرفورودی ، حجابمی آرتیرمش وبنده‌کزی ، جناب مرؤتمآبلرینه ایکی قات اوله‌رق بیان تشکره مجبور ایتمشدر .

شو تأخر ضروری الصدوردن عبارت اولان قصورمك مظهر عفو وصفح جمیل اوله‌جغنی ، الطاف علیه‌لرندن امید وانتظار و شو وسیله ایله رجای بقای توجهات قلبیه‌لرینه‌ده ابتدار ایلرم ، برادر اکرم افندم .

١٦ تشرین اول ٣٠٨

مکتوب

بالسلامه مدینة السلامه وقوع حسن مواصلت سعادتلرینی مبشر

اولان بلاغتنامهٔ نامیٔ کرامیلری، رسیدهٔ دست توقیر وَ شو وجهله‌ده ابراز بیوریلان مآثر جمیلهٔ دلشکاری مودّت، موجب منّ و حظّ وفیر اوله‌رق دعای اعتلای قدر و منزلت سعادتلری خلوص قلب ایله زیور زبان مخالصت قلندی .

آرالقده ارسال رسائل ایله قاعدهٔ مرغوبهٔ مخادنت وموالاته رعایت وَاوصور تله‌ده جام دل محبّت مائلك لبریز سُلافةالصهبای مسرت بیورلماسی متمادر. باقی . . .

١٦ تشرین اول ٣٠٧

مکتوب

لچن سنه‌شدت حرارت زمانلرنده چکدیککز زحمتك وَکوردیککز خدمتك مکافاتی اولمق اوزره عواطف سنیهٔ حضرت پادشاهیدن عهده‌کزه توجهه بیوریلان رتبه‌دن دولایی بیان تشکری حاوی مکتوبکزی ممنونیتله آلوب مطالعه ایلدم .

سزك کبی محاسن شناس اولانلرك استقبالی امیندر .

بو مسلك مستقیمده ثابتقدم اولدقجه انشاءالله سایهٔحضرت ولی نعمت بی منتده دها چوق ترقی ایدرسکز . همان تبریکات خالصانه‌مزك قبولیله بزی خیر دعادن اونوتمامکزی رجا ایدرم‌اوغلم.

٢٠ تشرین ثانی ٣٠٨

مکتوب

بوکره‌ده ذوق بلاغتی عربیه‌دن ذائقهٔ جانی مستفید ایدن ٥ ربیع

الاول ۳۰۹ تاریخلی لطفنامهٔ مروّت علامه‌لری، اُدبای آمِد میاننده الدن الهٔ کزمش، وَاکرچه اشارات خفیّه وَدلالات لفظیّه‌سنه وقوف، بیوك بر عرفانه موقوف ایسه‌ده ینه هر کس عقل و ادراکی قدر نصل بر ناثرِ دُر نثارِ سحر آفرینك اثرِ بدیعی اولدیغنی سزمشدر .

موسّمك برودتندن قریحه‌مزه جمود عارض اولمامش اولیدی بالمقابله لغت شریفهٔ عربیه ایله تحریرِ جوابه جرأت واو مبارك لسان ایله تفصیل ماجرای محبّت ایتمك ایسترِدم ؛ لکن نه چاره‌که شمدی قریحهٔ قریحده او قوّت مفقود ، خامهٔ شکسته زبانده اسکی جسارت نابود اولمغله ینه بزمِ معهود اسکی ترکجه‌دن استمداده مجبوریت الویر-مشدر .

حالا متصرفاغنه تحویل مأموریّتی ایشیدیلان سعادتلو انیس افندی حضرتلری ، حقیقةً خیر الجلیس ، بر کتابِ نفیسِ فضائل دینمکه لایق اولمغله حالهٔ فتحانی ، آنك مقارنت وجود مبارکیله تبریك ایلرم. الباقی هوالله والامر لولیّة

مکتوب

بوکرّه‌ده اخذ ومطالعه‌سیله تشرّف اولنان ۱۱ ربیع الآخر سنه ۲۰۹ تاریخلی عربی العباره مکتوب بلاغت اسلوبلرینی کتیرن کیسه‌یی کورمك نصیب اولمادیغیچون شو جوابمز بو کونه قدر تأخر ایتمشدر.

اوّل و آخر، حق عاجزانه‌مزده سزاوار بیوریلان حسن نظر

مخاصپروریلری، بنده‌کزی ادای حق تشکرندن حقیقةً عاجز براقه‌جق درجه‌ده اولوب شو فیض سارینك دوامنی استدعا ایلرم.

ماردینه مخصوص فواکه لذیذه‌دن احسان وارسال بیوریلان [مُلَبَّس]، حقیقةً غایتله انفس برشیدر. تناول ایتدکجه یاد جمیل بی‌عدیللری، برقاتدها حلاوتبخش ذائقهٔ جان اولمقده‌در. اوته‌دن بری سزاوار بیوریلان حسن نظر رشادتپناهیلرینك حق عاجزانه‌مده دوام فیض انعطافی اخص متمنیات اولمغله اولبابده . . .

مکتوب

همشهریمز یوزباشی فتوتلو علی افندی بنده‌لری واسطه‌سیله‌ده برقطعه تلطیفنامهٔ کرامیلری بالورود مسرتبخش فؤاد صدق معتاد اولدی.

تحویل مأموریت مناسبتیله اولجه‌ده تبریکات وتلطیفات مخالصتپروریلرینی حاوی دیکر بر قطعه کرمنامهٔ دولتلری، پیرایهٔ دست افتخار اولمشدی . بعد صورینك قرب معنوی‌یه دخل وتأثیری اوله‌میه‌جغی مسلماتدن ایسه‌ده مسافه‌جه مقاربت، بعونه تعالی حصول مقارنته‌مقدمه اوله‌بیله‌جکی دخی غیرمنکر بولنماسیله شو تحویلدن حقیقةً ممنون اولدم. همان «ربمز، جمله‌مزی رضای عالیٔ همایون حضرت ولی النعمت بی منته موافق خدمات‌حسنه ابرازینه موفق‌بیورسون» دعوات‌خیریه‌سنه دعای اعتلای قدر ومنزلت دولتلری تردیف قیلنه‌رق وَ مبارك کوزلرکزدن اوپه‌رك عرض اخلاص صدق اختصاصه مسارعت ایلرم باقی .

مکتوب

٥ تشرین ثانی سنه ٣٠٧ تاریخلی تحریرات بهیه‌لری مع الممنونیه اخذ ومطالعه اولندی. صدق واستقامت، وفا ومروت، انسانك یگانه زینتی‌در. بونجه رفقاکز ایچنده شو صفات ممدوحه ایله تمیّز کز، سزك ایچون حقیقةً بر بیوك شرفدر. ایشته بو شرفه نائلیتکزدن دولایی سزی تبریك ایده‌رم. بو مسلك مستقیمدن انحراف ایتمزسه‌کز سزی هرکس سوَر، سزه هرکس ابراز امنیت ومحبت ایدر. بر خوردار اول اوغلم.

٢٠ تشرین ثانی سنه ٣٠٧

مکتوب

پیاده ... آلایك میرآلایی ... بك افندی، بوکره بالورود ١٧ ایلول سنه ٣٠٧ تاریخلی تحریرات علیهٔ کریمانه‌لرینی اعطا ایله فرق مباهاتمی تزیین ایلدی. میر مومی الیهك ناصیهٔ حالنده دخی آثار نزاهت وحصافت نمایان اولمغله آرقداشلغنی جانه منت بیله‌رك انشاءالله تعالی استحصال رضای عالیٔ ولی نعمت بی منت خصوصنده همدست وفاق ودعای بی ریای دولتلرنده‌ده متحد القول اتفاق اوله‌جغمزی عرض ایلرم. باقی ازدیاد توجهات جلیله‌لری اخص آمال عاجزانه‌مدر.

مکتوب

بوکره کمال ممنونیتله اخذ ومطالعه ایلدیکم کرمنامه‌لری، قلبمده‌کی

حسیّات محبتی یکیدن اویاندیرمش وَ علوّ قدرکزی بر قات دها تقدیر ایتدیرمشدر .

خطهٔ عراقیه اهالیسی ایچنده پك نادر بولنان ذات مروّتسماتلری کبی وفاکار، حقوقپرور بر محبّم‌ده بولندیغنه حقیقةً ممنون ومتشکرم .

بغدادده ایکن خدمت سعادتلرینی تقدیر ایتمش وَ فیض ورفعت کریمانه‌لرینه‌ده دلالت ایتمك ایسته‌مش ایسه‌م ده قدر، حصول آمله حیلولت ایتمش ایدی؛ آنکچون قلباً حالا متأثرم .

مع مافیه ذات والای روپتکاریلری کبی اصدقای بندکان سلطنت سنیه‌نك خدمات صادقانه‌لری، سایهٔ حضرت ولی نعمتده هیچ بر وقت ضایع اولماز . انشاء الله تعالی بر کون کلیرکه استحقاقکز اولان مکافات سنیه‌یه‌ده نائلیتله کامیاب اولورسکز . باقی ازدیاد محبّت قلبیه‌لری اخص آمالدر . ١٦ تشرین اول ٣٠٧

مکتوب

٢٣ تشرین ثانی ٣٠٧ تاریخلی وارد اولان تحریرات والالری، مع الممنونیه اخذ ومطالعه اولندی . جناب حقك، ذات مروّتسماتلرینه بر احسان مخصوصی اولان ذکا واستعداد فطری، دائما رهبر نجات وَ مدار جلب فیوضات اوله‌جغنده اشتباه یوقدر. صدق واستقامت ایسه شعارکزدر .

جهان حامیٔ راست روشان راه صواب اولان جناب ملك وهابه

متوکلاً ایفای وظیفه‌یه دوام بیوریلور ایسه، ارزکه مظهر عاطفت حضرت پادشاهی وَ بین الاماثل نائل شرف امتیاز ایله مفتخر ومباهی اوله‌جغکزی، عدل واحسان آلهی ضامن وکافلدر اوغلم!

مکتوب

غرهٔ ربیع الاول ۳۰۹ تاریخلی لطفنامهٔ عالی کرامیلری، مخلص خالص الجنانلرینی حائز نصاب مباهات، وَ علوّ جناب مکارم مآب نجیبانه‌لرینی برقات دها اعلا واثبات ایلدی.

بیننزده جایگیر رسوخ واستقرار اولان موالات صمیمیه ایجابنجه اخبار سلامت مواصلت، وَاستفسار حال وخاطر و عافیت ایچون عریضه تقدیمی، بنده‌کزه عائد بر دَین واجب‌الادا ایدی؛ لکن نه‌چاره‌که بوراده تفصیلی نامناسب اولان بعض اسباب، بنده‌کزی او وظیفه‌یی‌ده ایفادن منع ایتمکله بو بابده‌ده ذات دولتلری حائز شرف مسابقت اولدیکز.

مع‌مافیه، خصال مکارم اشتمال نجیبانه‌لری، بو قصورمزکده معفو ومعذور طوتیله‌جغنه الده بر برات امنیت واعتماد اولمغله مبحث اعتذارده اختیار اختصار وَرجای افزایش حسن توجه وَمحبت عالیه‌لرینه ابتدار قلندی. الباقی هو الله والامر لولیه

مکتوب

سالماً سلیمانیه‌یه مواصلت علیه‌لری، ۱۳ کانون ثانی ۳۰۷ تاریخلی

کرمنامهٔ رشادتپناهیلرندن استبشار اولنمغله موجب مزید ممنونیت اولمشدر .

ولوکه لمحة البصر قدر اولسون ، دیاربکردن اثنای مرور مستلزم الحبور عالیلرنده صحبت روحپرورانه‌لرندن ایدیلن استفاضه‌نك دلمحبت مائله القا ایلدیکی ذوق روحانی ، قابل زوال دکلدر . او آیینهٔ معنوی‌یه عطف نظر اولندقجه ، مشاهدهٔ جمال بی‌مثال فضیلت‌پروریلریله استفاده و استلذاذ ایدلمکده اولدیغنی مع‌التشکر عرض ایلرم.

نکاه معالی پناه مرشدانه‌لرینك حق عاجزانه‌مده بقای فیض انعطافی اخص آمالدر. الباقی هو الله

مکتوب

مآثر مفاخری عصرمز تاریخنك الڭ پارلاق صحیفه‌لرینی تزیین ایده‌جك بر ادیب کاملك شرف خطابنه و بو سببله دولت انتسابنه نائلیت عاجزانه‌مه باعث اولدیغیچون ... افندی حقنده قرداشجه‌دن زیاده قپویولداشجه معامله‌یی بردینِ واجب الادا بیله‌رك و هیچ بر غرض دنیوی تحتنده اولماق شرطیله چوقدنبری هوسکار اولدیغم معارفهٔ جمیله‌لرندن ــ ولوکه غائبانه اولسون ــ بووجهله مشتاقانه استفاده ایدرك کندیمی افندیٔ مومی الیه قدر اوله‌مزسه‌ده آنك برمنسوبی نسبتنده افندمه سودیرمکه چالیشه‌جغمی قول‌صادقمله تأمین و بوعاجزی قرداشلغه دکلسه‌ده سزجه مقدس اولان قرادشاغك مفتونلری زمره‌سنه قید

وَ قبول بیوره‌جقلری امیدیله تسلیت قلب حزین ایلرم . باقی نه‌دیه‌م کاولمیه معلوم شریفك .

۲۰ تشرین اول ۹۵

مکتوب

بودفعه دخی کتاب نفیس افضلانه‌لری — که سَرّا وضَرّادده انیس دل و جان وَمدار سکون جناندر — انمله زیب تکریم وَتقدیس اولدی. حقوق پرورا ومخاطبات غمزدالرندن مستلذ ومستفید اولورسه‌م‌ده اسکی بر ترك شاعرینك :

فراق اودینه نیدر؟ کفتکوی وصل حبیب
صدای آب روان قالدیررمی عطشانی ؟

دیدیکی کبی نه ممکن که نائرهٔ حسرت و اشتیاق ایله یانمش اولان قلب حزینه بر مراسلهٔ کریمه رشاشه پاش تسلیت اوله‌بیلسین! یعنی: لهیب دوزخ شرار فرقتی ممکنمیدرکه بر طامله صو سوندرسون.
بونکله برابر مفتخرم که حقیقةً :

لقد زاد الهوی فی البعد بینی
و بین البین بعد المشرقین

باقی . . .

۲۲ تشرین اول ۱۲۹۵

عریضه

معارف نظارت جلیله‌سنك، صورتی ملفوف تحریرات مذیله‌سنده مبحوث‌عنه اولان قری مکاتبی مسئله‌سی دیناً وَسیاسةً غایتله مهم اولوب

بناءً علیه بو امرك سائر وصایای عادیه کبی اهمیتسز تلقی ایدلمه‌مسنی اخطاردن صکره صور اجرائیه‌سنه دائر خاطره کلن بعض شیلر بروجه آتی بیان اولنور .

شویله‌که: جمله‌نك معلومی اولدیغی اوزره قرای مسلمه‌نك اکثرنده مکتب وَ مسجد مفقود اولدیغی کبی اطفال اهالی‌یه عقائد دینیه‌لرینی اوکرته‌جك وَ اوقات خمسه‌ده ادای صلوة ایله برابر اجللری کلوبده وفات ایدنلرك جنازه نمازلری قیلدیره‌جق اهل علمدن کیمسه دخی بولنمدیغی جهتیله اهالینك چوغی عقائد دینیه‌سنی بیله اوکرنمکسزین بیویوب کتمکده وَ جنازه‌لری وقوعنده غسل وَ تکفینی اجرا وَ نمازینی ادا ایچون محال بعیده‌دن خواجه جلبنه مجبوریت کورمکده در . بو جهالت سببیله ایسه حسابه کلمز نیجه فنالقلر تولد ایلمکده بولندیغندن شوامردن بالاستفاده حالی متحمل اولان وَ مکتب و مسجدلری اولمیان کویلرده مختصر برر بنا انشاسیله مسجد وَ مکتب اتخاذ قلنمسی وَ اجرتی اهالینك صدقهٔ فطر وَ نذورات کبی دائما مشایخ وَ علمایه ویرمکده اولدقلری صدقاتدن وَ کویجه تعهد ایدیله‌جك ذخیره وَ بکمز کبی سائر عینیاتدن تسویه ایدلمك اوزره هرکویه امامته وَ تدریسه مقتدر برخواجه انتخاب و تعیین اولنمسی لابد و لازم ایدوکنی اهالیٔ قرانك سوز آکلارلرینه بالاطراف تفهیم ایدرك بو وجهله بالاقتناع موفقتلری استحصال قلنان کویلره بلا تأخیر معلملك وَ اماملق وظیفه‌لرینی برلکده ایفایه مقتدر خواجه‌لرك تدارك وَ تعیینیله برابر موسم مساعد حلولنده مسجد وَمکتبلرك ینه کویلیلر معرفتلریله انشاسی وَ الیوم هانکی کویلرده مسجد

وَمكتب وَ امام وَ معلم موجود، هانكى كويلرده مفقود اولدبغنى وَ مفقود اولان كويلردن هانكيلرنده مسجد وَ مكتب انشاسى قرارلشديرلديغنى وَ بو كويلرك امامت ومعلملك وظيفه‌لرينى ايفا ايچون نه قدر عائدات ايله كيملرك انتخاب و تعيين قلنديغنى مبين هر ناحيه وَهر قضا ايچون بشقه بشقه بر ر قطعه دفترك تنظيم و ارسالى ضمننده اهالى‌يه سوز آكلاتمغه وَ بو ايشلرى بجرمكه مقتدر علما وَ مشايخدن مناسب اولانلرى مدير وَقائممقاملر رفاقتلرينه آلوب بالذات كويلره چيقمالرى وَ بو ايشى طول مدت اوزاتمايوب كانون ثانى ايچنده بهمه‌حال حد ختامه ايصال ايله دفاتر مطلوبهٔ مذكوره‌يى ياپوب كوندرملرى لازم كلير. چونكه شو مصلحت مهمه دولتجه فوق‌العاده نظر دقت و اعتنايه آلنمش اولوب حتى ولايت، ملفوف تحريراتى ملحقاتنه تبليغ ايتمكسزين نتيجهٔ اجراآت تلغراف ايله استعلام و استعجال بيورلمش اولديغندن هر هانكى مدير وَ قائممقام مساجد وَ مكاتب لازمه‌نك انشاسنه وَخواجه‌لرك تعيينه موافق اولورسه نزد عاليده بغايت ممدوح، موفق اولميانلرك دخى بالعكس مقدوح اولمالرى طبيعيدر.

كرك مأمورينندن، كرك تشويق واقناع ايچون برلكده كوتوره‌جكلرى مشايخ وَعلمادن بوبابده ابراز آثار موفقيته مسارعت كوسترنلرك مناسب رتبه وَ نشانلرله تلطيفلرينه دخى ولايتجه توسط اولنه‌جغى صورت صحيحه‌ده وعد اولنور.

دنيوى، اخروى باعث اجر جزيل اولان شو امر خيرك خيرله حصوله كلمسيچون دريغ همت و معاونت ايده‌جك بركيمسه‌نك وجودى متصور

اولمدیغندن بروجه محرر سریعاً ایفـای مقتضاسـنه همت بیوره‌جغی قویاً مأمول و منتظردر. وبالله التوفیق.

۱۶ کانون اول ۳۰۷

مکتوب

نه موطلو سزك کبی نورسیدکان معرفته که سایهٔ پدرده تحصیل علم و هنره سعی و ورزشلر ایده! نه موطلو ایمش پدرکزکه ثمرهٔ فوأدینه ایللر بیله بویله نوازشلر ایده!

سزك امرنامهٔ لطیفکزکه هرحرف زنکینی بیانه برکتاب حکمت، هر فقرهٔ دلنشینی آکلایانه بر درس عبرت ایدی.

خامهٔ سحر آفرینلرینه هزاران آفرین اوقوتدی. حقا که نسّاج قدرت، بالای استحقاقکزه حریری نامنی، بدیع همدانی ایّامنی آکدیره‌جق برپرنیان بیان طوقوتدی.

همان مولای متعال، ذات معارف سماتکزی اصـابت عین الکمالدن مصون؛ فیوض نامتناهیسنه مقرون بیورسون برادرم افندم.

فی ۲۲ تشرین اول سنه ۹۵

مکتوب

حکیم حکمت شناسم افندم!

چوقدن بری مهجور التفاتکز اولدیغم حالده کچنده برقطعه کرمنامهٔ کرامیلرینـك شرفورودی، ذهنمده دوران ایدن اندیشـه‌لری ازاله

ایلدی. لکن مآل اشعار سامیلرندن مستبان اولدیغنه کوره بر طاقم توهمات بیهوده ایله اتعاب فکر ایتمکده بولندیغکز آکلاشلمغله تأسف ایلرم. بومثللو اوهام باطله‌یه وجود ویرمك، ذات حکمت سماتلری کبی برکامل خِرَد کاردن جداً استبعاد اولنور.

شو توهمات خِرَد فَرسانك دفعیچون دواء برؤالساعه اولمق اوزره همان عربه سوار اقبال اوله‌رق آطنه‌یی تشریف ایله بر مدت بوراده خیرخواه قدیمکزله برلکده امرار اوقات بیورمکزی توصیه ایلرم.

مفتون صحبت والتفاتکز اولان بنده‌کز کبی بر محبّ صادقی شو لطفدن محروم ایتمکه مرؤت عالیجنابانه‌کز قائل اولمسه کرکدر. ینه لطف واراده افندمکدر.

مکتوب

برادر محترم افندم!

مؤمنلر، یکدیکرك مرآتی اولدیغنی بیلدیرن مخبر صادق افندمزه هزاران صلاة وسلام اولسون! هر شیئه فیض افشان شمول اولان بوحکمت نبویه‌یی ایکی قلب صفوت مآبك تعاکس حسیّاتنده تطبیق ایله تصدیق ایده‌بیلیرز. بناءً علیه فی۱۸ تموز سنه ۳۰۵ تاریخلی کرمنامه‌کز یالکز سزك دکل، مخلص خالص الجنابکزك ده حسیّات قلبیه‌سنه ترجمان بیان اوله‌جق کلمات حقایق بیاناتی متضمّن اولمسیله شو اتحاد فکر وجسدن دولایی ایکیمزك ده شایان تبریك اولدیغمزی بیانده تردد ایلم.

ازدیاد فیض ورفعتکزی خالصانه آرزو ایلین بواقبالخواه بی‌اشتباه هکزك حرمت ومحبتی ذات والای حقوق پروریلرندن هیچ بر وقت مُنْفَك اولمیه‌جقدر برادرم افندم.

مکتوب

استاد مکارم خصلت افندمز!

مستفیدان کمالکزدن اولدیغم جهتله عِزّ خطابکزه نائلیّت کبی بر عاطفتك قدرینی بحقٍ تقدیر ایلرم. بو جهتله شرفنامهٔ فضائل پیرالرینی جوابسز براقمق کبی قیمت ناشناسانه برحرکتك بنده‌کزدن صدورینه امکان تصور اتمك، بیهوده وباله کیرمك دیمك اوله‌جغندن استادفضائل منقبتم افندمی آندن اسیرکه‌مك ایسترم.

. . . افندی پدرمزه اولان مکتوبمده ذات فضائلپناهیلرینه عائد بروجیبه‌یی ایفا ایدیشمدن دولایی تنزلاً بیان بیوریلان ممنونیت، محضا علوحال وکمال عالیلری اثری اوله‌رق متقابلاً عرض کمال شکران ومحمدت ایلرم،

ضم معاش امرینك شرفورودی، مخدوم نجابت موسوم فاضلانه‌لرینك توظیفی کبی طبیعی‌الحصول اولان شیلر ایچون بو عبد عاجزه هیچ بر منتکز یوق ایکن اوابابده‌ده بیان تشکّره اجالهٔ کُمَیْتِ همت بیورلمسی، مجرّد خیرخواه بی‌اشتباهلرینی تلطیف مقصدینه مبتنی اوله‌جغندن بوده علوّ جنابکزه دلالت ایدر بر بیوکلکدرکه جداً سزاوار تقدیردر.

آره‌مزده‌کی بُعْدِ صوری، شرف قُرْبِ معنوی‌یه حائل اوله‌میه‌جغندن فیض همّتکزدن همیشه مستفید اوله‌رق دعای دوام عمر وعافیت استادانه‌لرینه دوام ایلرم .

ترویجی اراده بیوریلان پوصله مندرجاتندن عاجزلرینك تکرار خبردار بیورلمسی مرجودر . باقی، امر واراده افندم حضرتلرینکدر.

فی ٣٠ اغستوس سنه ٣٠٥

مکتوب

اخ فی الله ، یار حقایق آگاهِ عرفان پناهم افندم !

نه وقت کوکلکزه مراجعت بیورسه‌کز ، هیولای وَلای بیریامی آنده منعکس کوره‌جککزدن امین اولمسه‌م ، بنده‌کزده بحث طویل الذّیل تَوَدُّدی هیچ دکلسه افندم قدر اوزاته‌رق مقالهٔ شوق انکیز محبّت، مستقل برکتاب، فقرات حسرت آمیز مودّت، اوکتابه بشقه بشقه بر فصل وباب اولوردی .

مراتب صوریه‌نك منتهاسی عندمده رواتب حقیقیّه‌نك قَدَمهٔ اُولاسی اولان حُبِّ فی الله یولنده نیم نگاه تعارفه بیله مُعادل دکلکه ، حتّی مدار سعادت دارَین بیلدیکم محبّت حقانیّه‌مزه شو بولندیغم حالت ــ که حقیقتده بر جزئی تقصیر ایله جالب سخط رب العزتدر ــ ایراث خلل ایده‌بیلسین !

مراسلهٔ لطیفهٔ کرموریلرنده‌کی مقدّمات مبسوطه‌نك الجاسیله بویله بر خیالی تصوره، یعنی: شو مقالی تحریره بیله کوکلم راضی دکلدی،

چونکه انسان، قصد رؤیتله مرآته باقینجه کندی هیولاسندن غیری برشی کوره‌میه‌جکی اَجلای بدیهیّاتدن اولوب ایکیمزکده النده ایسه بویله بر تَجَنجل مُصَیقَل، موجود و همه آن، آنده صُوَر وتماثیل بدایع نکار امانی مشهوددر .

بو مشاهدات معنویّهء اثبات روابط قلبیّه‌یه بنده‌کزجه اعدل شهوددر ،

بناءً علیه بحث تَحَابّ ، علی وجه الاستجـاب ، قصر وایجاز ایله اولبابده خلاصهٔ کلام ، بو وجهله‌مسکی الختام قلندی . باقی ، اخوّت ومحبّت ، مستزاد ومستدام باد بالنّبیّ و آله الامجاد .

٣٠ تشرین اول ١٢٩٥

عریضه

جناب حقك مجرّد احیای دین ودولت ایچون بو امت مرحومهٔ محمدیه‌یه اك بیوك لطف واحسانی اولان ولی‌نعمت بی‌منتز امیرالمؤمنین خلیفهٔ رسول رب العالمین افندمز حضرتلرینك نام اقدس همایونلرینی الی الابد خیر دعا ایله یاد ایتدیرمکه بشقه‌جه بر وسیلهٔ جمیله اولمق اوزره حسب البشریّه استراحت بدنه مخصوص اولان اویقو زمانندن تصرّف صورتیله‌اختلاص ایدیلن اوقات‌چاکرانه‌می قرآن عظیم الشّانه ترکجه برتفسیر تحریرینه حصرایدرك، مقدّما سورهٔ کریمهٔ فاتحه‌تفسیری یازیلوب طبع ایدلدیکی کبی اخیراً سورهٔ شریفهٔ یوسف علیه السّلام ایله سورهٔ فرقانه، سورهٔ اهل أتی‌یه برر تفسیر تحریرینی جناب مُنزِل القرآن تیسیر بیورمش ایدی .

اوچ جزء اوزرینه مرتّب اولوب [احسن القَصَص] ناميله توسيم قلنسان سورهٔ يوسف عليه السلامك برنجی، ايكنجی جزءلری بوكره سايهٔ معارف سرمايهٔ حضرت خلافتپناهيده طبع وتمثيل اولنمش وجزء ثالثی ده دردست طبع بولنمش اولمغله شمديلك جزئين مطبوعينك ايكی نسخهٔ مجلدهسی بالواسطه حضور سامیٔ آصفانه‌لرينه تقديم قلندی .

بونلردن بر نسخه‌سی وساطت جليلهٔ دين پرورانه‌لريله بالعرض مشمول نظر كمالات اثر حضرت ظل اللهی بيوريلورسه شو اثر عاجزانه‌ملك اجر جزيل دنيويسنه نائليتله حقيقةً كامياب اولمش اولورم . ينه هر حالده امر وفرمان حضرت ولی الامركدر .

٢٥ ربيع الاول ١٣١٠

عريضه

حكومته متعلق ايشلرده دائما حسن خدمتلری ، دولت وممالكت حقنده مآثر صدق وحميتلری مشهود اولمقدن ناشی مكافات سنيه‌يه استحقاقلری دركار اولان بعض بندكانك اساميسنی مبين پوصله لفاً تقديم قلندی. بندكان مومی اليهمك اسملری بالاسنده اشارت اولنديغی وجهله تلطيف وتسريرلری انواع لطف واحسان بی پايانی، عموم تبعهٔ صادقه‌سی حقنده مبذول وَرايكان بيوريلان ولی نعمت بيمنتمز شوكتلو پادشاهمز افندمز حضرتلرينك علوّ شانِ مكارم نشانِ ملوكانه‌لری اقتضای عاليسندن اولمسنه نظراً مجرّد خاكپای معالی احتوای حضرت

ظل اللهی‌یه درکار اولان صدق وعبودیتلرینک ازدیادینی موجب اولمق اوزره اجرای ایجابی خصوصنه مساعدهٔ لطفعادهٔ جناب نظا - رتپناهیلرینك بی دریغ و سزاوار بیورلمسنی بالخاصه نیاز و استرحام ایلرم . باقی، هر حالده

١٧ کانون ثانی ٩٥

عریضه

مأمورین ولایت ایچنده خالصانه ومقدمانه ایفای حق وظیفه ایدنلرك شوق و غیرتلرینی تزیید ایچون مکافات سنیه‌یه مظهریتلرینه دلالت ایتمکی حسب الصداقه بر دین واجب الاده حکمنده بیلدیکمدن وایکی آیدن بریدر رفاقت چاکرانه‌مله ملحقات ولایتی طولاشه‌رق کرك کندی امور مأموره‌لرینه متفرع خصوصاتك حسن تمشیتی، کرك یکرمی سنه‌یه قریب زماندن بری کورلمیان محاسبات مالیه‌نك تدقیق و رؤیتیله محللرنجه عادتا متعسر الحصول عد ایدیلان بوبجه حقوق مشروعهٔ خزینه‌نك کمال یسر وسهولتله یرلو یرندن تحصیلی کبی ایشلرجه همت حمیتکارانه و خدمات حسنه‌لری مشهود اولان ولایت اعشار مفتشی رتبهٔ ثانیه اصحابندن عزتلو مختاری افندی ایله‌ولایت تحریراملاك ممیزی مدرسیندن مکرمتلو سلیمان رشدی افندی بنده‌لرینی صحیحاً او مکافاته لایق کوردیکمدن سایهٔ فیضوایهٔ حضرت پادشاهیده بونلردخی ولی نعمت بی منتز افندمزك چراغ مخصوصلری عدادنده بولنمق اوزره احمدمختار افندینك رتبه‌سنك متمایزلغه ترفیعی وسلیمان رشدی افندینك دخی رتبهٔ علمیه‌سنی ملکیه‌یه تحویل ایله عهده‌سنه رتبهٔ ثانیه صنف ثانیسنك

توجیهی خصوصنه استحصال مساعدهٔ سنیه‌یه عنایت جلیلهٔ اهلپروریٔ داور اعظمیلرینك شایان وسزاوار بیورلمسنی نیاز و استرحامه اجتسار ایلرم . باقی . . .
٢٩ تشرین اول ٩٥

مکتوب

اضطراب حالکزی مصوّر اولان ٢٠ تموز ٣٠٥ تاریخلی تحریرات علیه‌لرینی آلمازدن اول ، درسعادتدن عودت ایدن ... افندی برادرمزك ویرمش اولدیغی معلومات ، خیرخواه قدیمکزی دوچار انواع کدورات ایتمش ایدی . «هر ایشك باشی صاغلقدر» مثل مشهورینی تخطر ایدرك تسلیت بخش خاطر اولملی ، جناب حقدن دائما صحّت وعافیت طلبنده بولنملی یز .

ذات سعادتلری ، هنوز متقاعد اوله‌جق چاغه رسیده اولمامشسکز . دولت ومملکته دها پك چوق خدمت ایده‌جك بر سن و سالده بولنیورسکز . مع مافیه اقدم مطالب اولان کوکل راحتنی متقاعد اولمقده بوله‌جغکزی جزم ایتمش ایسه‌کز ، بو خیرلی تشبثکزی تعقیب ایدیکز . شو قدرکه اصلا اندیشه و مراق ایتمیوب دائما کوکلکزی معتاد قدیمکز وجهله شن طوتکز .

آطنه‌نك صیجاقلرینی صوریبورسکز ؛ حقیقت جای سؤالدر ! یالکز شو راسی بزم ایچون مدار تسلیتدرکه آطنه‌نك اکرچه صیجاقلری تحمل‌کداز در ؛ فقط عقربلری همان یوق دنیله‌جك قدر آزدر ! الباقی هو الله .

مکتوب

نجنده قائن پدرمزك و دها صکره سزك بقای توجه و محبتکزی مشعر اولان ایکی قصعه مکتوبی آلوب لذتله مطالعه ایلدم . حقوقه اولان رعایتکزی ودوستلقده ثبات کبی انسانیتکزی کوردکجه حقکزده حرمت ومحبتم افزون اولمق طبیعیدر. سزك کبی محاسن شناس، اصحاب حمیتك وجودی هریرده عزیز ونادردر . ایشته مجرب و معلومکز اولان بونجه مشغل عظیمم آره‌سنده بویله هر مکتوبکزه جواب یازمق کبی بر غیرت موالات پروراندده بولنمقلغم دخی محض بو تجربهٔ رضیه‌کزی کمال تقدیردن ایلری کلیور . قائن پدرکزه‌ده بورالرینی تفهیم ایله برابر سلام مخصوصمزك تبلیغی مرجودر .

ایکیکزك‌ده عیدکز سعید، عمرکز مدید اولسون اوغلم !

مکتوب

کلمات طیبه‌کزله جسم علیله افاضهٔ روح ثانی بیوردیغکزه‌می ، یوقسه [سر قرآن]ی تقریض ایله ایفای حرمت سبع المثانی بیوردیغکزه‌می؟ الحاصل شو بنی منتدار ایدن الطاف علیه‌کزدن اوّل باوّل هانکیسنه شکر کذار اوله‌جغمی تعیننده متحیرم. ایشته او بدایع مشحون، نامهٔ کرامیلری بنده‌کزی بویله وله وحیرت ایچنده براقمشدر !

جلب فیض وفتوح حضرت سبوح امیدیله یازدیغم رسالهٔ روح دخی تعلق نظر کمالات اثرلریله شرفیاب اولمغه کیدیور !

[سر قرآن]ك دردست طبع وتمثيل اولان جزء ثانيسى ده ، ثالثى ده، اخيراً يازديغم [آراء الملل]ى ده ان شاء الله قريباً تقديم ايله كسب شرف ايلرم.

ذائقهٔ جان، مخاطبات اديبانه‌لرينك مشتاقى، وجدان وجنان ايسه حسرتكش تلاقى‌در . مع‌مافيه خيال بى‌مثالكز بزم الستدن برى ديدهٔ تَرده منطبع وباقى‌در .

مكتوب

رتبهٔ متيمنهٔ جديده‌لرندن طولايى اخر صدينكزجه حاصل اولان مسرت، پك بديهى وطبيعى برحالت اولديغندن آنى عرض وبيانه تصدى يالكز تصديعى مؤدى اوله‌بيلير . تبريك وتهنيته گلنجه بنده‌كز او وظيفهٔ متحتمه‌يى ايفا ايچون‌ده رونق وبهجتى بوندن چوق زياده ديكر بر زمان مسعوك حلولنه ترقب وانتظار ايده‌كلديكم جهتله او امنيهٔ سنيه‌نك حصولنه، و وقت منتظرك حلولنه مقدمهٔ نتيجة الخير اولان بوتوجيه وجيهى فقط تجديد روابط اختصاص، واستزادهٔ توجه ومحبت حقانيه‌لريچون عرض مراسم اخلاصه نعم الوسيله اتخاذ ايله بالاستبشار اشبو ورقپارهٔ ناچيزى ترقيم وتقديمه اجتسار ايلدم.

باقى بويله بر طرز لاابالیانه‌ده ادارهٔ مقاله باعث جرأت اولان اخوت ومحبتكزك دوام وازديادندن بشقه امل و آرزوى عاجزانه‌م اولمامغله اولبابده

٢٠ تشرين اول ٩٥

عریضه

اخلاق فاضله‌نك متممی دینمكه شایان اولان داشكارلق خصلت مقبوله‌سیله‌ده اتصاف دولتلرینه بیوك بردلیل وبندهٔ مستدیملرینی باعث اعزاز وتبجیل اولان ٢٤ شوال ٩٦ تاریخلی كرمنامهٔ نامیٔ كرامیلری هامه پیرای تعظیم وموجب من وفخر عظیم اولدی.

ذات دولتلری كبی بروجود كاملك مخاطبات علیهٔ ادیبانه وملاطفات بهیهٔ بنده پرورانه‌سنی استجلاب ایده‌جك هردرلو وسائلدن استفاده‌یه چالشمق بنده‌كزجه عادتا مجبوری اولدیغیچون كرمنامهٔ دولتلرنده مبحوث عنه اولان مسئلهٔ توسط، فائده‌سی ینه بنده‌كزه عائد بروظیفهٔ متممه حكمنده بولنمقدن ناشی تشكّره دكل، تذكره بیله دكمز طبیعی برحال، ودوام حسن نظر كریم رحیمانه‌لری اخص مآرب مافی البال اولمغله اولبابده

٢٠ تشرین اول ٩٥

عریضه

نام اقدس همایون حضرت خلافتپناهی‌یی الی الابد زیور السنهٔ تبجیل وتقدیس ایده‌جك مآثر بدیعهٔ جلیله‌دن اوله‌رق بجنده عملیات وتحكیماتنك ختامیله رسم كشادی اجرا قلنان حِلّه قنالنك وتفرعاتنك مخصوصاً فوطوغرافله آلدیریلان متعدد رسملری، هانكی نقطه‌لری ارائه ایلدكارینی مبین یاپیلان اوفاق برخریطه، مشمعه‌یه ساریلی اولدیغی حالده پوسته‌یه تودیعاً پیشكاه سامیٔ نظارتپناهیلرینه تقدیم قلندی.

ولى نعمت بى منتّمز، نفائسپرور ومراحمكستر افندمز حضرتلرینك بدایع موفّقیات وجمله مبرّات سنیّهٔ شاهانه‌لرندن اولدیغیچون مناسب كوریلورسه مشمول لحاظهٔ حكمت افاضهٔ جناب خلافتپناهیلرى بیورلمق اوزره عرض عتبهٔ علیا بیورلمسى وبوعملیات نافعه وجسیمه‌ده حسن خدمتلرى سبق ایدن، ملفوف پوصله‌ده محرّر الاسامى بندكان صداقت نشانك اسملرى بالاسندن اشارت ایدیلن رتبه ونشانلرله تلطیفى خصوصنه ارادهٔ مكارم افادهٔ حضرت ظل‌اللهینك استحصالنه‌ده مساعدهٔ سامیهٔ آصفانه‌لرینك بى‌دریغ طوتلمسى صورت مخصوصه‌ده نیاز واسترحام اولنور، باقى..

مكتوب

مفتون اهلیّت واستقامت اولدیغى ذات دولتلرینى سومكله اثبات وبوسوگى ایله عالم انسانیّتده قارشى اعلان مباهات ایدن عبدراقم الحروفك طریق اخلاصدن انحرافنه امكان، تصوّر بیوریلورسه حقیقةً الك شامل معناسیله تأسّف ایدرم.

تعارف ازلى مقتضاسى اولان شو محبت خالصه‌یى لوح اعجازنماى دلدن سیلمكه پنجهٔ سحتكیر ملك الموت بیله مقتدر اوله‌ماز. اوبر بركذار لاهوتیدركه هوّیتم باقى اولدقجه ثابت وپایدار اولسه گركدر.

شوراسنى‌ده علاوهٔ مقال ایتمه‌یى وجیبه‌دن عد ایلدم كه شمدى‌یه قدر نائلیتیله مفتخر اولدیغم عنایتنامه‌لرینك هیچ برى جوابسز براغلمامش،

هر بری شرفوارد اولدقجه کوزم، کوکلم نورسرور ایله طولارق وَاو نور سرور، مداد مشکین فامه انقلاب ایله درحال میزاب خامه‌دن ساحهٔ قرطاس بیانه دوکوله‌رك عرض ماجرایی دل زاره ترجمان اولمغه کیتمش‌در.

امّا بعض عوائق سببیله عریضه‌لرم حائز عزّ وصول اوله‌مامش ایسه آنك‌ده مسئولیّتی البتّه بنده‌کزه عائد دکلدر.

هرحالده صدق واخلاص عاجزانه‌ملك الی‌الابد تغیّر ناپذیر اولدیغنه امنیّت واعتماد بیورلمسنی رجا ایدرم، باقی..

مکتوب

رُوح البیانی رَوحبخش دل وجان اولان نامهٔ بلاغت نشان فضائلپناهیلری مااُشکاهِ نکاهِ ایقان اولدی.

بصر حِسّی، هنوز مشاهدهٔ جمال جمیل بی‌مثیللریله منوّر اوله‌مامش ایسه‌ده بصر بصیرت، بزم اَلَستدن بری سُلافَة الصّهبای اُنس وشهود ایله مَستدر،

جناب حق، راحت ابدان ایچون انسانه تخصیص واحسان بیوردیغی اویقو زماننده تصرّف صورتیله خدمت مقدّسهٔ حضرت قرآنه‌ده اختلاس وقت ایدن برعبدعاجزك سعیی، نزدناقدنظران اولی الابصارده مظهر تقدیر اولدیغنی شو مکتوب مرغوب دولتلری تبشیر ایتمکله سجده برشکرِ یزدان اولدم.

ان شاء الله عهد اقدس همایون حضرت عبد الحمید خان غازیده دستیاری همت معنویهٔ دین پروراهلریله سراسر حضرت قرآنك بو طرزده بر تفسیر تحریریله ترکی زبان اولان اخوان دینه بریادکار عظمی اهداسیچون جناب منزل القرآندن امیدوار عون وتوفیقم. باقی: حسن نظر کمالات پروریلرینك حق عاجزانه‌مده بقای فیض انعطافی اخص آمال اولمغله اولبابده .

من والی ولایة بغداد المنصوب من قبل ظل الله علی العباد خادم امیر المؤمنین خلد الله خلافته وادام لنا عنایتـه ورعایته الی الشیخ النبیل ابن راکان عجل رئیس الدهامشة الذی سهام حزمه غیر طائشه من عشیرة عنزه

الحمد لله الذی جعل آدم خلیفة فی الارض والصلوة علی نبیه المبعوث الی کافة النـاس المنتشرین فی هذه السـاحة الغبراء بالطول والعرض والسلام علی اله الاطهار واصحابه الاخیار .

اما بعد فلما تبین عنـدی مافعل بابیك المرحوم الذی قتل وهو مظلوم قلت انا لله ان هذا من عمل الشیطان. فسیحل علی فاعل هذه الفعلة المنکرة غضب الرحمن فانه تعـالی قال فی محکم کتـابه وعزیز خطابه ومن یقتل مؤمنا متعمدا فجزاؤه جهنم خالدا فیها وغضب الله علیه ولعنه واعدّ له عذابا عظیما

و بعد ماجری ماجری بینکم ثبت عندی بالتحقیق ان الدهامشة

وهم خير فريق لايمكن بعد هذاان يرحل منهم احدا و ينزل تحت امر من كان رئيساً لكم من قبل فالتمستك فجئت طايعا ولامتثال امرنا مسارعاً . فوجدتك حريّا بالرّياسة عارفا بامور السياسة فنظرتك بنظر الرّأفة والعناية وارسلتك الى مركز الولاية . فواجهت فيه اركانها وشافهت اعيانها فرجعت الىّ بكتاب ينبىء عن القرار الذى تقرر بعدما جرت المذاكرة والمشاورة حسبما يقتضيه القانون بمجلس الادارة وهو مرجع امور الولاية بانه اجتمع رأى اهل المشورة على اقامتك مقام ابيك و توليتك امر عشيرتك و اقربيك وانت اعطيت المواثيق بانك تؤدى كل عام فى شهر ايلول الى الخزانة الجليلة ستين الف غرش صاغ عوض ماكان يؤخذ من عشيرتكم ايام رياسة فهد بن هذال فها اناذا امضيت ذلك القرار وتلك الكتابة لما رأيت فى سيماء وجهك من اثر النجابة ولاشك انك الذى استجار بالحكومة السنية فاجارته وبسيف حمايتها حمته بعدما كان ابن عمك قدجار عليك ووجه سهام بغضائه اليك .

فاوصيك ان لاتنقض العهد ولاتتبع غير سبيل الرشد كما هو الظن بك والمتوسّم من حسبك ونسبك فان استقمت كما امرت تنال البر وترتع وتسترتع تحت ظل حماية السلطان فى البرّ وان بدلت وغيرت سيرة الامراء المطيعين لامور المؤمنين واتبعت سبيل المفسدين فاذن انت لست بحر وحرى ان ينزل بك منا الضر ان الينا ايابك ثم ان علينا حسابك .

ثم اعلم يا اخا العرب انك وان ليت امر عشيرتك على وفق القوانين النظامية لكنك لست عليهم بمسيطر بل انك راع ومسؤول عن الرعية

فارفق بها واتق الله البصير السميع وامنع عشيرتك عن الاغارة حينما تستطيع فان من حوالكم من الاعراب اخوانكم فلا تقطعوا الرحم الموصول لديكم وان حدثت بينكم حادثة فاصلحوا بين اخويكم لان المؤمنين اخوة فلتأخذك عليهم الغيرة والنخوة كما قال الله سبحانه (وان طائفتان من المؤمنين اقتتلوا فاصلحوا بينهما) كما امرنا الله به واياك وحماية الاشياء المحرمة واحذرك وقومك عن قتل النفوس المحترمة . لقوله جل شانه فى كتابه العزيز (ولاتقتلوا النفس التى حرم الله الا بالحق) وقوله عز من قائل (من قتل نفسا بغير نفس او فساد فى الارض فكانما قتل الناس جميعاً ومن احياها فكانما احيي الناس جميعاً) فاختر ما شئت من القتل والاحياء وعذاب الله اوالجزآء

وما اظنك ايها الرجل البصير والحازم الخبير تؤثر القتل على الحيوة والجحيم على نعيم الجنات وتخلقوا باخلاق اولياء الله الكرام واقتفوا اثار النبى والصحابة عليه وعليهم السلام وكونوا اشداء على الكفار رحمآء بينكم ولاتنازعوا فتفشلوا وتذهب ريحكم ولازموا طاعة السلطان لانه ظل الله فى الارض والطاعة له فى رقابكم فرض كما قال الله تعالى (اطيعوا الله واطيعوا الرسول واولى الامر منكم)

فعليك وعلى عشيرتك بالسمع والطاعة فان فى طاعتكم لامير المؤمنين سعادة الدارين وسارعوا الى الخيرات واجتنبوا الفواحش ماظهر منها ومابطن وادوا فرائض الله سيما الصلوات لان الصلوة تنهى عن الفحشاء ولاتهملوا اداء مافرض عليكم وتمهدتم من سوء الوهى فانه زكوة مالكم

التی امرنا الله باداٸها کل سنة الی بیت مال المسلمین فان تفعل ماوصیناك به من امرالله وامر نبیه وامر السلطان تفوز فوزاً عظیماً والعاقبة للمتقین لازلتم فی امان بظل السلطان مستظلین ادام الله دولته واعلی کلمته الی یوم الدین .

مکتوب

اعزّ الله السید الجلیل النبیه النبیل ؛ لقد زبّر وافاد وحرّر واجاد، بألفاظٍ رائقةٍ معانیها فائقةٍ مبانیها، وأتی بکتابٍ وای کتابٍ عنوانه منبیٌٔ عن شأن کاتبه بأنّه ممن اوتی جوامع الکلم وفصل الخطاب . شرح الله صدره للاسلام فجاء بعونه تعالی بانوارٍ ساطعةٍ برهانها، مفیضاً فیض الاشراق علی قلوب الاصحاب بلبّ اللباب ، من فنون الحکم والآداب التی خصت بهاذاته الشریفة من بین الاتراب، فوعزّة العلم وحرمة الادب . انّه لحقیق بأن یقال فیه : «هذا افصح العرب وهو حری ّبلوغ الارب فی البلاغة بفضل الرّب» حارت العقول فی فیفاء فیحاء مضامینه ونکاته. فلو قیل فی شأنه انه نبیّ الایجاز، لکنت اوّل مصدّقٍ به لانّ کتابه هذا احدی معجزاته. فها انا اقسم بالله وآیاته ، انی لما امعنت النظر فی لطائف مطویّاته ، فهمت ما فهمت من دلائل اعجاز بیناته ، وکلما سبحت عینای فی تیار کراماته ، لازلت مستغرقاً بأنوار المسار من سبحات لطفه والتفاته . هذا

وانا الفقیر اوّل من آمن بفضله واقرّ بکماله، ونال مانال من عمیم

افضاله . حفظه الله مع اخيه وآله من صروف الدهور . ماذار القمر المنير فى بروجـه وطلعت البدور فى السّماء وطوّل الله عمرهم ورفع قدرهم بالنبيّ وآله . واقدم واوفى واجبات التحية والتسليم الى ذاك الاخ الكريم خلاصة سـلالة القادرية الحسينية وغصن رطيب الدوحة العلوية. والسلام عليكم اهل البيت حرّر فى اليوم السابع من رمضان لسنة ١٣٠٧ .

تحريرات

بعداداء ماوجب اقول الحق ولاعجب كيف يقوم ازور اركا الوزرآء وانت يازورآء منذ خلقت لازلت زورآء وكيف يمكن تأليف قلوب شتى للامرآء وعين اعيانك منذ انفتحت لازلت عورآء لابل يمكن بتوفيق موفق الامور وبمدد من كان مداد اقلامه مركبا من سواد عيون الحور

نعم ومن مداد اقلامه بذلك التركيب العجيب مركب لاشك ان سحر كلامه يسخر فى هذه البسيطة الغبرآء افئدة كل بسيط ومركب . بديع الجمال رفيع الكمال لذى وسع كرسى قلبه الشريف سموات العلى فورب الذى كان عرشه على المآء انه هو الاسيد سادات النقبآء حضرة الفاضل السمح النبيل النبيه ابوالهدى واحد كمل ورثة الانبيآء ووارث فتاة المكارم والفضائل والعلا من آبائه البررة الكرام النجبآء

واين هذا واجلاف العربان فوحق القرأن لوصحبه سحبان وائل لبقى عنـده متحيراً اعيى من باقل ولورآه حسان لاستحسـنه احسن الاستحسان «واجل»

[وكيف ينكر فضل بعد ماشهدت ، آى الكتاب به والعقل والاثر]
اليس قال الله تعالى فى كتابه العزيز « وانك لعلى خلق عظيم »
ومن المخاطب بهذا الخطاب الكريم اليس جد ذلك الرّجل العظيم واليس
قال النبي عليه وعلى آله السلام (انا سيد ولد آدم) ومن حاز هذا السودد
بالارث والاستحقاق سواه والحق كما قلت مرتجلاً فى وصفه وثناه :

شعر

علا فوق العلى مجداً وقدراً ادام الله مولانا علاه
فهيم يفهم الاسرار طرّاً عليم فاق علماً من سواه
بفيه منهل عذب فرات من استمع الحديث كذا رواه
هو الغوث الغياث اوان جدب يغاث الناس فيه من نداه
توارت بالسحاب غداة يوم كان الشمس تخجل من سناه

فها انا اشرع فى جواب كتابه المنيف جليل الشان ، عظيم البرهان ،
الناطق بالحق والصواب، وكل ماحواه عين الحكمة وفصل الخطاب

الحمد لله الذى من على باماله قلبٍ سليمٍ الىّ هو اصفى من الياقوت
وزيّن لسانى وجنانى بدرر جميل ذكره وذكره وجعله لى غداء الرّوح
والقوت والصلوة والسلام على علة الوجود وخلاصة الموجود صاحب
الحوض المورود والكتاب الموقوت

اما بعد، فقد يعرض المحب الى حبيبه وحبة قلبه انه لافخر افخر
من فخرٍ يناله المخاطب بعزّ خطابكم اللطيف اهل البيت ، بان تتفضلوا
وتأمروا على من يحتاج الى نصحكم الشريف بكيت وكيت .

نعم جاء فی الاثر (ان الدین النصیحة) ولایعرض عنها سوی الضالّ نعوذبالله من سوء الحال فالمرجو من الله العلیّ المتعال ، ان یوفقنی لحسن الامتثال، فیما امر تمونی فی الحال والاستقبال.

واما آل الآلوسی فوالله هم خیر الآل، امر الفضل والتقی فی الزّور آء من قبل ومن بعد الیهم قد آل. لاسیما انّهم من محبیکم ومنتخبیکم فلولا لهم غیر هذه الفضیلة لکفتهم، وبهذه الوسیلة الاثیلة لاشك ان ولاة الامر لا کتنفتهم. وکفی بهذا الافصاح تأمیناً لصحابتی ایّاهم، مادمت متشرفاً بلقیاهم، احیاهم الله وحیاهم .

ایها القلم الی متی السجود فی محراب بساط القرطاس، قبالة قبلة العلماء وخیر الناس، ارفع رأسك وقم واحمد الذی شرّفك بتحریر جوابٍ شافٍ کافٍ ، لذلك الفهّامة الالمعیّ منیع الجناب عن زلل مثلك عافٍ واوجز کلّ الایجاز، واحترز من الاطناب لانّه غیر مجاز . والتطویل ، لاینبغی لدی الحبر الجلیل واکتف بالقلیل. کما قدقیل: « خیر الکلام ماقلّ ودلّ » وبه الکفایة سلام علیکم اهل البیت .

تحریرات

الحمدلله الذی شرفنی بوصول کتاب ایّ کتاب ، و اعزنی ببدیع خطاب مستطاب، فوربّ نوح ان سطوره کانها امواج فوق امواج، او کنجوم سماء لها افکارکم السامیة ابراج، او نسیم قبول حمل متن مهبه غالیات اللطائم، اوفرائد درر قذفها یم الفضل من بحر علمکم المتلاطم،

فحسبنى الناظر لما تناولته مغشيا علىّ، لا بل ظن انى غريق به من شدة اشتياقى حين تلقيته بيدىّ فوالذى ارسل رسوله بالهدى ودين الحق، لا ننطق عن الهوى وقولنا الصدق، ان هذا الا كتاب كريم، اتى من سيد كريم، كيف لا وقد اعرب عن خالص المحبة والوداد، وكامل الالفة والاتحاد، فاقر الناظر، وسر الخاطر، واطرب قلبا لا يزال يشتاق لجمال كمالكم، فها هو المرآت المنطبع بها جميل جمالكم، حارت العقول بما فيها حين غدى طرفى اليها ناظر، مشاهدا بها غصن دوحة مجدكم الناضر، مع انه لا يرى فيها سوى الصور والاشباح، لكن الارواح لشدة غرامها اليها ترتاح، فانى لى اذا تشرفت بلقياكم، ابقاكم الله وحياكم، ومنّ على الواله المشتاق بنظرة محياكم،

هذا وانى قد تأملت فى الفضائل التى خصها الله بذاتكم الشريفة، انها وان كانت عزيزة فرأيتها على سائر الفضائل منيفة، وهى فيكم غريزية جبلية، وفرعية فى سواكم وفيكم اصلية، وماحصلت الا ببركة القرب وشرف الجوار، من سيدنا حضرت حيدر الكرار، وصهر النبى المختار، والقاصم فقار الكفرة بسيفه ذى الفقار، رزقنا الله شفاعته وشفاعة اولاده الطيبين الاطهار، واسعدنا بمشاهدة مشهد ذلك الامام الاطهر، واحلنى بفناء محل مرقده الازهر، وآنسنى بلقاء مواليه لا المغالين فيه، المفاوضة بطيب الاحاديث مع مجاوريه، لكى افوز فوزا عظيما واعده مغنما جسيما والحمد لله رب العالمين

مكتوب

الحمدلله الذى اعز راقم الحروف بعزخطابكم الشريف حيث اراح قلبه المستهام، وازاح عنه علل الحسرات والاسقام، حفظالله سبحانه بدر فضائلكم من الخسوف وحمى شمس افضالكم من ان يعتريها الكسوف.

اما بعدفلما تزينت حدقة الناظر، بشرف تلاوة ذلك الكتاب الباهر، الوارد من همام كريم، جناب الشيخ الاجل الواجب التبجيل والتكريم، عطف طرفه نحو سواده، فكحل جفنه باثمد مداده، فاشرق منه نوراً يتلألأ تلألأ الهدى، على من استهدى، فكأنّ هذه السطور، ارتسمت من سواد عين الحور، حاكية بانتظامها قلادة النور فى النحور فسارعت قدماه فى المسعى واحسن الله مسعاها، واقتبس منه قبساً يضاهى فى اشراقه الشمس وضحيها. «ان هو الا نور على نور يهدى الله لنوره من يشاء»

هذا واتّما مالامر بسرعة انفاذه واكد، فامر يسير ليس له الرد، ولكن لو علم الموصى مافعل الموصى له بشيمة الوصى فى الغرى من تقصير فى التحقيق، لما رأه للوصية بحقيق، ومع ذلك انا باذل جهدى فى انفاذ ذاك الامر المطاع، اللازم الاتباع، دمتم سالمين مستريحين فى اطيب زمان واحسن مكان.

تحريرات

اخص بمزيد السلام، يا من بفضائله فاق الانام، كتابك الذى فزت بمطالعته معرب عما كان عندى معجماً بعد تلاوته من غزارة علمك وكمالك، لاسيما من فصاحة مقالك فالآن حصحص الحق، وتقيد ماهو المطلق، لورأى

نترك البديع الهمدانى، لخجل من مقاماته وقال للحريرى ياجامع اشتات البديع والمعانى، ازاعم انت بانك المفرد فى جمع ماتشتت من كلام العرب وليس لك مدانى؛ لاوحق البيان، ان هذا الرجل العظيم الشان، كاترى أتى كل ماأتى فى كتابه هذا باحسن تبيان، حيث تعجز عن اتيان مثله البلغآء ولو كانوا فى الفصاحة امثال سحبان وانجال يعرب بن قحطان. هذا هو الحق وان كنت عاجزا عن تقرير مزاياه، بل عن ادراك معناه، لسبق العجمة فى لسانى فاعذرنى ايها السيد الالمعى، واقنع فى تقريظ كلامك بما معى.

واما ماقلدت به جيد تفسير سر الفرقان من اللؤلؤ المنثور فبالنسبة الى المفسر لا المفسر لحرى بان يكتب بمآء الذهب اوبالنور، على صفحات الحور، وانا قاصر عن اداء شكره الواجب الادآء، فلذلك اقتصرت بهذا الدعآء، احلك الله اجلات العلم، وحزت رتبتى الفضل والحلم هذا.

ورجائى منك يا قرة عينى ان كان عندك شرح عقائد النسفى للسعد فارسله الىّ مع حاشية الخيالى، حتى بمراجعتى اليهما يتقوى مافى خيالى، وانا معيدهما مع من اتى بهما فورا. حفظكم الله اهل الحلة من ان اصبح ماؤكم غورا والسلام.

تحريرات

اعزّ الله الفاضل النبيل النبيه، حيث تلطف على محبه واخيه، بارسال رسالة منبئة عن كامل المحبة وخالص الوداد، مؤكدة بالوفاق والاتحاد، وانا لاازال شاكرا لتلك الهمة العالية الى يوم التناد. مما جرى به

يراعكم و ذكرتموه، والى نحونا ارسلتموه. من الحادثة الواقعة يوم عاشوراء، بالغرّى على ساكنه افضل الثنآء. فوالله لما رمقتها المحاجر، واطلعت عليها النواظر، كادالعقل يطير، وتطيش الحواس فلا ادرى الى اين تصير وسيرى المعتدى شدتى وباسى، وستجول فى ميدان العدالة افراسى، ونحن امس قبل غروب الشمس حرّرنا لصاحب العادة جلال پاشا متصرف كربلا بان يرتب لجنة من ذى العقول، و صحاب الرأى الذى لهم الى المطالب وصول، لتحقيق هذاالامر الخطير، وجبر الكسير. وانتم انشآءالله آمنون مطمئنون؛ وسيعلم الذين ظلموا اىّ منقلب ينقلبون.

واعلموا انّ سوط الدّولة العلية معدّ لمجازات المجرمين لا برحتم مستظلين بظل اميرالمؤمنين هذا وسلامى على العلمآء والسادات النقيبين بالغرىّ الناظرين، ماتفعل الحكومة فى الظالمين، ومايلزم انا من جزآء المعتدين وسيجزى كل امرئ بما عمل، ونداوى بكأس العقوبة علة من جهل، وليكن هذاالكتاب جوابالجنابك لعلئ ولاخينا الشيخ على افندى واقتصرت على الميسور لقلة البضاعة، فى مثل هذه الصناعة. وافرط الاسف ومزيد الحجاب، من وقوع هذه الحادثة ايام ولايتى فى مرقد ابى تراب ودمتم سالمين.

تحريرات

لما تشرفت بوصول كتاب الحضرة العلية العلوية، وطراز العصابة الفاطمية، وامتلأ قلبى بالانوار السنية الحسنية والحسينية. فاعترتنى الرأفة

بما حكيتم من تأوّة المرأة العلوية. وعلى نجلها النجيب المستحق للتربية والتأديب، على مافرط منه فى حق خاله العالم الجليل الاريب.

وكأنّى بكم تعلمون قد انهيت من قبل بما امرتم به. واشرتم اليه، فاصدرت امرا بتخلية سبيله، بشرط ان يوثق الحكومة بارائة كفيله، يتعهد بحسن ادبه مع خاله فى استقباله وحاله. واعطيت ذلك الامر الى السيد الاعز كيلانى زاده عبدالرحمن افندى يواصله اليكم ويقدّمه لديكم هذا ولايخفى على جناب المستطاب انه من كان ولىّ الامر يراعى حقوق الام والابن والخال، متساويا على مقتضى الحال، فيفعل بما يجب و تقتضيه الحكمة، فيما فيه صلاح الامة فانى للمصلحة هكذا رأيت، فآمل ان لاعاب من قبل هذا على مافعلت، والسلام عليكم اهل البيت.

تحريرات

لله درّك ايها الفاضل الذى امتلأ صدره الرحيب من الفاضل والادب، فتفجرت على لسانه ينابيع الحكم، والكامل الذى حاز من الفضائل مايوجب العجب. فلذا فاق اقرانه وتقدم، فاقد ابهرنى تحريرك المنتظمة سطوره من فرائد عقود نحور الحور، وحيرنى تقريرك الذى ترك بفصاحته سحبان وائل فى دثور، فوالذى انزل نون و لقلم وما يسطرون، ان كتابك هذا لحرىّ ان يجعل رقية سليم، وتميمة فطيم. ولابدع فانت سمى الحيدر الكرار، والمقتبس من علوم ذلك الامام الذى لم ترمثله فى العلم عين الليل والنهار.

وكتاب مقاتل الطالبيين الذى تفضلتم بارساله قدوقع موقع القبول

واستوجب ممنونیتی قدر تفصیله واجماله فلازالتم للمکارم اهلا، وللفضل والفضائل محلا، والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته .

تحریرات

حسبکم قرابة المصطفی فخرا فهو خیر وصف جلیل، یغنیکم عن کلّ وصف جمیل، ولذلك اقتصرت علی افادة المرام فاقول ایّها الامام الهمام ان من المعلوم انّ امورنا مربوطة بحبل القانون فالجانی ما یراه القانون انّه جان، وان زعم الناس کال نجاته، والناجی ما برّأه القانون وان تکلم الخلق فی فساده وسیئاته، هذا والذی تکرهون لقائه وتمنون وجوده فی بلدکم بل تحبون فنائه قد برّأه القانون مما نسب الیه، وصار ذلك سبباً لردّ ما تکلم علیه، ولم تروجها للسؤال والجواب، فضلا عن التنکیل والعقاب ومن برّأه القانون دام علی عمله وآمن فی حله ومرتحله ووالی الولایة وان تولّی امر العموم لکن لیس له التصرف فی الامور القانونیة بل علیه ان یمضی القرار الصادر من مرجعه ومعتمده، وان کان خلاف معتقده، ومع ذلك فلمزید ما لی معکم من الخلوص، سئلت المتصرف عن هذا الخصوص، فان اجاب بما یمکن معه التعدیل ویهدیه الی سواء السبیل امضیت ذلك الامر، ورفعت عنکم وعنه الضرّ هذا منتهی جهدی رعایة لکم وللدین واخر دعوانا ان الحمد لله ربّ العالمین والسلام علیکم اهل البیت.

بغداد نطقنك ترجمه‌سیدرکه بالاده بیان اولندیغی وجهله اطنه علماسندن قزاز زاده فضیلتلو الحاج محمد نوری افندی طرفندن زوراء غزته‌سنه ارسال واهدا بیورلمشدی .

ايها السادات. ابشروا بمعظم الفوز والسعادات. لقد بسط الله عليكم ايدى نعمه. ونشر عليكم صحائف منه وكرمه. وشرفكم بمتابعة السلطان الجليل. واظلكم بظله الظليل. وامدكم بعوارف عدله واحسانه فجعلكم اخياراً. ونظمكم فى سلك عبيده فتركم احراراً.

ملك يدين بسنة و شريعة　　ورع يفوق على الملوك جليل
فهو الذى عم البرايا عدله　　ان الزمان بمثله لبخيل

فاشكروا الله على ما اعطاكم. وهداكم و وقاكم. واشكروه على ما انعم عليكم ظلا ممدودا. وخصكم بجلائل الطافه فصرتم للخلائق محسوداً.

ملك يلوذ اليه كل خليقة　　هادٍ الى سبل الرشاد دليل
فمن اقتدى بهداه فهو سابق　　بصلاح دينٍ و الصلاح جميل

فاسعوا الى طاعته وانيبوا. واصغوا الى اوامره واجيبوا فعليكم متابعة الامر قال الله تعالى [اطيعوا الله واطيعوا الرسول واولى الامر] فطوبى لمن نال هذا الفلاح والصلاح. ورقى مراقى ذلك الفوز والنجاح

ايها السادات اعلموا ان السلطان الاعظم وخليفة رسول الله على العالم. صاحب النجدة والجلالة ووارث السلطنة العظمى لا عن كلالة. لحظنى بعين عنايته ومد على ظل رعايته. ورفع قدرى وشرح صدرى وميزنى باجل الخلائق. وقلدنى صارم ولاية العراق. وهو اعظم الولايات موضعا. واصحها موقعاً. وادقها سياسةً. واشقها رياسةً. واعلاها منارا واوضحها شعاراً. واحسنها ارضا. واتمها طولا وعرضا. وما انا وعروج هذه السماء وانا الحضيض من السماك الاعزل الاسمى. ولكن الكبير نظره يجعل.

اللجين تبرا، والعقيق درا، فها انا اقيم بواجب الوظائف تصديقاً لظنه، واريد التوفيق لادامة لطفه ومنه،

اعلموا ان الوالى لاعباء الرعية حامل وهى حمل عظيم تثقل الكاهل، والولاية امانة، مكفولة بالحفظ والصيانة، ومن شعباتها دفع المظالم وجلب المغانم وتعمير البلاد، وترفيه العباد، فهذه قباب عالية ذات ابواب، تنقطع قبل نيلها الاسباب، ومراحل كثيرة نائية الاقطار، تنقضى دون وصولها حبال الاعمار، فلئن استعنا بحول الله وقوته، وتوسلنا برسول الله وعترته واطعنا سلطاننا، وشنفنا باوامره اذاننا. واعتصمنا بالشرع المبين، والحبل المتين. وقومنا نياتنا، واخلصنا طياتنا. فعسى الله ان يرفع عنا اصراً، ويسهل لنا امراً ويعطينا توفيقاً وما احسن رفيقاً.

واعلموا ان الشرع والقانون تؤمان، بل هما فى الحقيقة مثل كفتى الميزان. فمن تحلى بحليهما فقد خلص من شين العذل ومن عدل عنهما فقد برئ من العدل. ولايستقيم بدونه صلاح، وهل تقوم اجساد بلا ارواح فاذا صلحتم تنالون بصلاح عمالكم، فانهم بمنزلة اعمالكم. وانا لا آمن من عثراتى، وزلاتى وهفواتى واى صارم لاينبو، واى جواد لايكبو فان رأيتم منى قصورا فاخبرونى، او غفلة او ذهولا فاخطرونى فانى اتجنب بالانصاف عن الاعتساف. واتوقى عن الاصرار بعد الاخطار واتهيج محجة الحق ولا ادع، فان الحق احق ان يتبع. واتفحص الموارد والمناهل، واطمح نظرى الى القول لا الى القائل. فكم للسحاب درة وفى الذرة درة. وللخامل مزايا، وفى الزوايا خبايا. بيد انى اصون شأنى وازرى، ولا اشرك احدا فى امرى. فان وظيفة المرء عشيقة مصونة

عن ايدى التعرض عتيقه . فاشاوركم، ولا احاوركم و اخالطكم فى المجاملة وامتاز عنكم حين المعاملة . ومع هذا لا اقتحم فيما منعته ، ولا اعترض الى ماقذعته واعترف مافى وظائفكم من الامر الاهم واجتنب عن التزام مالا يلزم .

ايها السادات . ان السياسة، من اركان الرياسة، فانا ان شاء الله تعالى احمى مقامكم، واحرس مقامكم واقيم العدل والاحسان، واقوم قواعد السلطان . واقدر لكل صادق صدقه، واعطى كل ذى حق حقه واخفض جناح الرأفة على المظلوم، واجيب السائل والمحروم . واعمر بلادكم ، واورق عيونكم وفوأدكم واشرع لكم من السياسة منهاجاً ، واوقد لكم من الحراسة سراجا وهاجاً . فسترون بلدتكم هذه روضة بانوار النباهه تزينت، واخذت من المحاسن زخرفها وازينت وشموس الرفاهية بازغةٌ فى ذراها، وزهور السرور نابتةٌ على رباها . ولتجدنى ارفق على الرعية، واشفق على الضعفآء فى الخفية، والجاية، واصدق الولاة فكراً واطوعها للسلطان علانيةً وسراً . ولتدعن بدوام عمره على توالى انعامه وليشكرنه كل منكم بالسنته واقلامه فاطال الله عمره واجلاله وبسط على الورى عدله وظلاله ولازالت سرادقات امانه على البرايا منشورة والوية حماسته فى الافاق منصوبة ومنصورة آمين وارجو من الرفقآء الكرام والاعيان المعونة الكاملة فى كل حين وزمان ، والله الموفق لسبيل السداد ومنه العناية والاستمداد .